

Univerzita Karlova v Praze
Přírodovědecká fakulta
Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Studijní program: Geografie
Studijní obor: Sociální geografie a regionální rozvoj

Kristina Dragounová

Migrační mobilita seniorů

Migration mobility of seniors

Diplomová práce

Praha 2015

Vedoucí diplomové práce: doc. RNDr. Zdeněk Čermák, CSc.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, 27. 4. 2015

Podpis

Poděkování:

Ráda bych tímto poděkovala panu doc. RNDr. Zdeňku Čermákovi, CSc. za jeho ochotu, čas a trpělivost. Děkuji za cenné rady a připomínky, které mi v průběhu celé práce poskytoval. Mé díky patří též rodině za dlouhodobou podporu při studiu.

Obsah

Seznam tabulek, map a grafů	3
Seznam tabulkových a grafických příloh	6
1 Úvod	10
1.1 Cíle práce a výzkumné otázky	11
1.2 Hypotézy	12
1.3 Struktura práce	13
2 Obecně k problematice.....	15
2.1 Demografické stárnutí	15
2.1.1 Demografická revoluce a druhý demografický přechod.....	16
2.1.2 Demografická situace a stárnutí v Česku.....	18
2.2 Problematika seniorů v Česku.....	21
2.2.1 Důchodový systém a důchodová reforma.....	22
2.2.2 Péče o seniory v Česku	24
2.2.3 Senioři podle okresů a velikostních kategorií obcí	31
2.3 Migrace	38
2.3.1 Teoreticko-metodologické aspekty migračního výzkumu.....	38
2.3.2 Rozhodovací proces při stěhování	40
2.3.3 Dobrovolné x nedobrovolné stěhování seniorů	43
3 Stěhování v ČR	45
3.1 Vnitřní stěhování v ČR.....	45
3.2 Mezinárodní migrace seniorů.....	52
4 Teoreticko-metodologická východiska práce.....	54
4.1 Metodika, datová základna.....	54
4.2 Problémovost využitých dat.....	56
4.3 Dotazníkové šetření.....	57
5 Analýza migrace seniorů.....	59

5.1	Vnitřní stěhování seniorů v Česku	59
5.1.1	Stěhování na úrovni krajů	59
5.1.2	Stěhování na úrovni okresů.....	63
5.1.3	Stěhování na úrovni velikostních skupin obcí	70
5.1.4	Důvody stěhování	74
5.2	Stěhování seniorů v Jihočeském kraji	80
5.2.1	Postavení Jihočeského kraje v rámci ČR.....	80
5.2.2	Stěhování z Českých Budějovic	85
6	Vyhodnocení dotazníkového šetření	88
7	Závěr.....	99
8	Seznam použité literatury	103
9	Poznámky k tabulkám a grafům.....	112
	Přílohy.....	113

Seznam tabulek, map a grafů

Tabulky:

Tabulka 1: Věkové složení obyvatelstva České republiky v letech 2001 – 2003 a 2010 – 2012

Tabulka 2: Struktura populace seniorů v České republice za roky 1991, 2001 a 2011

Tabulka 3: Počet zaměstnaných a nezaměstnaných seniorů v České republice dle věkových kategorií v roce 2011

Tabulka 4: Podíl obyvatelstva krajů ČR dle věkových kategorií v roce 2001 a 2011

Tabulka 5: Podíl obyvatelstva ve velikostních kategoriích obcí dle tří věkových skupin v letech 2001 a 2011

Tabulka 6: Kódování velikostních skupin obcí v Česku

Tabulka 7: Vážený průměr migrační efektivity za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

Tabulka 8: Spearmanův koeficient pořadové korelace pro migrační efektivitu za jednotlivé věkové kategorie

Tabulka 9: Spearmanův koeficient pořadové korelace pro index atraktivity 1 za jednotlivé věkové kategorie

Tabulka 10: Spearmanův koeficient pořadové korelace pro celkovou atraktivitu okresu (index atraktivity 2) za jednotlivé věkové kategorie

Tabulka 11: Meziokresní a vnitrookresní stěhování pro 4 věkové kategorie a všechny migranty celkem za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

Tabulka 12: Důvody stěhování v České republice za jednotlivé věkové kategorie v období 2001 – 2003

Tabulka 13: Důvody stěhování dle pohlaví pro všechny migranty bez ohledu na věk a pro věkovou skupinu 60 a výše let v období 2001 – 2003 (v %)

Tabulka 14: Důvody stěhování ve vztahu k velikostním skupinám obcí pro věkovou kategorii 55 – 64 let za roky 2001 – 2003 (migrační salda)

Tabulka 15: Důvody stěhování ve vztahu k velikostním skupinám obcí pro věkovou kategorii 75 a více let za roky 2001 – 2003 (migrační salda)

Migrační mobilita seniorů

Tabulka 16: Bilance migrace Jihočeského kraje pro všechny migranty bez ohledu na věk za roky 2001- 2003 a 2010 – 2012

Tabulka 17: Bilance migrace Jihočeského kraje za roky 2001- 2003 a 2010 – 2012 za osoby starší 60 let

Tabulka 18: Migrační salda obce České Budějovice ve vztahu k velikostním kategoriím obcí za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

Tabulka 19: Odpověď na otázku – Jaký je charakter Vašeho bydlení?

Tabulka 20: Odpověď na otázku – Proč jste se po odchodu do důchodu stěhoval/a?

Tabulka 21: Odpověď na otázku – Proč jste se po odchodu do důchodu nestěhoval/a?

Mapy:

Mapa 1: Index stárí dle okresů České republiky v roce 2003

Mapa 2: Hrubá míra migračního salda v České republice v letech 1995 – 2006

Mapa 3: Hrubá míra migračního salda osob ve věku nad 60 let v letech 2002 – 2006 (v ‰)

Grafy:

Graf 1: Stěhování mezi obcemi a okresy v Česku za pětiletá období od roku 1961 do roku 2005

Graf 2: Stěhování mezi obcemi v Česku v letech 1985 – 2012

Graf 3: Podíl jednotlivých krajů na celkovém podílu krajské emigrace za čtyři věkové kategorie během let 2001 – 2003

Graf 4: Podíl jednotlivých krajů na celkovém podílu krajské imigrace za čtyři věkové kategorie během let 2001 – 2003

Graf 5: Důvody stěhování dle věkových kategorií v letech 2001 – 2003 (v ‰)

Graf 6: Důvody stěhování dle pohlaví pro všechny migranty a pro kategorii 60 let a výše v letech 2001 – 2003 (v ‰)

Graf 7: Objem migrantů v rámci vnitřní migrace Jihočeského kraje v letech 2010 – 2003 a 2010 – 2012

Migrační mobilita seniorů

Graf 8: Vnitřní migrace v rámci jednotlivých okresů Jihočeského kraje v letech 2010 – 2003 a 2010 – 2012

Graf 9: Podíl jednotlivých krajů České republiky na imigraci do Jihočeského kraje za roky 2001 – 2003 za osoby 60let a výše (bez vnitřní migrace v JC)

Graf 10: Podíl jednotlivých krajů České republiky na imigraci do Jihočeského kraje za roky 2010 – 2012, za osoby 60 let a výše (bez vnitřní migrace v JC)

Graf 11: Absolutní počty vystěhovalých a přistěhovalých migrantů nad 55 let za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2010

Graf 12: Podíl věkových skupin na celkovém podílu respondentů

Graf 13: Odpověď na otázku – Vzdělání respondentů (v %)

Graf 14: Odpověď na otázku – Celkový příjem domácností respondentů (v %)

Graf 15: Podíl typů domácností respondentů

Graf 16: Odpověď na otázku – Jak dlouho po odchodu do důchodu jste se přestěhoval/a?

Graf 17: Podíl rodinného stavu respondentů v době stěhování

Graf 18: Podíl velikostních kategorií obcí na přistěhování do jednotlivých obcí

Graf 19: Podíl dobrovolného a nedobrovolného stěhování respondentů dle dvou věkových kategorií

Graf 20: Odpověď na otázku – Byl rozhodujícím momentem pro stěhování odchod do důchodu?

Graf 21: Podíl jednotlivých důvodů stěhování dle dvou věkových kategorií

Graf 22: Odpověď na otázku – V jaké vzdálenosti od Vás žijí vaše děti nyní?

Seznam tabulkových a grafických příloh

Tabulkové přílohy:

Tabulková příloha 1: Migrační ukazatele na úrovni krajů pro 4 věkové kategorie a všechny migranty dohromady za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

Tabulková příloha 2: Migrační ukazatele na úrovni okresů pro 4 věkové kategorie a všechny migranty dohromady za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

Tabulková příloha 3: Vnitrookresní stěhování v okresech České republiky v letech 2001 – 2003 a 2010 – 2012 (absolutní vyjádření)

Tabulková příloha 4: Křížové tabulky stěhování mezi okresy pro osoby nad 60 let a pro všechny migranty celkem v letech 2001 – 2003 a 2010 – 2012 (příloha na CD)

Tabulková příloha 5: Křížové tabulky stěhování mezi velikostními kategoriemi obcí pro 4 věkové kategorie a migranty celkem za roky 2001 – 2003 (migrační salda)

Tabulková příloha 6: Křížové tabulky stěhování mezi velikostními kategoriemi obcí pro 4 věkové kategorie a migranty celkem za roky 2010 – 2012 (migrační salda)

Tabulková příloha 7: Migrační ukazatele na úrovni velikostních kategorií obcí za 4 věkové kategorie a všechny migranty celkem za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

Tabulková příloha 8: Důvody stěhování ve vztahu k velikostním skupinám obcí pro věkové kategorie 25 – 34 let, 65 – 74 let a pro všechny migranty celkem za roky 2001 – 2003 (migrační salda)

Tabulková příloha 9: Bilance migrace Jihočeského kraje pro 4 věkové kategorie pro roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

Tabulková příloha 10: Počet migrantů a migrační saldo Jihočeského kraje podle pohlaví za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

Tabulková příloha 11: Počty emigrantů a imigrantů jihočeských okresů za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012 ve vztahu k ostatním krajům ČR celkem

Tabulková příloha 12: Absolutní a relativní počty imigrantů a emigrantů do a z Jihočeského kraje ve vztahu k ostatním krajům České republiky pro osoby nad 60 let a všechny migranty celkem za období let 2001 – 2003 a 2010 – 2012

Tabulková příloha 13: Migrační bilance okresu České Budějovice a krajského města pro jednotlivé věkové kategorie a migranty celkem za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

Tabulková příloha 14: Vystěhovalí z města České Budějovice podle okresu přistěhování pro 4 věkové kategorie a migranty celkem za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

Tabulková příloha 15: Vývoj migrace z Českých Budějovic do okresů Jihočeského kraje a naopak pro 4 věkové kategorie a migranty celkem v letech 2001-2003 a 2010-2012 (absolutní i relativní údaje)

Tabulková příloha 16: Výsledky dotazníkového šetření – odpovědi respondentů na jednotlivé otázky (příloha na CD)

Grafické přílohy:

Grafická příloha 1a: Podíl jednotlivých krajů České republiky na celkové imigraci do Jihočeského kraje za roky 2001-2003 (pro všechny migranty bez ohledu na věk)

Grafická příloha 1b: Podíl jednotlivých krajů České republiky na celkové imigraci do Jihočeského kraje za roky 2010-2012 (pro všechny migranty bez ohledu na věk)

Grafická příloha 2a: Podíl jednotlivých krajů České republiky na celkové emigraci z Jihočeského kraje za roky 2001 - 2003 (pro všechny migranty bez ohledu na věk)

Grafická příloha 2b: Podíl jednotlivých krajů České republiky na celkové emigraci z Jihočeského kraje za roky 2010 - 2012 (pro všechny migranty bez ohledu na věk)

Grafická příloha 3: Formulář dotazníkového šetření

Abstract

This thesis is devoted to migration mobility of seniors in the Czech Republic in the years 2001 - 2003 and 2010 - 2012.

The theoretical part is discussing general issues of demographic aging, the issue of seniors in the Czech Republic from the perspective of the pension system and pension reform. There is also characterized the care for the elderly and subsequently stated distribution of seniors by district and by size of groups of municipalities in the Czech Republic. The last part of the basic issues is dedicated to the migration, followed by the evaluation of the development of migration in the Czech Republic and partly international migration of seniors.

The main part is focused on the issue of migration behavior. The analysis of a large set of data migration is performed at the regional, district level and also between size groups of municipalities. The aim was to evaluate regions, or municipalities size groups in terms of their attractiveness for seniors. For people over 60 years were most attractive small and middle cities. It was also shown that migrants migrate for shorter distances, since migration between municipalities within the county produces around 50% of all moving.

Subsequently reasons for moving are compared for the years 2001 - 2003, which was a task to figure out why retired people move. The following section is dedicated to the overall migration of seniors in the South Bohemia Region and further attention is focused on the actual county town Ceske Budejovice and its district.

At the conclusion of this work is evaluated questionnaire survey, which was carried out in four selected villages in South Bohemia. The survey focused primarily on the reasons for migration, voluntary migration, the impact of the entry into retirement at the decision-making process in the context of migration, and whether the seniors move closer to their children. Thanks to field research was found that most seniors move due to approaching the family, closer to their children. Their decision is likely voluntary and entry into retirement doesn't play an important role in migration either, as most respondents moved up three years after the entry into full retirement.

Keywords: migration mobility, seniors, retirement, migration flows, reasons for moving, district, size category of municipalities, South Bohemian Region

Abstrakt

Diplomová práce je věnována migrační mobilitě seniorů v České republice v letech 2001 – 2003 a 2010 – 2012.

V teoretické části je diskutována obecná problematika demografického stárnutí, problematika seniorů v Česku z pohledu důchodového systému a důchodové reformy. Dále je charakterizována péče o seniory a následně je uvedeno rozložení seniorů podle okresů a velikostních skupin obcí v České republice. Poslední část základní problematiky je věnována samotné migraci, na kterou navazuje hodnocení vývoje stěhování v České republice a částečně mezinárodní migrace seniorů.

V hlavní části práce je pozornost zaměřena na problematiku migračního chování. Analýza rozsáhlého souboru migračních dat je provedena na krajské, okresní úrovni a také mezi velikostními skupinami obcí. Cílem bylo vyhodnotit regiony, respektive velikostní skupiny obcí z hlediska jejich atraktivity pro seniory. Pro osoby nad 60 let byla nejpřitažlivější malá až střední města. Také bylo dokázáno, že se migranti stěhují spíše na kratší vzdálenosti, jelikož migrace mezi obcemi v rámci okresů vytváří kolem 50 % všech stěhování.

Následně jsou porovnány důvody stěhování za roky 2001 – 2003, kde bylo úkolem zjistit, proč se lidé v důchodovém věku stěhují. Následující část je věnována celkovému stěhování seniorů v Jihočeském kraji a dále je pozornost zaměřena na samotné krajské město a okres České Budějovice.

Na závěr práce je vyhodnoceno dotazníkové šetření, které proběhlo ve čtyřech vybraných jihočeských obcích. Šetření se soustředilo především na důvody migrace, dobrovolnost stěhování, vliv vstupu do důchodu u rozhodovacího procesu v rámci migrace a zdali se senioři stěhují blíže ke svým dětem. Díky terénnímu šetření bylo zjištěno, že většina seniorů se stěhuje z důvodů přiblížení k rodině, tedy blíže ke svým dětem. Jejich rozhodnutí bývá spíše dobrovolné a vstup do důchodu u migrace nehraje příliš významnou roli, jelikož se většina respondentů stěhovala až po třech letech po vstupu do plného důchodu.

Klíčová slova: Migrační mobilita, senioři, důchod, migrační proudy, důvody stěhování, okres, velikostní kategorie obcí, Jihočeský kraj

1 Úvod

Předložená diplomová práce se zabývá migrační mobilitou seniorů. V poslední době je velmi aktuálním tématem demografické stárnutí populace, se kterým se potýká velká část světa. S tím vyvstává i mnoho dalších problémů – například ekonomických, sociologických, sociálně psychologických a sociálně zdravotních (Kotlíková 2014). Dle Ondrušové (2009) je demografické stárnutí považováno za historicky nevratný fenomén, který v současnosti zásadně proměňuje věkovou strukturu populace ve vyspělých zemích. Díky prodlužování života budou lidé prožívat stále větší část svého života právě ve stáří. Je tedy velice důležité zaměřit se na kvalitu života v tomto životním období. S tím samozřejmě souvisí i podmínky bydlení a migrace obecně. Díky tomu, že poproduktivní skupina obyvatel je nejrychleji rostoucí skupinou z celé populace vyspělých zemí, jsou problémy s nimi související důležité pro celou populaci. Takovými problémy mohou být například důchodová reforma či státní péče o seniory – sociální a zdravotní péče.

V české literatuře nebylo dosud migrační mobilitě seniorů věnováno příliš pozornosti. Práce tedy navazuje především na diplomovou práci Dany Havlíkové z roku 2005, která se tímto tématem zabývala.

Jak již bylo zmíněno, tato diplomová práce se soustředí především na migrační pohyby starších obyvatel v rámci České republiky. Je tedy zaměřena pouze na vnitřní migraci.

Na počátku práce bylo vytyčeno několik hlavních cílů a dále tři hypotézy. Hlavním úkolem bylo zhodnotit migrační proudy seniorů a celkovou intenzitu migrace na úrovni krajů, okresů a dále velikostních skupin obcí. Migrační analýza se dále úžeji zaměřila na Jihočeský kraj, kde byl realizován terénní výzkum v rámci čtyř vybraných obcí.

Práce je celkem rozdělena do dvou hlavních částí. První se věnuje teoretickému vstupu do problematiky. Nejdříve diskutuje demografické stárnutí, problematiku seniorů v České republice a na závěr se věnuje samotné migraci. Pozornost je následně věnována vnitřnímu stěhování a okrajově také mezinárodní migraci seniorů. Poté následují teoreticko-metodologická východiska práce.

Ve druhé hlavní části je analyzována migrace seniorů na úrovni krajů, okresů (vnitřní a meziokresní stěhování), na úrovni velikostních skupin obcí za vybraná

sledovaná období a také v rámci Jihočeského kraje. Analyzovány jsou dále důvody stěhování v letech 2001 – 2003. Na tuto část práce navazuje vyhodnocení dotazníkového šetření a práci uzavírá závěr, který obsahuje shrnutí nejdůležitějších výsledků, zhodnocení vytyčených cílů, otázek a hypotéz.

1.1 Cíle práce a výzkumné otázky

Cílem této diplomové práce je zjistit, proč se lidé v důchodovém věku stěhují. Zdali je jejich rozhodnutí dobrovolné, či jsou přinuceni okolnostmi, za kterých již nemohou zůstat na stejném místě. Dalším úkolem je zanalyzovat hlavní směry migrační mobility seniorů. Tyto směry jsou zkoumány na území celé České republiky, především na úrovni okresů a velikostních kategorií obcí a z části i na úrovni krajů. Zajímá nás, zda převažuje proud z velkých měst do menších či naopak. Dále bude důležité, jaký je obecně celkový objem stěhování seniorů opět v celé České republice, tak především v Jihočeském kraji, ve kterém byl proveden i terénní výzkum, a to konkrétně v obcích České Budějovice, Čkyně, Vacov a Lčovice.

Výzkumné otázky:

- Proč/z jakých důvodů se lidé v důchodovém věku nejčastěji stěhují?
- Jaká je intenzita celkové migrace lidí v důchodovém věku v Jihočeském kraji i v rámci celé České republiky?
- Kam se nejčastěji stěhují? Jaké oblasti preferují? Převažují směry z větších měst do menších či naopak?
- Je jejich rozhodnutí dobrovolné, či jsou něčím přinuceni?
- Stěhují se senioři blíže ke svým dětem a příbuzným, nebo tímto směr migrace není ovlivněn?
- Má odchod do důchodu nějaký významnější vliv na rozhodnutí se odstěhovat?

1.2 Hypotézy

Na začátku byly stanoveny celkem tři hypotézy, které má práce za úkol ověřit či vyvrátit. Zdali se níže uvedené hypotézy podařilo potvrdit, je uvedeno v závěru práce.

- a. První hypotézou je tvrzení, že intenzivnější migrační proud bude z velkých měst do menších než naopak. Tyto migrační proudy mohou mít více příčin – například tomu může být z finančních důvodů, kdy nájem bývají vyšší ve větších městech a výše důchodových dávek nepokryje náklady na bydlení. Může tomu být například i díky životnímu prostředí a zdravotnímu stavu. Lidé ve vyšším věku chtějí trávit čas v čistém a zdravém prostředí. Zároveň by však mohl být intenzivnější směr i z hodně malých vesnic, buď do větších vesnic, nebo menších měst, kvůli dostupnosti služeb, lékaře a tak podobně.
- b. Ke stěhování jsou lidé v důchodovém věku spíše něčím přinuceni, než aby to bylo dobrovolné rozhodnutí. Tato hypotéza může souviset i s výše uvedenou hypotézou. Starší lidé jsou často nuceni finanční situací, nemají již tolik peněz, aby zaplatili nájem. Mohou být nuceni zdravotním stavem, kdy potřebují více zdravotní péče a vůbec péče celkově. Mohou být nuceni například i dopravou, kdy již nejsou schopni se po městě pohybovat městskou hromadnou dopravou a tak musejí změnit místo svého bydliště.
- c. Lze očekávat rozdílné chování seniorů dle věku. Jiná bude intenzita směrů migrace, důvody migrace, dobrovolnost migrace při porovnání dvou kategorií: 60 – 70 let a 71 – výše let.

1.3 Struktura práce

Předložená diplomová práce je rozdělena na část teoretickou (1. – 4. kapitola) a část empirickou (5. a 6. kapitola). Celkem je práce členěna do 8 kapitol, kdy posledními jsou samotný závěr a přehled použitých zdrojů.

První kapitola je věnována úvodu. Jsou zde zmíněny cíle diplomové práce, výzkumné otázky a předem stanovené hypotézy. Druhá kapitola se věnuje obecně problematice, která s tématem práce souvisí. Tato kapitola je rozčleněna do tří podkapitol. První se zabývá demografickým stárnutím, demografickou revolucí a druhým demografickým přechodem a v neposlední řadě demografickou situací a stárnutím v Česku. Druhá podkapitola je věnována problematice seniorů v Česku, kde je charakterizován důchodový systém a důchodová reforma České republiky. V další části je rozebráno, jaká péče o seniory v Česku existuje a jak lze obecně na péči o staré osoby nahlížet. Poslední částí je stručný nástin toho, jak jsou senioři na území rozloženi na úrovni okresů a velikostních kategorií obcí. Poslední podkapitola druhé kapitoly se zabývá samotnou migrací. Zde jsou vymezeny tři části. První popisuje obecné informace o migračním procesu, jak se v Česku eviduje vnitřní i zahraniční migrace a dále jsou diskutovány vybrané migrační koncepty. Druhá část se zabývá rozhodovacím procesem při stěhování a opět jsou zde vysvětleny vybrané migrační zákony, které se pojí se zmíněným rozhodovacím procesem. Poslední část popisuje rozdíly mezi dobrovolným a nedobrovolným stěhováním seniorů.

Ve třetí kapitole je stručně nastíněn vývoj stěhování v Česku. První část hodnotí stěhování seniorů v rámci republiky, tedy vnitřní migraci přibližně od poválečného období do současnosti. Druhá část je věnována, avšak pouze okrajově, mezinárodní migraci seniorů. Čtvrtá kapitola obsahuje informace o datové základně – ČSÚ, která zde byla využita a informace o dotazníkovém šetření, jež bylo realizováno v rámci terénního šetření. Na závěr jsou uvedeny nejdůležitější metodické postupy použité v práci.

Následující empirická část je věnována analýze migrace seniorů a dotazníkovému šetření. Analýza migrace byla vytvořena především na základě dat z Českého statistického úřadu. Jsou zde porovnávány dvě období 2001 – 2003 a 2010 – 2012. Kapitola obsahuje informace o stěhování seniorů mezi okresy, mezi velikostními kategoriemi obcí a okrajově i mezi kraji v České republice. Část je věnována i důvodům stěhování, které jsou zpracovány jen za první sledované období, jelikož se důvody stěhování přestaly v roce 2005 evidovat. Další částí v rámci analýzy migrace je

charakteristika stěhování seniorů v Jihočeském kraji. Toto stěhování je hodnoceno na úrovni Jihočeského kraje, celé republiky i pouze krajského města České Budějovice.

Předposlední kapitola diplomové práce obsahuje vyhodnocení terénního průzkumu – dotazníkového šetření. Prezentovány jsou hlavní výsledky, které dotazníky přinesly.

Závěrečná kapitola je shrnutím hlavních výsledků celé diplomové práce a zhodnocením, zda byly splněny předem stanovené cíle. Jsou zde zároveň zhodnoceny hypotézy, které se buď podařilo potvrdit, či vyvrátit.

2 Obecně k problematice

2.1 Demografické stárnutí

Demografické stárnutí je výsledkem změn, které ovlivňují charakter demografické reprodukce. V rámci těchto změn se mění podíl dětské i seniorské složky obyvatel v celé populaci. U postreprodukční skupiny obyvatel dochází ke zvyšování podílu osob díky poklesu úrovně porodnosti, zlepšování úmrtnostních poměrů a díky tomu prodlužování naděje dožití (Kalibová 2002). Během 20. století dochází ke snižování kojenecké a dětské úmrtnosti, důsledkem toho je, že se vyššího věku má šanci dožít větší počet osob.

Při demografickém stárnutí dochází ke snižování úrovně plodnosti, což má za následek snížení růstu dětské složky a současně probíhá zlepšování úrovně úmrtnosti. To vše probíhá najednou a tím dochází ke stárnutí populace. Výsledkem je neschopnost dosažení přirozené obnovy populace. Pro vyjádření demografického stárnutí se používá index stáří (is), což je počet osob nad 60 let na 100 dětí ve věku 0 – 14 let (Kalibová 2002).

V mnoha evropských zemích se problematika demografického stárnutí začala významněji projevovat ve druhé polovině 20. století a v současné době je ve vyspělých zemích tento proces považován za jednu z nejzávažnějších a nejdiskutovanějších společenských otázek (Kalibová 2002, Svobodová 2010). Stárnutí populace však není typické jen pro vyspělé země, ale i pro méně vyspělé jako jsou například Indie, Mexiko nebo Čína, kde mělo stárnutí populace sice opoždění oproti vyspělému světu, ale o to zde probíhá rychleji (Tuháčková 2009, Petrišče 2014). Konkrétně v České republice je situace taková, že podle prognóz dojde v budoucnu k největším změnám právě v kategorii seniorů. Podle střední varianty prognózy by se populační velikost poproduktivní skupiny obyvatel měla do roku 2020 zvýšit cca o 280 000 osob, tedy na 2,54 milionu obyvatel v této věkové skupině (Burcin, Kučera 2011).

Demografické stárnutí souvisí s procesy, jakou jsou demografická revoluce a druhý demografický přechod (Tuháčková 2009), kterým je věnována podkapitola 2.1.1.

V kontextu současného demografického stárnutí v České republice je hlavním a velice aktuálním tématem bydlení seniorů, které dosud bohužel nebylo komplexněji zmapováno. Pro starší osoby je bezpečné, přiměřené a odpovídající bydlení obzvláště

důležité, a to z toho důvodu, že v něm tráví mnohdy většinu svého života, zejména po odchodu do důchodu. Pro zachování spokojenosti se životem, důstojnosti a nezávislosti seniorů je důležitý život v přirozeném prostředí. Z výzkumu dle Svobodové (2010), který se zabýval bytovou situací dnešních seniorů, vyplynulo, že osoby starší 60 let žijí nejčastěji ve dvoučlenných domácnostech, tedy s partnerem. U starších žen však přibývá těch, které žijí osaměle. U hodnocení velikosti obytné plochy obývají senioři častěji domky střední velikosti či byty, než je tomu u mladších generací. Lidé v důchodovém věku již nejsou tolik ochotni měnit místo svého bydliště a tím se potvrzuje, že strategie přípravy na období v důchodu v České republice v podstatě nezahrnuje možnosti přestěhovat se do jiného bydliště za účelem finanční úspory. Lidé ve vyšším věku bývají ve svém bydlišti obvykle spokojeni.

Z mnoha dalších výzkumů dlouhodobě plyne fakt, že většina seniorské populace si jednoznačně přeje žít ve svém původním a pro ně přirozeném prostředí. Z toho důvodu je třeba omezit nevhodné umísťování do institucionální péče, pokud to není nezbytně nutné (Svobodová 2010).

2.1.1 Demografická revoluce a druhý demografický přechod

Poprvé byl koncept demografické revoluce publikován v práci A. Landryho v roce 1934. V detailnější formě později v práci autora F. W. Notesteina v roce 1945, který demografickou revoluci označoval jako demografický přechod a dává ji do souvislostí s celkovou modernizací, zvyšováním počtu mobilního městského obyvatelstva, se změnou způsobu života a například s růstem individualismu (Pavlík, Rychtaříková, Šubrtová 1986).

Počátky stárnutí populací jsou spojené s demografickou revolucí, která je typická pro pokles míry plodnosti a úmrtnosti a pro zvyšování naděje dožití při narození. Tyto všechny faktory mají za následek zvyšování průměrného věku celé populace (Svobodová 2010).

Demografická revoluce je považována za historický proces, který je znatelný u všech populací na světě. Na určitém stupni společenského vývoje začíná a na jiném stupni vývoje končí. Počátek této revoluce byl zaznamenán již na konci 18. století ve Francii, poté i v Anglii a dále se šířila do celého světa. V rozvinutých zemích proběhla přibližně v letech 1850 – 1950, v rozvojových zemích započala až po druhé světové válce. Průběh demografické revoluce bývá nepravidelným jevem a neprobíhá tedy u celé populace najednou. Probíhá postupně v jednotlivých regionech, etnických

skupinách, na venkově a ve městě. Nejvýrazněji se projevuje ve změnách v úrovni úmrtnosti a porodnosti (Kalibová 2002).

Během demografické revoluce se mění hrubá míra úmrtnosti tak, že klesá z 25 – 30 ‰ na méně než 15 ‰, a mění se zároveň hrubá míra porodnosti ze 45 – 50 ‰ na méně než 20 ‰. Současně klesá kojenecká úmrtnost a prodlužuje se naděje dožití zhruba na dvojnásobek své původní velikosti, tedy z 30 – 35 let zhruba na 70 let.

Stárnutí obyvatelstva je jedním z nejdůležitějších rysů konceptu druhého demografického přechodu. Hlavním znakem tohoto přechodu, který má vliv na stárnutí, je snížení úrovně plodnosti pod hranici prosté reprodukce, která by měla zaručit obnovu populace (Svobodová 2010).

Druhý demografický přechod byl ve vyspělých zemích západní a severní Evropy pozorován od poloviny šedesátých let a v dalších evropských zemích se začal objevovat s určitým zpožděním. V bývalých socialistických zemích byl zaznamenán až na počátku let devadesátých (Kalibová 2002). Také Rabušic (2001) považuje za počátek druhého demografického přechodu polovinu 60. let a stěžejním demografickým rysem označuje pokles úhrnné plodnosti z úrovně mírně nad reprodukční hranicí plodnosti (2,1) na úroveň velmi nízkou pod touto hranicí.

Druhý demografický přechod se vyznačuje, jak již bylo řečeno, rychlým snížením plodnosti a současně narůstáním bezdětnosti. Mění se hodnoty celé společnosti. Do popředí zájmu se dostává individualismus, sebeaplnění, svobodné rozhodování a seberealizace (Novotná 2004). Ve společnosti dochází k velkým posunům, které jako první popsal nizozemský autor Dirk van de Kaa. Například dochází k posunu od manželství k nesezdanému soužití, roste tedy počet nesezdaných párů. Dalším posunem je změna v chápání užívání antikoncepce. Dříve byla antikoncepce užívána pouze jako ochrana před nechtěným otěhotněním či jako prostředek na omezení počtu dětí, v současnosti je chápána spíše jako nástroj, který umožňuje plánované rodičovství, lidé si chtějí vybrat, zda dítě mít nebo ne. Dalším významným posunem je změna uniformních rodin k pluralitním formám rodin, tedy k celé škále typů domácností. Poslední změnou je změna podoby základu rodiny. Dříve byl typickým obrazem rodiny pár a dítě či děti, po demografickém přechodu je základem pouze partnerská dvojice (Rabušic 2001).

Druhý demografický přechod znamenal velké změny pro celou společnost. Lidé již nehledí na staré a tradiční hodnoty, jež byly vyznávány (např. rodina, manželství, děti,...), ale hledí především na své individuální hodnoty.

2.1.2 Demografická situace a stárnutí v Česku

Demografické stárnutí, jak již bylo zmíněno výše, probíhá téměř ve všech evropských zemích. Díky tomu, že Česká republika spadá do skupiny postkomunistických zemí, je zde vývoj stárnutí populace o něco opožděnější, než je tomu v ostatních vyspělých evropských zemích (Novotná 2004).

Věková struktura byla od poválečného období až do začátku 90. let celkem příznivá. Přes pětinu populace tvořily děti do 15 let. Podíl produktivního obyvatelstva zaujímal přes 60 % populace a podíl starších osob rostl velmi pomalu. Změna nastala až po roce 1991. Od tohoto roku docházelo ke značnému snížení počtu dětí do 15 let. Vliv na strukturu populace mělo i ukončení přesunů generací z baby-boomu v 70. letech z předproduktivního věku do produktivního věku obyvatel (Pavlík 2002).

V 90. letech došlo v české společnosti k transformaci vztahů, která měla vliv na změnu hodnotového systému. Značně se snížila úroveň plodnosti, sňatečnosti a střední délka života začala narůstat. V roce 1994 byl poprvé od první světové války zaznamenán úbytek obyvatelstva přirozenou měnou (Novotná 2004). Stárnutí české společnosti probíhalo v 90. letech především ze spodu věkové pyramidy, to znamená poklesem podílu dětí v celé populaci. Vliv na tento pokles mělo samozřejmě snížení úrovně plodnosti, které má svůj původ ve změně hodnotové orientace lidí po roce 1989. Společnosti se otevřely nové možnosti a příležitosti osobního uplatnění. Tím došlo ke změnám v hodnotových žebříčcích – důraz je kladen na vzdělání, cestování, budování kariéry a zaměstnání. To vše vedlo k odsunu mateřství do vyššího věku a ke snížení počtu dětí v domácnostech. Svou roli sehrály i snižující se sociální jistoty, později zvyšující se nezaměstnanost a zhoršující se ekonomické podmínky (Burcin, Kučera 2003). Dochází zároveň k trvalému růstu průměrného věku, věkového mediánu a dále k růstu indexu stárí. Rok 1997 je rokem, kdy poprvé početně převážily osoby ve věku 60 let a více nad dětmi do 15 let.

Počátek 21. století naznačuje v populačním vývoji České republiky jistou stabilizaci, avšak je stále velmi ovlivněn složitým vývojem z minulých osmdesáti let. Pro období 2001 – 2006 jsou typické dva znaky. Prvním je nízká úroveň plodnosti a druhým znakem jsou zlepšující se úmrtnostní poměry. Ve zmíněném období se naděje dožití při narození pohybuje okolo 73,4 let u mužů a 79,7 let u žen a tím se Česká republika řadí na 19. místo v rámci zemí Evropské unie (Fialová 2007; Bartoňová, Burcin a kol. 2008).

V průběhu prvních šesti let 21. století dochází k vyrovnání podílu osob nad 60 let a dětí. Index stárí v této době poprvé překročil 100% hranici. Stárnutí populace v 90. letech 20. století a na počátku 21. století bylo způsobeno významným snížením podílu dětí (v roce 1991 bylo v ČR 2,1 milionu dětí do 15 let, v roce 2006 bylo v ČR jen 1,5 milionu dětí do 15 let). Podíl seniorů v české populaci k roku 2005 vzrostl na pětinu celé populace a dále se zvyšoval díky tomu, že hranici 60 let již dosáhly silnější ročníky ze 40. let. Na stárnutí začínalo mít vliv i silnější stárnutí na vrcholu věkové pyramidy. Početně silné věkové ročníky se přesouvaly do seniorského věku díky lepší úrovni úmrtnosti. Průměrná délka života České republiky se zhruba od počátku 90. let zvýšila o 5,1 roku. Tím se přiblížila úrovni vyspělých zemí téměř nejvíce ze všech postkomunistických zemí (Bartoňová, Burcin a kol. 2008).

Důležité jsou strukturální změny po roce 2000, které se děly v rámci poproduktivní skupiny obyvatel. Zvyšoval se podíl osob ve věku 60 – 64 let, což po ekonomické stránce nemá na populaci příliš velký vliv. Většina osob v tomto věkovém rozmezí bývá ještě stále ekonomicky aktivní. Podíl osob od 65 – 69 let začal růst přibližně až od roku 2005 a podíl osob ve věku 70 – 79 let začal od roku 2003 lehce klesat. Podíl nejstarších osob nad 80 let však zvolna narůstal a v roce 2007 tato nejstarší skupina tvořila 3,3 % z celé populace. Přibližně třetina seniorů byla v této době starší než 75 let (Bartoňová, Burcin a kol. 2008).

Dle prognózy, vytvořené autory z Přírodovědecké fakulty Karlovy univerzity, je očekávána kulminace absolutního počtu seniorů kolem roku 2060, a to ve výši 3,41 milionů obyvatel. V roce 2058 by mohla tato věková kategorie tvořit až 30,5 % z celkového počtu (v roce 2010 tvořila 21,4 %). Také index stárí by měl v příštích desetiletích vykazovat výrazné změny. V roce 2010 se index pohyboval na úrovni 153, ale dle prognózy by se měl do budoucna zvýšit až na 243. K největšímu nárůstu by mělo docházet v období let 2020 – 2040. Významné změny proběhnou i v jednotlivých věkových kategoriích seniorů. Očekává se, že absolutní a relativní přírůstky budou vyšší u starších seniorů než u těch mladších. Počet seniorů ve věku nad 75 let by se měl v letech 2008 – 2065 až ztrojnásobit (z 0,69 mil. na 2,02 mil. osob). Nejstarší věková skupina seniorů nad 85 let se zvýší však nejvíce. V roce 2008 tvořilo tuto kategorii 136 000 osob, přibližně v roce 2037 by měla mít přes půl milionu občanů. V horizontu prognózy by se počet nejstarších seniorů měl pohybovat kolem 913 000 jedinců (Burcin, Kučera 2011). Za závažný problém lze považovat i růst indexu závislosti, který

by se měl do roku 2030 také téměř zdvojnásobit (z 28 % v roce 2004 na 58 % v roce 2030). V roce 2050 by mohl dosahovat úrovně až 91 % (Novotná 2004).

„Stárnutí obyvatelstva má výraznou sociální a ekonomickou dimenzi. Jedním z hlavních témat diskutovaných v souvislosti s tímto procesem je současný důchodový systém a jeho budoucí fungování. Stárnutí logicky znamená nejenom více důchodců, ale často i více důchodců v relaci s nižším počtem ekonomicky aktivních nebo produktivních členů společnosti.“ (Burcin, Kučera 2003, s. 24)

V neposlední řadě je velmi důležitá myšlenka o vývoji doby prožité v důchodovém věku. Jedná se o dobu, po kterou má každá osoba, jež splní veškerá kritéria (věková a další), nárok na pobírání starobního důchodu. Z vývoje úmrtnosti lze usoudit, že doba strávená v důchodu se neustále zvyšuje a pravděpodobně se bude zvyšovat i nadále, a proto je důležité hledět na kvalitativní aspekty života právě v tomto období (Burcin, Kučera 2003).

2.2 Problematika seniorů v Česku

Obecně lze na problematiku seniorů hledět z mnoha úhlů. Prvním pohledem jsou biologické aspekty stárnutí, které jsou považovány za postupné omezování funkcí lidského těla jak po fyzické, tak po psychické stránce. Zde je vyzdvížena otázka kvality života a dlouhověkosti. Dalším úhlem pohledu je demografická stránka věci. Zde je opět potřeba zmínit neustálé zvyšování počtu osob starších 65 let, pokles plodnosti pod úroveň prosté reprodukce a rozpad tradičních rodin. Postupem času lze očekávat vytvoření územních koncentrací starých lidí nejen ve velkoměstech, ale i ve venkovských oblastech. Třetím úhlem pohledu je ekonomická dimenze, která poukazuje na zachování důstojné životní úrovně pro seniory. Jelikož se po vstupu do důchodu většinou příjem snižuje, mívá za následek právě zhoršení životní úrovně. Proto je udržení této základní úrovně normou pro vyspělé země.

Dalším důležitým aspektem problematiky seniorů je bydlení seniorů. V předindustriálním období bylo zvykem soužití rodičů a dospělých dětí a vysoký věk býval spojen spíše s vyšším sociálním statusem. V pozdější době modernizace došlo ke změnám a začíná být typické spíše oddělené bydlení dospělých dětí a rodičů. Stoupá počet jednočlenných domácností a klesá počet společných domácností. Lidé dávají přednost samostatnému bydlení, pokud to situace umožní. Další možností může být i bydlení s někým příbuzným nebo nepříbuzným. Nejhorší variantou je pro seniory institucionální péče, jelikož vlastní domov je pro ně zásadní prioritou (Rychtaříková 2002).

Dle Kučery (2002) zůstane i nadále hlavním způsobem života seniorů bydlení ve vlastním domě či bytě nebo alternativou může být soužití s další domácností (například se svými dospělými dětmi), ale s vlastním hospodařením. S největší pravděpodobností neklesne ani tendence přesunů seniorů do původně rekreačních objektů, kde dříve trávili pouze dovolené a víkendy. Tato místa musí mít samozřejmě dostupné vhodné dopravní spojení, obchodní síť a lékaře. Klíčovými otázkami se pro osoby v důchodovém věku stávají finanční situace, zdravotní stav, způsob bydlení, ale především možnost života v rodinách svých dětí nebo alespoň v jejich blízkosti (Kučera 2002).

Ročková J. (2009) se ve své diplomové práci zabývá osobami, které vstupují do důchodového věku. Zajímá se především o změny, kterými taková osoba musí projít. Jedinec v důchodu má mnohem více volného času, který musí nějakým způsobem

zaplnit. Výplň volného prostoru je samozřejmě individuální záležitostí. V dotazníkovém šetření, které bylo realizováno k této diplomové práci, byla u otázky číslo 9 (Z jakého důvodu jste se odstěhoval) možnost zvolit si variantu, která se týkala právě volného času. Tuto možnost si vybralo celkem 14 respondentů z 50. Tito lidé se stěhovali i z jiných důvodů, ale do své odpovědi zahrnuli zmíněnou variantu, kdy s narůstajícím volným časem chtěli jeho jiné a plnější využití. Autorka se zabývá i tím, jak by mělo vhodné bydlení pro seniora vypadat. Podle ní je nejlepší, když senior vede svou vlastní samostatnou domácnost, ať už by to mělo být i s pomocí rodiny. Což se potvrdilo i u mého výzkumu, kdy 56 % respondentů bydlelo ve své domácnosti buď jako samotní jedinci, nebo s partnerem.

Posledními dvěma faktory v rámci problematiky seniorů jsou zdravotní a společenská péče. Zdravotní aspekt zahrnuje dostupnost zdravotní péče, léčbu a také prevenci. Společenská péče je podpora a rozvíjení soběstačnosti seniorů. Pro osoby v důchodovém věku je důležité zůstat aktivní součástí společnosti. Chtějí žít ve zdraví a nezávisle na ostatních (Rychtaříková 2002).

Dle Havlíkové (2004) se problematikou starých lidí na mezinárodní úrovni zabývají organizace jako OSN, Evropská komise a OECD. V rámci České republiky se touto problematikou zabývá Ministerstvo práce a sociálních věcí, které jako nejnovější dokument zhotovilo Národní strategii podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017, který navazuje na předchozí dokument Národní program přípravy na stárnutí na období let 2008 až 2012. Pro aktuální Národní strategii jsou stěžejní lidská práva seniorů a hodnoty ve společnosti. Měla by vést ke zvýšení kvality života všech generací (MPSV 2012).

2.2.1 Důchodový systém a důchodová reforma

S problematikou seniorů souvisí důchodový systém a důchodová reforma. Pro Českou republiku je v oblasti finančního zajištění obyvatelstva v důchodovém věku významný rok 1995, ve kterém byl přijat zákon č. 155/1995 Sb. a jehož platnost započala 1. 1. 1996. Tímto krokem se Česká republika stala součástí skupin zemí střední a východní Evropy, které provedly dílčí důchodovou reformu. Výše zmíněný zákon stanovil podmínky, které je třeba splnit pro získání starobního důchodu. Přinášel však výhledovou situaci pouze na 10 let dopředu. Dalším důležitým rokem pro důchodový systém na našem území byl rok 2003. Byl přijat zákon č. 425/2003 Sb., který novelizoval a navazoval na předcházející zákon z roku 1995. Tento nový zákon

stanovil nový věk pro odchod do důchodu pro následujících šest let (od 31. 12. 2006 do 31. 12. 2012). V roce 2006 měla vstoupit v platnost nová důchodová reforma, která měla přinést další potřebné změny do následujícího období. Tato reforma však zhotovená nebyla, ale i přesto došlo ke změnám. Byl navýšen věk odchodu do důchodu, a to u mužů o dva roky, tedy z 60 let na 62 let a u žen se odchod do důchodu prodlužoval dle kategorií, které byly vytvořeny podle počtu vychovaných dětí. Vliv na zvyšování věku odchodu do důchodu má jednoznačně neustálý růst naděje dožití (Mielniczková 2013; Rudolfová 2014).

Důchodový systém v současnosti je upraven několika právními předpisy. Základním zákonem stále zůstává zmíněný zákon č. 155/1995 Sb. O tom, kdo má na důchod nárok, o jeho výši a výplatě rozhoduje Česká správa sociálního zabezpečení, s výjimkou případů, kdy rozhodují orgány sociálního zabezpečení ministerstev vnitra, spravedlnosti a obrany (MPSV 2011a).

Český důchodový systém je od ledna 2013 tvořen celkem třemi pilíři a dlouhodobě funguje na průběžném financování. První pilíř je povinným a základním pilířem stávajícího průběžného důchodového systému, ze kterého se vyplácí aktuální starobní důchody. Tento průběžný dávkový systém se také označuje zkratkou PAYG (pay as you go). Výplata prostředků nastává po odchodu do důchodu, a to formou starobního důchodu, který plyne od státu. Druhý pilíř vznikl až v roce 2013 a je tvořen důchodovými fondy penzijních společností. Jeho fungování je postaveno na nových důchodových fondech, které nabízejí různé investiční strategie. Podobá se tedy penzijnímu připojištění i průběžnému odvádění dávek do důchodového systému. Na rozdíl od prvního pilíře je tento pouze dobrovolný. Výplata prostředků probíhá opět po odchodu do důchodu od životní pojišťovny, a to každý měsíc. Výplata může mít tři podoby a jednou z nich je například – doživotní starobní důchod. Druhý pilíř se však nesetkal s velkým úspěchem a vstoupilo do něj mnohem méně občanů, než se očekávalo, proto se v současnosti uvažuje o jeho zrušení.

Poslední třetí pilíř funguje již od roku 1994. V roce 2013 došlo v tomto pilíři k velkým změnám, které se týkaly podmínek sjednání smlouvy, výplaty prostředků a názvu produktu. Je tvořen starými smlouvami o penzijním připojištění a zároveň smlouvami novými o doplňkovém penzijním spoření (Pilíře českého důchodového systému 2014; Gola 2014).

Důležitou informací související s důchodem je doba strávená v důchodu. Tato doba odpovídá délce výplaty důchodových dávek. V České republice trvá kolem 17 let

u mužů a u žen přibližně 23,8 let. Tato data jsou vypočtena z úmrtnostních tabulek (MPSV 2011b).

Aktuální nastavení důchodového věku u osob narozených před rokem 1936 je u mužů 60 let a u žen se odvíjí dle počtu vychovaných dětí. Ženy bez dětí vstupují do důchodu v 57 letech, s jedním dítětem v 56 letech, se 2 dětmi v 55 letech, se 3 nebo 4 dětmi v 54 letech a s 5 dětmi a více v 53 letech. U osob, které se narodily v období let 1936 – 1977 vstup do důchodu pravidelně narůstá dle doby narození (ČSSZ 2014).

Pro dlouhodobý chod důchodového systému je důležité nastavení věkové hranice pro odchod do důchodu. V budoucnu se bohužel neobejdeme bez dalšího posunu této hranice, a to díky růstu naděje dožití a výraznému růstu osob v důchodovém věku. Na druhé straně by měl být tento posun postaven na racionálních základech a být vůči lidem spravedlivý. Podle hrubých odhadů a propočtů, které vytvořila Odborná komise pro důchodovou reformu na konci roku 2014, by se mělo nadále zachovat aktuální prodlužování hranice důchodového věku až do roku 2044 (pro všechny osoby narozené před rokem 1978). Do té doby by se měl věk vstupu do důchodu sjednotit pro obě pohlaví na 67 letech (u žen bez ohledu na počtu dětí). Po roce 2044 by se měl nárůst důchodového věku zpomalit. U generace dětí, které se narodily v roce 2010, by neměl věk vstupu do důchodu přesáhnout hranici 69 let (Důchodová-komise 2014b).

2.2.2 Péče o seniory v Česku

V minulosti byla péče o seniory zajišťována pouze rodinami. Modernizace společnosti však přinesla mnoho změn, které postihly rodiny a její vztahy vůči státu. Výpomoc v rámci rodiny se stává obtížněji realizovatelná a zároveň přestává být brána jako něco samozřejmého. Úkol pečovatelky dříve plnily ženy, jejichž role však také prošly podstatnými změnami. Ženy se vstupem na trh práce nemají tolik času jako dříve a jsou proto omezovány v oblasti péče o stárnoucí rodiče. Je tedy důležité rozlišit neochotu a neschopnost v péči o seniory. Zodpovědnost za seniory díky výše zmíněným změnám přebírá stát a rodina si může vybrat, zda se postará sama či péči přenechá státní sociální péči (APSSCR 2010).

Péče o seniory v České republice se pohybuje na okraji společenského a politického zájmu. Během posledních let však prošla významnými změnami. Vznikly nové typy služeb a jejich poskytovatelé uplatňují nové metody práce. Péče je zaměřena především na oblasti zdravotních a sociálních služeb. Ačkoli jsou domovy důchodců rozmístěny poměrně vyváženě v celém území České republiky, jejich kapacita

neodpovídá aktuální potřebě a bývá dlouhodobě vyčerpána. V porovnání české a západoevropské institucionální péče existují v současnosti stále značné rozdíly. Nejen že kapacita českých institucí je nedostatečná, ale stále se jedná o služby, které sice poskytují základní péči, ale nelze na ně nahlížet jako na domov v pravém slova smyslu. „*Neatraktivní nabídka využití volného času obyvatel, nedostatečné vedení klientů ohledně péče o vzhled, bydlení s cizími lidmi ve vícelůžkových pokojích, nemožnost zařídit si pokoj vlastním nábytkem, nutnost dodržování ústavního režimu a další atributy ústavního bydlení vedou v konečném důsledku k pasivitě, rezignaci a ke snížení samostatnosti a soběstačnosti klientů.*“ (Koubová s. 1-2) České instituce jsou tak vnímány negativně, jako tzv. „poslední stanice, místo dožití“. Odchod do domova důchodců vnímají senioři jako projev nezájmu a neochoty dětí postarat se a jsou tak „odkládáni“ do těchto institucí.

Sociální služby v České republice mohou být poskytovány jak individuálně jednotlivcům, tak rodinám a celým skupinám obyvatel. Jde především o zachování důstojnosti a výše kvality života. Zajišťována je pomoc při péči o vlastní osobu, ubytování, ošetřování, stravování, v neposlední řadě pomoc pro zachování kontaktů se společenským prostředím (Horehled' 2008). Sociální služby se snaží o zajištění psychické a fyzické soběstačnosti seniorů s cílem co nejvyššího zapojení do běžného života a společnosti. V České republice existuje mnoho forem sociálních služeb a jejich základní dělení je na služby pobytové, ambulantní a terénní. Konkrétním příkladem sociálních služeb je osobní asistence. Ta zajišťuje terénní služby pro osoby, které mají sníženou soběstačnost z různých důvodů. V České republice působí kolem 224 služeb osobní asistence. Dalším druhem sociální péče je pečovatelská služba, která může mít také terénní nebo ambulantní charakter. Tato služba se poskytuje pouze ve vymezeném čase v domácnostech klientů či v ambulantních zařízeních. Jejím úkolem je klientům poskytnout pomoc při běžných úkonech v péči o sebe sama, pomoc při osobní hygieně, zajištění stravy a pomoc pro zajištění chodu domácnosti. Důležitým úkolem je také zprostředkování kontaktu se společenským prostředím. Na našem území působí kolem 769 pečovatelských služeb. Třetím typem jsou domovy pro seniory. Zde jsou poskytovány pobytové a stravovací služby a v neposlední řadě pomoc při běžných činnostech. Domovů pro seniory je aktuálně kolem 481 po celé republice.

Dalšími typy sociálních zařízení pro seniory jsou odlehčovací služby, centra denních služeb, denní stacionáře a týdenní stacionáře. Základní formy péče jsou péče

rodinná, terénní a ústavní. Formy se mohou různě kombinovat a tak vznikají další nové typy (APSSCR 2010).

Zdravotní služby jsou poskytovány především zdravotnickým systémem. Ten nabízí v zásadě bezplatné služby všem občanům státu. Důkladné propojení sociální a zdravotní péče v ústavních zařízeních bývá podmínkou pro úspěšnou adaptaci seniorů. Pomáhá jim nalézt optimální nový životní stereotyp (Jančíková 2010).

Tato diplomová práce se zabývá migrační mobilitou seniorů v rámci celé České republiky, ale i v rámci užšího zaměření na Jihočeský kraj. Proto v další části této podkapitoly bude okrajově popsána nabídka sociálních služeb, které jsou k dispozici právě v Jihočeském kraji. Na území kraje jsou seniorům k dispozici instituce jako: osobní asistence (9) a pečovatelská služba (50), jejichž činnost byla popsána již výše. Dále průvodcovské a předčitatelské služby (2), což jsou terénní nebo ambulantní služby poskytované všem, kteří mají snížené schopnosti z důvodu věku či zdravotního postižení. Klientům jsou nabízeny činnosti jako zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a pomoc při uplatňování práv nebo zajištění osobních záležitostí. Další službou poskytovanou v kraji je tzv. odlehčovací služba (17), která může mít různé podoby (terénní, ambulantní, pobytové). Je nabízena osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu vysokého věku či chronického nebo zdravotního postižení. K dispozici také denní (3) či týdenní stacionáře (Kvalita života seniorů v Jihočeském kraji, 2012). Významné jsou klasické domovy pro seniory (38), které mají téměř z 80 % formu příspěvkové organizace, a zřizovatelem je nejčastěji samotný kraj. Podobu církevní organizace zde má cca 13 % domovů (Kristen 2014). Posledním typem jsou sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením (5) (Kvalita života seniorů v Jihočeském kraji, 2012).

V rámci diplomové práce byl zpracován přehled o způsobu registrace do vybraných institucí pro seniory. Nejčastější sociální služby v kraji jsou domovy pro seniory, kterých bylo ke dni 20. 4. 2014 celkem 39 s celkovou kapacitou 3 090 míst. A druhou nejčastější službou je pečovatelská služba. Z toho důvodu byly pro průzkum vybrány právě tyto instituce. Průzkum o registraci dopadl tedy následovně:

1. Domov s pečovatelskou službou – Čkyně

DPS Čkyně spadá pod charitní pečovatelskou službu (Oblastní charita Vimperk). Svým klientům poskytuje podporu a pomoc při běžných aktivitách. Podporuje rozvíjení vlastních schopností a samostatnosti (Charitní pečovatelská

služba-Čkyně, 2015). Klienti se mohou sami rozhodnout, zda si změni místo trvalého bydliště. Je to jejich osobní rozhodnutí. Avšak téměř všichni si trvalé bydliště změni.

2. Domov s pečovatelskou službou – Vacov

DPS ve Vacově spadá pod stejnou organizaci jako DPS Čkyně. Opět je zřizovaná Oblastní charitou Vimperk. Klienti se o změně trvalého bydliště mohou opět sami rozhodnout. Většina si místo trvalého bydliště měni na Domov s pečovatelskou službou především kvůli prodeji domu, odchodu z pronájmu.

3. Domov pro seniory Hvízdal – České Budějovice

Tento domov pro seniory poskytuje kvalitní pobytové sociální služby se stravováním a celodenní péčí. Je zřízen přednostně pro osoby, které mají trvalý pobyt na území města České Budějovice (Domov pro seniory Hvízdal, 2014).

Co se týče registrace do domova, je to pouze osobní rozhodnutí. Je na každém uchazeči, zda si místo bydliště změni nebo ne. Pro ubytování v DPS není trvalé bydliště podmínkou, avšak kolem 80 % klientů si místo bydliště změni.

4. Domov pro seniory Máj – České Budějovice

Tento domov pro seniory je zřizován Statutárním městem České Budějovice, které jeho provoz významně dotuje. Z toho důvodu jsou přijímáni především senioři, kteří mají trvalé bydliště v Českých Budějovicích (Domov pro seniory Máj České Budějovice, 2015). Změnu trvalého bydliště do domova nevyžadují, je prováděna pouze na přání jejich klientů.

5. Domov pro seniory – Staroměstská České Budějovice

Domov pro seniory Staroměstská je příspěvkovou organizací Statutárního města České Budějovice. Poskytuje pobytové služby klientům, kteří mají trvalé bydliště na území Českých Budějovic. Úkolem je zajistit klidné místo pro život a přirozené sociální prostředí (Centrum sociálních služeb Staroměstská České Budějovice, 2015). Většina klientů si zde měni své trvalé bydliště na domov, avšak není to povinností. Povinností je mít při nástupu své původní trvalé bydliště na území Českých Budějovic.

6. Domov důchodců – Dobrá Voda

Hlavním úkolem je poskytnutí sociálních služeb a poskytnout klientům možnost důstojně prožitého stáří (Domov důchodců Dobrá Voda, 2015). Uživatelé tohoto domova si mohou ponechat své původní trvalé bydliště či ho změnit. Je to pouze jejich dobrovolné rozhodnutí. Většina se rozhoduje pro změnu bydliště.

7. Domov pro seniory – Vodňany

Tento domov pro seniory je zřizován příspěvkovou organizací města Vodňany s názvem Centrum sociální pomoci Vodňany. Její služby jsou poskytování především občanům žijícím zejména v územním obvodu města Vodňany (Centrum sociální pomoci Vodňany, 2010).

Opět je pouze na klientech, zda si ponechají původní trvalé bydliště. Se změnou bydliště na domov pro seniory musí souhlasit ředitel organizace. Změna tedy není nutná, avšak je častá.

8. Domov pro seniory – G-centrum Tábor

Příspěvková organizace města Tábor G-centrum provozuje domov pro seniory, který poskytuje sociální pobytovou službu dle potřeb seniorů. Upřednostňováni jsou uchazeči s trvalým pobytem ve městě Tábor, avšak jsou přijímáni občané i z jiných měst a obcí především z Jihočeského kraje (G centrum 2009).

Klienti si nemusejí měnit bydliště, mohou si ponechat původní. Někteří klienti toho využívají a ponechávají si původní trvalé bydliště, někteří chtějí trvalé bydliště přesunout do G-centra. Je to pouze na jejich rozhodnutí.

9. Domov seniorů Mistra Křišťana – Prachatice

Tento domov je příspěvkovou organizací zřizovanou Jihočeským krajem. Cílem je podpora zachování psychické i fyzické soběstačnosti klientů a jejich plné zapojení do běžného života (Domov seniorů Mistra Křišťana Prachatice, 2015). Uživatelé domova seniorů si nemusí měnit místo trvalého bydliště, mohou si ponechat své původní. Pokud si ho chtějí změnit, je to možné, trvalé bydliště tedy budou mít na adrese domova seniorů. Pokud se klient rozhodne pro změnu,

vše pro něj zařídí domov pro seniory. O změně bydliště se jedná již při nástupu do domova.

10. Seniorský dům – Písek

Cíle tohoto seniorského domova je poskytovat svým klientům dostatek soukromí, komfortu a zapojení do společenského života (Seniorský dům Písek, 2015). Klient si může zcela dobrovolně vybrat, zda si ponechá své trvalé bydliště či ho změnit. Pokud se rozhodne pro změnu, jsou mu k dispozici sociální pracovnice, které vše vyřídí. Většina seniorů v tomto domově si však ponechává své původní trvalé bydliště.

11. Domov důchodců – Horní Planá

Je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Jihočeský kraj. Domov poskytuje celoroční pobytové sociální služby (Domov důchodců Horní Planá, 2015). Změna bydliště zde není nutná, je to pouze možnost, kterou seniorům nabízejí. Většina seniorů si však místo trvalého bydliště po příchodu do domova změnit přibližně během prvního roku. Většinou to bývá z důvodu prodeje domku či odchodu z nájmu.

12. Domov pro seniory – Bechyně

Domov pro seniory v Bečyni umožňuje svým klientům v nepříznivé sociální a zdravotní situaci zůstat aktivními členy společnosti. Poskytuje ubytování, celodenní stravu a další řadu pomoci při běžných činnostech (Domov pro seniory Bechyně, 2015). Nově příchozí klienti si mohou ponechat své původní trvalé bydliště. Někteří z nich si ale po nástupu do domova a po domluvě s rodinou mění trvalé bydliště na adresu domova pro seniory. Většinou z důvodů prodeje domu, bytu.

13. Domov pro seniory – Rybníční a Lidická Strakonice

Cílem je poskytovat sociální služby a napomáhat osobám zajistit plnohodnotný život. Registrace do těchto dvou domovů není požadována. Klienti se sami s rodinou rozhodují o změně bydliště. Kolem 60 % uchazečů si trvalé bydliště mění na DPS.

14. Domov důchodců U zlatého kohouta – Hluboká nad Vltavou

Tento domov důchodců byl vybudován městem Hluboká nad Vltavou. Za klienty si vybírá především občany města Hluboká nad Vltavou a dalších spádových obcí. Domov poskytuje pomoc při běžných činnostech kontakt se společenským prostředím a řadu dalších činností. Je určen především pro nesoběstačné osoby. Při nástupu do domova se jedná o změně trvalého bydliště. Pokud klient požádá o změnu, vyřídí ji za něj sociální pracovník. Většina seniorů si však ponechává své původní bydliště.

15. Domov pro seniory Pohoda – Netolice

Hlavním úkolem Domova pro seniory Pohoda je především poskytnutí pobytové sociální služby. Součástí toho je i ošetrovatelská péče všem svým klientům. Cílem je zajistit plnohodnotný život i ve stáří a dostatečné zapojení do společnosti. Upřednostňováni jsou klienti z Jihočeského kraje, především z regionu Netolicko – Lhenicko (Domov pro seniory Pohoda Netolice). Uchazeči se mohou sami rozhodnout, zda si změni místo trvalého bydliště. Opět je to jejich soukromé rozhodnutí a nejsou k ničemu nuceni. Přibližně polovina klientů si trvalé bydliště nechá změnit na domov pro seniory.

16. Domov pro seniory – Kaplice

Tento domov je příspěvkovou organizací zřízenou Jihočeským krajem. Pobočky jsou ve městě Kaplice a v Českém Krumlově. Posláním této organizace je opět poskytnout pomoc a podporu seniorům i dalším osobám se zdravotním postižením (Domov Kaplice, 2011). Klienti si v žádném případě nemusí měnit trvalé bydliště současně s příchodem do domova. Postupem času si však většina uživatelů trvalé bydliště změni na domov, především z důvodů povinnosti úhrady za svoz komunálního odpadu v bývalém bydlišti.

Shrnutí:

V rámci Jihočeského kraje byly vybrány různé druhy institucí pro seniory. Některé jsou určeny pro starší věkové kategorie, takže poskytují celodenní péči, naopak některé jsou určeny spíše pro mladší skupiny, kdy jsou klientům poskytovány pouze omezené služby, například dovoz jídla a léků, ale dále se o sebe starají sami.

Změna trvalého bydliště u všech vybraných institucí není povinností. Každý klient, který má zájem o pobyt ve vybrané instituci, není povinen si při příchodu změnit trvalé bydliště na danou instituci. Z celkového zobrazení vyplývá, že v 8 domovech, což je polovina dotázaných zařízení, si většina klientů své trvalé bydliště mění. V jednom si bydliště mění 60 % osob, v dalších dvou 50 % osob a pouze ve dvou domovech si většinou klienti ponechávají své původní trvalé bydliště. Ke změně dochází nejčastěji z důvodů prodeje domu či bytu, odchodu z pronájmu či se chtějí zbavit povinnosti úhrady za svoz komunálního odpadu. Když se klient rozhodne pro změnu bydliště, ve většině institucí mu s tím pomáhají sociální pracovníci, kteří to povětšinou celé zařídí. Ke změně dochází buď ihned při nástupu, nebo častěji během prvního roku pobytu.

Některé z domovů přijímají přednostně osoby s hlášeným bydlištěm v místě, kde se domov nachází. Tedy ve stejné obci, okolí či alespoň v Jihočeském kraji. Příkladem takových zařízení jsou domovy důchodců v Českých Budějovicích (Hvízda, Máj, Staroměstská), dále ve Vodňanech, Táboře, v Hluboké nad Vltavou a v Netolicích.

2.2.3 Senioři podle okresů a velikostních kategorií obcí

Věkové charakteristiky obyvatelstva jsou sledovány především v rámci Sčítání lidu, domů a bytů, při kterém dochází ke sběru, uspořádání, zhodnocení, analýze a publikování demografických, sociálních a ekonomických informací přibližně každých deset let (Kalibová 2006). První tzv. moderní sčítání na území našeho státu proběhlo v roce 1869 a poslední sčítání proběhlo v roce 2011.

Věková struktura současnosti je ovlivněna vývojem během posledních sta let. Zapsaly se do ní jak světové války, tak hospodářské krize či demografický vývoj společnosti – výkyvy v porodnosti a demografické stárnutí populace. V roce 2001 bylo na území České republiky evidováno 10 230 060 obyvatel, z toho byl 1 414 054 osob ve věku nad 65 let a tato věková skupina tedy tvořila 13,8 % z celé populace (SLBD 2011). V roce 2011 bylo evidováno celkem 10 562 214 obyvatel, z toho 1 674 295 osob ve věku nad 65 let, což tvořilo 15,8 % z celé populace (SLBD 2011). Přírůstek populace ve věku nad 65 let mezi těmito dvěma sčítáními tedy byl 260 241 osob v absolutním vyjádření.

Tabulka 1: Věkové složení obyvatelstva České republiky v letech 2001 – 2003 a 2010 – 2012

Věková skupina	2001	2002	2003	2010	2011	2012
Absolutní počet (v tis.)						
0-14	1654	1590	1554	1518	1527	1560
15-64	7161	7196	7234	7379	7360	7188
65+	1414	1418	1423	1636	1674	1768
Celkem	10230	10203	10211	10533	10562	10516
Složení v %						
0-14	16,2	15,6	15,2	14,4	14,5	14,8
15-64	70,0	70,5	70,9	70,1	69,7	68,4
65+	13,8	13,9	13,9	15,5	15,8	16,8
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: SLBD 2001, 2011; ČSÚ 2015

Poznámka: Údaje k roku 2001 a 2011 byla převzata ze Sčítání lidu, domů a bytů z let 2001 a 2011, další údaje ke zbylým rokům byly získány v rámci veřejné databáze ČSÚ a vztahují se vždy k 31. 12. daného roku.

Tabulka 1 zobrazuje věkové složení obyvatelstva ČR pro naše dvě sledovaná období. Z procentuálního vyjádření lze říci, že nejvyšší podíl na obyvatelstvu má samozřejmě produktivní věková kategorie. Při porovnání předproduktivní a poproduktivní složky obyvatelstva lze spatřit změny během sledovaného období. V první části (2001 – 2003) převažuje každý rok předproduktivní složka nad poproduktivní. V populaci je tedy více dětí než seniorů. Ve druhé části (2010 – 2012) se situace mění a senioři začínají nad dětmi převažovat. Dětská populace v tomto období tvořila 14 – 15 % z celé populace a seniorská vytvářela 15 – 17 % z populace.

Tabulka 2: Struktura populace seniorů v České republice za roky 1991, 2001 a 2011

Věková skupina	Počet obyvatel		
	1991	2001	2011
60-64	534 528	473 212	743 740
65-69	505 603	434 561	595 116
70-74	266 108	406 120	402 749
75-79	272 947	324 342	307 188
80-84	174 970	132 767	234 820
85+	82 329	112 781	161 563
Celkem	10 302 215	10 230 060	10 562 000
Věková skupina	Podíl obyvatel v %		
	1991	2001	2011
60-64	5,2	4,6	7,0
65-69	4,9	4,2	5,6
70-74	2,6	4,0	3,8
75-79	2,6	3,2	2,9
80-84	1,7	1,3	2,2
85+	0,8	1,1	1,5
Celkem	100,0	100,0	100,0

Zdroj: Statistická ročenka ČR 2012b; SLBD 2001: Seniori v ČR 2004

Vývoj věkové struktury seniorů je zobrazen v tabulce 2. Pro nastínění změn v této struktuře byly vybrány tři roky v desetiletých intervalech. Díky neustálému snižování úmrtnosti a prodlužování naděje dožití se zvyšuje i podíl osob v těch nejstarších věkových skupinách. Například v kategorii 85+ stoupl počet seniorů mezi lety 1991 a 2011 o 79 234 osob. Při srovnání let 1991 a 2011 došlo k nárůstu podílu i počtu osob ve všech těchto věkových kategoriích. Při porovnání let 1991 a 2001 došlo k několika poklesům, a to ve skupině 60 – 64 let, 65 – 69 let a 80 – 84 let. Všechny tři věkové kategorie se řadí ke slabým ročníkům, které se narodily ve třicátých letech a za 1. světové války.

Dělení seniorské populace (60 a výše let) dle pohlaví v České republice vypadá následovně. V roce 2001 připadalo 680 mužů na 1000 žen. Ženy tedy s naprostou převahou převyšují mužskou část. Toto platí pro celou seniorskou populaci, avšak u starších generací je zastoupení žen ještě mnohem silnější. Je to způsobeno především vyšší nadějí dožití u žen. Dle ČSÚ (2004) je právě proto necelá polovina žen starších 60 let ovdovělých a jen 40 % zůstává vdaných. Naproti tomu jsou více jak tři čtvrtiny mužů nad 60 let stále ženatých.

Tabulka 3: Počet zaměstnaných a nezaměstnaných seniorů v České republice dle věkových kategorií v roce 2011

Věk	55 - 59	60 - 64	65 - 69	70 a více
Zaměstnaní	474 918	196 307	64 067	34 461
Nezaměstnaní	55 921	11 041	0	0

Zdroj: SLBD 2001: Senioři v ČR, 2004

Co se týče ekonomické aktivity, bývá nejvíce pracujících důchodců ve velkých (v Praze) či středních městech, kde mají nejvíce pracovních příležitostí. Množství zaměstnaných seniorů pravidelně klesá s věkem (viz tabulka 3). Nejvíce jich je v nejmladší věkové kategorii, nejméně naopak v nejstarší (SLBD2001: Senioři v ČR, 2004).

Tabulka 4: Podíl obyvatelstva krajů ČR dle věkových kategorií v roce 2001 a 2011

Kraj	Podíl obyvatelstva dle věku v roce 2001 (%)			Podíl obyvatelstva dle věku v roce 2011 (%)		
	0-14	15-59	60+	0-14	15-59	60+
Hl. město Praha	13,4	65,8	20,7	12,7	70,6	16,7
Středočeský kraj	16,0	65,2	18,8	15,6	69,5	14,9
Jihočeský kraj	16,6	65,3	18,1	14,6	69,5	15,8
Plzeňský kraj	15,7	65,2	19,1	14,2	69,6	16,3
Karlovarský kraj	16,7	66,5	16,7	14,4	70,2	15,4
Ústecký kraj	16,9	66,3	16,7	15,3	70,2	14,5
Liberecký kraj	16,9	66,1	17,1	15,1	69,9	15,0
Královéhradecký kraj	16,3	64,6	19,0	14,6	68,6	16,8
Pardubický kraj	16,8	64,6	18,5	14,7	69,2	16,1
Vysočina	17,3	64,3	18,4	14,6	69,1	16,3
Jihomoravský kraj	16,0	65,1	19,0	14,2	69,5	16,4
Olomoucký kraj	16,5	65,3	18,2	14,5	69,5	16,1
Zlínský kraj	16,5	65,0	18,4	14,2	69,4	16,5
Moravskoslezský kraj	17,2	65,7	17,1	14,5	70,0	15,5
Česká republika	16,2	65,4	18,4	16,2	70,0	13,8

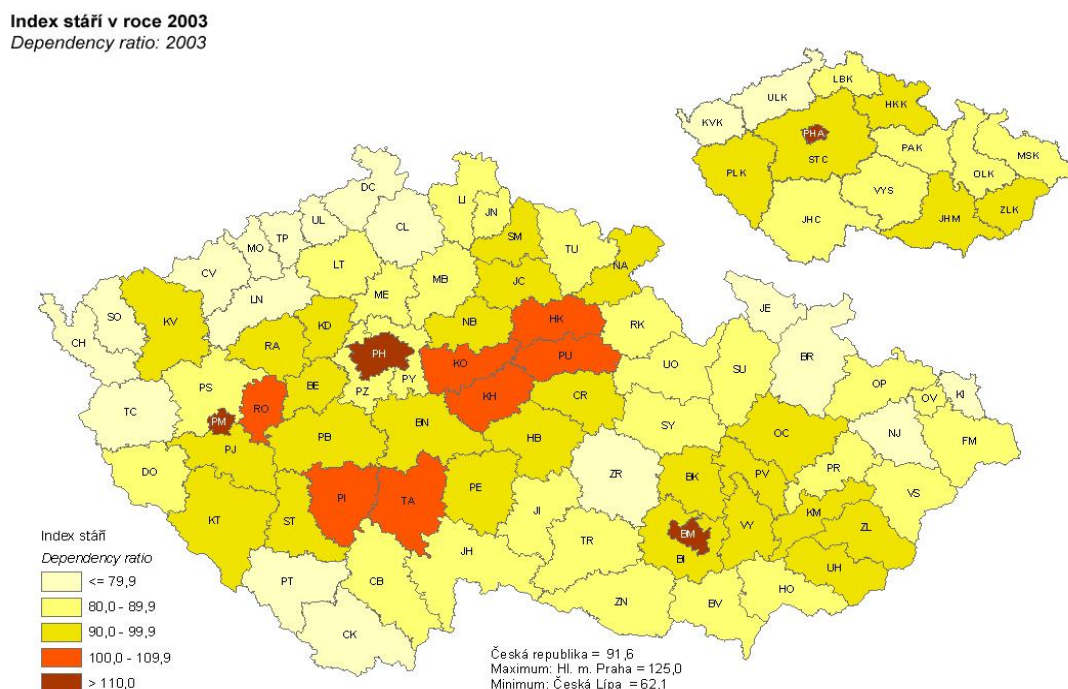
Zdroj: SLBD 2001, 2011

V rozmístění seniorů v České republice existují značné regionální rozdíly. Nejnižší podíl seniorů byl v roce 2001 zjištěn v kraji Karlovarském, Ústeckém, Moravskoslezském a Libereckém. Protikladem je hlavní město Praha, kde z celkového počtu tvoří lidé nad 60 let až 1/5 obyvatel (SLBD2001: Senioři v ČR, 2004). Ve druhém sledovaném období se stal nejmladším krajem Středočeský a Ústecký kraj. Průměrný věk se však pravidelně zvyšuje u všech krajů. Nejvyšší byl zaznamenán v hlavním městě Praze, Zlínském a Královéhradeckém kraji. Během posledních deseti let

se v jednotlivých krajích zvýšila naděje dožití o 2 – 3,5 roku, nejvíce v Praze a Libereckém kraji (ČSÚ 2014a).

V rozložení seniorů dle okresů jsou samozřejmě větší rozdíly, než tomu bylo u krajů. Vyšší podíl osob nad 60 let je v okresech, které jsou tvořeny velkoměsty – například Praha, Plzeň a Brno, kde je i zcela nejvyšší index stáří, který se pohybuje kolem hodnoty 140. Je to způsobeno nejen vysokým podílem seniorů, ale také nízkým podílem dětí (viz mapa 1). Vyšší podíl seniorů je také ve vnitrozemských okresech, tedy ve střední části Moravy a v oblastech Čech, které se táhnou od severovýchodu přes střední Čechy až na jihozápad. V těchto oblastech republiky tvoří seniorská populace (nad 60 let) až 19 % celé populace. Index stáří se v těchto okresech pohybuje kolem 120 a někdy i více. (SLBD 2001: Senioři v ČR, 2004). Dle Havlíkové (2005) patří k nejrychleji stárnoucím oblastem republiky Severní Morava, oblast severozápadních Čech a některé okresy v jižních Čechách. Více než 1/5 obyvatelstva tvoří senioři v městských okresech Praha, Plzeň a Brno, ve kterých je velmi nízká úroveň plodnosti a nízká úroveň imigrace. Dále také v okresech Kolín, Rokycany a Pelhřimov.

Mapa 1: Index stáří dle okresů České republiky v roce 2003

Zdroj: ČSÚ 2005, Statistická ročenka Středočeského kraje

Na věkovou strukturu české populace měly a stále mají vliv migrační proudy z toho důvodu, že věková struktura jakékoliv populace je výslednicí vývoje porodnosti, úmrtnosti a svou roli hraje i migrace (Pavlík, 2002). V imigračních oblastech díky věkovému složení migračních proudů přispívá migrace k omlazování populace, v emigračních oblastech naopak ke stárnutí. K nejmladším částem České republiky patří především pohraniční oblasti, které byly ovlivněny odsunem německého obyvatelstva a následným doosídlením. Díky tomu si i nadále udržuje relativně mladší strukturu, než je tomu ve vnitrozemí. Konkrétně jsou tedy nejmladšími okresy Český Krumlov, Sokolov, Tachov, Chomutov a Česká Lípa (SLBD 2001: Senioři v ČR, 2004). Starší obyvatelstvo se naopak nachází v depopulačních oblastech tzv. vnitřního pohraničí.

Rozmístění seniorské populace lze studovat i na úrovni velikostních skupin obcí. V tabulce 5 je znázorněno rozložení populace dle věkových skupin do deseti velikostních kategorií obcí. Podíl seniorů byl za obě sledovaná období nejvyšší v nejmenších obcích. V roce 2001 lze sledovat v rozložení seniorů jistou pravidelnost. Podíl obyvatelstva nad 60 let s rostoucí velikostí obce téměř pravidelně klesá od nejmenších obcí až do obcí s 20 000 – 49 999 obyvateli. S dalšími kategoriemi podíl seniorů začíná narůstat. V roce 2011 již tato pravidelnost není tak zřejmá, což nejspíše může souviset se suburbanizací. Nejvyšší podíl seniorů je v obcích s nejnižším počtem obyvatel a ve dvou kategoriích s největším počtem obyvatel, naopak nejnižší podíl byl zjištěn u kategorií s 1000 – 1 999 a 500 – 999 obyvateli.

Tabulka 5: Podíl obyvatelstva ve velikostních kategoriích obcí dle tří věkových skupin v letech 2001 a 2011

Velikostní kategorie obcí	2001			2011		
	Podíl obyvatelstva ve věku (%)			Podíl obyvatelstva ve věku (%)		
	0-14	15-59	60+	0-14	15-59	60+
-199	15,6	61,6	22,7	14,2	68,1	17,7
200-499	16,8	63,4	19,7	15,3	69,5	15,2
500-999	17,0	64,2	18,7	15,6	69,6	14,8
1 000-1 999	17,2	64,8	18,1	15,6	69,9	14,5
2 000-4 999	17,2	65,2	17,6	15,3	69,6	15,1
5 000-9 999	16,8	65,4	17,7	14,8	69,3	15,9
10 000-19 999	16,6	66,3	17,0	14,5	69,7	15,8
20 000-49 999	16,7	66,5	16,7	14,1	70,2	15,7
50 000-99 999	15,8	66,1	18,1	13,9	69,1	17,0
100 000-více	14,2	65,7	20,1	13,1	70,0	16,9
Celkem ČR	16,2	65,4	18,4	14,5	69,7	15,8

Zdroj: SLBD 2001, 2011 (vlastní výpočty)

Vysvětlení tohoto rozmístění seniorů je relativně složité. Souvisí především s migračními procesy v rámci urbanizace, které probíhaly během posledních 100 – 150 let a s rozdíly mezi úrovní plodnosti obyvatelstva velkých měst a ostatních sídel. Nejvíce migračně aktivní skupinou je kategorie osob ve věku 20 – 35 let. Tito lidé se stěhují buď sami, či se svými dětmi a nejčastěji do větších měst především za práci. Města, která mají vyšší migrační saldo, nejvíce získávají právě tyto mladé lidi. Mladší věková struktura u středních a menších měst je způsobena bytovou výstavbou, která zde nejintenzivněji probíhala v období 1948 – 1989. Velkoměsta zažila tyto změny již ve druhé polovině 19. století a mezi 1. a 2. světovou válkou. Obyvatelstvo, které se sem stěhovalo, již v současnosti zestárla a díky nízké plodnosti a zvyšováním naděje dožití velkoměsta rychle stárnou. Nedochozí k dostatečné obnově populace a podíl starých osob se neustále zvyšuje (SLBD 2001: Senioři v ČR, 2004).

2.3 Migrace

2.3.1 Teoreticko-metodologické aspekty migračního výzkumu

Migrace je tzv. mechanický pohyb obyvatelstva ve smyslu prostorových přesunů. Tyto přesuny mají za následek trvalé, nebo jen dočasné změny počtu obyvatel v celém státě a především v jeho nižších regionálních úrovních. Migrace má vliv na rozmístění a koncentraci obyvatelstva, ovlivňuje složení celé populace z hlediska věku, pohlaví, národnosti a mnoha dalších faktorů. Můžeme ji rozčlenit na migraci vnitřní, která se odehrává pouze v rámci hranic sledovaného území, a na migraci zahraniční neboli vnější, která se odehrává přes hranice sledovaného území (Srb, Kučera a kol. 1971). Stěhováním osob dochází ke změně jejich bydliště, tzv. trvalého bydliště (místo, kde má osoba nahlášený pobyt) a tím se migrace odlišuje od ostatních forem prostorového pohybu, jako jsou například dojíždka do škol a za prací, nepravidelné vyjíždky a cestování (Roubíček 1997). V České republice není povinností nahlásit každou změnu bydliště, a tak může v evidenci migrace docházet k určitému zkreslení (Srb, Kučera a kol. 1971).

Evidence vnitřního stěhování byla v Československu zavedena již v roce 1949 zákonem č. 52/1949 Sb. Bylo sledováno pouze stěhování čs. státních občanů a až od roku 1954 přibýlo sledování i stěhování cizinců (Srb, Kučera a kol., 1971). Princip evidence je založen na povinnosti občanů při změně trvalého bydliště za hranice určitého města či obce vyplnit hlášení o stěhování. Občan udává informace o předchozím a o novém bydlišti, o důvodech stěhování, věku, vzdělání, rodinném stavu a státním občanství. V rámci důvodů stěhování byly evidovány – změna pracoviště a přiblížení k pracovišti, studium, rozvod a sňatek, bytové a zdravotní důvody či jiné důvody. V roce 1986 to bylo doplněno o následování rodinného příslušníka. Tyto faktory bylo možné evidovat bohužel pouze do roku 2005. Od 1. 1. 2005 se již důvody stěhování nezjišťují. V rámci těchto změn byly z evidence odstraněny také informace o vzdělání (Kocandová 2009). Další významné změny v oblasti metodiky migrace proběhly po roce 2000. Do tohoto roku byla totiž za stěhující se osobu považována taková osoba, která změnila adresu trvalého bydliště. Tato definice platila pro občany České republiky i pro cizince stejně. V roce 2000 došlo ke změně definice stěhující se osoby v případě cizinců. Za stěhující se osoby jsou považováni takoví cizinci, kteří mění svůj obvyklý nebo trvalý pobyt, a zahrnováni jsou cizinci s povolením k trvalému

pobytu, včetně azylantů, a také cizinci s pobytem na víza nad 90 dní, pokud se nevystěhovali ve stejném kalendářním roce, jako byl rok jejich přistěhování. Tato změna metodiky se poprvé projevila v údajích za rok 2001. Od roku 2004 jsou evidováni také cizinci – občané Evropské unie a jejich rodina s povolením k přechodnému pobytu či cizinci s přechodným-dlouhodobým pobytem (cizinci ze třetích zemí) (ČSÚ 2010).

Další informace o migraci jsou k dispozici v rámci sčítání lidu, domů a bytů. Vzhledem k tomu, že census probíhá jednou za deset let, nejsou informace časem aktuální. Podávají přehled o množství migrantů i o dlouhotrvajících trendech a směrech migrace (Roubíček 1997).

Evidence zahraniční migrace byla v Československu zavedena dříve, a to v roce 1921. Fungovala jako statistika vydaných pasových povolení. Sledován byl jen takový pohyb osob, který měl za následek změnu trvalého bydliště ve smyslu předpisů ministerstva vnitra (Srb, Kučera a kol. 1971). V současné době jsou statistická data o zahraniční migraci poměrně nepřesná. Srovnatelnost dat je proto velice omezena právě kvůli neúplné registraci. V současnosti v České republice neexistuje jednotný a hlavní zdroj dat. Ztížení evidence zahraniční migrace je způsobeno zároveň otevřením hranic a zrušením kontrol při vstupu naší země do Schengenského prostoru (Bucher 2014). Největší komplikace se objevují u počtů vystěhovaných osob. Cizinci, dle právní úpravy, nemají povinnost nahlásit ukončení svého pobytu v České republice. Jedinou povinností je odcestovat před skončením platnosti povolení k pobytu. Tento problém se netýká jen naší republiky, ale i dalších států Evropské unie (ČSÚ 2010).

S problematikou migrace se také pojí mnoho migračních zákonů/konceptů. Jeden z nejzákladnějších a nejstarších konceptů je souhrn migračních pravidelností, které vytvořil anglický statistik Ravenstein. V roce 1889 vydal souhrn zákonitostí migračních procesů, které vysledoval v rámci svého výzkumu ve Velké Británii. Ravenstein je tak považován za zakladatele systematictějšího přístupu k migraci. Příklady jeho hlavních poznatků a stanovených zákonitostí jsou například: a) většina migrantů se stěhuje na kratší vzdálenosti, b) migranti, kteří cestují na delší vzdálenosti, míří do obchodních a průmyslových center, c) každý migrační proud má svůj protiproud, d) nárůst populace ve velkých městech je způsoben z větší části migrací než přirozeným růstem obyvatelstva, e) ženy migrují častěji na kratší vzdálenosti než muži, u mužů je to naopak, f) většina migračních faktorů má ekonomický charakter.

Na přelomu 19. a 20. století dochází v migračních teoriích k významnému posunu. Teoriemi se zabývá chicagská škola a migrace již není chápána jen jako proces mechanického přemísťování osob, ale zároveň jako vyvazování se ze sociálních vazeb v původním území a navazování vazeb nových v cílovém území. Burgess například zkoumal migraci ve spojení s otázkami zónování ve městě. Jeho hlavním zjištěním bylo, že příchozí migranty nejvíce přitahují chudší čtvrti poblíž průmyslových podniků (= tranzitní zóna). Postupem času a s postupující integrací do cílového území autor předpokládá změny prostorové lokace imigrantů (Uherek, Drbohlav 2007).

Dalším známým migračním konceptem je tzv. gravitační model, který vyjadřuje, že intenzita stěhování mezi dvěma územími je nepřímě úměrná jejich vzdálenosti a přímo úměrná jejich populační velikosti.

„Institutional approach“ je koncept, který klade důraz na institucionální subjekty, například vládu, právnické firmy, sociální zařízení atd. Tyto instituce se podílí na formování migračního chování obyvatel (Drbohlav 2014).

Migračních teorií existuje nespočet a cílem této diplomové práce není jejich úplné popsání. Proto byly vybrány jen nejzákladnější a takové, které se relativně týkají tématu práce. V další podkapitole jsou zmíněny některé teorie související s rozhodovacím procesem, který předchází každému stěhování.

2.3.2 Rozhodovací proces při stěhování

Rozhodovací proces u migrace je děj, kterým se již zabývalo mnoho autorů. Je to celkem složitý proces, který předchází každému stěhování a je silně individuální záležitostí, či rozhodnutím celé rodiny. Hraje zde roli mnoho faktorů, například stav aktuálního bydliště a porovnání s budoucím bydlištěm. Důležité je i porovnání výhod a nevýhod, které by plynuly ze změny bydliště. Do procesu rozhodování vstupuje mnoho proměnných. Například během rozhodování u seniorů začíná hrát důležitější roli kvalita prostředí, kvalita polohy bydlení a bydlení celkově. Na druhou stranu přestává hrát roli možnost zaměstnání (Havlíková 2005).

Velmi významná teorie o procesu rozhodování při migraci je tzv. „Koncept Push-pull“. Tuto myšlenku migračních faktorů rozpracoval ve 20. století Lee (1969). Push faktory jsou takové, které jedince vypuzují z místa bydliště, a naopak pull faktory jsou takové, které ho na jiné místo přitahují. Při rozhodování k migraci většinou dochází k porovnávání a posuzování obou faktorů. Lee (1969) tento koncept doplnil o další

poznatky, například intenzita těchto faktorů, která je potřebná k tomu, aby se jedinec rozhodl změnit bydliště, je silně závislá na okolnostech a především na řadě subjektivních důvodů. K migraci dochází až tehdy, kdy push a pull faktory dosáhnou určité intenzity. U zájmové skupiny seniorů mohou být push faktory například vysoký nájem v místě bydliště. Výše důchodového příjmu již nezajistí určitou kvalitní životní úroveň. Dalším příkladem může být kvalita prostředí. Špatný stav domu, okolí, kriminalita v lokalitě bydliště, nevhodné podmínky k bydlení (př. panelový dům bez výťahu) a jiné. Pro seniory je velmi důležitá dostupnost služeb. Ať už základních, jako obchody s potravinami a další, tak především zdravotní služby.

Pull faktory mohou mít také více podob. Někdo preferuje klidné prostředí a přírodu, proto volí spíše menší města či suburbia, naopak někdo preferuje kulturní vyžití, ruch města, a tak volí sídla větší. Záleží také na tom, kde člověk trávil většinu života, na co je zvyklý a zda v tomto způsobu života chce pokračovat i nadále, nebo preferuje změnu. Lidé v důchodovém věku mají mnohem více volného času, který potřebují nějakým způsobem vyplnit. A záleží na každém, co si zvolí. Je to silně subjektivní záležitost. Dalším pull faktorem, který by seniory mohl přilákat na jiné místo, je nižší nájemné či vlastní nemovitost. Mnoho lidí si po vstupu do důchodu finančně pohorší a nájemy ve velkých městech bývají častěji vyšší než v příměstských oblastech nebo v sídlech malých. I tento faktor tedy hraje významnou roli při rozhodování k migraci. U starších lidí hraje významnou roli samozřejmě zdravotní stav. Tento faktor je také velice subjektivní a obecně by se dalo říci, že významnější roli začíná hrát až u kategorie seniorů nad 70 let. Mnoho migrantů se stěhuje jen díky špatnému zdravotnímu stavu. Potřebují být blíže ke zdravotním službám nebo se přesouvají do domovů pro seniory, kde jim je zdravotní péče přímo zajištěna.

Další teorií, která má vliv na rozhodnutí k migraci, je „teorie sítí“. Tento koncept pracuje především se sociálními vztahy a zdůrazňuje význam mezilidských vazeb. Sociální sítě zvyšují pravděpodobnost migrace. Je logické, že pokud má osoba uvažující o stěhování, kontakty s lidmi na místě, kam se rozhoduje odstěhovat, je pro něj snazší se k migraci odhodlat. Senioři se například stěhují blíže ke svým dětem.

„Neoklasický ekonomický přístup“ pracuje na dvou analytických rovinách. Pro tuto práci je důležitá rovina na mikroúrovni. „Jedinec migruje v očekávání zlepšení celkové kvality života, věří, že zisky z migrace převáží, ať již okamžitě nebo v dlouhodobějším výhledu, ztráty. Každý hodnotí zisky a ztráty odlišně na základě individuálně psychologických a kulturně podmíněných předpokladů a dalších životních

cílů“ (Uherek, Drbohlav 2007). Velmi důležitou roli zde hrají náklady na bydlení. Jak již bylo zmíněno výše, pro osoby v důchodu hrají finance velice důležitou roli.

Koncepty „Stress-inertia“ a „Cumulative inertia“ také souvisí s rozhodovacím procesem. První model „Stress-inertia“ studuje migraci jako výslednici konfliktu v čase zvětšujícího se stresu způsobeného nespokojeností s určitými atributy a zároveň rostoucího zvyku s místem pobytu. Jedinec časem rezignuje. A model „Cumulative inertia“ je postaven na vztahu mezi pravděpodobností vystěhování a dobou pobytu v místě. Čím déle jedinec na daném místě žije, tím je nižší pravděpodobnost, že se odstěhuje.

S rozhodovacím procesem souvisí také model „New household economics of migration“. Je postaven na postulátu, že rozhodnutí k migraci nebývá jen individuální záležitostí, ale velmi často je do procesu začleněno více jedinců – většinou to bývá širší rodinný kruh či domácnost.

Faktory, které obecně vstupují do rozhodovacího procesu migranta, lze dle Lee (1966) rozčlenit do čtyř okruhů: 1. Faktory související s oblastí původu, 2. Faktory související s cílovou oblastí, 3. Překážky migrace a 4. Osobní faktory. U seniorů hrají konkrétně při rozhodovacím procesu hlavní roli především faktory jako vstup do důchodu a s tím související změna životního stylu a pracovního stereotypu, odstěhování nejmladšího potomka, úmrtí partnera, změna potřeb související se stárnutím a postupná ztráta soběstačnosti. U osob v produktivním věku hraje významnou roli v rozhodovacím procesu zaměstnání, kvůli kterému často mění své bydliště. U osob v důchodovém věku dochází ke změně. Faktor zaměstnání mizí a často bývá nahrazen kvalitou a polohou bydlení, jak již bylo zmíněno výše, jelikož lidé začínají ve svém domově trávit mnohem více svého času, než tomu bylo dříve. Když dojde k rozhodnutí změnit bydliště, bývá seniory upřednostňováno stěhování na kratší vzdálenosti, nejčastěji v rámci regionu. Dle Havlíkové (2005) především kvůli zachování sociálních kontaktů, navykklého prostředí, ve kterém strávili část života a také kvůli nižším nákladům na stěhování.

Havlíková (2005) ve své diplomové práci čerpá z německého autora Reinholda Kocha, který se ve své knize zabývá migrací a prostorovou koncentrací starých osob. Zmíněný autor popisuje, jak by mělo vypadat správné bydlení pro seniory. Mělo by se nacházet v klidné a udržované krajině. Kromě přírody by měla oblast nabízet i kulturní vyžití, kavárny, lékařskou péči a rozhodně by se zde neměl nacházet průmysl. Komunikace by měly být udržované a bez velkého provozu. Prostředí by mělo být

klidné, ale ne příliš izolované od zbytku komunity, mělo by nabízet odpovídající sociální péči, čistý vzduch, vodu a krajinu. Na dosah nákupní možnosti a především nabídka kvalitních bytů pro seniory. Co se týče vzdálenosti od potomků seniorů, měla by se pohybovat maximálně do půl dne cestování hromadnou dopravou.

2.3.3 Dobrovolné x nedobrovolné stěhování seniorů

U seniorů by se ohledně dobrovolnosti stěhování dalo relativně očekávat, že většina těchto jedinců se bude stěhovat spíše nedobrovolně. Lidé v důchodovém věku mohou být nuceni a ovlivňováni mnoha faktory. Příkladem může být zhoršující se zdravotní stav především u starších seniorů, z toho důvodu se lidé chtějí přiblížit ke zdravotním službám, v jiném případě do institucionální péče. Dalším činitelem nedobrovolného stěhování může být finanční situace, kdy výše důchodových dávek dostatečně nepokryje náklady na život. Další důležitý faktor je úmrtí životního partnera. Jedinec nechce nebo nemůže zůstat ve stávajícím bydlišti z důvodů nižšího finančního příjmu domácnosti, velikosti obydlí, kdy již člověk není schopný sám obstarat práci o dům nebo příliš velký byt. Může pociťovat samotu, a proto již nechce setrvávat na stejném místě.

Pojem dobrovolného a nedobrovolného stěhování není až tak jednoznačný. Lze na něj nahlížet z různých úhlů. Například když push faktory převyšují pull faktory a dojde tak k migraci, jedná se spíše o dobrovolné stěhování, v opačném případě spíše o nedobrovolné.

Dobrovolnost stěhování souvisí i s délkou pobytu na jednom místě. Dle konceptu „Cumulative inertia“ klesá možnost stěhování s narůstající délkou pobytu. Osoba, která na určitém místě žije několik desítek let, většinou nechce známé místo opustit. Jedinec má v místě mnoho vzpomínek, zážitků a především sociální a citovou vazbu k celému území. Má zde navázané kontakty, které nechce zprerhat. Pokud tedy není něčím přinucen, místo bydliště raději nemění.

Dobrovolným stěhováním může být například přesun k dětem. Lidé ve stáří chtějí trávit více času se svými dětmi a vnoučaty. Další možností je jiné využití času. Tím, že osoba vstoupí do důchodu, má mnohem více volného času a chce jej nějakým způsobem zaplnit. Někteří preferují kulturní vyžití, proto zůstávají spíše ve městech. Někteří preferují přírodu a klid, tak se stěhují na venkov, například do chat a chalup, kde dříve trávili dovolené a víkendy. Takovým lidem jde především o klid a kvalitní přírodní prostředí. Tento typ migrace se nazývá amenitní migrace, kterou autor Loquenz

(2013) definuje jako „*trvalý přesun obyvatel za lepším životním prostředím, který je nejčastěji přesunem lidí z městského do venkovského prostředí*“ (Loquenz, 2013). V mém terénním šetření jsem se také s určitou amenitní migrací setkala, a to především u migrantů do obce Lčovice. Je to nejmenší z vybraných obcí a všichni respondenti jezdili dříve do Lčovic na chalupy a chaty, které v důchodu proměnili na trvalé místo bydliště a kde našli klid a lepší životní prostředí.

Co se týče mé předem stanovené hypotézy, že se lidé v důchodovém věku stěhují spíše nedobrovolně, se hypotéza výzkumem nepotvrdila. Celkem 78 % respondentů (39) odpovědělo na otázku týkající se dobrovolnosti migrace, že se stěhovali zcela dobrovolně. Obávám se však, že výsledky u této otázky mohou být lehce zkresleny tím, že ne všichni se k nucenému stěhování mohli přiznat. Osobně vím o dvou konkrétních případech, že jejich stěhování nebylo příliš dobrovolné, a přesto vybrali odpověď dobrovolného stěhování. Šlo o respondenty, kteří byli přinuceni svými dětmi a nyní bydlí v domovech pro seniory.

Německý autor Koch (1976) in Havlíková (2005) se také zabývá rozdíly mezi dobrovolným a vynuceným stěhováním. Celkem vymezuje 4 výsledky, které mohou nastat u rozhodovacího procesu: 1. Připravenost se přestěhovat a následně dojde k přestěhování, 2. Připravenost se přestěhovat a k přestěhování nedojde, 3. Nepřipravenost se přestěhovat a i přesto dojde k přestěhování, 4. Nepřipravenost se přestěhovat a k přestěhování nedojde. Třetí případ je pro seniory naprosto nejhorší. Je to silně vynucené, nedobrovolné stěhování, které většinou nastává v případě uprchlictví, odsunu a podobně. U seniorů může nastat například u rekonstrukcí domů a následném zvýšení nájmu, kdy již nemají dostatek financí na zaplacení. Nedobrovolné stěhování se pojí spíše s nižší příjmovou skupinou seniorů a naopak dobrovolné stěhování s bohatšími lidmi. Častým pravidlem také bývá, že vynucené stěhování vede spíše ke zhoršení životních podmínek migrantů, naopak dobrovolné k vylepšení.

3 Stěhování v ČR

3.1 Vnitřní stěhování v ČR

Statistika vnitřní migrace v České republice není zcela přesným obrazem toho, jak se lidé stěhují, jelikož je založena na sledování změny obce trvalého pobytu a ne všichni poctivě veškeré změny bydliště nahlašují. Mnoho obyvatel žije na přechodném místě a místo trvalého bydliště si nezmění. Mnoho nahlášených trvalých pobytů je dokonce fiktivně vytvořených pouze ze spekulativních důvodů. I přes tyto nedostatky evidence patří statistika vnitřní migrace České republiky k jedné z nejúplnějších a nejpresnějších v Evropě (Aleš 2001). Dlouhodobý vývoj migrace České republiky má klesající trend v počtu stěhujících se osob. Aleš (2001) udává, že v roce 1980 se stěhovalo 283 000 osob, o pět let později 252 000 osob, od roku 1991 se počet stěhujících se obyvatel za rok pohybuje pod hranicí 250 000 osob. Například v roce 1996 bylo zaznamenáno pouze 196 000 migrantů. Konec devadesátých let je typický pro lehký vzrůst počtu stěhujících se osob, avšak v roce 2000 došlo opět k poklesu. Celkově je vnitřní mobilita osob v ČR malá při porovnání s ostatními evropskými a vyspělými mimoevropskými zeměmi, ačkoliv je mezinárodní porovnání vnitřní migrace relativně ztíženo tím, že statistika tohoto stěhování není vedena ve všech státech a bývá obvykle neúplná (Aleš 2001). Česká republika patří k zemím, kde jsou obyvatelé citově svázáni s prostředím, ve kterém žijí, nesnadno a neradi jej opouštějí. Během sčítání lidu v roce 1991 bylo zjištěno, že 49,9 % obyvatel ČR žije v obci svého narození a ve skupině osob nad 60 let žila v obci svého rodiště více než 1/3 těchto osob, což značí jasnou neochotu ke stěhování.

Migrace po druhé světové válce byla ovlivněna specifickou politickou a ekonomickou situací. Největší vliv mělo nové uspořádání Evropy. Například pohyb obyvatel, kteří během války emigrovali pryč ze zasažených států a následně se po válce vraceli zpět do svých původních domovů. Další vliv měl samozřejmě odsun německého obyvatelstva z příhraničních oblastí republiky, který je dle Fialové (1996) považován za historicky nejvýznamnější migraci na území českých zemí. Česká republika tak ztratila 3 miliony obyvatel.

Čekal (2006) rozděluje proces doosídlování našeho území do tří částí. První část probíhající v letech 1945 – 1947 byla označena jako období divokého a organizovaného odsunu Němců. Současně s tím bylo realizováno i doosídlování pohraničí.

Druhé období, které proběhlo v letech 1947 – 1953, bylo typické pro zpomalení doosídlování a naopak někteří migranti začali pohraničí opět opouštět. Třetí a poslední část proběhla v letech 1954 – 1959. Tato část byla charakteristická organizovaným doosídlováním vybraných okresů, do kterých byla směřována vládní pomoc pro doosídlence (Čekal 2006).

Vývoj migrace na našem území je silně ovlivněn specifickou politickou a ekonomickou situací po 2. světové válce. V této době se projevovaly deformující vlivy administrativně plánovacích forem řízení. Docházelo k celkovému snížení intenzity migrace a k postupnému uzavírání migračních procesů do menších území, především okresů (Čermák 2001).

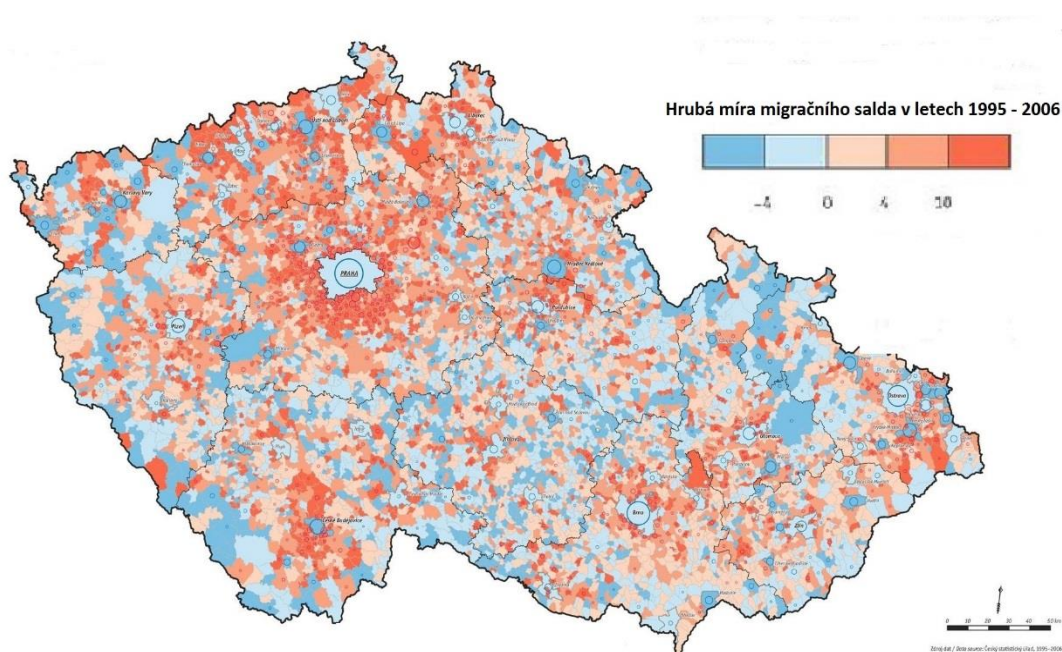
Směry migrace v ČR jsou dány dlouhodobým odlivem osob z venkova do měst. V 80. letech byla tato tendence ještě posílena intenzivní bytovou výstavbou ve městech. Malá sídla díky tomu obyvatelé spíše ztrácela. Ke změně migračních proudů došlo v transformačním období 90. let, kdy se trend otočil a migranty začínají získávat i menší obce. Velká města začínají obyvatelé ztrácet a počet přistěhovalých je nižší než počet vystěhovalých (Aleš 2001). Tento jev souvisí především se suburbanizací¹, při které dochází k územnímu rozšiřování urbanizovaného prostoru. Vznikají rozsáhlé konurbace a aglomerace. V jádrech velkých měst dochází ke stagnaci počtu obyvatel, později k poklesu a naopak vnější zóny měst (suburbia) obyvatelé začínají získávat (Čermák 1997). Suburbanizační migrační proudy jsou pro závěr 90. let jednou z nejdůležitějších součástí regionálních i sídelních migračních vztahů (Čermák 2001). 90. léta jsou charakteristická také tím, že po ukončení socialistického režimu mají lidé mnohem více možností a svobod pro životní rozhodování. Lidem se rozšířily možnosti vzdělání, zaměstnání a podmínky pro podnikání. Otevřely se také hranice pro svobodné cestování (Kučera 2008). I přesto se však dle Bartoňové (1997) vývoj migrace ubíral stále v trendech předchozích let.

---

¹**Suburbanizace** = „Suburbanizace je termín používaný k popisu růstu oblastí, tzv. suburbií, na okrajích velkých měst. Jde o jednu z mnoha příčin nárůstu měst. Město se geograficky rozšiřuje a z příměstských obcí se stávají nové geografické části města.“ (Wikipedie 2015)

Mapa 2 zobrazuje hrubou míru migračního salda v České republice za období 1995 – 2006. Toto časové rozmezí zhruba odpovídá zlomu ve vývoji urbanizačních procesů v polovině 90. let – rozvoj suburbanizace a částečně také deurbanizace². Tyto procesy jsou patrné především v okolí největších měst. Nejvyšší průměrné roční přírůstky migrací tedy vykazovaly okresy, které se nacházejí v zázemí městských center: Praha – západ, Praha – východ, Beroun, Plzeň – sever, Plzeň – jih a Brno venkov. Migrační ztráty jsou naopak zřetelné u měst s více než 10 000 obyvateli a pro obce ve venkovských prostorech periferií, například oblast pohraničí jihozápadních a západních Čech a severní Moravy. A dále oblasti vnitřní periferie například území okolo hranic Středočeského kraje a česko-moravského pomezí (Ouředníček, Temelová, Pospíšilová, kol. 2011).

Mapa 2: Hrubá míra migračního salda v České republice v letech 1995 – 2006

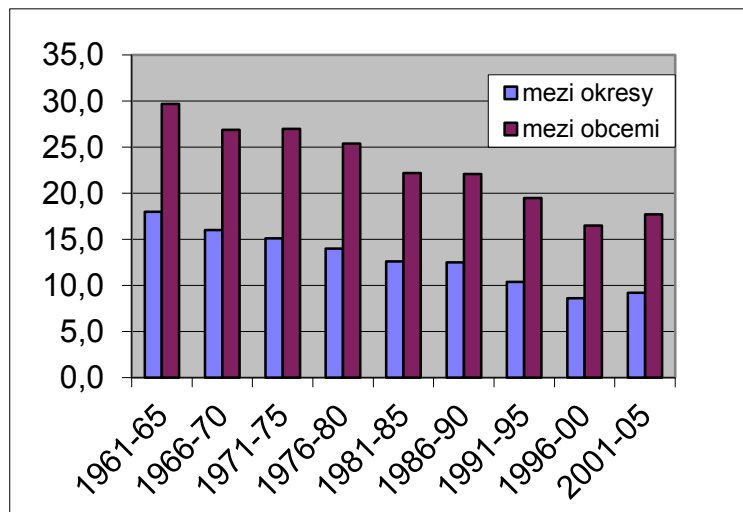

Zdroj: Ouředníček, Temelová, Pospíšilová, kol. 2011

² **Deurbanizace** = „mezi hlavní znaky deurbanizace patří velké snižování počtu obyvatelstva centra města i vnějších městských částí. Obyvatelstva ubývá jednak díky nižší porodnosti a dále díky migračním pohybům, kdy dochází ke stěhování na venkov, do menších měst, do nových měst nebo do metropolí. Tento odliv je typický pro oblasti (aglomerace), v nichž většina obyvatelstva pracovala v těžkém strojírenství nebo v těžebním průmyslu.“ (Geografický slovník 2007)

V grafu 1 lze vidět dlouhotrvající klesající trend objemu migrace jak v rámci stěhování mezi okresy, tak mezi obcemi. Až v posledním pětiletí 2001 – 2005 došlo k lehkému nárůstu. Nejvyšší míra vnitřního stěhování byla v období let 1961 – 1965 pro okresy i obce a od té doby byla už jen nižší.

Graf 1: Stěhování mezi obcemi a okresy v Česku za pětiletá období od roku 1961 do roku 2005

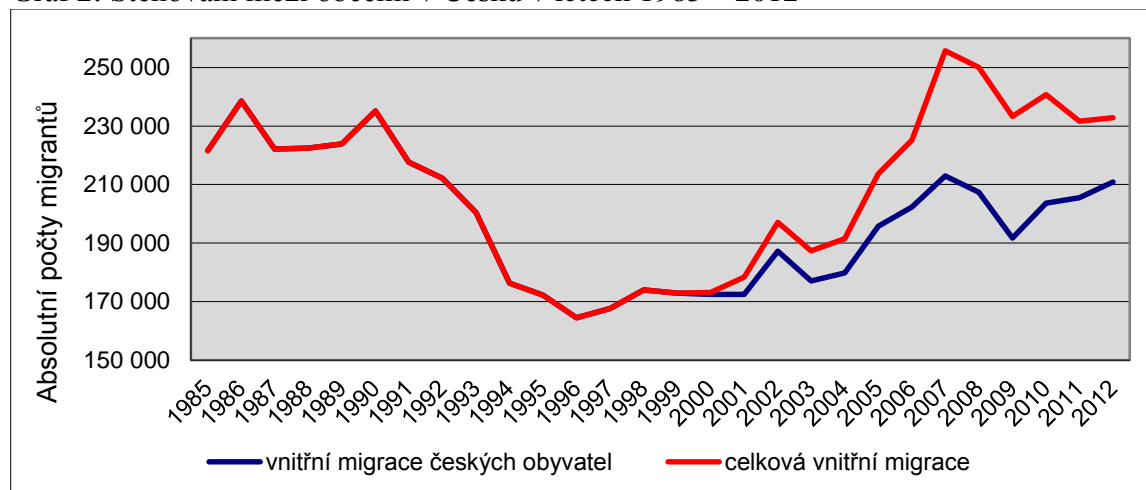

Zdroj dat: interní databáze stěhování ČSÚ

Stěhování mezi obcemi je dále znázorněno v grafu 2. Graf zobrazuje celkovou vnitřní migraci v České republice a vnitřní migraci jen českých občanů. Přibližně do roku 2000 – 2001 byl průběh migrace pro obě skupiny stejný, poté se začal odlišovat. Tento rozdíl je způsoben změnou definice migranta. Do roku 2000 byla definice pro české migranty i cizince stejná, od roku 2001 platí pro cizince jiná. Tato změna je popsána v kapitole 2.3.1.

V grafu je vidět celkový průběh objemu migrantů, kdy na počátku 90. let nastává výrazný pokles objemu migrujících, který trvá až do druhé poloviny 90. let. Přibližně od roku 1996 začíná objem migrantů lehce narůstat, od 21. století je nárůst rychlejší. Svého vrcholu dosáhl migrační objem kolem let 2007 – 2008 a poté začal opět klesat. Rok 2012 však naznačuje opětovný lehký nárůst.

Graf 2: Stěhování mezi obcemi v Česku v letech 1985 – 2012

Zdroj dat: interní databáze stěhování ČSÚ

V letech 2001 – 2011 se mezi obcemi v rámci České republiky přestěhovalo celkem 2,4 milionů obyvatel. Tyto přesuny významně působí na změnu složení obyvatel na nižších úrovních územního členění. V roce 2011 bylo 63,9 % migrací realizováno v rámci jednoho kraje, 36,1 % se tedy stěhovalo přes hranici kraje, avšak v rámci hranic republiky (ČSÚ 2012a).

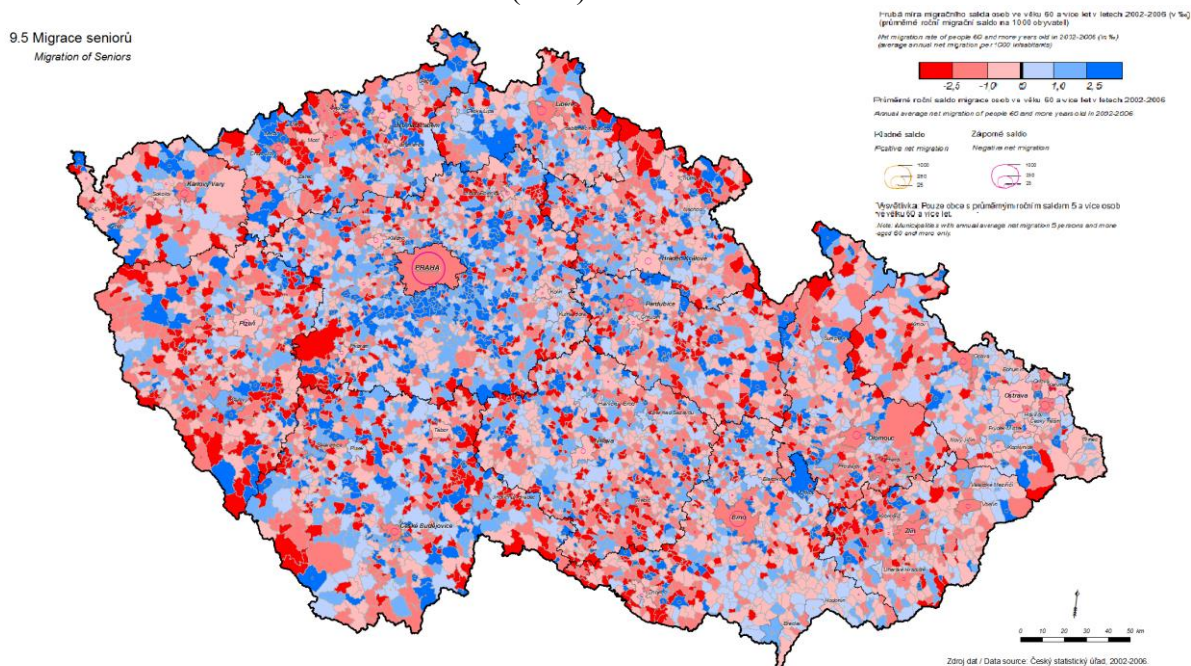
Ačkoliv se vnitřní migrací v České republice zabývá mnoho autorů, méně jich migraci zkoumá z hlediska věku a pro tuto práci důležitou kategorií osob v důchodovém věku. Pro práci byla stěžejní diplomová práce od Havlíkové (2005). Autorka se zabývá konkrétně migrační mobilitou seniorů v České republice od sedmdesátých let do současnosti. Věnuje se analýze migračních proudů starších lidí na úrovni Česka, krajů, okresů i velikostních kategorií obcí.

Dále se problematice migrace seniorů věnují Ouředníček, Novák a kol. (2011) v Atlase sociálně prostorové diferenciacie České republiky (viz mapa 3). Autoři uvádějí, že osoby ve věku nad 60 let tvoří přibližně 13 % všech migrantů. Kategorie seniorů je zde rozdělena do dvou skupin, na mladší seniory mezi 60 – 75 lety a na seniory nad 75 let. U první skupiny autoři uvádějí, že je pro ně typická relativně vysoká rezidenční stabilita a malá ochota se stěhovat, to se mění s narůstajícím věkem, se kterým narůstají sociální a zdravotní problémy. S těmito problémy přichází období, kdy senioři potřebují pomoc od rodiny, či sociálních pracovníků a lidé jsou nuceni se přestěhovat. Další trend, který autoři zmiňují, je stěhování mladších seniorů na chalupy a chaty v širším rekreačním zázemí velkých měst, které často mívá jen přechodný charakter.

Migrace starších lidí dle Nováka a Ouředníčka (2011) se nejvíce projevuje na emigraci z Prahy a nejvíce se stěhují do Středočeského kraje. Kladné migrační saldo u osob nad 60 let vykazuje také Jihočeský kraj a Vysočina, kde migranti hledají především kvalitní přírodní prostředí a dále kraj Ústecký, kam tyto osoby mohou lákat například nižší životní náklady. K Praze, jako ke kraji s vyšším odchodem starých osob lze zařadit dále Moravskoslezský, Jihomoravský a Karlovarský kraj, který ztrácí obyvatele ve všech věkových kategoriích. Na úrovni obcí se osoby nad 60 let nejvíce stěhují do takových obcí, ve kterých se nacházejí domovy pro seniory, a příhodná jsou i některá středně velká města (20 – 30 tis. obyvatel).

Autoři na závěr porovnávají migrační chování seniorů a mladých lidí. U těchto dvou skupin existují odlišné prostorové tendence. U mladých migrantů ve věku 20 – 34 let převažují koncentrační pohyby, na rozdíl od starších lidí, u kterých převažují spíše dekoncentrační pohyby (Novák, Ouředníček 2011).

Mapa 3: Hrubá míra migračního salda osob ve věku nad 60 let v letech 2002 – 2006
(v ‰)

Zdroj: Ouředníček, Temelová, Pospíšilová, kol. 2011

Bartoňová (1997) se ve svém článku věnuje vnitřní a zahraniční migraci České republiky v 90. letech a pokouší se migraci okrajově popsat i z hlediska věkových kategorií. Co se týče starších věkových skupin, autorka uvádí, že intenzita stěhování je u osob nad 65 let mnohem vyšší u žen než u mužů. Vyplývá to z častějšího stěhování ovdovělých žen ke svým dětem a rodinám nebo do domovů důchodců.

Migraci z hlediska věku také zkoumá Aleš (2001). Autor uvádí, že po 40 letech života většinou motivace ke stěhování klesá a znovu začíná mírně narůstat až po odchodu do důchodu. Nejmenší podíl mezi stěhujícími se osobami je kategorie osob ve věku 50 – 59 let, který autor označuje jako usedlý věk. V 90. letech také došlo ke změně věkové struktury migrantů. Snížil se podíl mladých migrantů do 29 let a naopak se zvýšil počet migrantů ve vyšší věkové kategorii.

Autoři Kupiszewski, Drbohlav, Rees a Durham (1999) ve své práci rozdělili migranty do pěti věkových skupin, a to: 1. 0 – 14 let (dětství), 2. 15 – 29 let (adolescence a raný dospělý věk), 3. 30 – 44 let (střední věk ekonomické aktivity a rodiny), 4. 45 – 59 let (období pokročilé ekonomické aktivity a raný důchodový věk), 5. 60 a více let (důchodový věk). Pro kategorii 45 – 59 let jsou přitažlivá spíše menší sídla, která mají méně jak 5000 obyvatel. Naopak nejméně jsou pro ně atraktivní sídla vyšších velikostních skupin. Osoby v důchodovém věku nejvíce směřují do malých a středních měst. Nejmenší sídla i naopak největší sídla jsou pro ně zcela nepřitažlivá. Autoři dále uvádějí, že rodiny s dětmi a senioři v důchodovém věku vyhledávají především kvalitní životní prostředí. Senioři se často stěhují i za svými dětmi, čímž usilují o pomoc ze strany rodiny. Kuchařová (1997) však tuto myšlenku doplňuje tím, že je obtížné přijmout do domácnosti dalšího člena rodiny, z důvodů relativně malé velikosti českých bytů. Nejenže tedy není prostor pro dalšího člena, ale proti této péči hraje v současné době i nedostatek času a financí se o své stárnoucí rodiče postarat. Z dotazníkového šetření, které bylo v rámci této diplomové práce provedeno, vyšlo najevo, že senioři se ani ke svým dětem příliš často stěhovat nechtějí. Ve většině případů šlo jen o pouhé přiblížení k rodině, tedy do jedné obce nebo regionu, avšak ne přímo do jedné domácnosti.

3.2 Mezinárodní migrace seniorů

Novějším trendem v migraci seniorů je stěhování do zahraničí po odchodu do důchodu. Dle Havlíkové (2005) jsou evropskými zdrojovými zeměmi především Velká Británie, Skandinávie a Německo, naopak cílovými oblastmi seniorů jsou jižní Evropa – Baleárské ostrovy, pobřeží Španělska, Toskánsko, Provance a jižní oblast Portugalska. Jelikož jsou cílové oblasti spíše slunečnými a přímořskými oblastmi, nazývá se tato migrace stěhováním za sluncem. V Evropě probíhá tento druh migrace od 90. let 20. století, za to ve Spojených státech amerických již od 80. let 20. století a migrační proudy seniorů zde směřují ze severu na jih, například do Kalifornie a na Floridu.

Mezinárodní důchodovou migrací se zabývá mnoho zahraničních autorů. V české literatuře není toto téma příliš rozvinuté, jelikož Česká republika nepatří k zemím, kde by byla zahraniční důchodová migrace častým jevem. V zahraniční literatuře se můžeme setkat například s články od autorů Kinga, Warnese, Williamse (1998), kteří popisují migraci v oblastech Středomoří, migraci seniorů z Británie do Toskánska, na Maltu, do Španělska a na jih Portugalska.

Sezónní důchodovou migrací mezi Švédskem a Španělskem se zabývá autor Gustafson P. (2001). Stěhováním evropských seniorů do oblasti Costa Del Sol ve Španělsku se zabývají Rodriguez V., Fernandez-Mayoralas G., Rojo F. (2004). Seniors dle autorů do Španělska přitahuje příjemné středomořské klima, nižší náklady na bydlení a neformální španělský životní styl. Existuje zde silný vztah k turistickým oblastem.

V české literatuře se mezinárodní důchodovou migrací zabývá například Procházková L. (2011) ve své bakalářské práci. Pojem důchodová migrace vychází v současné době z toho, že současní „důchodci“ již nejsou lidmi, kteří přijímají své stáří pasivně a jen čekají na nevyhnutelný konec. Seniors lze obecně rozdělit do dvou skupin: první skupinou jsou senioři do 70 let, kteří jsou aktivní, stále ještě relativně zdraví a nazývají se „senioři třetího věku“, druhou skupinou jsou „senioři čtvrtého věku“, kteří jsou věkově vymezeni 70 let a výše (Moro 2006).

Teorie mezinárodní důchodové migrace dle Warnese: autor dělí důchodovou migraci celkem na tři skupiny. První skupina představuje klasické mezinárodní důchodové migranty. Tito lidé si chtějí užívat života, využít dostatku volného času a žádných závazků, a proto se vydávají za hranice. Druhou skupinou jsou takoví

migranti, kteří se odstěhovali již během svého aktivního života. Stěhovali se například za práci a z dalších důvodů. Po vstupu do důchodu však zatouží prožít zbytek života ve své rodné zemi, a tak se vracejí na místo svého narození. Poslední skupinou migrantů jsou takoví lidé, kteří jen při cestách doprovázejí například rodinu. Nebo se stěhují ke svým dětem, které žijí již nějakou dobu v zahraničí (Warnes 2009).

Mezinárodní důchodová migrace bývá nejčastěji spojována s obyvateli Německa, skandinávských zemí a Velké Británie, jak již bylo řečeno výše. Z výzkumu, který byl na občanech těchto zemí proveden, vyšlo najevo, že nejvíce se lidé stěhují do jižní části Evropy. Odůvodněno je to například levnějšími cenami nemovitostí v těchto oblastech, zidealizovaným pohledem na způsob života a klidné stáří v těchto destinacích a v neposlední řadě zde mohou mít lidé navázané různé společenské kontakty z dob, kdy na tato místa jezdili na dovolené (Procházková 2011).

Zajímavé příklady mezinárodní důchodové migrace v současné době se odehrávají na Šumavě. V obci Kubova Huť se v nedávné době přebudoval bývalý hotel Arnika na domov pro seniory, to samé se stalo v obci Vacov. 90 % klientů těchto institucí tvoří němečtí důchodci, kteří sem cestují za levnější institucionální péčí, někteří i z velmi vzdálených oblastí až od moře. Seniory domovům dodává německá agentura a klient zde platí přibližně třetinu ceny, než by platil v Německu. Je to pro ně mnohem výhodnější, i když musejí překonat delší vzdálenosti.

4 Teoreticko-metodologická východiska práce

4.1 Metodika, datová základna

Pro analýzu vnitřní migrace byla využita data z Českého statistického úřadu (ČSÚ), která obsahovala informace o všech jedincích s českým státním občanstvím, kteří se mezi lety 2000 – 2012 stěhovali mezi obcemi České republiky. Z těchto dat byly následně vypočítány údaje pro směrovou migraci a pro migrační bilanci různých typů územních jednotek. Migrace je zkoumána na úrovni okresů, krajů a velikostních kategorií obcí, které jsou roztrženy do osmi velikostních skupin podle počtu obyvatel (viz tabulka 6). Úkolem bylo zjistit, jaké velikostní kategorie starší lidé preferují. Metodika vymezení velikostních kategorií obcí byla převzata z Ouředníček, Temelová, Pospíšilová a kol. (2011).

Tabulka 6: Kódování velikostních skupin obcí v Česku

kód	název	počet obyvatel/vysvětlení
1	PH	Praha
2	RC	50 000 a více
3	VM	10 000 - 50 000
4	SM	5 000 - 10 000
5	MM	2 000 - 5 000
6	VES	200 - 2 000
7	SVES	0 - 200
8	Z*	zázemí velkých měst (PH, RC)

*Poznámka: Z – zázemí bylo vymezeno na základě dojížděky do zaměstnání

Zdroj: Ouředníček, Temelová, Pospíšilová a kol. (2011)

Celý statistický přehled se soustředí na roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012. Tato dvě období byla vybrána pro posouzení, zda došlo k nějakým změnám. Za první zvolené období jsou hodnoceny i důvody migrace, které se přestaly evidovat v roce 2005 a proto nejsou charakterizovány v období druhém. Analyzována je zároveň migrace v rámci Jihočeského kraje. Údaje jsou jak za vnitřní migraci v rámci kraje, tak za vnější migraci v rámci celé ČR, tedy migrační vztah Jihočeského kraje a České republiky.

Pro hodnocení dat o migraci byly využity tříleté součty za zmíněná dvě období a hodnocení proběhlo v rámci čtyř věkových kategorií: 25 – 34 let (zástupce migračně aktivní skupiny obyvatel), 55 – 64 let, 65 – 74 let, 75 a více let a pro srovnání také

za všechny migranty celkem. Použity byly jak absolutní počty migrantů, tak i relativizované hodnoty.

K hodnocení migrace se používá mnoho ukazatelů. V této práci byly použity konkrétně migrační saldo (MS) a migrační objem (MO). Saldo migrace je dáno rozdílem počtu přistěhovalých a vystěhovalých jedinců. Saldo může být buď kladné (=čistá imigrace) nebo záporné (= čistá emigrace). Výsledek tedy udává, kolik osob sledované území získalo či ztratilo prostřednictvím migrace. Migrační objem je jednoduchý součet vystěhovalých a přistěhovalých osob (Pavlík a kol. 1986). Dále byla využita efektivita migrace (ME), což je podíl migračního salda ku objemu. Hodnota ukazatele se pohybuje v rozmezí -1 a +1. Pokud index dosahuje maximální záporné hodnoty, pak jde o území, ze kterého se obyvatelé pouze vystěhovávají, a nikdo se nestěhuje dovnitř. Pokud nabývá maximální kladné hodnoty, pak se jedná o území, do kterého se migranti stěhují, ale nikdo nemigruje ven. Hlavní podstatou migrační efektivity je informace, která říká, jakým způsobem migrace ovlivňuje počet obyvatel daného území. Čím více se hodnota efektivity přibližuje k 1, respektive -1, tím více migrace ovlivňuje počet obyvatel v území. Čím více se přibližuje k nule, tím méně se mění počet obyvatel v území – stejný počet se vystěhuje a stejný se přistěhuje.

Dále jsou v práci použity relativní hodnoty vystěhovalých a přistěhovalých například na úrovni okresů. Výsledkem je informace, kolika procenty se daný okres podílí na celkovém podílu přistěhovalých, či vystěhovalých. Následně byly vypočítány tzv. specifické míry, tedy míry stěhování podle věku. Výpočet byl proveden následovně: absolutní počet vystěhovalých v určitém věku z daného území děleno počet všech osob ve stejném věku ve stejném území krát 1000. To samé se provedlo i na úrovni přistěhovalých osob. Pro práci byl využit také ukazatel zvaný index atraktivity 1 a index neatraktivity. Opět platí pro obě skupiny: vystěhovalé (= index neatraktivity) i přistěhovalé (= index atraktivity). Udává, do jaké míry je území pro migranta přitažlivé či naopak. Základní „filosofie“ obou indexů vychází z principu konstrukce indexu specializace používaného především v geografii průmyslu. Pro výpočet indexu neatraktivity se nejdříve musela vypočítat intenzita vystěhování za jednotlivé okresy, pro index atraktivity 1 se vypočítala intenzita přistěhování. Dále se vypočítal jednoduchý index: intenzita vystěhování daného okresu děleno celková intenzita vystěhování. Následně se zmíněný index vydělil stejným indexem za všechny migranty celkem bez ohledu na věk a výsledkem je index neatraktivity okresu.

Pro celkový výsledek atraktivitu byl vypočítán podíl indexů atraktivitu a neatraktivitu, který je nazván index atraktivitu 2. Vypočítán byl tak, že se index atraktivitu 1 vydělil indexem neatraktivitu, které byly vypočítány tak, jak je uvedeno výše.

Pro porovnání změny dvou vybraných časových úseků byl zvolen Spearmanův koeficient pořadové korelace. Touto metodou se sleduje významnost korelace mezi dvěma znaky (x , y), kdy se pro každý znak určí podle velikosti pořadí (i) a z dvojice pořadí (i_x , i_y) se vypočítá Spearmanův koeficient. Vzoreček pro výpočet vypadá následovně (Úvod do korelační a regresní analýzy):

$$r_s = 1 - \frac{6 \sum_{i=1}^n (i_x - i_y)^2}{n \cdot (n^2 - 1)}$$

Pro veškeré výstupy (grafické i tabulkové), které se v práci nacházejí, byl použit program Microsoft Excel 2010.

4.2 Problémovost využitých dat

Data z Českého statistického úřadu skýtají některé nevýhody, které ovlivňují výsledky migračních analýz. Prvním problémem je evidence dat. Aby byla změna bydliště zaznamenána, je potřeba překročit administrativní hranici obce. Přestěhování v rámci jedné obce tedy není statisticky dostupné. Závažnějším problémem je nedostatečné hlášení změny trvalého bydliště. Ne všichni migranti poctivě změny bydliště nahlašují. Také u seniorů, kteří se stěhují do domovů důchodců, nedochází vždy k nahlášení změny bydliště (viz kapitola 2.2.2., s. 26). Tak dochází k určitému zkreslení, kdy statistika není zcela přesným odrazem aktuální situace (Aleš 2001).

Určitým problémem je také evidence důvodů stěhování. Vymezením poslední kategorie „jiné/ostatní důvody“ stěhování došlo k významnému zkreslení. Lidé například nejsou ochotni uvádět pravé důvody svého stěhování, proto zvolí variantu z jiných důvodů, kde je nemusejí konkretizovat. Mohou se stěhovat například i z více důvodů najednou a tak možnosti kombinovat. Zásadním problémem v současné době je i to, že od roku 2005 se příčiny stěhování nezjišťují, takže hodnocení důvodů po tomto roce již není možné (Havlíková 2005).

4.3 Dotazníkové šetření

V období od října do prosince 2014 probíhalo terénní šetření v podobě dotazníků, které bylo realizováno konkrétně k této diplomové práci. Rozsah šetření činil 50 respondentů a 22 otázek, které byly jak otevřené, uzavřené a některé i polouzavřené. Terénní výzkum byl zaměřen pouze na osoby starší 60 let, které se v důchodovém věku přestěhovaly do vybraných obcí, kterými byly České Budějovice, Čkyně, Vacov a Lčovice. České Budějovice byly vybrány jako zástupce největšího jihočeského města. Čkyně a Vacov jako zástupci větších vesnic s dostatečnými službami pro seniory a Lčovice jako nejmenší obec bez zdravotních či jiných služeb. Zmíněné obce byly vybrány z toho důvodu, že se nacházejí kolem mého bydliště a znám je tedy velmi dobře. Hranice šedesáti let byla vybrána proto, aby bylo možné sledovat přechod z produktivní do poproduktivní části života.

Dotázáno bylo tedy přesně 50 osob a pohlaví při výběru respondentů nehrálo žádnou roli. Výběr byl proveden nahodilým výběrem na základě osobních kontaktů a doporučení. Počet dotázaných je na hranici, která umožňuje provést odpovídající kvantitativní vyhodnocení dotazníkového šetření. Ačkoliv byl původním záměrem výzkum kvantitativní, bohužel se nepodařilo získat potřebné množství respondentů, a proto bylo využito částečně i toho faktu, že dotazování obsahovalo i některé rysy kvalitativního šetření (například aktivní účast tazatele při vyplňování dotazníku, kdy docházelo k diskusi nad některými otázkami).

Vzhledem k tomu, že bylo celkem složité respondenty najít, jsem si vědoma toho, že vybraný vzorek není příliš reprezentativní a výsledky tohoto šetření nelze zobecnit na celou skupinu migrujících seniorů v České republice. Výzkum je tedy pojat spíše jako ukázkový vzor migračního chování konkrétní skupiny seniorů.

Za způsob dotazování bylo zvoleno osobní dotazování, a to z více důvodů. Tento způsob byl přímou komunikací s respondenty. Všem dotazovaným byly přečteny všechny otázky i s navrhovanými odpověďmi a sama jsem za respondenty dotazníky vyplnila. Výhodou byla především návratnost dotazníků, která byla stoprocentní. Nebyla jsem nucena čekat, zdali se mi dotazníky vrátí či nikoliv. Další výhodou bylo možné vysvětlení či upřesnění otázek. Respondenti po mě žádali, abych za ně dotazníky vyplnila, takže další výhodou byla má přítomnost a možnost vyplnění. Nevýhodou tohoto šetření, jak již bylo řečeno výše, byla složitost nalezení vhodných osob pro výzkum. V Českých Budějovicích mi pomohla Městská organizace svazu důchodců, která se

nazývá Klub důchodců Roháče z Dubé. Organizace mě přizvala na jednu z jejích akcí, kterou pořádala pro seniory. Mohla jsem tedy všechny zúčastněné požádat, zda by mi nevyplnili dotazník a tak jsem získala 15 budějovických respondentů. Zbytek osob z Českých Budějovic byl získán díky DPS (domov s pečovatelskou službou) v ulici Lidická. V rámci tohoto objektu je i klub důchodců. V dalších třech menších obcích jsem byla odkázána na svou znalost nově přistěhovalých a také na rady mnoha místních obyvatel. Několik respondentů (12 osob) bylo získáno opět z domovů pro seniory. Konkrétně to byl domov s pečovatelskou službou ve Čkyni a ve Vacově. Obě tyto instituce fungují stejným způsobem. Lidé zde žijí v bytech a starají se sami o sebe. Je zde však možnost využití pečovatelské služby, která nabízí například dovoz léků, jídla a tak podobně.

Jako další nevýhodu osobního dotazování bych viděla v jakémsi geografickém omezení, díky kterému jsem se musela osobně do vybraných obcí vydat. Domluvit si schůzky podle svých časových možností a samozřejmě se i přizpůsobit institucím, které mi byly nápomocné.

Pro vyhodnocení dotazníkového šetření byl následně využit opět program Microsoft Excel 2010. Díky rozmanitosti otázek bylo však vyhodnocování dotazníků o něco složitější.

5 Analýza migrace seniorů

5.1 Vnitřní stěhování seniorů v Česku

5.1.1 Stěhování na úrovni krajů

Při analýze mezikrajské migrace byly porovnávány dvě časová období 2001 – 2003 a 2010 – 2012. Pro hodnocení byly využity vždy tříleté součty. V tabulkové příloze 1 jsou tabulky obsahující informace o migračním objemu, saldu migrace a efektivitě migrace, a to jak za všechny migranty bez ohledu na věk, tak za čtyři vybrané věkové kategorie (nejmladší 25 – 34 let, migranti-senioři: 55 – 64, 65 – 74, 75 a více let).

Celkově se za první období přes hranice kraje přestěhovalo 179 673 migrantů a v rámci vnitřní krajské migrace se pohybovalo 356 973 osob. V porovnání s druhým obdobím je to o něco málo méně.

Na první pohled je evidentní, že ve všech věkových skupinách a v celé skupině migrantů bez ohledu na věk, silně převažovala vnitřní krajská migrace (v rámci hranic kraje) nad vnější migrací přes hranice kraje. To do jisté míry značí fakt, že se lidé v České republice častěji stěhují na kratší vzdálenosti než na delší. Obecně je známo, že Češi nejsou příliš migračně mobilní národ. Je tedy možné, když se rozhodnou ke změně bydliště, volí spíše stěhování na kratší vzdálenost.

V rámci vnitřní krajské migrace se nejvíce osob bez ohledu na věk stěhovalo během obou období na území Moravskoslezského kraje. Tentýž kraj byl migračně aktivní i pro starší věkové kategorie s výjimkou nejstarší skupiny nad 75 let, kde se migranti v tomto věku nejvíce stěhovali rámci Středočeského kraje společně i s nejmladší skupinou 25 – 34 let.

Při porovnání salda migrace (MS) mezi mladšími a staršími kategoriemi za první období bylo MS u mladších migrantů (25 – 34 let) častěji záporné, než tomu bylo u starších migrantů. Rozdílné je také migrační saldo Prahy, které je v rámci nejmladší kategorie kladné, jelikož sem mladí lidé směřují za pracovními příležitostmi, naopak u starších kategorií je vždy záporné. Z toho plyne, že hlavní město je atraktivní pouze pro mladší obyvatele a starší se z Prahy stěhují pryč.

U starších věkových kategorií jsou migračně ztrátové – Praha, Jihomoravský kraj, Karlovarský kraj a Moravskoslezský kraj. U kategorie 65 – 74 let je navíc ztrátový

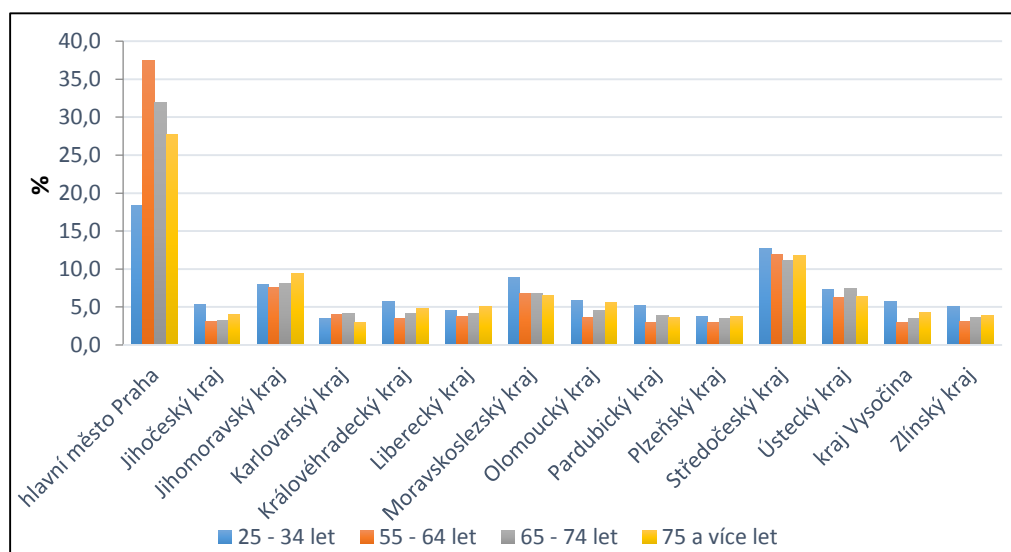
kraj Olomoucký a u kategorie 75 a více let také Liberecký. Ve druhém sledovaném období nedošlo k významnějším změnám.

Následujícím hodnocením migrace na úrovni krajů je analýza specifčnosti krajů z pohledu emigrace a imigrace, která vypovídá o podílu, jež tvoří daný kraj na celkovém podílu emigrace či imigrace.

V prvním období let 2001 – 2003 se na celkovém podílu krajské emigrace v nejmladší kategorii 25 – 34 let nejvíce podílel kraj Praha s 18,4 % a na druhém místě kraj Středočeský s 12,6 % (viz graf 3). ČSÚ (2003) udává, že v roce 2001 žilo mimo Prahu téměř 166 000 migrantů narozených v hlavním městě. Nejvyšší podíl (44 %) těchto osob emigroval do Středočeského kraje a dále například do Ústeckého, Jihočeského a Libereckého kraje, avšak počty těchto emigrantů nebyly již tak vysoké.

U starších věkových kategorií byla na prvním místě také Praha a na druhém Středočeský kraj. Nejnižší podíly tvořily kraje Plzeňský, Jihočeský a Karlovarský.

Graf 3: Podíl jednotlivých krajů na celkovém podílu krajské emigrace za čtyři věkové kategorie během let 2001 – 2003

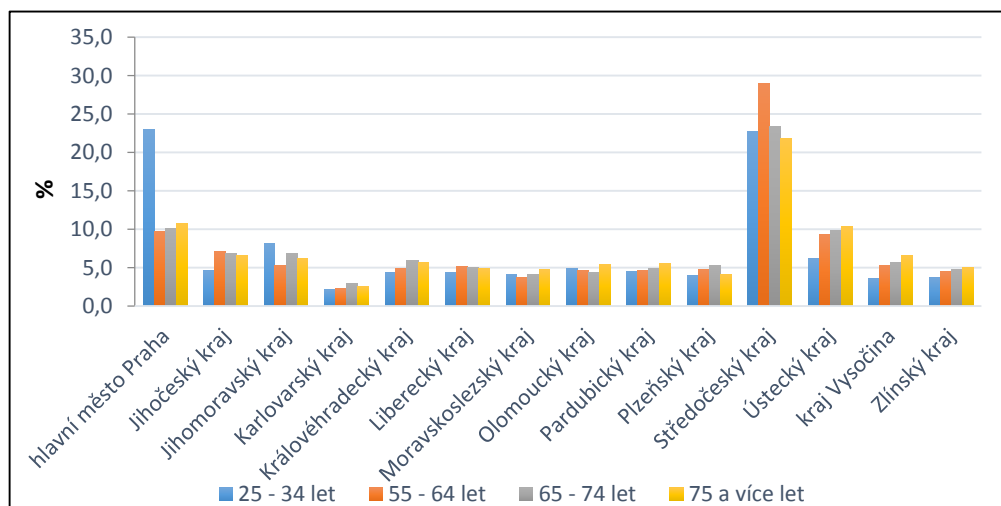
Zdroj: data – ČSÚ, vlastní zpracování

Na podílu přistěhovalých se u nejmladší kategorie (25 – 34 let) opět nejvíce podílela Praha a u celé skupiny migrantů kraj Středočeský (viz graf 4). Dle ČSÚ (2003) má Praha v dlouhodobém pohledu krajské migrace speciální postavení. Počet pražských imigrantů bez ohledu na věk, kteří se narodili v jiném kraji, činil v roce 2001 – 350 000 obyvatel, což byla pětina celorepublikového souhrnu migrantů pohybujících se přes

hranice kraje ČR. Pro mladé migranty byl atraktivní také Jihomoravský kraj díky krajskému městu Brnu. Zajímavostí je to, že Jihomoravský kraj má v rámci České republiky nadprůměrnou míru zaměstnanosti starších osob ve věku 55 – 64 let. U mužů se hodnoty pohybují kolem 64,7 % a u žen kolem 41,7 % (ČSÚ 2014b).

Při porovnání starších věkových kategorií tvoří nejvyšší podíl přistěhovalých u všech tří věkových skupin kraj Středočeský, což bude opět nejspíše ovlivněno i nejvyšším počtem vystěhovalých z kraje Praha. Pro seniory jsou lákavé také kraje Jihočeský a Ústecký. Při porovnání nejnižšího podílu přistěhovalých ve všech třech kategoriích vede kraj Karlovarský, který má nejnižší podíl i v hodnocení pro všechny migranty. Dalo by se tedy říci, že je celkově pro migranty nejméně přitažlivý.

Graf 4: Podíl jednotlivých krajů na celkovém podílu krajské imigrace za čtyři věkové kategorie během let 2001 – 2003

Zdroj: data – ČSÚ, vlastní zpracování

V druhém období let 2010 – 2012 nedošlo v rámci krajské migrace k žádným výrazným změnám, kterým by bylo třeba věnovat zvýšenou pozornost.

Na závěr se hodnocení mezikrajské migrace soustředí na migrační efektivitu. U mladé věkové kategorie 25 – 34 let se ani v jednom období nepřiblížila významněji k 1, -1. Maximální hodnoty se pohybovaly kolem -0,40 (u Karlovarského a Moravskoslezského kraje ve druhém období). Starší skupiny již začaly vykazovat o něco vyšší hodnoty u kraje hlavního města. Migrační efektivita se zde pohybovala kolem -0,50 až -0,60. To již svědčí o vlivu migrace starších osob na počet obyvatel v Praze.

Shrnutí:

Zcela nejvyšší migrační objem za obě období byl zaznamenán u kraje Praha. Je to pochopitelné, jelikož pro mladé osoby je Praha přitažlivá díky životnímu stylu, který Praha nabízí, dalším faktorem je studium a obecně více životních možností. Pro produktivní skupinu obyvatel je přitažlivá z hlediska trhu práce, který je zde mnohem širší, než je tomu v jiných krajích. Na druhou stranu se odsud stěhují lidé, kteří hledají klid od ruchu velkoměsta, například v příměstských zónách. Lidé se stěhují prioritně do Středočeského kraje, odkud to do Prahy není daleko, ale zároveň zde najdou větší klid. Osoby ve vyšším věku z Prahy odcházejí například ze zdravotních důvodů, díky vysokým nájům, hledají kvalitnější životní prostředí, nezvládají již urychlený život velkoměsta. Roli zde hraje mnoho faktorů, proč se do Prahy stěhovat či se stěhovat pryč a pro každou věkovou kategorii je důležitý jiný aspekt.

5.1.2 Stěhování na úrovni okresů

Analýza migrace se nejdříve věnuje zhodnocení migračního objemu a migračního salda na úrovni jednotlivých okresů (viz tabulková příloha 2).

Nejvýznamnější roli v migračním objemu ve všech jednotlivých věkových skupinách migrantů hraje Praha. Bez ohledu na věk vykazují vysoký objem především městské okresy jako zmíněná Praha, Brno, Ostrava a Plzeň. O něco vyšší je také u okresů Frýdek-Místek a Karviná. U věkových kategorií 25 – 34 let, 55 – 64 let a 65 – 74 let jsou nejvyšší migrační objemy pouze u výše zmíněných městských okresů (Praha, Brno, Ostrava, Plzeň). U nejstarší věkové skupiny přibýly okresy Děčín, Hradec Králové a Olomouc.

Z hlediska všech migrantů bez ohledu na věk bylo v prvním období celkem 36 okresů (necelá polovina okresů) se záporným migračním saldem, migračně ztrácely. Největší množství saldově záporných okresů bylo ve skupině 25 – 34 let.

Starší věkové kategorie mají mnohem více kladných sald migrace. Je to způsobeno tím, že v rámci celého počtu migrantů či mladé věkové skupiny je méně atraktivních míst, jelikož je pro ně hlavním motivem práce. Atraktivní pracovní místa jsou koncentrována pouze v omezeném počtu středisek, do kterých tito migranti prioritně směřují. U starších skupin migrantů je tomu naopak. Již pro ně práce nehraje hlavní roli, a proto je pro ně atraktivních míst mnohem více.

Migračně nejziskovějšími okresy za roky 2001 – 2003 za všechny migranty celkem bylo zázemí Prahy: Praha – západ, Praha – východ a dále Nymburk, který se řadí do širšího vymezení pražské aglomerace. Značně migračně ziskové bylo také zázemí Brna (okres Brno – venkov) a Plzně (okresy Plzeň – jih, Plzeň – sever). Ve druhém období 2010 – 2012 došlo k malé změně. K vysoce ziskovým okresům přibyl Beroun a naopak migrační zisky okresu Plzeň – jih velice poklesly.

Při užším zaměření pouze na starší věkové kategorie je patrný společný migrační trend. Ztrátová jsou primárně velkoměsta – Praha a Brno, takže staří lidé z velkých měst odcházejí. U nejmladší věkové skupiny seniorů 55 – 64 let ztrácí rovněž Plzeň a Ostrava. Zisková jsou primárně zázemí měst. U nejstarší kategorie nad 75 let konkrétně Praha – východ, Praha – západ, Nymburk a Příbram.

Migrační efektivitou se dále hodnotil vliv migrace na změnu počtu obyvatel. Nejvyšší efektivita a tedy největší změny v počtu obyvatel u nejmladší věkové kategorie (25 – 34 let) byly zaznamenány u okresů Praha – východ (0,43) a Praha – západ (0,44),

které jsou typické pro svou vysokou meziokresní migrační mobilitu směřující zejména do Prahy. U věkových kategorií seniorů byly hodnoty efektivity celkově vyšší, než tomu bylo u mladé skupiny migrantů (25 – 34 let) či celé skupiny migrujících. Starší generace mají tedy větší vliv na změny počtu obyvatel v území.

Věková kategorie 55 – 64 let vykazovala nejvyšší hodnoty u okresů: Nymburk (0,50), Praha – západ, Praha – východ a Benešov. Je to ovlivněno tím, že se starší generace stěhují pryč z hlavního města nejčastěji do Středočeského kraje, tím poté ovlivňují počet obyvatel v okresech. Vyšší hodnotu vykazoval také okres Praha (-0,59), dále Brno – město a Plzeň – město. Z těchto městských okresů se starší osoby spíše vystěhovávají a opět tak ovlivňují počet obyvatel.

Následující věková skupina migrantů (65 – 74 let) nejvíce ovlivnila počet obyvatel v okresech Praha, Brno a Praha – východ. Nejstarší věkovou kategorií nad 75 let byl nejvíce ovlivněn z hlediska počtu obyvatel okres Praha – východ.

Pro srovnání časových úseků z pohledu migrační efektivity byl vypočítán vážený průměr efektivity migrace, kdy vahou byl migrační objem. Z tabulky 7 vyplývá, že největší rozdíly nastaly u věkové skupiny 25 – 34 let a 65 – 74 let. Nejmenší rozdíly naopak u skupiny 55 – 64 let a ve věku nad 75 let. U všech jednotlivých kategorií i migrantů celkem došlo během sledovaných let k nárůstu hodnoty váženého průměru.

V porovnání jednotlivých věkových kategorií byly nejnižší hodnoty vypočítány u nejmladších migrantů (25 – 34 let) a zároveň i u všech migrantů celkem. Je zřejmé, že u věkové kategorie s nejvyšší intenzitou stěhování je variabilita meziokresních migračních proudů o trochu vyšší než u starších věkových skupin, což se promítá do hodnot ukazatele migrační efektivity. Ten může být do určité míry ovlivněn i různou populační velikostí sledovaných věkových kategorií.

Tabulka 7: Vážený průměr migrační efektivity za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

období/věk	25 - 34	55 - 64	65 - 74	75 víc	všichni migranti
2001 – 2003	0,13	0,32	0,25	0,23	0,12
2010 – 2012	0,19	0,34	0,31	0,25	0,15

Zdroj: data – ČSÚ, vlastní zpracování

Pro porovnání, zda došlo u vybraných migračních ukazatelů mezi sledovanými časovými obdobími k významnějším změnám, byl využit Spearmanův koeficient pořadové korelace. Pokud se hodnota více blíží k hodnotě +1 nedošlo mezi sledovanými roky ke změnám a hodnoty jsou totožné, pokud se blíží více k -1, pak došlo k významným změnám.

Hodnoty Spearmanova koeficientu u migrační efektivity (ME) se pohybují od 0,8644 do 0,5195. Ani jedna z věkových kategorií nevykazovala záporné hodnoty, takže změny mezi sledovanými roky nebyly více významné. Nejvyšší hodnota byla zjištěna u nejmladší skupiny seniorů 55 – 64 let (0,8965). Naopak nejnižší u nejstarší věkové skupiny nad 75 let (0,5195), ve které se tedy mezi roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012 odehrály nejvýznamnější změny.

Tabulka 8: Spearmanův koeficient pořadové korelace pro migrační efektivitu za jednotlivé věkové kategorie

Věk	25 - 34 let	55 - 64 let	65 - 74 let	75 a více let
Koeficient	0,8644	0,8965	0,6886	0,5195

Zdroj: data – ČSU, vlastní výpočty

Indexem atraktivity 1 je dále zjišťováno, v jaké míře je pro migranty daný okres atraktivní. U nejmladší věkové skupiny (25 – 34 let) lze očekávat, že nejvyšší atraktivita bude u okresu Praha a dále především u velkých měst. Výsledky z analýzy to dokazují. Nejvyšší hodnotu indexu atraktivity 1 opravdu vykazuje hlavní město Praha (1,46), dále Brno – město a Plzeň. Nejméně atraktivní byly okresy Most a Teplice. Oba okresy se nacházejí v Ústeckém kraji, který je typický vysokou mírou nezaměstnanosti. Nejhorší situace je však právě v Mostě a v Teplicích, z toho důvodu nejsou pro mladé migranty přitažlivé.

U starších migrantů ve věku 55 – 64 let byl nejpřitažlivější okres Benešov, dále Příbram, Klatovy, Jindřichův Hradec, Prachatice, Třebíč a Bruntál. Naopak nejméně velká města – Praha, Plzeň a Brno. Opět to dokazuje, že starší generace se z velkých měst spíše vystěhovávají. U skupiny 65 – 74 let přibýly k atraktivním okresům Uherské Hradiště, Blansko a Rokycany. Nejméně atraktivní byly opět Praha a Brno. U nejstarších migrantů přesáhl index atraktivity 1 hodnotu 2 u okresů Příbram a Třebíč, což značí vysokou přitažlivost. Vyšší index atraktivity 1 u této kategorie vykazovalo celkově více okresů, než tomu bylo u předchozích skupin. Nejméně přitažlivé okresy byly opět stejné jako pro předchozí seniorské skupiny migrantů – Praha, Brno a Plzeň.

I zde byl využit Spearmanův koeficient pro porovnání změn mezi prvním a druhým obdobím. U věkové skupiny 25 – 34 let měl koeficient hodnotu 0,8139, která se relativně více blíží k hodnotě +1, což značí fakt, že mezi obdobími nedošlo k výraznějším změnám. U nejmladší skupiny seniorů ve věku 55 – 64 let vykazoval koeficient dokonce nejvyšší hodnotu 0,8186. Opět tedy nedošlo k velkým změnám.

O něco výraznější změny se projevíly u skupiny migrantů 65 – 74 let, u které vykazoval Spearmanův koeficient nejnižší hodnotu 0,4807. Žádná z hodnot však nebyla záporná a nepřekročila nulovou hranici, která by značila velké rozdíly mezi sledovanými roky.

Tabulka 9: Spearmanův koeficient pořadové korelace pro index atraktivitu 1 za jednotlivé věkové kategorie

Věk	25 - 34 let	55 - 64 let	65 - 74 let	75 a více let
Koeficient	0,8140	0,8186	0,4808	0,5949

Zdroj: Data – ČSÚ, vlastní výpočty

Spearmanův koeficient byl vypočítán také u indexu atraktivitu 2, který udává celkový výsledek atraktivitu. Výsledky byly obdobné jako u předchozích ukazatelů. Nejvyšší kladnou hodnotu dosáhly opět nejmladší věkové kategorie 25 – 34 let (0,8038) a 55 – 64 let (0,8708). Naopak nejnižší kladnou hodnotu vykazovala nejstarší skupina migrantů, a to přesně 0,4367. U této skupiny tedy došlo mezi sledovanými obdobími k největším změnám.

Tabulka 10: Spearmanův koeficient pořadové korelace pro celkovou atraktivitu okresu (index atraktivitu 2) za jednotlivé věkové kategorie

Věk	25 - 34 let	55 - 64 let	65 - 74 let	75 a více let
Koeficient	0,8040	0,8709	0,7225	0,4367

Zdroj: Data – ČSÚ, vlastní výpočty

Index atraktivitu 2 je u věkové skupiny 25 – 34 let samozřejmě nejvyšší u největších měst (Praha, Brno, Plzeň) a vyšší je také u Olomouce a Ostravy. U skupiny 55 – 64 let byl nejvyšší podíl u okresů Benešov, Písek, Klatovy, Havlíčkův Brod, Svitavy, Břeclav, Třebíč. U skupiny 65 – 74 let vykazovaly nejvyšší podíl okresy Třebíč, Jičín a Jindřichův Hradec. U nejstarší kategorie byl nejvyšší podíl u okresů Příbram, Prachovice a Žďár nad Sázavou. Mladé skupiny migrantů (25 – 34 let) nejvíce

přitahují velká města. U seniorů již nehraje roli zaměstnání, proto je pro ně atraktivních mnohem více okresů.

Hodnota Spearmanova koeficientu je v případě této migrace do určité míry ovlivněna migračními vlastnostmi sledovaných věkových skupin. U početných skupin mladých migrantů existuje relativní migrační stabilita. Pro tyto osoby jsou atraktivní velká města díky vyšší nabídce práce a těžko by se tedy dala očekávat větší změna migračního chování. Naopak u starších jedinců mohou změny nastat častěji. Vyšší věkové kategorie mohou být při menších počtech stěhujících se osob ovlivňovány dílčími jevy, jako je například stavba nového domova důchodců, se kterou se může jednorázově zvednout počet přistěhovalých do dané oblasti.

Dále se hodnocení migrace zaměřuje na vnitrookresní a meziokresní migraci. Vnitrostátní migrace je složena z meziokresního stěhování, které probíhá pouze mezi jednotlivými okresy v republice, a z vnitrookresního stěhování, což je migrace mezi obcemi daného okresu a je považováno za stěhování na kratší vzdálenosti. Tabulkové přílohy 2 a 3 zobrazují absolutní údaje o počtu migrantů, kteří změnili místo svého bydliště v rámci vnitrookresního stěhování a přes hranice okresu.

V České republice tvoří vnitrookresní stěhování přibližně 49 % ze všech stěhování. Téměř polovina všech migračních přesunů v rámci republiky se děje právě na území jediného okresu, tedy mezi obcemi daného okresu (viz tabulka 11).

Tabulka 11: Meziokresní a vnitrookresní stěhování pro 4 věkové kategorie a všechny migranty celkem za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

absolutní počty	Součet let 2001 - 2003					Součet let 2010 - 2012				
	všichni migranti	25 - 34	55 - 64	65 - 74	75 a více	všichni migranti	25 - 34	55 - 64	65 - 74	75 a více
Meziokresní	567062	166008	31014	17320	20536	663240	192250	45158	22170	21630
Vnitrookresní	536646	151846	26121	15608	22571	619946	166999	39467	18504	19771
Celkem	1103708	317854	57135	32928	43107	1283186	359249	84625	40674	41401
%	Součet let 2001 - 2003					Součet let 2010 - 2012				
	všichni migranti	25 - 34	55 - 64	65 - 74	75 a více	všichni migranti	25 - 34	55 - 64	65 - 74	75 a více
Meziokresní	51,4	52,2	54,3	52,6	47,6	51,7	53,5	53,4	54,5	52,2
Vnitrookresní	48,6	47,8	45,7	47,4	52,4	48,3	46,5	46,6	45,5	47,8
Celkem	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Zdroj: Data – ČSÚ, vlastní zpracování

V rámci vymezených věkových skupin je podíl vnitrookresního stěhování relativně podobný oproti podílu u migrantů celkem. U věkové kategorie 55 – 65 let se vnitrookresní stěhování pohybuje na mírně nižší úrovni kolem 46 % v prvním období a kolem 47 % v období druhém. U kategorie 65 – 74 let se podíl pohybuje kolem 47 % (pro první období) a 45 % (pro druhé období). U nejstarší věkové kategorie nad 75 let tvoří vnitrookresní stěhování nejvyšší podíl ze všech, a to 52 % v prvním období a 48 % ve druhém období. Nejstarší senioři se tedy častěji stěhují na kratší vzdálenosti. Vnitrookresní stěhování nejmladší věkové skupiny 25 – 34 let tvořilo 48 % a 46 % z celkového stěhování.

Porovnání vnitrookresního versus meziokresního stěhování mělo sloužit především k identifikaci rozdílů ve vzdálenosti, na kterou se různé skupiny stěhují. Žádné signifikantní rozdíly nebyly v rámci této analýzy nalezeny.

Při jednoduchém porovnání vnitrookresního a meziokresního stěhování se od celorepublikového průměru nejvíce odklánějí okresy Praha – východ a Praha – západ. Počet osob stěhujících se v rámci těchto okresů je mnohonásobně nižší než počet osob stěhujících se přes hranice. Tato odlišnost souvisí především s faktem, že se z těchto okresů lidé nejčastěji stěhují do Prahy, tedy ne v rámci svého okresu, ale přes hranice. Toto specifikum se projevuje u obou sledovaných období, kdy u druhého je ještě markantnější. Při pohledu na jednotlivé věkové kategorie platí toto pravidlo pro nejmladší skupiny migrantů ve věku 25 – 34 let a pro mladší dvě skupiny seniorů ve věku 55 – 64 a 65 – 74 let. U nejstarší věkové skupiny přestává toto pravidlo platit především v prvním sledovaném období.

Vyšší podíly vnitrookresního stěhování bez ohledu na věk zaznamenaly například okresy Domažlice, Chomutov, Teplice, Náchod, Zlín, Hodonín, Prostějov, Uherské Hradiště, Znojmo, Olomouc, Šumperk a Vsetín. Obecně jsou to tedy spíše moravské okresy či okresy v pohraničních oblastech Čech. U nejmladší skupiny migrantů i u dalších dvou starších skupin (55 – 64 let, 65 – 74 let) je situace obdobná jako u celé populace.

Zhodnocení meziokresních proudů stěhování je u seniorské populace relativně složité, jelikož je počet stěhujících se osob nízký. V tabulkové příloze 4 – na CD jsou křížové tabulky meziokresního stěhování pro osoby starší 60 let i pro migranty celkem pro naše dvě sledovaná období. Na první pohled bylo u osob nad 60 let nejvýznamnější vystěhování z Prahy. Nejsilnější proudy směřovaly do okresů v blízkosti hlavního města. Zcela největší počet migrantů směřoval do okresů Praha – východ a Praha – západ, dále do Benešova, Příbrami, Nymburka a Kladna. Ve druhém období přibyl do významnějších směrů z Prahy také okres Beroun.

Z Ostravy se nejvíce seniorů přestěhovalo opět do okolních okresů – do Opavy, Nového Jičína, Karviné, Frýdku-Místku a Bruntálu. Z Opavy byly také relativně významnější proudy do Ostravy a Bruntálu. Z Brna – venkova a z Brna – města se lidé nejvíce stěhovali mezi těmito okresy a dále do Vyškova a Blanska. V prvním období patřily k významnějším směrům také směr z Opavy do Ostravy. Z Brna – města byl nejintenzivnější migrační proud do Brna – venkova, Blanska, Vyškova a Znojma. Naopak z Brna – venkova pouze do Brna – města. Tímto hodnocením se potvrdily obecné zákonitosti o snižování počtu migrantů s rostoucí vzdáleností. Lidé se více stěhují na vzdálenosti kratší, nejčastěji do okolních okresů.

5.1.3 Stěhování na úrovni velikostních skupin obcí

Pro hodnocení migrace podle velikostních kategorií obcí bylo využito třídění do osmi velikostních skupin³ (viz kapitola 4.1.). Zhodnocena jsou migrační salda, migrační objemy a migrační efektivita. Byly porovnány absolutní počty emigrantů i imigrantů podle velikostních skupin. Dále jsou v tabulkách vypočteny míry stěhování podle věku. Specifické intenzity migrace bohužel být vypočítány nemohly, jelikož nebyla k dispozici věková struktura populace pro velikostní skupiny obcí. V tabulkové příloze 5 a 6 jsou dále křížové tabulky s migračními saldy za zvolené věkové kategorie (25 – 34 let, 55 – 64 let, 65 – 74 let, 75 a více let) a za celou skupinu migrantů bez ohledu na věk.

Mezi sledovanými časovými horizonty došlo ke změně migračního objemu z celkového pohledu za všechny migranty. Migrační objem zaznamenal ve druhém období jistý nárůst. Hodnoty byly vyšší u všech velikostních skupin obcí.

Co se týče podoby migračního salda pro všechny migranty, byla situace stejná pro obě období. Ztrátové byly obce od 5 000 obyvatel a výše včetně Prahy, naopak ziskové byly obce s 5 000 obyvateli a méně včetně zázemí velkých měst.

Pro skupinu 55 – 64 let byly přitažlivé spíše menší obce s 0 – 10 000 obyvateli (4, 5, 6, 7) a také zázemí velkých měst (8). Celkově nejatraktivnějšími obcemi byly pro obě období vesnice s 200 – 2 000 obyvateli (6). Lidé hledají klid od ruchu velkoměsta, proto se přesouvají do menších obcí a díky tomu jsou nejvíce migračně ztrátové Praha a regionální centra. Čím větší město, tím vyšší negativní saldo migrace.

Pro kategorii 65 – 74 let jsou migračně neatraktivní opět velká města, ale na rozdíl od předešlé skupiny migrantů jsou ztrátová města jen s 50 000 a více obyvateli, včetně Prahy. Celkově nejatraktivnější byla v letech 2001 – 2003 velikostní skupina malých měst (5) a v letech 2010 – 2012 skupina s 200 – 2 000 obyvateli (6).

Ve skupině nejstarších seniorů ve věku 75 a více let byly v prvním období migračně ziskové čtyři velikostní skupiny obcí (3, 4, 5, 8) a ve druhém období přibyla skupina vesnic (6).

---

³ (1) PH = Praha; (2) RC = 50 tis. a více obyvatel; (3) VM = 10 – 50 tis.; (4) SM = 5 – 10 tis.; (5) MM = 2 – 5 tis.; (6) VES = 200 – 2 tis.; (7) SVES = 0 – 200 obyvatel

Absolutně nejatraktivnější pro nejstarší migranty jsou obce s 2 000 – 10 000 obyvateli (4, 5) a migračně ztrátové byly vždy dvě největší velikostní kategorie obcí, tedy Praha a obce nad 50 000 obyvatel a zároveň zcela nejmenší obce s 0 – 200 obyvateli, odkud lidé odcházejí za zdravotními službami, lepší dostupností služeb celkově, za institucionální péčí atd. Rozdíl mezi časovými horizonty lze sledovat v saldu migrace. Například Praha byla ve druhém období podstatně více ztrátová, než tomu bylo v prvním období.

Nejmladší věková kategorie 25 – 34 let se od starších skupin významně odlišuje. Nejatraktivnější velikostní skupinou obcí byla pro tyto osoby Praha, kam mladí lidé cestují především za lepšími možnostmi zaměstnání a dále jsou naopak překvapivě atraktivní (migračně ziskové) ty nejmenší obce s 0 – 2 000 obyvateli a také zázemí velkých měst. Migračně nepřitažlivé jsou zbylé skupiny obcí (kategorie 2, 3, 4, 5). Obdobná situace je i ve druhém období, jen vykazuje vyšší migrační objem.

Na počtu vystěhovalých se ve skupině 55 – 64 let nejvíce podílela kategorie 3 (s 26,7 %), u dalších dvou skupin seniorů obce s 200 – 2 000 obyvateli. Naopak na počtu přistěhovalých se u první věkové skupiny (55 – 64 let) nejvíce podílely obce kategorie 6 (32,9 %), u další skupiny (65 – 74 let) obce s 200 – 2 000 obyvateli (23,8 %) a podobně i velká města (3) – (23,4 %). U nejstarších migrantů se nejvíce podílela skupina 3 (23,9 %).

Migranti ve věku 55 – 64 let se tedy nejvíce stěhují z velkých měst do malých obcí (6), migranti 65 – 74 let naopak z malých obcí (6) opět do té samé velikostní skupiny (6) a do velkých měst (3) a nejstarší skupina z malých obcí (6) do kategorie velkých měst (3).

Migrační efektivita z hlediska všech migrantů bez ohledu na věk se ani u jedné velikostní skupiny za obě období nepřiblížila významněji hodnotě 1 či -1. Nejvíce se přiblížila hodnota u zázemí (0,34 v letech 2001 – 2003 a 0,32 v letech 2010 – 2012), ale přesto není tak vysoká, aby ji bylo potřeba věnovat pozornost (viz tabulková příloha 7).

U starších věkových kategorií (55 – 64, 65 – 74 a více jak 75 let) se již efektivita relativně více přibližuje k -1. Nejvyšší hodnoty se pohybují kolem -0,52 až -0,62 a byly naměřené u velikostní skupiny Praha za obě období. To naznačuje, že migrace starších osob již více ovlivňuje počet obyvatel na území hlavního města.

Křížové tabulky MS:

Za první sledované období byla u nejmladší skupiny migrantů (25 – 34 let) atraktivní především ta největší města (viz tabulková příloha 5). Migračně ziskové bylo také zázemí velkých měst na úkor všech dalších velikostních skupin. Zázemí měst může být atraktivní díky své výhodné poloze, blízko velkého města, ale zároveň nabízí i klid a kvalitnější přírodní prostředí. Proto může přitahovat jak mladé lidi, kteří touží po práci ve velkém městě, ale zároveň v něm nechtějí přímo žít, ale také různé „přírodní“ typy lidí, kterým jde právě o jiný způsob života, než jaký jim může nabídnout velké město. Migračně ziskovými byly také zcela nejmenší obce z kategorie 7, které mohou být součástí zázemí měst, takže mladé lidi lákají z podobných důvodů, jako tomu bylo u samotného zázemí. Zároveň ne všichni mladí lidé chtějí žít v rušném velkoměstě, každý má jiné preference a pohled na kvalitní způsob života.

Ve druhém období byla situace obdobná, pouze skupina nejmenších obcí 7 byla zisková díky všem velikostním kategoriím kromě zázemí měst, se kterým ztratila 27 obyvatel (viz tabulková příloha 6).

U migrantů ve věku 55 – 64 let je patrný tzv. sestupný trend. Téměř všechny větší kategorie obcí ztrácí s těmi menšími. Pod diagonálou je většina čísel migračních sald kladných, naopak nad diagonálou záporných. Zázemí měst již není jen kladné, ale naopak i obyvatelé v tomto věku ztrácí například s obcemi z kategorie 4, 5, 6 a 7, nejvíce ziskové je díky obcím nad 50 000 obyvatel včetně Prahy. Zajímavé je, že dvě nejmenší kategorie obcí jsou v tomto období téměř vždy migračně ziskové. Lidé jsou stále relativně mladí, zdraví a hledají jiný způsob využití volného času. Příkladem tohoto stěhování může být migrace za kvalitou životního prostředí do malých vesnic, kam migranti dříve jezdili pouze na dovolené a rozhodli se zde v důchodovém věku usadit. Tak se mohou často podílet na amenitní migraci. Nejsilnější migrační proudy mezi velikostními kategoriemi obcí byly v obou časových horizontech z velkých měst (kategorie 1 a 2) do velikostních skupin 6 a 8. Dále z kategorie 3 do skupin 5 a 6. Za významnější lze považovat také směr z malých obcí (6) do větší velikostní kategorie (3). Ve druhém období došlo pouze ke dvěma změnám. Skupina obcí s 200 – 2 000 obyvateli není již pouze zisková, ale s nejmenší kategorií ztratila 41 migrantů. Naopak zcela nejmenší obce jsou ziskové se všemi velikostními skupinami.

U další věkové kategorie 65 – 74 let trend minulé skupiny relativně přetrvává, však dochází již k malému posunu. Začínají zde být častější výjimky. Je zajímavé, že velikostní kategorie 4 a také kromě jediného případu i kategorie 5 jsou pouze kladné. Nejmenší dvě skupiny obcí již nejsou v takové míře ziskové, jako tomu bylo v předchozí věkové skupině, naopak se zde situace mění a obce začínají migranty ztrácet na úkor velikostních skupin 3, 4, 5 a 6. Lidé se z malých sídel již začínají přesouvat za potřebnými službami, které jsou s narůstajícím věkem žádanější a v malých obcích méně dostupné. Ačkoliv se situace takto změnila, jsou nejmenší obce stále ziskové díky Praze a obcím s 10 000 a více obyvateli.

U nejstarší věkové kategorie ztrácí především menší obce. Je to způsobeno posunem k rodině nebo do institucionální péče či za zdravotnictvím, jak již bylo řečeno výše. Dvě nejmenší skupiny obcí ztratily obyvatele především díky středně velkým městům z kategorií 3, 4 a 5, u nejmenších vesnic i díky kategorii 6. Lidé se přesouvají za službami, které k životu ve stáří potřebují. Pro druhé období nejsou významné žádné větší změny. Jediná malá změna nastala u kategorie obcí 2, která ve druhém období ztratila s Prahou 14 obyvatel. V prvním období z Prahy získala 15 obyvatel.

V migraci mezi velikostními skupinami obcí nedošlo mezi sledovanými lety k významnějším změnám, které by zasloužily zvýšenou pozornost.

Celkově pro osoby nad 60 let jsou nejpřitažlivější malá či střední města (kategorie 4, 5) a relativně také velká města (kategorie 3). Vůči Praze a druhé největší kategorii jsou ziskové téměř všechny velikostní skupiny, což značí fakt, že jsou tyto obce pro osoby nad 60 let silně neatraktivní.

5.1.4 Důvody stěhování

Důvody stěhování byly hodnoceny pro migraci mezi obcemi České republiky jak pro všechny migranty celkově, tak pro věkové kategorie. Dále podle pohlaví a velikostních skupin obcí. Zanalyzovat bylo možné pouze první období, tedy rozmezí let 2001 – 2003. Na počátku roku 2005 se důvody stěhování přestaly evidovat, a proto nebylo zhodnoceno i druhé období. Celkově si mohli migranti vybírat z devíti možností, které jsou uvedeny níže:

1. Změna bydliště
2. Přiblížení k pracovišti
3. Studium
4. Zdravotní důvody
5. Sňatek
6. Rozvod
7. Bytové důvody
8. Následování rodinného příslušníka
9. Jiné důvody

Co se týče důvodů stěhování u seniorů, lze předpokládat, že poroste význam zdravotních důvodů a naopak budou klesat pracovní důvody, které jsou častější spíše u produktivní skupiny obyvatel. Podíl zdravotních důvodů by se dle očekávání měl s rostoucím věkem zvyšovat. Čím starší věková kategorie, tím vyšší podíl zdravotních důvodů stěhování a naopak tím nižší podíl důvodů pracovních, sňatku, rozvodu a studia.

Při hodnocení důvodů migrace za všechny migranty celkem se na prvním místě umístily bytové důvody s téměř 30 %. Druhým nejčastějším důvodem bylo následování rodinného příslušníka s 25,7 % a třetím jiné důvody s 24,5 %. Tyto tři skupiny dohromady vytváří cca 80 % ze všech stěhování. Naopak nejméně si migranti vybírali možnosti studia (0,8 %), změny pracoviště (2,5 %) a rozvodu (2,8 %). Celkově je možné říci, že všechny důvody kromě prvních třech nejvíce vybíraných zaujímají jen malý podíl z celkového počtu stěhování a z celkového hodnocení nejsou pro migranty příliš důležité.

Tabulka 12: Důvody stěhování v České republice za jednotlivé věkové kategorie v období 2001 – 2003 (absolutní i relativní vyjádření)

	Všichni migranti	25 - 34 let	55 - 64 let	65 - 74 let	75 a více	Celkem (55 a výše let)
Změna pracoviště	13 166	5 915	326	58	70	454
Přiblížení k pracovišti	18 103	8 503	371	47	17	435
Studium	4 245	550	32	20	10	62
Zdravotní důvody	21 569	742	1 909	4 139	12 095	18 143
Sňatek	38 806	19 523	367	92	31	490
Rozvod	15 274	6 761	535	75	14	624
Bytové důvody	156 165	60 629	10 065	4 123	2 174	16 362
Následování rod. přís.	137 686	11 943	2 438	1 496	1 453	5 387
Jiné důvody	131 632	37 280	10 078	5 558	6 707	22 343
Celkem	536 646	151 846	26 121	15 608	22 571	64 300
v %	Všichni migranti	25 - 34 let	55 - 64 let	65 - 74 let	75 a více let	Celkem (55 a výše let)
Změna pracoviště	2,5	3,9	1,2	0,4	0,3	0,7
Přiblížení k pracovišti	3,4	5,6	1,4	0,3	0,1	0,7
Studium	0,8	0,4	0,1	0,1	0,0	0,1
Zdravotní důvody	4,0	0,5	7,3	26,5	53,6	28,2
Sňatek	7,2	12,9	1,4	0,6	0,1	0,8
Rozvod	2,8	4,5	2,0	0,5	0,1	1,0
Bytové důvody	29,1	39,9	38,5	26,4	9,6	25,4
Následování rod. přís.	25,7	7,9	9,3	9,6	6,4	8,4
Jiné důvody	24,5	24,6	38,6	35,6	29,7	34,7

Zdroj: data - ČSÚ, vlastní výpočty

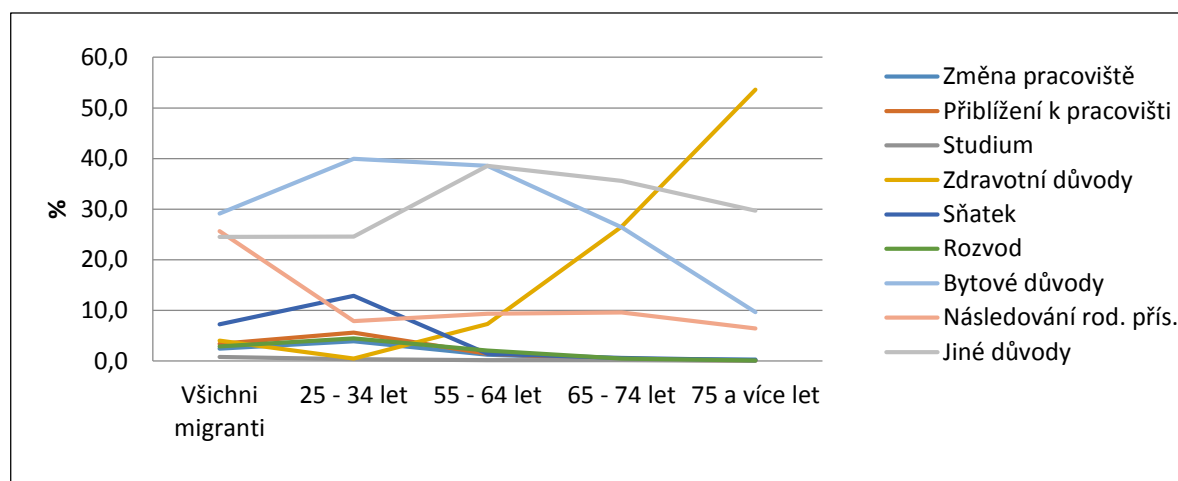
Větší rozdíly lze sledovat při hodnocení jednotlivých věkových kategorií (viz výše uvedená tabulka 12). Nejmladší migranti 25 – 34 let se nejvíce stěhovali z bytových (39,9 %) a jiných důvodů (24,6 %). Je to tedy podobné jako při hodnocení všech migrantů celkem. Třetí nejvyšší podíl byl zaznamenán u možnosti sňatku (12,9 %). Naopak nejméně se stěhovali z důvodů zdravotních a studia. V tomto věku má již většina osob školu dokončenou.

U starších věkových skupin, jak již bylo řečeno, se dá očekávat, že na významu porostou především zdravotní problémy – tedy stěhování ze zdravotních důvodů. Při porovnání všech starších věkových kategorií je patrné, že u odpovědi zdravotních důvodů opravdu roste podíl s narůstajícím věkem. Čím vyšší věk, tím vyšší podíl zdravotních důvodů stěhování. U kategorie 55 – 64 let tvoří podíl 7,3 %, u kategorie 65 – 74 let vytváří již 26,5 % a u nejvyšší věkové skupiny mají dokonce podíl 53,6 %, tedy více jak polovina nejstarších migrantů se stěhovala právě kvůli zdravotním důvodům. Protikladem k tomu je kategorie bytových důvodů, které měly přesně opačný trend. V první věkové skupině (55 – 64 let) tvořily 38,5 % ze všech stěhování, v další skupině podíl poklesl na 26,4 % a v nejstarší věkové skupině tvořily jen 9,6 %. Jiné

důvody byly relativně vysoké ve všech třech starších kategoriích a pohybovaly se přibližně v rozmezí 30 – 39 %.

Osoby ve věkové kategorii 55 – 64 let nejčastěji uváděly jako důvod svého stěhování – jiné důvody a bytové důvody. Tyto dvě možnosti tvořily dohromady 77 % těchto migrantů. Naopak velice poklesl význam studia, sňatku, změny pracoviště a přiblížení k pracovišti. Ve věkové kategorii 65 – 74 let významně narostl podíl zdravotních důvodů, jak již bylo zmíněno, na druhém místě možnost jiných důvodů a o něco málo poklesl význam bytových důvodů. U nejstarší věkové kategorie hrály významnou roli jen dvě možnosti – zdravotní a jiné důvody (viz Graf 5).

Graf 5: Důvody stěhování dle věkových kategorií v letech 2001 – 2003

Zdroj: data – ČSÚ, vlastní zpracování

Shrnutí:

Pro starší věkové kategorie jsou důvody stěhování obvykle jiné, než je tomu u mladších skupin. Přibývá zdravotních důvodů, které jsou obvykle spojené se zhoršením zdravotního stavu v důsledku stárí nebo se stěhováním do institucionální péče (například do domova pro seniory). Naopak ubývá pracovních důvodů (změna pracoviště, přiblížení k pracovišti) a důvodů sňatku, které jsou typické pro mladší věkové skupiny obyvatel.

Příčiny stěhování dle pohlaví znázorňuje tabulka 13 a graf 6. Nejvíce mužů se stěhovalo z důvodů bytových, následování rodinného příslušníka a jiných důvodů. Všechny tyto možnosti tvoří dohromady 80 % všech stěhování mužů. Nejméně se naopak stěhovali z důvodu studia. Co se týče žen, je situace stejná. Z toho důvodu není hodnocení dle pohlaví za celou skupinu migrantů nějak zvlášť přínosné.

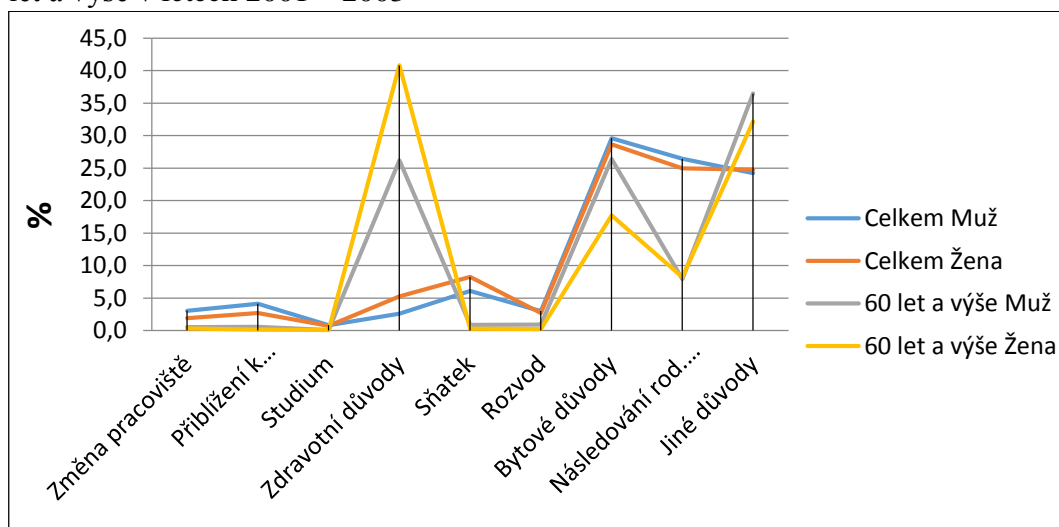
Pokud se zaměříme pouze na starší věkové kategorie (60 let a výše), existují mezi pohlavími v rámci zdravotních důvodů veliké rozdíly. U žen tvoří zdravotní důvody stěhování téměř 41 % a u mužů jen 26,2 %. Proč došlo k tak velkému rozdílu, si nedokáží přesně vysvětlit. Určitou hypotézou může být, že ženy se dožívají vyššího věku než muži, takže ve skupině migrantů – seniorů je mnohem více starších žen a s vyšším věkem se pojí více zdravotních problémů.

Tabulka 13: Důvody stěhování dle pohlaví pro všechny migranty bez ohledu na věk a pro věkovou skupinu 60 a výše let v období 2001 – 2003 (v %)

V %	Celkem		60 let a výše	
	Muž	Žena	Muž	Žena
Změna pracoviště	3,1	1,9	0,5	0,3
Přiblížení k pracovišti	4,1	2,7	0,6	0,2
Studium	0,8	0,8	0,1	0,1
Zdravotní důvody	2,6	5,3	26,2	40,8
Sňatek	6,1	8,3	0,9	0,3
Rozvod	3,0	2,7	0,9	0,2
Bytové důvody	29,6	28,7	26,4	17,7
Následování rod. přís.	26,4	25,0	7,9	8,2
Jiné důvody	24,2	24,8	36,5	32,2

Zdroj: Data – ČSÚ, vlastní výpočty

Graf 6: Důvody stěhování dle pohlaví pro všechny migranty a pro kategorii 60 let a výše v letech 2001 – 2003

Zdroj: data – ČSÚ, vlastní zpracování

Jak bylo zmíněno na začátku této kapitoly, byly důvody migrace analyzovány i z hlediska velikostních kategorií obcí⁴. Tento vztah zobrazuje tabulková příloha 8, kde jsou uvedena migrační salda za věkové kategorie (25 – 34 let, 65 – 74 let a pro všechny migranty celkem) ve vztahu k velikostním skupinám obcí.

Prvním poznatkem tohoto hodnocení bylo, že s přibývajícím věkem klesá množství záporných migračních sald. Naopak u celé populace a u nejmladší věkové kategorie je záporných sald nejvíce.

Při analýze všech migrantů celkem se nejvíce osob stěhovalo z bytových důvodů do obcí s 200 – 2000 obyvateli, také do malých měst (5) a zázemí velkých měst. Do obcí s 0 – 10 000 obyvateli se migranti stěhovali především z bytových a jiných důvodů a díky následování rodinného příslušníka. Naopak z těch samých příčin nejvíce osob emigrovalo z Prahy, regionálních center a velkých měst (3). Praha a regionální centra byla zisková díky změně pracoviště, přiblížení k pracovišti, sňatku a studiu. Mladí lidé směřují do Prahy a dalších velkých měst za studiem a dále osoby v produktivním věku za prací. Kvůli zdravotním důvodům stěhování byla nejvíce zisková velká, střední a malá města (3, 4, 5), kde se soustředí zdravotnická střediska i institucionální péče.

U mladší věkové kategorie 25 – 34 let byla díky změně pracoviště, přiblížení k pracovišti, studiu, dále sňatku a rozvodu nejčastěji zisková skupina regionálních center (2) a Prahy (1). Jak již bylo řečeno výše, mladí lidé se většinou stěhují do míst svého zaměstnání a nejvyšší šance na práci jsou samozřejmě v největších městech.

U věkové skupiny 55 – 64 let se nejvíce osob stěhovalo z bytových důvodů a směřovalo spíše do menších obcí a do zázemí měst (5, 6, 7, 8). Častá změna bydliště nastala také z důvodů následování rodinného příslušníka a jiných důvodů. Opět především do menších obcí. Přesně opačný trend byl u největších měst (1, 2, 3) odkud migranti z těch samých důvodů nejvíce odcházeli (viz tabulka 14).

---

⁴ (1)PH = Praha; (2)RC = 50 tis. a více obyvatel; (3)VM = 10 – 50 tis.; (4)SM = 5 – 10 tis.; (5)MM = 2 – 5 tis.; (6)VES = 200 – 2 tis.; (7)SVES = 0 – 200 obyvatel; (8)Z = zázemí velkých měst

Tabulka 14: Důvody stěhování ve vztahu k velikostním skupinám obcí pro věkovou kategorii 55 – 64 let za roky 2001 – 2003 (migrační salda)

<i>55 - 64 let</i>	PH	RC	VM	SM	MM	VES	SVES	Z
Změna pracoviště	8	12	-24	-3	-14	15	9	-3
Přiblížení k pracovišti	17	1	-27	2	-2	-6	0	15
Studium	-1	-2	-5	1	3	1	0	3
Zdravotní důvody	-102	-77	87	83	132	-84	-31	-8
Sňatek	22	-7	-14	-12	5	2	1	3
Rozvod	-30	-7	1	8	-10	31	9	-2
Bytové důvody	-1269	-1450	-1286	-21	671	2153	246	955
Následování rod. přís.	-177	-242	-192	30	29	320	77	155
Jiné důvody	-1286	-1067	-680	178	271	1651	249	686

Zdroj: Data – ČSÚ, vlastní výpočty

U kategorie migrantů ve věku 65 – 74 let již hraje důležitou roli stěhování ze zdravotních důvodů, díky kterým jsou získává především velká, střední a malá města (3, 4, 5), kde se soustředí veškeré potřebné zdravotní služby. Dále se stěhovali z bytových a jiných důvodů téměř do všech velikostních skupin obcí, avšak bez Prahy a regionálních center, odkud spíše odcházeli.

Tabulka 15: Důvody stěhování ve vztahu k velikostním skupinám obcí pro věkovou kategorii 75 a více let za roky 2001 – 2003 (migrační salda)

<i>75 a více let</i>	PH	RC	VM	SM	MM	VES	SVES	Z
Změna pracoviště	0	4	16	1	2	-16	-4	-3
Přiblížení k pracovišti	-1	0	-1	1	2	-1	1	-1
Studium	0	-2	-1	2	0	0	0	1
Zdravotní důvody	-364	-525	233	770	971	-759	-332	9
Sňatek	1	-2	6	1	-2	-2	0	-2
Rozvod	-4	-1	5	0	-1	-1	1	1
Bytové důvody	-245	-241	-8	108	177	94	-8	123
Následování rod. přís.	-19	-36	-9	23	1	5	11	24
Jiné důvody	-515	-398	267	376	188	65	-173	190

Zdroj: Data – ČSÚ, vlastní zpracování

Nejstarší věková kategorie (75 a více let) nejvíce odcházela z Prahy a regionálních center, a to téměř ze všech devíti důvodů. Nejsilnější emigrace však byla z bytových, jiných a zdravotních důvodů. Přes 50 % stěhování této skupiny způsobily zmíněné zdravotní důvody, díky kterým nejvíce osob odešlo právě z Prahy, regionálních center a také ze dvou nejmenších obcí, ze kterých nejvíce směřovaly do velikostních skupin 3, 4 a 5 (viz výše uvedená tabulka 15). Tyto velikostní kategorie jsou pro nejstarší migranty celkově nejatraktivnější. Nejsou to příliš velká města, kde mají tyto

lidé problémy například s hromadnou dopravou a vysokými nájmy, ale zároveň to nejsou příliš malé obce, aby se zde nenacházely zdravotní služby a institucionální péče.

5.2 Stěhování seniorů v Jihočeském kraji

5.2.1 Postavení Jihočeského kraje v rámci ČR

Od 60. let měl Jihočeský kraj kladný celkový přírůstek a od let 70. docházelo také k migračnímu růstu. V 90. letech dokonce migrační zisky převýšily ztráty způsobené pohybem přirozeným. Ve 21. století sice došlo k mírnému poklesu migračního přírůstku, avšak i přesto nadále převyšuje přirozený přírůstek obyvatel (Čekal 2006). Tuto krajskou migrační atraktivitu vysvětluje například Popjaková (2013), která tvrdí, že významným faktorem ovlivňujícím vnitrostátní migraci v Jihočeském kraji je především kvalitní životní prostředí. Také dodává, že během posledních 12 let dochází k mírnému poklesu obyvatel ve větších centrech kraje z důvodů intenzivní suburbanizace. Tento migrační jev je znatelný především v zázemí krajského města Českých Budějovic, ale také v zázemí větších jihočeských měst.

Jihočeský kraj byl za obě sledovaná období celkově migračně ziskový (bez ohledu na věk). Během let 2001 – 2003 získal celkem 880 nových imigrantů a v letech 2010 – 2012 o něco málo méně – 771 imigrantů. Mezi obdobími tedy došlo k mírnému poklesu migračního zisku, i přesto však kraj migranty spíše přitahuje (viz tabulka 16).

Tabulka 16: Balance migrace Jihočeského kraje pro všechny migranty bez ohledu na věk za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

období	Migrační objem	Počet imigrantů	Počet emigrantů	Migrační saldo
2001	6085	3267	2818	449
2002	6269	3235	3034	201
2003	5860	3045	2815	230
Celkem	18214	9547	8667	880
2010	6248	3280	2968	312
2011	6185	3204	2981	223
2012	6630	3433	3197	236
Celkem	19063	9917	9146	771

Zdroj: data – ČSÚ, vlastní zpracování

Jihočeský kraj měl kladné migrační saldo i pro osoby starší 60 let (viz tabulka 17). V každém sledovaném období byl kraj ziskový. Vyšší migrační zisk byl tentokrát v období druhém. Pro starší generace je kraj velmi přitažlivý například díky svým přírodním kvalitám. Rozdíl mezi množstvím imigrantů a emigrantů je u těchto starších osob mnohem větší, než tomu bylo při hodnocení všech migrantů bez ohledu na věk.

Tabulka 17: Bilance migrace Jihočeského kraje za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012 za osoby starší 60 let

období	Migrační objem	Počet imigrantů	Počet emigrantů	Migrační saldo
2001	536	347	189	158
2002	627	421	206	215
2003	561	369	192	177
Celkem	1724	1137	587	550
2010	760	519	241	278
2011	757	533	224	309
2012	724	487	237	250
Celkem	2241	1539	702	837

Zdroj: data – ČSÚ. Vlastní zpracování

V tabulkové příloze 9 jsou zbylé tabulky znázorňující bilanci migrace kraje za čtyři věkové kategorie (25 – 34 let, 55 – 64 let, 65 – 74 let, 75 a více let).

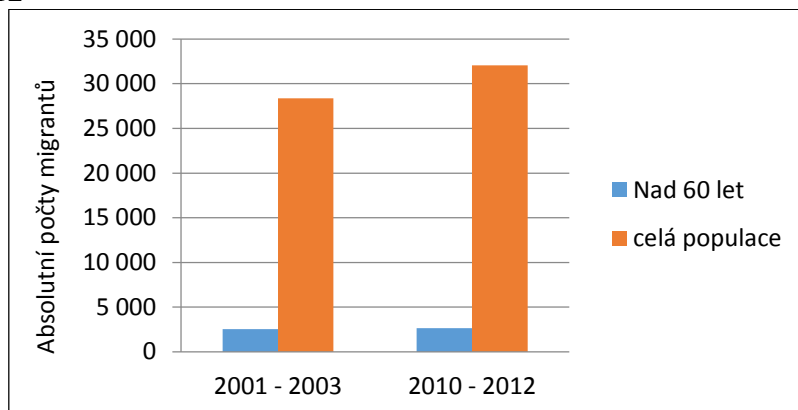
U nejmladší věkové skupiny (25 – 34 let) nastávají v bilanci migrace změny. Migrační saldo se dostává do záporných hodnot, a to v každém jednotlivém roce i za celá dvě období dohromady. Jihočeský kraj tedy ztrácí mladé migranty, kteří se stěhují především za prací do větších měst za hranice kraje. Významnější ztráta nastala ve druhém období, kdy z kraje odešlo celkem 3 299 emigrantů a migrační saldo mělo hodnotu -822. Za první období byla ztráta o něco nižší, saldo migrace dosahovalo záporné hodnoty -398.

V rámci mladší skupiny seniorů (55 – 64 let) byl kraj již opět ziskový a saldo migrace se dostalo do kladných hodnot. Za první období kraj získal 402 nových obyvatel v tomto věku a ve druhém období 486 obyvatel. Podobná situace nastala i u dalších dvou seniorských kategorií. Všechny věkové skupiny seniorů vykazovaly pouze kladné migrační saldo, což značí vysokou atraktivitu Jihočeského kraje pro osoby nad 55 let.

S bilancí migrace souvisí také vnitřní migrace v rámci krajských hranic. U této migrace je patrný stoupající trend v migračním objemu jak z hlediska všech migrantů

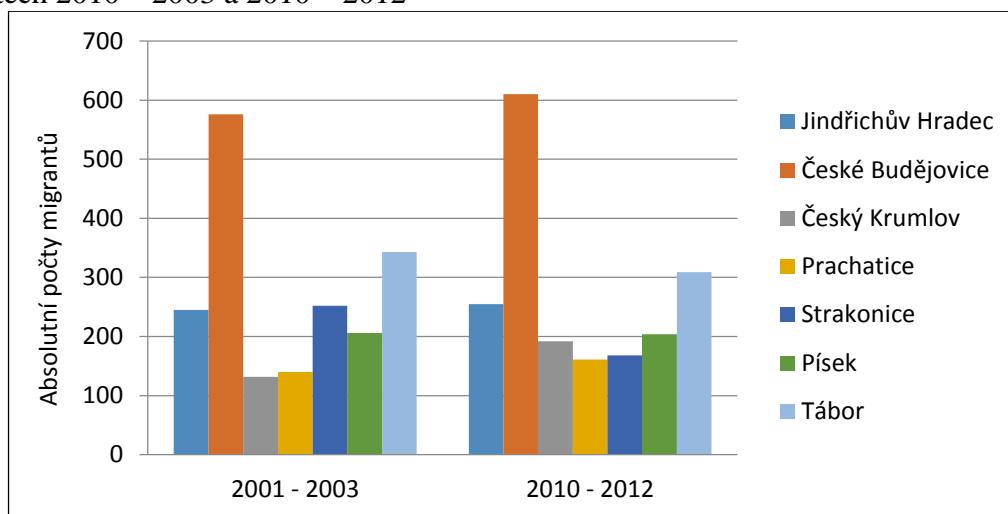
bez ohledu na věk, tak i u starších 60 let, kde však nárůst nebyl příliš významný (viz graf 7).

Graf 7: Objem migrantů v rámci vnitřní migrace Jihočeského kraje v letech 2010 – 2003 a 2010 – 2012

Zdroj: data – ČSÚ, vlastní zpracování

Graf 8: Vnitřní migrace v rámci jednotlivých okresů Jihočeského kraje v letech 2010 – 2003 a 2010 – 2012

Zdroj: data – ČSÚ, vlastní zpracování

Výše uvedený graf 8 zobrazuje absolutní počty migrantů, kteří se pohybují v rámci jednotlivých okresů. Nejvíce migračních přesunů obyvatel proběhlo v obou obdobích na území největšího okresu České Budějovice, který má i nevyšší počet obyvatel a tedy nejvíce možných migrantů. Naopak nejméně obyvatel se pohybovalo na území okresů Český Krumlov (v prvním období) a Prachatice (ve druhém období), které se řadí mezi dva okresy s nejnižším počtem obyvatel. Mezi prvním a druhým obdobím

došlo k největším změnám v rámci vnitřního stěhování v okrese Strakonice. Absolutní počet migrantů zde poklesl o 84 jedinců.

Rozdělení migrantů dle pohlaví zobrazuje tabulková příloha 10. Jak v případě emigrantů, imigrantů i migrantů v rámci vnitřní migrace v Jihočeském kraji převažují ženy, které tvoří v prvním období více jak polovinu migrantů, v období druhém již muži ženy převýšili o 17 migrantů. Kraj získal za první sledované období 239 mužů a 311 žen, za druhé období získal 427 mužů a 410 žen.

Migrace z hlediska jednotlivých krajů České republiky

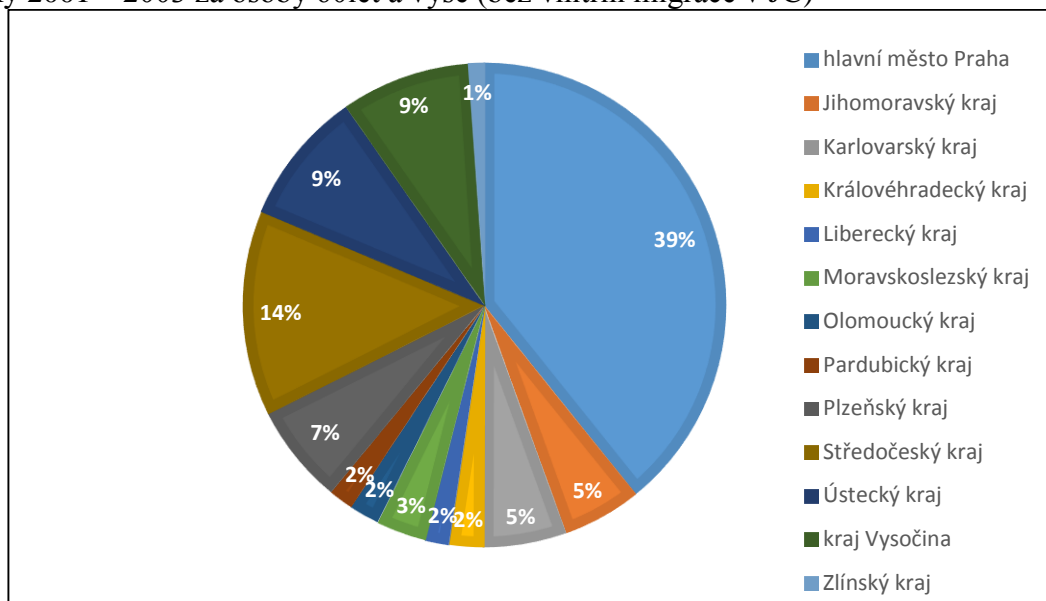
Jak již bylo zmíněno výše, byl kraj pro osoby nad 60 let přitažlivý. Saldo migrace bylo ve vztahu k ostatním krajům České republiky vždy kladné, a to pro obě období. Nejvíce osob nad 60 let získal konkrétně okres Jindřichův Hradec (v letech 2001 – 2003) a okres České Budějovice (v letech 2010 – 2012) (viz tabulková příloha 11).

V (tabulkové příloze 12) jsou tabulky zobrazující absolutní i relativní údaje o množství imigrantů a emigrantů do a z Jihočeského kraje ve vztahu s ostatními kraji České republiky. Nejvyšší podíl na imigraci (bez ohledu na věk) do Jihočeského kraje má kraj hlavní město Praha, které vytváří 24 % ze všech imigrantů v prvním sledovaném období (viz grafická příloha 1a, 1b). Druhý nejvyšší podíl vytváří Středočeský kraj (16 %). Situace je zcela stejná i ve druhém období. Obdobná situace je i na úrovni emigrace (viz grafická příloha 2a, 2b).

Z hlediska migrace osob starších 60 let byl Jihočeský kraj v letech 2001 – 2003 nejvíce ziskový opět na úkor Prahy (viz graf 9) a také Středočeského kraje. Ve druhém období jsou migrační vazby obdobné (viz graf 10). Hlavní migrační vazby jsou tedy zcela stejné jako u hodnocení všech migrantů bez ohledu na věk. Jediným rozdílem je, že u celé populace byl Jihočeský kraj s Prahou ztrátový, naopak u osob nad 60 let byla ztrátová Praha. Jihočeský kraj přitahuje starší obyvatele, naopak Praha přitahuje mladé obyvatelstvo.

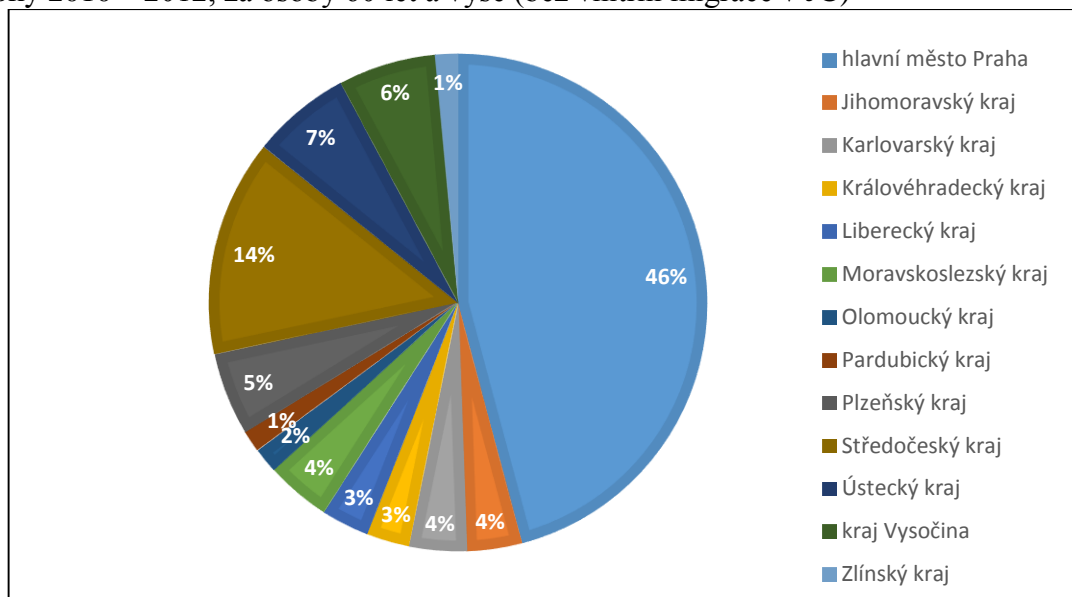
Z tohoto hodnocení vyplývá, že Jihočeský kraj má velmi silné migrační vazby s Prahou a Středočeským krajem. Naopak nejslabší vazby má s krajem Zlínským.

Graf 9: Podíl jednotlivých krajů České republiky na imigraci do Jihočeského kraje za roky 2001 – 2003 za osoby 60let a výše (bez vnitřní migrace v JC)

Zdroj: data – ČSÚ, vlastní zpracování

Graf 10: Podíl jednotlivých krajů České republiky na imigraci do Jihočeského kraje za roky 2010 – 2012, za osoby 60 let a výše (bez vnitřní migrace v JC)

Zdroj: data – ČSÚ, vlastní zpracování

5.2.2 Stěhování z Českých Budějovic

Hodnocení migrace na úrovni Jihočeského kraje se konkrétně zaměřuje na samotné město České Budějovice (ČB) a na okres České Budějovice.

Město ČB bylo za obě časová rozmezí migračně ztrátové (z hlediska všech migrantů celkem). Naopak okres zaznamenal za obě období migrační zisky. V prvním období získal 710 a ve druhém 996 nových obyvatel bez ohledu na věk.

U mladší věkové kategorie 25 – 34 let bylo město ČB ztrátové pouze v prvním období (-250 osob). V období druhém se migrační saldo dostalo již do plusových hodnot. Okres ČB byl u této věkové skupiny pouze ziskový.

Co se týče starších věkových skupin, zaznamenalo krajské město pouze ztrátu. Starší lidé se z města stěhují. Jediná výjimka nastala ve druhém období u nejstarších migrantů, kdy obec získala 106 osob v tomto věku. To může být způsobeno například stěhováním do rodin svých dětí nebo do domovů pro seniory. Okres České Budějovice byl pro starší věkové skupiny téměř vždy ziskový (viz tabulková příloha 13).

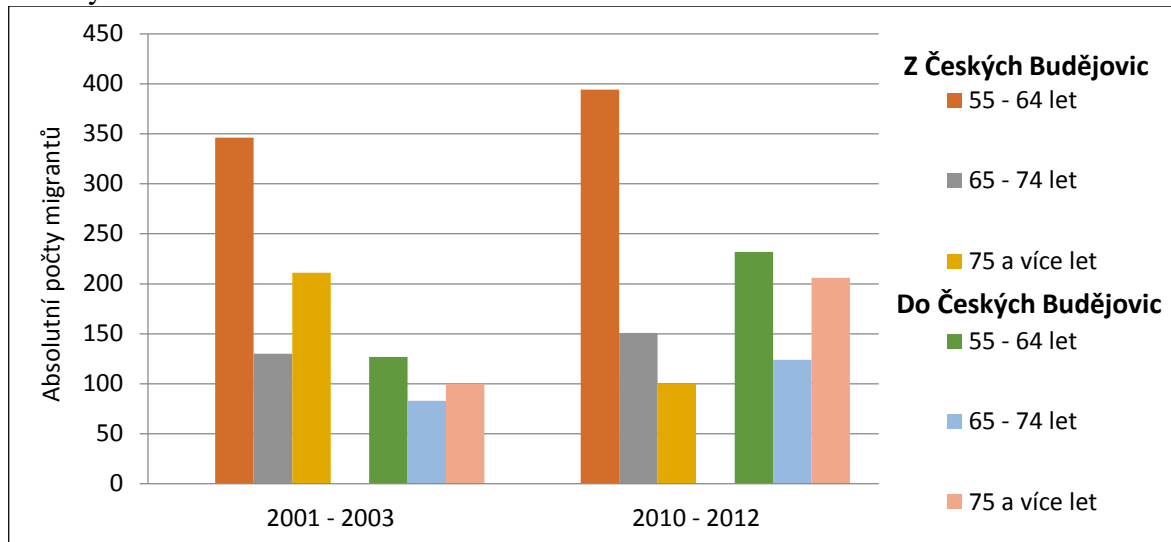
Imigrace z Českých Budějovic, jako z města, je uvedena v tabulkové příloze 14. Z Českých Budějovic se za roky 2001 – 2003 vystěhovalo celkem 6100 obyvatel, ve druhém období o něco méně, 5760 obyvatel bez ohledu na věk. Největší množství těchto migrantů se přesouvalo pouze v rámci okresu České Budějovice. Dále se ve větším množství stěhovali do okresů Český Krumlov, Praha, Jindřichův Hradec, Prachatice a Tábor. Ta samá situace nastala i ve druhém období. Výsledkem je tedy fakt, že většina migrantů (82 – 83 % z celkového počtu) z Českých Budějovic se pohybuje na území samotného Jihočeského kraje a jedinou výjimkou je hlavní město Praha, která byla za obě období atraktivní především při hodnocení všech migrantů bez ohledu na věk a zároveň pro mladší věkovou kategorii 25 – 34 let.

Celkově jsou pro všechny migranty směřujících z Českých Budějovic nejvíce přitažlivé jihočeské okresy. Výjimkou jsou okresy Praha, Plzeň – město a Brno – město, které jsou atraktivní i pro věkovou skupinu 25 – 34 let. U starších věkových skupin tyto výjimky již neplatí.

V níže uvedeném grafu 11 jsou dále znázorněny absolutní počty migrantů z a do města České Budějovice. Graf je věnován pouze migrantům nad 55 let.

Graf 11: Absolutní počty vystěhovalých a přistěhovalých migrantů nad 55 let za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012.

Zdroj: data – CSÚ, vlastní zpracování

Nejvýraznější změny nastaly u nejstarší skupiny migrantů (75 a více let), kdy se v letech 2010 – 2012 z města vystěhovalo téměř dvakrát méně obyvatel, než tomu bylo v období prvním.

V tabulkové příloze 15 je detailněji zpracován migrační vztah obce České Budějovice k jednotlivým okresům Jihočeského kraje. Nejvyšší podíl na imigrantech a emigrantech obce České Budějovice má samotný okres České Budějovice. Je tomu tak u všech věkových kategorií i při hodnocení bez ohledu na věk, tak samozřejmě v obou sledovaných obdobích. Značí to opět trend migrace na krátké vzdálenosti. Druhý nejvyšší podíl vytváří okres Český Krumlov (opět jak za emigraci, tak imigraci). Nejméně se senioři stěhovali do okresů Strakonice a Písek.

Pro poslední hodnocení migrace obce České Budějovice bylo vybráno hodnocení migračního salda s velikostními kategoriemi obcí. Tedy s jakými velikostními skupinami obec ČB migranty získává a se kterými naopak nejvíce ztrácí. Vše je znázorněno v následující tabulce 18.

Tabulka 18: Migrační salda obce České Budějovice ve vztahu k velikostním kategoriím obcí za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

2001 - 2003	PH	RC	VM	SM	MM	VES	SVES	Z
25-34 let	-87	18	118	71	43	-26	2	-389
55-64 let	7	9	-3	-6	-18	-74	-5	-129
65-74 let	6	5	6	1	4	-24	-6	-39
75 a víc let	3	7	3	1	-15	-14	1	-97
všichni migranti	-135	54	254	101	43	-420	-45	-2404
2010 - 2012	PH	RC	VM	SM	MM	VES	SVES	Z
25-34 let	-126	7	195	121	86	93	17	-371
55-64 let	10	0	21	-3	-7	-63	-7	-113
65-74 let	11	-5	-2	-3	1	-7	-3	-19
75 a víc let	16	2	-14	23	9	20	-5	55
všichni migranti	-163	2	482	272	140	-58	-14	-1718

Zdroj: data – ČSÚ, vlastní zpracování

Na první pohled je z tabulky 18 patrné, že za obě sledovaná období ztrácejí České Budějovice nejvíce migrantů se zázemím velkých měst, nejvíce se svým vlastním. Například za první období ztratilo se zázemím měst 2404 migrantů bez ohledu na věk, z toho bylo cca 11 % migrantů nad 55 let. Migrační ztráta se projevila také ve věkové kategorii 55 – 64 let, 65 – 74 let a nejvíce ve skupině 25 – 34 let. Skupina nejstarších osob nad 75 let zaznamenala kladné migrační saldo, takže České Budějovice tyto obyvatele díky zázemí získalo. Pro nejstarší jedince jsou typické přesuny do institucionální péče, kterou jim může město nabídnout. Další velikostní kategorií, se kterou město ztrácelo, byla skupina malých obcí s 200 – 2 000 obyvateli. V prvním období město ztratilo 420 migrantů na úkor této kategorie a nejvyšší záporné migrační saldo měla skupina osob ve věku 55 – 64 let. Ve druhém období již s touto skupinou taková ztráta nenastala (pouze 58 migrantů bez ohledu na věk).

Vztah Českých Budějovic a Prahy je stejný pro obě sledovaná období. České Budějovice jsou na úkor Prahy ztrátové jen u nejmladší kategorie a při hodnocení migrantů bez ohledu na věk. Mladí lidé a celkově produktivní skupina obyvatel odchází do Prahy za lepšími a vyššími šancemi nalézt zaměstnání. Opakem jsou starší migranti. Ve všech třech starších skupinách byly České Budějovice na úkor Prahy ziskové.

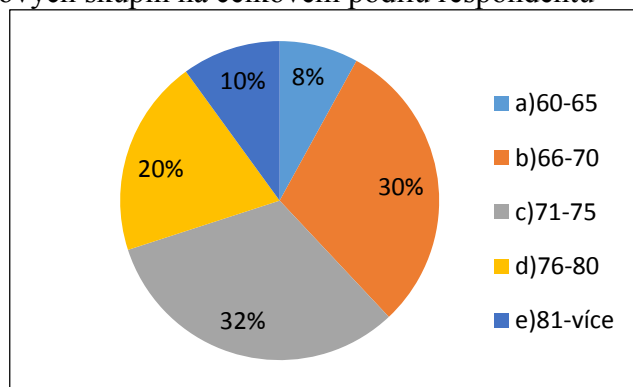
Co se týče starších migrantů, bylo město nejvíce ziskové díky velikostní skupině regionálních center s 50 000 a více obyvateli za první období a díky Praze ve druhém období. Zisky však nebyly příliš vysoké ani v jednom z případů.

6 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Dotazník obsahoval celkem 22 otázek a pro výzkum bylo získáno 50 respondentů. Výběr respondentů byl proveden nahodilým výběrem pouze v rámci čtyř obcí v Jihočeském kraji – v Českých Budějovicích (18 respondentů), ve Čkyni (10), Vacově (15) a Lčovicích (7). Výzkum je pojat spíše jako ukázkový vzor migračního chování určité skupiny seniorů. Podrobnější informace k dotazníkovému šetření jsou uvedeny v kapitole 4.3.

Pro dotazníkové šetření bylo tedy získáno 50 respondentů, z čehož bylo 32 žen a 18 mužů. Co se týče věku, bylo vytvořeno pět věkových kategorií (viz graf 12). V nejmladší skupině bylo celkem 8 % respondentů (4 osoby), kategorii 66 – 70 let tvořilo 30 % respondentů (15 osob), ve třetí kategorii 71 – 75 let bylo nejvíce osob, a to přesně 32 % (tedy 16 osob), následující skupina 76 – 80 let tvořila 20 % (10 osob) a v poslední nejstarší skupině 81 a více let bylo zbývajících 10 % respondentů (5 osob).

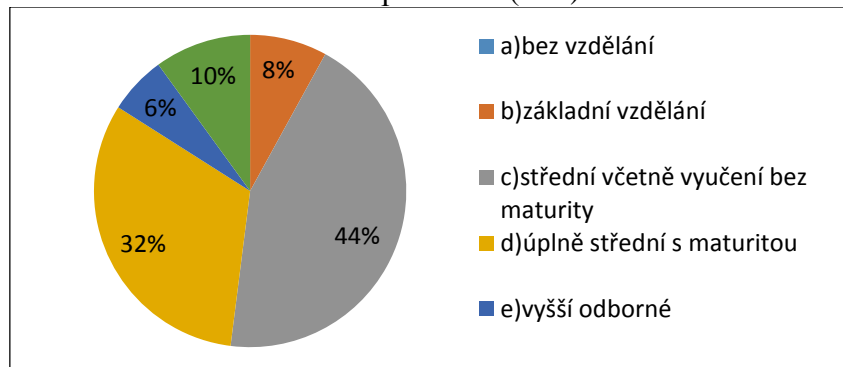
Graf 12: Podíl věkových skupin na celkovém podílu respondentů

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014, vlastní zpracování

Zjišťovány byly dále informace ohledně vzdělání seniorů (viz graf 13). Ani jeden z respondentů nebyl zcela bez vzdělání. Nejvíce seniorů mělo středoškolské vzdělání včetně vyučení bez maturity a na druhém místě měli nejčastěji úplné střední vzdělání s maturitou. Vysokoškoláků bylo celkem 10 % (5 osob) a pouze základní vzdělání mělo 8 % respondentů (4 osoby).

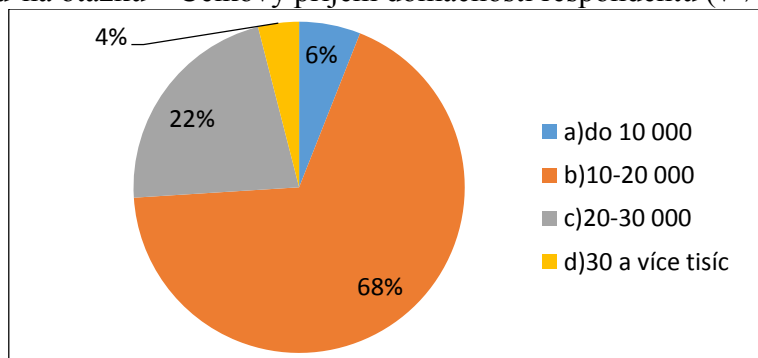
Graf 13: Odpověď na otázku – Vzdělání respondentů (v %)

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014, vlastní zpracování

Zjišťována byla také finanční situace domácností (viz graf 14). Tato otázka nebyla směřována jen na příjem respondenta, ale na příjem celé domácnosti, ve které senior žije. Otázka byla pouze dobrovolná, a pokud dotazovaná osoba nechtěla odpovídat, potom nemusela. Proto mě velmi překvapilo, že odpověděli všichni respondenti bez výjimky, ačkoliv mohla některým osobám připadat až příliš osobní. Finanční situace domácností seniorů byla taková, že největší podíl tvořily domácnosti s příjmem v rozmezí 10 – 20 000 Kč (68 % = 34 respondentů). Druhý největší podíl tvořily domácnosti s 20 – 30 000 Kč (22 % = 11 respondentů). Třetími byly domácnosti s příjmem do 10 000 Kč a zcela nejnížší podíl tvořily domácnosti se 30 a více tisíci korunami.

Graf 14: Odpověď na otázku – Celkový příjem domácností respondentů (v %)

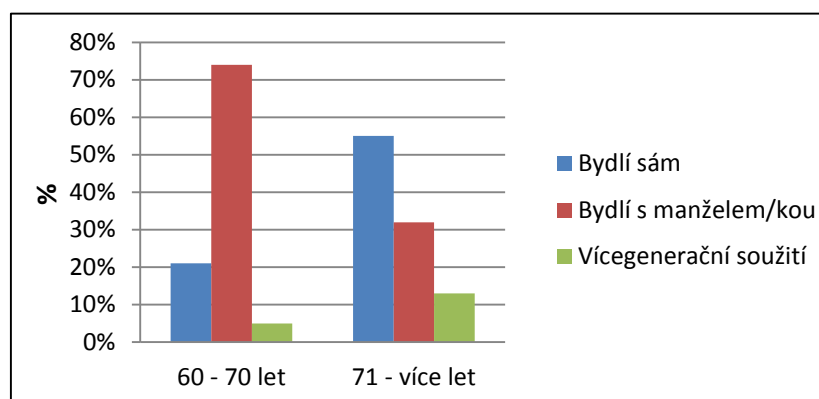
Zdroj: Dotazníkové šetření 2014, vlastní zpracování

V grafu 15 je uvedeno, jak vypadá současné bydlení seniorů. Většina se stěhovala s někým, tedy s manželem/manželkou. V mladší skupině seniorů v době dotazování žilo nejvíce osob stále s manželem/manželkou a druhou nejčastější možností bylo bydlení o samotě. Na posledním místě bylo vícegenerační soužití. U skupiny starších seniorů se situace mění. Nejčastěji žili respondenti sami a až na druhém místě

s manželem/manželkou a opět nejméně volenou odpovědí bylo vícegenerační soužití. Starší lidé se nestěhují přímo do domácností svých dětí a rodiny, ale spíše do bližších lokalit.

Tyto výsledky potvrzuje i porovnání lidí podle věku, pohlaví a tím jak žijí. Vytvořením dvou kategorií: respondent bydlí zcela sám a respondent bydlí s partnerem/partnerkou či s dětmi, vyšlo najevo, že 58 % bydlí s někým. Takže více jak polovina dotázaných nebydlí samo.

Graf 15: Podíl typů domácností respondentů

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014, vlastní zpracování

Charakter bydlení respondentů je znázorněn v následující tabulce 19. Nejvíce respondentů v mladší věkové skupině v absolutním vyjádření bydlelo v bytovém domě, tedy v bytě a většinou v podnájmu, naopak nejméně bydlelo v jiném typu bydlení a v domově pro seniory. U starších seniorů se situace změnila a nejvíce osob žilo v domově pro seniory, dále v rodinném domě a až na třetím místě byl dům bytový. Co se týče jiného charakteru bydlení, všichni tři respondenti bydleli v chalupách, které přeměnili na místo trvalého bydliště.

Tabulka 19: Odpověď na otázku - Jaký je charakter Vašeho bydlení?

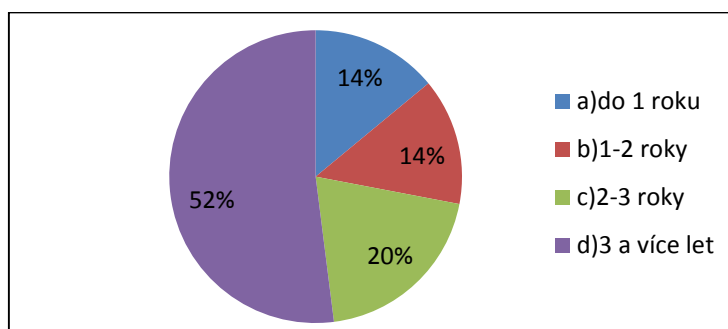
Velikost obce/věkové kategorie	Kde respondent bydlí			
	rodinný dům	bytový dům	domov pro seniory	jiný typ
60 - 70 let	6	9	3	1
71 - více let	9	6	14	2

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014, vlastní výpočty

Většina respondentů (88 %) se stěhovala již v průběhu života, takže stěhování v důchodovém věku nebylo jejich první změnou bydliště. Zbýlých 12 % se v průběhu života nestěhovalo a stěhování v důchodu tedy bylo až prvním.

U otázky, jak dlouho po odchodu do důchodu jste se stěhoval/a, bylo nejčastější odpovědí – 3 a více let a druhou nejčastější bylo v rozmezí dvou až tří let od vstupu do důchodu. Do jednoho roku změnilo místo bydliště pouze 7 respondentů a stejný počet byl i u poslední skupiny rozmezí let 1 – 2 roky. Výsledkem tedy je, že vstup do důchodu u seniorů nehraje příliš důležitou roli, co se týče změny bydliště (viz graf 16). To následně potvrzuje i graf 22, který se týká právě významu vstupu do důchodu na migraci.

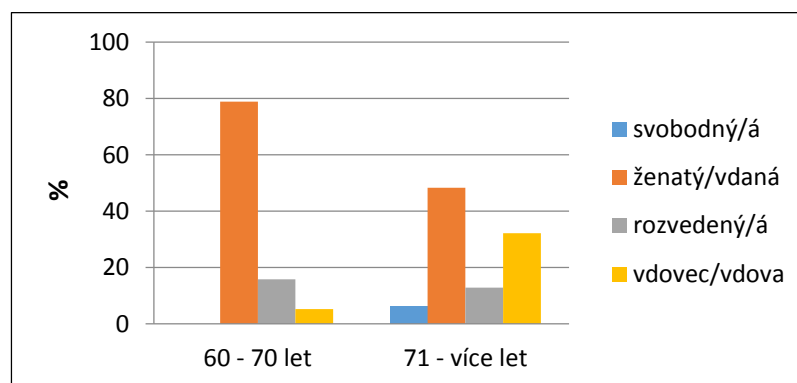
Graf 16: Odpověď na otázku – Jak dlouho po odchodu do důchodu jste se přestěhoval/a?

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014, vlastní zpracování

Co se týče vztahu stěhování a rodinného stavu, byl výsledek naprosto jednoznačný. Nejvíce respondentů (60 %) se stěhovalo s partnerem, takže na prvním místě byl rodinný stav – ženatý / vdaná. Na druhém místě byl nejčastější stav – vdovec / vdova (22 % respondentů), který může mít velký vliv na rozhodnutí o změně bydliště. Osoba, která ztratí svého životního partnera, již dále nechce sama setrvávat na stejném místě. Roli zde hraje mnoho faktorů, například vzpomínky na minulost, zvýšená finanční zátěž, v neposlední řadě neschopnost sám/sama zvládnout práci kolem velkého domu. Na třetím místě byl stav - rozvedený (14 % respondentů). Pro obě věkové kategorie (60 – 70 a 71 – a více let) tvořil největší podíl stěhujících se seniorů rodinný stav – ženatý/vdaná. Rozdílný byl status vdovec/vdova, kdy u mladší skupiny seniorů tvořil pouze 5 % respondentů, naopak u starších migrantů tvořil až 32 % respondentů (viz graf 17).

Graf 17: Podíl rodinného stavu respondentů v době stěhování

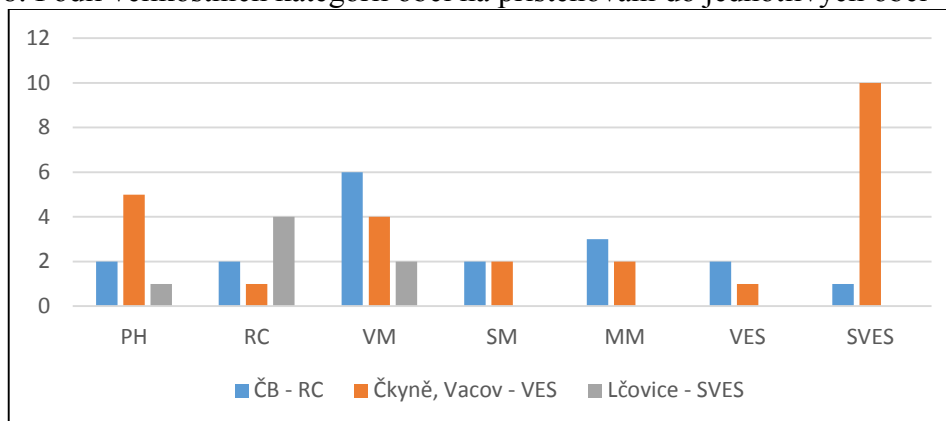

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014, vlastní zpracování

Na počátku dotazníku bylo zjišťováno, odkud a kam se respondent přestěhoval a zda je s aktuálním místem pobytu spokojen. 48 z 50 respondentů odpovědělo, že jsou spokojeni se svým aktuálním bydlením. Pouze dva byli nespokojeni, a to v obcích Čkyně a v Českých Budějovicích. Při rozdělení předchozích bydlišť do velikostních kategorií⁵ bylo nejvíce respondentů z kategorie 3 a 7. V následujícím grafu 18 je zobrazen podíl velikostních kategorií na přistěhování do jednotlivých obcí. Například do Českých Budějovic se nejvíce osob přistěhovalo z kategorie 3 a naopak nejméně z kategorie nejmenších obcí. Do obcí Čkyně a Vacov, které jsou zástupci skupiny 6, se nejvíce osob přistěhovalo z kategorie nejmenších vesnic. V obou obcích jsou k dispozici jak zdravotnické služby, tak institucionální péče, a to nejvíce přitahuje seniory z velikostních skupin 7, kde se většinou žádné takové služby nenacházejí. Dále se vyšší podíl seniorů přistěhoval z kategorií – 1 a 3. Obec Lčovice, která je zástupcem nejmenší kategorie, byla migračně zisková pouze díky seniorům z kategorií 1, 2 a 3. Tyto osoby patřily relativně k mladším seniorům – 4 osoby byly ve věku 66 – 70 let a tři ve věku 71 – 75 let.

⁵ (1) PH = Praha; (2) RC = 50 tis. a více obyvatel; (3) VM = 10 – 50 tis.; (4) SM = 5 – 10 tis.; (5) MM = 2 – 5 tis.; (6) VES = 200 – 2 tis.; (7) SVES = 0 – 200 obyvatel

Graf 18: Podíl velikostních kategorií obcí na přistěhování do jednotlivých obcí

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014, vlastní zpracování

Z výzkumu vyplynulo, že nejvíce se lidé stěhují z větších měst do menších. Dle jednoduchého rozdělení obcí na město a vesnice se z města vystěhovalo celkem 68 % respondentů. 26 % se přestěhovalo do jiného města a 42 % se přestěhovalo do vesnice.

Dle podrobnějšího dělení, ve kterém byly obce rozděleny do sedmi velikostních kategorií, převažují směry z nejmenších vesnic (7) do větších vesnic (6 – Čkyně, Vacov), dále z velkých měst (3) do regionálního centra Českých Budějovic (RC). V neposlední řadě také z Prahy, která byla zvolena jako samostatná kategorie, do kategorie 6. Významnější byl i směr z velkých měst (3) do vesnic (6) a z regionálních center (2) do zcela nejmenší kategorie (7 – Lčovice).

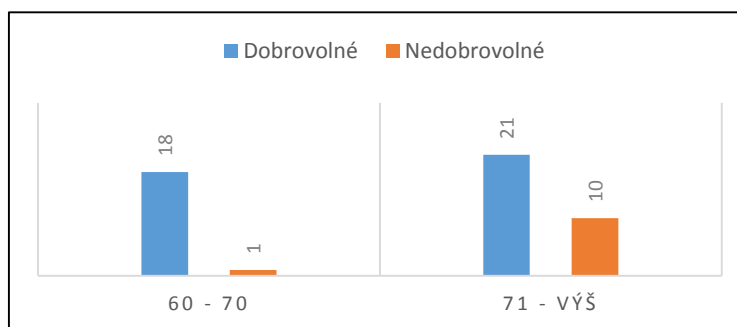
Z dalších výsledků terénního šetření vyšlo najevo, že u 78 % respondentů bylo rozhodnutí ke stěhování zcela dobrovolné a nebyli ke změně bydliště ničím přinuceni. Tento výsledek však může být lehce zkreslen tím, že ne všichni respondenti se mohli k donucení otevřeně přiznat. 22 % respondentů bylo k odchodu a změně svého bydliště něčím přinuceno. Například zhoršujícím se zdravotním stavem, úmrtím či nemocí partnera a dále například prodejem domu, ve kterém žili. Konkrétními příklady mohou být následující dotázaní. Nejmenovaná respondentka uvedla, že dokud žil její manžel, neměla důvody se stěhovat ani po vstupu do důchodu. Po jeho smrti však nechtěla sama zůstat ve velkém domě, kde by již sama nezastala veškerou práci, a tak se přestěhovala. Další dotazovaná uvedla, že nechtěla již dále žít ve velkém městě. Bylo pro ni moc hektické a po smrti manžela zatoužila po ještě větším klidu a pohodlí. Nechtěla setrvávat sama na stejném místě bez manžela, proto se odstěhovala. Posledním

příkladem jsou manželé žijící v DPS ve Vacově, kteří dříve žili v hájovně u Javorníku. Budova byla majitelem nabídnuta k prodeji, manželé však neměli dostatek financí ke koupi domu, proto se museli odstěhovat. Na závěr však dodali, že by se časem odstěhovali i tak, jelikož by v pokročilém stáří nezastali veškerou práci, kterou život v hájovně obnášel.

Při porovnání dvou věkových kategorií (viz graf 19) bylo zjištěno, že respondenti ze starší věkové kategorie se stěhovali mnohem častěji nedobrovolně, než tomu bylo u mladší skupiny respondentů, kde se nedobrovolně stěhovala pouze jedna osoba.

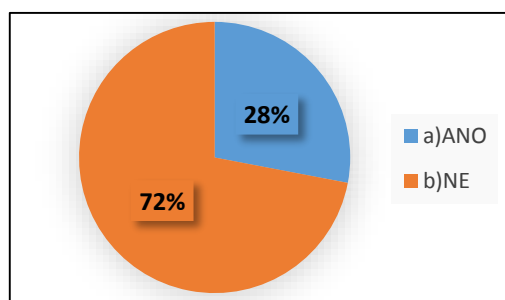
Graf 19: Podíl dobrovolného a nedobrovolného stěhování respondentů dle dvou věkových kategorií

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014, vlastní zpracování

Dalším zajímavým výsledkem je fakt, že pouze 28 % respondentů považovalo svůj odchod do důchodu jako hlavní rozhodující moment, který je povzbudil ke stěhování (viz Graf 20). Osobně jsem se domnívala, že toto procento bude mnohem vyšší a že odchod do důchodu bude pro respondenty hrát větší a důležitější roli. 72 % dotázaných na tuto otázku odpovědělo, že pro ně vstup do důchodu nehrál žádnou roli. Většina stěhování byla ze zcela jiných důvodů.

Graf 20: Odpověď na otázku – Byl rozhodujícím momentem pro stěhování odchod do důchodu?

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014, vlastní zpracování

Důvody stěhování

Respondenti měli v rámci otázky, proč se po odchodu do důchodu odstěhovali, na výběr z 10 možností a mohli si zvolit i více odpovědí najednou – a) finanční důvody, b) zdravotní důvody, c) přiblížení k rodině, d) za manželem/manželkou, e) z dostatku času – chtěli ho jinak využít, f) dostupnost služeb, g) dostupnost dopravy, h) změna potřeb v souvislosti se stárnutím, i) kvalita bydlení - př. špatný stav domu, kriminalita..., j) jiné důvody.

Tabulka 20: Odpověď na otázku – Proč jste se po odchodu do důchodu stěhoval/a?

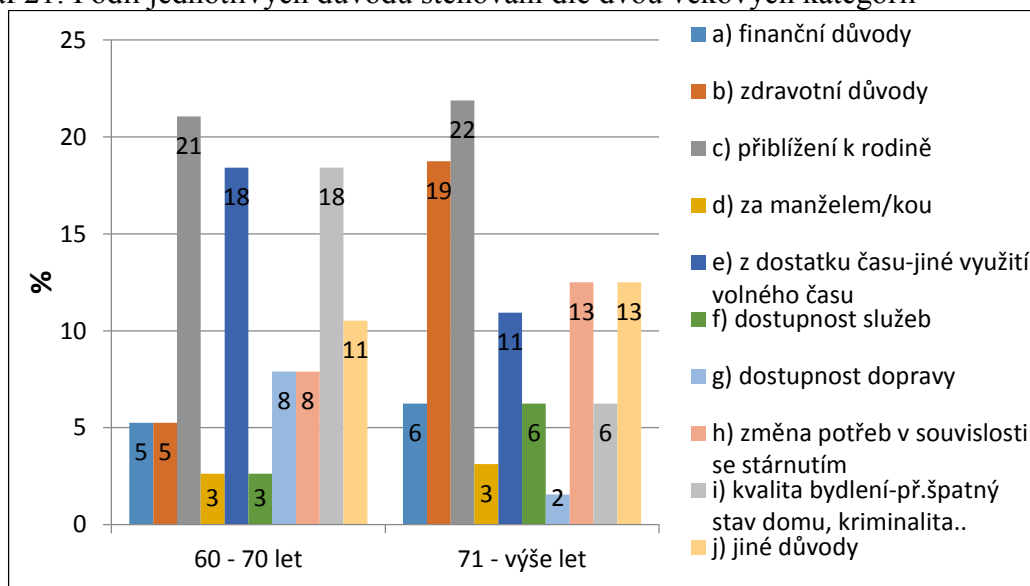
odpověď	Počet odpovědí
a)finanční důvody	6
b)zdravotní důvody	14
c)přiblížení k rodině	22
d)za manželem/manželkou	3
e)z dostatku času-jiné využití volného času	14
f)dostupnost služeb	5
g)dostupnost dopravy	4
h)změna potřeb v souvislosti se stárnutím	11
i)kvalita bydlení - př. špatný stav domu, kriminalita...	11
j)jiné důvody	11

Zdroj:Dotazníkové šetření 2014, vlastní zpracování

Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že 40 % respondentů změnilo místo svého bydliště proto, že se chtěli přiblížit ke své rodině, ke svým dětem. Při hodnocení důvodů stěhování, vedl tento důvod u žen s naprostou většinou a u mužů byl hned na druhém místě ještě se zdravotními důvody a kvalitou bydlení. Avšak pouze pět respondentů z padesáti se přistěhovalo přímo do rodiny svých dětí, zbytek dal přednost vlastní domácnosti, buď ve stejném městě jako jejich děti, nebo alespoň v bližší lokalitě.

Zajímavé je srovnání důvodů stěhování vzhledem ke dvěma věkovým kategoriím (viz graf 21). V první věkové kategorii je na prvním místě přiblížení k rodině, ten samý důvod vede i ve starší věkové skupině. Ve druhé kategorii jsou na druhém místě zdravotní důvody, které se významně zvýšily oproti mladším migrantům. Druhým nejčastěji voleným důvodem mladší skupiny bylo stěhování díky dostatku času – jiné využití volného času. A stejně tak respondenti volili možnost kvality bydlení, kdy nebyli spokojeni s aktuálním místem pobytu a chtěli si na důchod pořídit kvalitnější bydlení. Nejméně si mladší senioři vybírali možnost o dostupnosti služeb, která byla ve starší skupině vybírána dvakrát více a dále možnost stěhování za manželem/manželkou, která se držela na stejné úrovni i u starších respondentů. Ve druhé skupině relativně narostly možnosti týkající se změn potřeb v souvislosti se stárnutím a také jiné důvody. Naopak se významně snížily důvody týkající se dostatku času a kvality bydlení.

Graf 21: Podíl jednotlivých důvodů stěhování dle dvou věkových kategorií

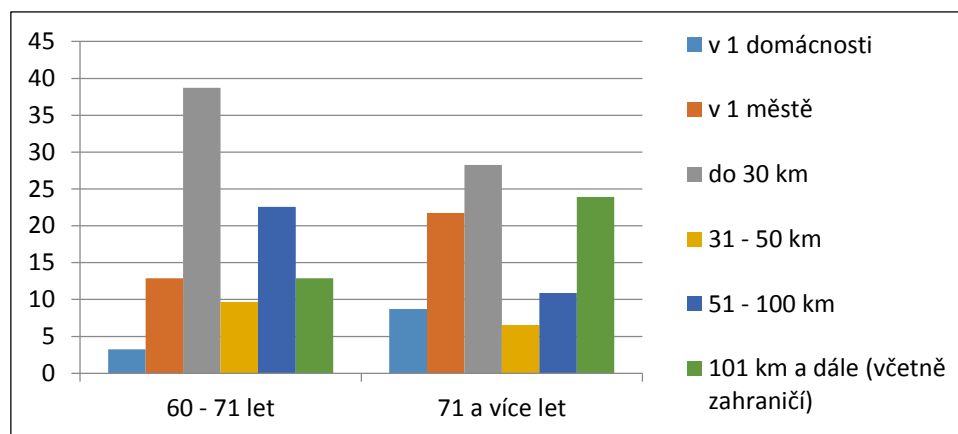

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014, vlastní zpracování

Otázkou, v jaké vzdálenosti od vás nyní žijí vaše děti, bylo zjišťováno, zda se senioři stěhují blíže ke svým dětem. Výsledek byl relativně překvapivý. Ačkoliv 40 % respondentů se stěhovalo právě z důvodu přiblížení ke své rodině a dětem, tak přímo v jedné domácnosti žil pouze 1 respondent ze skupiny mladších seniorů a u starších seniorů 4 osoby. Nejčastěji volenou vzdáleností bylo bydliště dětí do třiceti kilometrů u obou věkových skupin. Co se týče soužití v jednom městě, byla tato varianta častěji

volena staršími seniory, u kterých tato možnost tvořila 22 %. U mladších seniorů tvořila celkem 13 % (viz Graf 22).

Graf 22: Odpověď na otázku – V jaké vzdálenosti od Vás žijí vaše děti nyní?

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014, vlastní zpracování

V dotazníku byla také zařazena otázka, proč se respondent po vstupu do důchodu ihned nestěhoval. Většina uvedla, že se nestěhovala kvůli citové vazbě k území a kvůli nedostatečné potřebě se přestěhovat. Na tuto otázku však všichni respondenti neodpověděli a někteří volili i dvě možnosti odpovědi. Na výběr měli ze tří variant, kdy u poslední varianty – jiné důvody, mohli uvést své konkrétní důvody. Všichni se však spokojili s předchozími odpověďmi a nikdo tedy neuváděl jiný svůj konkrétní případ (viz tabulka 21).

Tabulka 21: Odpověď na otázku – Proč jste se po odchodu do důchodu nestěhoval/a?

otázka 12: Proč jste se po odchodu do důchodu nestěhoval?	
odpověď	Počet odpovědí
a) citová vazba k území	17
b) neměl/a potřebu ani důvod se stěhovat	14
c) jiné důvody	0

Zdroj: Dotazníkové šetření 2014, vlastní zpracování

Poslední otázka byla určena pro doplnění jakýchkoliv informací, které respondent považoval za důležité. Bohužel na otázku odpovědělo naprosté minimum respondentů. Doplnění se většinou týkalo informací, které již byly sděleny v předchozí části dotazníků, takže tato doplňující otázka bohužel nepřinesla žádné nové informace.

Hlavní informace získané z tohoto šetření se týkaly vlivu vstupu do důchodu na migraci. Ačkoliv se očekávalo, že vstup do důchodu bude mít větší vliv, z odpovědí respondentů se ukázalo, že tomu tak není. Pro seniory není změna životního stylu způsobená důchodem natolik razantní, aby je donutila ke změně bydliště. Dalším důležitým zjištěním byla informace týkající se dobrovolnosti stěhování. 78 % dotázaných se stěhovalo zcela dobrovolně a nejčastěji se svým partnerem. U 40 % respondentů došlo ke stěhování z důvodu přiblížení k rodině. Senioři chtěli trávit volný čas se svou rodinou a vnoučaty. Ačkoliv se většina přesídlila pouze do stejného města, nikoliv domácnosti.

7 Závěr

Předložená diplomová práce se zabývá migrační mobilitou seniorů v České republice. Cílem práce bylo zanalyzovat hlavní směry migrační mobility seniorů a zhodnotit celkový objem stěhování. Následujícím úkolem bylo zjistit, z jakých důvodů se lidé v důchodu stěhují, zdali je to rozhodnutí dobrovolné a hraje-li vstup do důchodu významnou roli v rozhodovacím procesu. Stanovené cíle se podařilo splnit.

Zároveň se podařilo najít odpovědi na výzkumné otázky, které byly položeny na začátku práce.

Proč se lidé v důchodovém věku nejčastěji stěhují? Z dotazníkového šetření vyplynulo, že nejčastější příčinou stěhování bylo přiblížení k rodině (22 respondentů), následně zdravotní důvody (14) a jiné využití volného času (14). Z analýzy dat Českého statistického úřadu bylo dále zjištěno, že u starších migrantů ve srovnání se všemi migranty roste podíl zdravotních důvodů stěhování. Podíl těchto důvodů se pravidelně zvyšuje s věkem migrantů. U nejstarší kategorie se ze zdravotních příčin stěhovala více jak polovina obyvatel. Naopak u nejmladších seniorů 55 – 64 let byly nejčastější jiné a bytové důvody.

Jaká je intenzita celkové migrace lidí v důchodovém věku v Jihočeském kraji i v rámci celé České republiky? Migrační objem Jihočeského kraje v rámci seniorů nad 60 let vykazoval mezi sledovanými lety jistý nárůst. Kraj byl za obě sledovaná období migračně ziskový jak díky migrantům nad 60 let, tak celkově. Stále tak navazuje na migrační zisky, které zde započaly v 70. letech. Objem migrace v Česku se ve druhém období oproti prvnímu rovněž zvýšil. Nejvyšší změny nastaly v rámci věkových skupin 55 – 64 let a 65 – 74 let. U nejstarší kategorie k výrazným změnám nedošlo. Důvodem může být nedostatečné hlášení změny trvalého bydliště v případě stěhování do domovů pro seniory.

Jaké oblasti senioři preferují? Převažují směry z větších měst do menších či naopak? V rámci velikostních skupin obcí jsou pro migranty (nad 60 let) obecně nepřitažlivější malá a střední města (města s 2 000 – 10 000 obyvateli). Pro nejmladší skupinu (55 – 64 let) byly nejatraktivnější malé obce s 200 – 2000 obyvateli. Pro věkovou skupinu migrantů ve věku 65 – 74 let byla nejatraktivnější malá města s 2 000 – 5 000 obyvateli a opět malé obce jako u předchozí skupiny. Nejstarší migranti nad 75

let směřovali především do středních a malých měst. Lze vidět jakýsi trend, kdy s rostoucím věkem roste i velikost atraktivních obcí.

Je jejich rozhodnutí dobrovolné, či jsou něčím přinuceni? Z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že 78 % respondentů se stěhovalo dobrovolně a 22 % tedy nedobrovolně. Rozdíl v dobrovolnosti stěhování nastal při rozdělení respondentů na dvě skupiny 60 – 70 let a 71 a více let. U starších seniorů nastalo nedobrovolné stěhování častěji.

Stěhují se senioři blíže ke svým dětem a příbuzným, nebo na směr migrace nemá přiblížení k rodině vliv? Směr migrace je ovlivněn stěhováním za rodinami dětí migrantů. Až 40 % respondentů uvedlo jako důvod svého stěhování právě přiblížení k rodině. Ačkoliv většina těchto osob dalo přednost své vlastní domácnosti před společným soužitím, hraje tento faktor v migraci relativně významnou roli.

Má odchod do důchodu nějaký významnější vliv na rozhodnutí se odstěhovat?

72 % respondentů uvedlo, že odchod do důchodu neměl žádný vliv na jejich rozhodnutí se přestěhovat. V jejich rozhodovacím procesu hrály roli zcela jiné faktory.

Další výsledky práce:

Při hodnocení mezikrajské migrace bylo potvrzeno, že velikost migrace je vyšší v rámci vnitřní krajské migrace než u mezikrajské. Lidé se tedy častěji stěhují na kratší vzdálenosti. Celkově se objem migrace mezi sledovanými obdobími zvýšil. Migračně nejaktivnější u všech věkových kategorií byla Praha a Středočeský kraj. Rozdíly jsou u skupiny 25 – 34 let, kdy je Praha migračně zisková a pro zbylé starší migranty je Praha vždy ztrátová. Co se týče vnitřní krajské migrace, byly u starších kategorií nejaktivnější kraje Moravskoslezský a Středočeský.

Dále byla migrace sledována na úrovni okresů. Pozornost byla věnována meziokresní i vnitrookresní migraci. V České republice tvoří vnitrookresní stěhování přibližně 49 % ze všech stěhování. Téměř polovina migračních přesunů v rámci Česka se tedy děje mezi obcemi daného okresu. U nejstarších migrantů nad 75 let vytváří stěhování uvnitř okresu dokonce 52 % všech migračních přesunů. Migrační výměna bývá častější také mezi sousedními okresy. Celorepublikovému průměru se nejvíce odklání okresy Praha – východ a Praha – západ, kde je počet migrantů stěhujících se

v rámci okresu mnohonásobně nižší než počet osob stěhujících se přes hranice. Je to důsledek vysokého počtu stěhujících se do Prahy.

Významné meziokresní migrační proudy migrantů nad 60 let byly mezi hlavním městem a blízkými okresy ve Středočeském kraji. Intenzivnější byly také směry z Opavy do okolních okresů (do Ostravy a Bruntálu), z Brna-města do Brna-venkova a dále do okolních okresů jako Vyškov a Blansko. Ve všech migračních proudech je patrný trend migrace na krátké vzdálenosti. Primární jsou přesuny v rámci okresu a do nejbližších okresů v okolí.

Pro porovnání změn mezi roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012 byl využit Spearmanův koeficient pořadové korelace. Aplikován byl na podíl indexu atraktivity 1, atraktivity 2 a také na migrační efektivitu. Výsledkem je, že mezi obdobími nedošlo k výrazným změnám, kterým by byla třeba věnovat vyšší pozornost.

Pozornost byla soustředěna na migraci Jihočeského kraje. Kraj byl za obě sledovaná období celkem migračně ziskový. Ztráta nastala pouze u věkové skupiny 25 – 34 let. Výsledkem této analýzy je, že se do kraje stěhují spíše starší migranti a naopak mladší odcházejí, kraj tedy stárne.

Nejintenzivnější migrační pohyby byly v obou obdobích na území okresu České Budějovice, který má i nejvyšší počet obyvatel. Má tedy nejvíce možných migrantů. Nejméně se lidé stěhovali na území dvou nejmenších (dle počtu obyvatel) okresů Český Krumlov a Prachatice. Nejsilnější migrační vazby má Jihočeský kraj s Prahou a Středočeským krajem.

Hodnocení migrace se také zaměřilo konkrétně na českobudějovický okres a samotné krajské město. Největší množství migrantů z krajského města se stěhovalo v rámci okresu a dále ve větším množství také do okresů Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Prachatice, Tábor a do Prahy. U starších věkových kategorií byly nejprůtlačivější okresy pouze v rámci hranic kraje. Při hodnocení velikostních skupin obcí nejvíce České Budějovice ztrácejí se zázemím měst, nejvíce se svým vlastním zázemím v rámci suburbanizace. Další ztráta byla s malými obcemi s 200 – 2 000 obyvateli, které však mohou být součástí zázemí. Vztah Českých Budějovic a Prahy je zcela stejný pro obě období. ČB ztrácejí na úkor Prahy jen ty nejmladší migranty ve věku 25 – 34 let a při celkovém hodnocení migrantů. Ve všech starších skupinách byly České Budějovice díky Praze ziskové.

Poslední část práce je věnována vyhodnocení dotazníkového šetření, které bylo realizováno ve čtyřech jihočeských obcích. Nejdůležitější poznatky z tohoto šetření jsou následovné: pro většinu respondentů nebyl vstup do důchodu brán jako důležitý moment, který by je povzbudil ke změně bydliště. To také dokazuje informace, že více jak polovina (52 %) respondentů se stěhovala minimálně po třech letech po vstupu do důchodu. Většina (39 z 50) dotázaných se stěhovala zcela dobrovolně. Nejčastějšími důvody změny bydliště bylo následování rodinného příslušníka a poté zdravotní důvody, které se mnohem častěji objevovaly u starších respondentů, takže se zvyšujícím se věkem rostl i podíl zdravotních důvodů. Celkem 48 dotázaných z 50 bylo spokojeno s aktuálním místem pobytu a rozhodně by místo neměnili. U mladších seniorů (60 – 70 let) převažují dvoučlenné domácnosti s manželem/manželkou v bytových domech, u starších seniorů (71 – více let) převažují domácnosti jednočlenné v domovech pro seniory.

Předem stanovené hypotézy se podařilo ověřit. První hypotéza týkající se směrů migrace byla potvrzena. Opravdu převažují směry z větších měst do menších, ale u starších migrantů (65 a více let) převažovaly také směry z velmi malých obcí do větších za službami a zdravotnictvím.

Druhá hypotéza o dobrovolnosti migrace zcela potvrzena nebyla. Pouze 22 % respondentů uvedlo, že byli ke stěhování něčím přinuceni a zvolili tedy možnost nedobrovolné migrace. Týkalo se to především starších respondentů nad 71 let. Donuceni byli například úmrtím partnera, prodejem domu nebo zdravotním stavem.

Poslední hypotézu se potvrdit také podařilo. Rozdíly v migračním chování mezi věkovou skupinou 60 – 70 a 71 – více let jsou evidentní. V rámci důvodů stěhování narůstá podíl zdravotních důvodů s věkem a naopak klesají bytové důvody. U nejstarší skupiny je nejvyšší podíl zdravotních důvodů. Také v dobrovolnosti migrace jsou rozdíly. U starších seniorů nastalo nedobrovolné stěhování častěji, než tomu bylo u mladších. Co se týče směrů migrace, opět jsou rozdíly. Mladší skupiny seniorů se stěhují i do malých vesnic, kdy ještě nejsou závislé na zdravotních a dalších službách, u starších seniorů je primárním směrem stěhování do středních a malých měst, kde již mají potřebné sužby na dosah.

8 Seznam použité literatury

- ALEŠ, M. (2001): Vnitřní migrace v ČR v letech 1980-1999. *Demografie*, 43, č. 3, s. 187-201
- BARTOŇOVÁ, D., BURCIN, B., FIALOVÁ, L. a kol. (2008): *Populační vývoj České republiky 2007*. Praha. 140 s.
- BARTOŇOVÁ, D. (1999): Vývoj regionální diferenciace věkové struktury se zřetelem k územním rozdílům ve vývoji reprodukce České republiky. *Geografie – Sborník ČGS* 104, č. 1, s. 13-23
- BARTOŇOVÁ, D. (1997): Demografické aspekty vnitřní a zahraniční migrace v České republice v 90. letech. *Demografie*, č. 4, s. 248-256
- BUCHER, S. (2014): *Zahraniční migrace v České republice a její specifické rysy*. Diplomová práce. VŠE Fakulta informatiky a statistiky. 100s.
- BURCIN, B., KUČERA, T. (2011): Prognóza vývoje obyvatelstva České republiky do roku 2070. In: Bartoňová D. a kol.: *Demografická situace České republiky: proměny a kontexty 1993–2008*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2010, s. 181–212. ISBN 978-80-7419-024-7
- BURCIN, B., KUČERA, T., DRBOHLAV, D. (2003): *Perspektivy populačního vývoje České republiky na období 2003 – 2065*. Katedra demografie a geodemografie UK, Praha, 29 s.
- BURCIN, B., KUČERA, T. (2002): Stárnutí obyvatelstva a hranice důchodového věku. *Demografie* 44, č. 1, s. 30-34
- ČEKAL, J. (2006): *Jihočeský kraj: regionálně geografická analýza prostorové mobility obyvatelstva*. Disertační práce. Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity, Brno, 105 s.
- ČERMÁK, Z. (2001): Vývoj migrační mobility v devadesátých letech v České republice. In: Hampl, M. a kol.: *Regionální vývoj: specifika české transformace, evropská integrace a obecná teorie*. Praha, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, s. 87-98
- ČERMÁK, Z. (1997): Geografické aspekty vnitřní migrace v České republice. *Demografie*, č. 4, s. 242-248
- DRBOHLAV, D. (2014): *Podklady k přednášce Mezinárodní migrace*. Nepublikováno.
- DRBOHLAV, D., UHEREK, Z. (2007): Reflexe migračních teorií. *Geografie*. In *Sborník České geografické společnosti*, roč. 112, 2, s. 125–141

DRBOHLAV, D. (1989): Migrační motivace, regionální a sídelní preference obyvatelstva. Kandidátská disertační práce. Přírodovědecká fakulta UK. Katedra ekonomické a regionální geografie. 236 s.

DZÚROVÁ, D. (2002): Regionální aspekty stárnutí české populace. Demografie 44, č. 1, s. 34-37

DZÚROVÁ, D. (2001): Demografické stárnutí v České republice. In: Hampl, M. a kol.: Regionální vývoj: specifika české transformace, evropská integrace a obecná teorie. Přírodovědecká fakulta UK. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. Praha, s. 75-86

FIALOVÁ, L., BARTOŇOVÁ D. a kol. (2007): Populační vývoj České republiky 2001 – 2006. Přírodovědecká fakulta UK. Katedra demografie a geodemografie. Praha. 114 s.

FIALOVÁ, L. (1996): Dějiny obyvatelstva českých zemí. Praha: Mladá fronta, 400 s.

FOKKEMA, T., GIERVELD J. (1996): Big Cities, Big problems: Reason for the elderly to Move? Urban Studies 33, č. 2, s. 353-378.

GUSTAFSON, P. (2001): Retirement migration and transnational lifestyles. Ageing and Society. Cambridge University Press.

HAMPLOVÁ, D. (2001): Spokojenost s bydlením – nejmladší a nejstarší věková skupina. Prezentace výsledků výzkumu „Postoje k bydlení v České republice 2001“. 2 s.

HAVLÍKOVÁ, D. (2005): Migrační mobilita seniorů v Česku. Diplomová práce. Přírodovědecká fakulta UK. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. 140 s.

HOREHLEŘ, P. (2008): Analýza komplexní péče o seniory. Diplomová práce. Pedagogická fakulta. Masarykova univerzita. 243 s.

JANČÍKOVÁ, I. (2010): Životní styl ve stáří. Bakalářská práce. Fakulta humanitních studií. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. 77 s.

KALIBOVÁ, K. (2002): Úvod do demografie. Karolinum. Praha, 52 s.

KALIBOVÁ, K. a kol. (1993): Demografie (nejen) pro demografy, Sociologický ústav AV ČR. 125 s.

KALLAN, J. E. (1993): A Multilevel analysis of elderly migration. Social science quarterly 74, č. 2, s. 403-412

KING, R., WARNES, A. M., WILLIAMS, A. M. (1998): International Retirement Migration in Europe. International Journal of Population Geography 4, s. 91-111

- KOCANDOVÁ, J. (2009): Migrace v regionu Českých Budějovic od roku 1992. Diplomová práce. PF Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Katedra geografie. 58 s.
- KOTLÍNOVÁ, L. (2014): Stárnutí populace a domovy pro seniory – Vývoj a geografické rozdíly v krajích České republiky v letech 2007 – 2012. Bakalářská práce. Přírodovědecká fakulta UK. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. 52 s.
- KOTÝNKOVÁ, M. (1997): Hranice mezi produktivní a postproduktivní částí života. In: Rabušic L.: Česká společnost a senioři: sociální, ekonomické a politické aspekty demografického stárnutí české společnosti. Masarykova univerzita, Brno, s. 30-37
- KOUBOVÁ, P.: Trendy v bydlení seniorů v zahraničí a rezidenční bydlení pro seniory v ČR. Ledax a.s., 3 s.
- KRISTEN, M. (2014): Analýza klientů vybraných domovů pro seniory v Praze a v Jihočeském kraji z hlediska vybraných demografických charakteristik. Bakalářská práce. Přírodovědecká fakulta UK. Katedra demografie a geodemografie. 62 s.
- KUČERA, M. (2008): Padesát let hodnocení populačního vývoje České republiky. Demografie, s. 230-239.
- KUČERA, M. (2002): „XXXI. Konference České demografické společnosti. Stárnutí populace České republiky a jeho důsledky, 30. května 2001.“ Demografie 44, č. 1, s. 38 – 40
- KÚHNL, K. (1986): Regional Differentiation of the age-specific migration in the czech socialist republic. Acta universitatis carolinae geographica 21, č. 1, s. 3-28
- KUCHAŘOVÁ, V. (2003): Život ve stáří. Zpráva o výsledcích empirického šetření. 65 s.
- KUCHAŘOVÁ, V. (1997): K problematice péče o starší generaci. In: Rabušic, L.: Česká společnost a senioři: sociální, ekonomické a politické aspekty demografického stárnutí české společnosti. Masarykova univerzita, Brno, s. 134-156.
- KUPISZEWSKI, M., DRBOHLAV, D., REES, P., DURHAM, H. (1999): Vnitřní migrace a regionální populační dynamika – Česká republika na pozadí evropských trendů. Sborník české geografické společnosti. č. 2, ročník 104, s. 89-105
- LEE, E. (1966): A Theory of Migration. Demography, Vol. 3, No. 1, s. 47-57
- LIN, G. (1997): Elderly migration: Household versus individual approaches. Papers in regional science 76, č. 3, s. 285-300.
- LOQUENZ, J. (2013): Amenitní migrace. Geografické rozhledy (2), s. 26-17

MORO, D. (2006): International Retirement Migration: Legal Framework in European Union. In: Procházková L. (2011): Migrace v důchodovém věku a její podoby na území Evropské unie. Bakalářská práce. Fakulta sociálních věd. Masarykova univerzita. 32 s.

MIELNICZKOVÁ, A. (2013): Vliv stárnutí populace na důchodový systém v České republice a Polsku. Diplomová práce. Přírodovědecká fakulta UK. Katedra demografie a geodemografie. 110 s.

NOVOTNÁ, M., PREIS, J., KOPP, J., BARTOŠ, M. (2013): Changes in migration to rural regions in the Czech Republic: Position and perspectives. Moravian Geographical Reports, Vol. 21, No. 3, s. 37-54.

NOVOTNÁ, L. (2004): Analýza potřeb a služeb pro seniory: Havlíčkův Brod. Magisterská práce., Přírodovědecká fakulta UK. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. Praha, 131 s.

ONDRUŠOVÁ, J. (2009): Měření kvality života u seniorů. Česká geriatrická revue; 7 (1): s. 36 - 39

OUŘEDNÍČEK, M., NOVÁK, J. (2011): Migrace seniorů. In: Ouředníček, M., Temelová, J., Pospíšilová, L. eds. (2011): Atlas sociálně prostorové diferenciacie České republiky. Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, Praha.

OUŘEDNÍČEK, M., TEMELOVÁ, J., POSPÍŠILOVÁ, L. a kol. (2011): Atlas sociálně prostorové diferenciacie České republiky. Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, Praha.

PAVLÍK, Z. (2002): Populační vývoj ČR 1990 – 2002. Katedra demografie a geodemografie UK, Praha, 97 s.

PAVLÍK, Z., RYCHTAŘÍKOVÁ, ŠUBRTOVÁ (1986): Základy demografie, Praha, 767 s.

PETRIŠČE, O. (2014): Sociální a prostorová izolace seniorů. Diplomová práce. Přírodovědecká fakulta UK. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. 75 s.

POPJAKOVÁ, D. (2013): Populační vývoj Jižních Čech. Katedra geografie PF Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 10 s.

PROCHÁZKOVÁ, L. (2011): Migrace v důchodovém věku a její podoby na území Evropské unie. Bakalářská práce. Fakulta sociálních věd. Masarykova univerzita. 32 s.

RABUŠIC, L. (2002): Stárnutí populace jako pohroma nebo jako sociální výzva?, VÚPSV, Praha, 24 s.

RABUŠIC, L. (2001): Kde ty všechny děti jsou? Porodnost v sociologické perspektivě, SLON, Praha, 265 s.

RABUŠIC, L. (1997): Jsou čeští senioři chudí? In: Rabušic L.: Česká společnost a senioři: sociální, ekonomické a politické aspekty demografického stárnutí české společnosti. Masarykova univerzita. Brno, s. 114-133.

ROČKOVÁ, J. (2009): Postavení seniorů ve společnosti – společnost versus senioři. Diplomová práce. Lékařská fakulta. Masarykova Univerzita. 115 s.

RODRIGUEZ, V., FERNANDEZ-MAYORALAS, G., ROJO, F. (2004): International retirement migration: Retired europeans living on the Costa Del Sol, Spain. Population review, Volume 43, Number 1, s. 1-36

ROGERS, A., WATKINS, J. F. (1990): Interregional elderly migration and population redistribution in four industrialized countries. Research on Aging 12, č. 3, s. 251-294.

ROGERS, A. (1988): Age Patterns of Elderly Migration: An International Comparison. Demography.

ROUBÍČEK, V. (1997): Úvod do demografie. CODEX Bohemia, Praha, 352 s.

RYCHTAŘÍKOVÁ, J. (1997-1998): Česká republika a druhý demografický přechod. Geografické rozhledy, 2, s. 39 – 42.

RYCHTAŘÍKOVÁ J. (2002): Úspěšné stárnutí – Leitmotiv 21. století. Demografie 44 (1): 43 – 46

SRB, V., KUČERA, M., RŮŽIČKA, L. (1971): Demografie. Praha, 611 s.

SRNEC, J. (2002): Situace staršího obyvatelstva v postkomunistické České republice z pohledu psychologa. Demografie 44, č. 1, s. 41-42

Studie kvalita života seniorů v Jihočeském kraji, zpracovatel IVRO,v.o.s., Písek, říjen 2011-červen 2012

SVOBODOVÁ, K. (2010): Životní situace seniorů v kontextu demografického stárnutí v České republice. Disertační práce. Přírodovědecká fakulta. Karlova Univerzita. Katedra demografie a geodemografie. 30 s.

ŠUSTROVÁ, K., ŠIMON, M., Opuštění městského způsobu života? Analýza vybraných aspektů migrace na venkov. s. 99-121.

TIETZE, M. (2004): Demografická situace v zemích po demografické revoluci. Demografie 46, č. 4, s. 237 – 241

TUHÁČKOVÁ, P. (2009): Demografické stárnutí se zaměřením na starší seniory. Diplomová práce. Katedra demografie a geodemografie UK. Praha, 73 s.

VOHRALÍKOVÁ, L., RABUŠIC, L., (2004): Čeští senioři včera, dnes a zítra. 90 s.

WARNES, A. M. (2009): International Retirement Migration. In: Procházková L. (2011): Migrace v důchodovém věku a její podoby na území Evropské unie. Bakalářská práce. Fakulta sociálních věd. Masarykova univerzita. 32 s.

WISEMAN, R., ROSEMAN, C. (1979): A Typology of Elderly Migration Based on the Decision Making Process. Economic geography, 55, 4, s. 324 – 337

Internetové zdroje:

APSSCR, Komparace služeb sociální péče o seniory [online]. 2010 [cit. 2015-02-22]. Dostupné z www: http://www.apsscr.cz/files/projekty/island_komparace.pdf

Centrum sociálních služeb Staroměstská České Budějovice [online]. 2015 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z www: <http://www.staromestska.cz/>

Centrum sociální pomoci Vodňany [online]. 2010 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z www: <http://www.cspvodnany.cz/csp/o-nas/o-nas>

Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ), Starobní důchody [online]. 2014 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z www: <http://www.cssz.cz/cz/duchodove-pojisteni/davky/starobni-duchody.htm>

Český statistický úřad, Složení obyvatelstva podle pohlaví a jednotek věku [online]. 2015 [cit. 2015-02-20]. Dostupné z www: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=04-02&&kapitola_id=371

Český statistický úřad, Středočeský kraj je nejmladším krajem ČR [online]. 2014a [cit. 2015-02-20]. Dostupné z www: https://www.czso.cz/csu/czso/stredocesky_kraj_je_nejmladsim_krajem_cr_20140911

Český statistický úřad [online]. 2014b [cit. 2015-03-15]. Dostupné z www: [http://www.czso.cz/csu/2014ediciplan.nsf/t/F40049EB0D/\\$File/25012714.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014ediciplan.nsf/t/F40049EB0D/$File/25012714.pdf)

Český statistický úřad [online]. 2012a [cit. 2015-03-05]. Dostupné z [www:](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/C300277C83/$File/104035-12.pdf)
[http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/C300277C83/\\$File/104035-12.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/C300277C83/$File/104035-12.pdf)

Český statistický úřad, Statistická ročenka České republiky 2012 [online]. 2012b [cit. 2015-02-21]. Dostupné z [www:](https://www.czso.cz/csu/czso/0001-12-r_2012-0400) https://www.czso.cz/csu/czso/0001-12-r_2012-0400

Český statistický úřad, Koncepce výběru a zpracování statistických údajů spojených s migrací a integrací cizinců na území České republiky [online]. 2010 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z [www:](http://www.cizinci.cz/images/pdfka/pravni-predpisy/koncepce_CSU.pdf) http://www.cizinci.cz/images/pdfka/pravni-predpisy/koncepce_CSU.pdf

Český statistický úřad, Statistická ročenka Středočeského kraje [online]. 2005 [cit. 2015-04-20]. Dostupné z [www:](http://csugeo.i-server.cz/csu/2004edicniplan.nsf/krajkapitola/13-2101-04-2004-q000) <http://csugeo.i-server.cz/csu/2004edicniplan.nsf/krajkapitola/13-2101-04-2004-q000>

Český statistický úřad, SLBD 2001: Senioři v České republice [online]. 2004 [cit. 2015-03-01]. Dostupné z [www:](http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/p/4123-04) www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/p/4123-04

Český statistický úřad, Bilance dlouhodobé migrace za kraje České republiky [online]. 2003 [cit. 2015-03-15]. Dostupné z [www:](https://www.czso.cz/documents/10180/20541819/4121rr08.pdf/8c8784c7-af73-4e1e-8668-5f4b7074050b?version=1.0) <https://www.czso.cz/documents/10180/20541819/4121rr08.pdf/8c8784c7-af73-4e1e-8668-5f4b7074050b?version=1.0>

Domov důchodců Dobrá Voda, Cíle domova pro seniory [online]. 2015 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z [www:](http://www.domov-dobravoda.cz/index.php?nid=2965&lid=cs&oid=1765800) <http://www.domov-dobravoda.cz/index.php?nid=2965&lid=cs&oid=1765800>

Domov důchodců Horní Planá [online]. 2015 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z [www:](http://www.ddhplana.cz/) <http://www.ddhplana.cz/>

Domov Kaplice [online]. 2011 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z [www:](http://www.domovkaplice.cz/verejny-zavazek.html) <http://www.domovkaplice.cz/verejny-zavazek.html>

Domov pro seniory Bechyně, Nabídka služeb [online]. 2015 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z [www:](http://www.ddbechyne.cz/cz/poskytovane-sluzby/nabidka-sluzeb) <http://www.ddbechyne.cz/cz/poskytovane-sluzby/nabidka-sluzeb>

Domov pro seniory Hvízdal [online]. 2014 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z [www:](http://www.domovproseniory-hvizdal.cz/) <http://www.domovproseniory-hvizdal.cz/>

Domov pro seniory Máj České Budějovice [online]. 2015 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z [www:](http://www.ddmajcb.cz/) <http://www.ddmajcb.cz/>

Domov pro seniory Pohoda Netolice [online]. [cit. 2015-03-10]. Dostupné z [www:](http://www.pohodanetolice.cz/pages/domov.html) <http://www.pohodanetolice.cz/pages/domov.html>

Domov seniorů Mistra Křišťana Prachatice, Charakteristika služby [online]. 2015 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z www: <http://www.domovseniorupt.cz/index.php?nid=3388&lid=cs&oid=411205>

Důchodová-komise, Návrh revizního systému nastavení hranice důchodového věku [online]. 2014b [cit. 2015-03-21]. Dostupné z www: <http://www.duchodova-komise.cz/wp-content/uploads/2014/12/N%C3%A1vrh-revizn%C3%ADho-syst%C3%A9mu-nastaven%C3%AD-hranice-d%C5%AFchodov%C3%A9ho-v%C4%Bku-11.-prosince-2014.pdf>

G centrum [online]. 2009 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z www: http://www.gcentrum.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=46&Itemid=27

Geografický slovník [online]. 2007 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z www: <http://www.geografie.unas.cz/slovník/slovník.php>

GOLA, P., (2014): Možnosti zrušení II. pilíře [online]. [cit. 2015-03-28]. Dostupné z www: <http://www.duchodovareforma.cz/clanky-tydne/moznosti-zruseni-ii-pilire/>

Charitní pečovatelská služba-Čkyně [online]. 2015 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z www: <http://www.charita.cz/o-charite/adresar/?s=charitni-pecovatelska-sluzba-ckyne#directory-detail>

MAŘÍKOVÁ, P. (2012): Migrace na českém venkově – nástin problematiky [online]. [cit. 2015-03-10]. Dostupné z www: http://tt.pef.czu.cz/Files/3_printVersion_183.pdf

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), Obecná informace k zákonu o důchodovém pojištění [online]. 2011a [cit. 2015-02-17]. Dostupné z www: <http://www.mpsv.cz/cs/617>

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), Český důchodový systém [online]. 2011b [cit. 2015-02-17]. Dostupné z www: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/11969/Analyza.pdf>

Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), Národní strategie podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017 [online]. 2012 [cit. 2015-02-15]. Dostupné z www: <http://www.mpsv.cz/cs/12968>

Pilíře českého důchodového systému [online]. 2014 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z www: <http://www.duchodovareforma.cz/duchodovy-system/>

RUDOLFOVÁ, V. (2014): Historie vývoje důchodového systému v ČR [online]. [cit. 2015-03-20]. Dostupné z www: <http://duchodova-komise.cz/wp-content/uploads/2014/07/V.-Rudolfov%C3%A1-Historie-v%C3%BDvoje-d%C5%AFchodov%C3%A9ho-syst%C3%A9mu-v-%C4%8CR-%C4%8Derven-2014.pdf>

Sčítání lidu, domů a bytů (SLBD) [online]. 2011 [cit. 2015-02-21]. Dostupné z [www:
https://www.czso.cz/documents/10180/20551781/170217-14.pdf/9f50d576-fb17-4b2a-a221-01b0ff96ee3b?version=1.0](https://www.czso.cz/documents/10180/20551781/170217-14.pdf/9f50d576-fb17-4b2a-a221-01b0ff96ee3b?version=1.0)

Seniorský dům Písek [online]. 2015 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z [www:
http://www.seniorskydum.cz/seniorsky-dum.htm](http://www.seniorskydum.cz/seniorsky-dum.htm)

Úvod do korelační a regresní analýzy [online]. [cit. 2015-04-10]. Dostupné z [www:
http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:8PxKRdf7mk0J:www.jcu-ovz.webz.cz/7_korelace_a_linearni_regrese/7a_korelacni_a_regresni_analyza.doc+&cd=5&hl=cs&ct=clnk&gl=cz](http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:8PxKRdf7mk0J:www.jcu-ovz.webz.cz/7_korelace_a_linearni_regrese/7a_korelacni_a_regresni_analyza.doc+&cd=5&hl=cs&ct=clnk&gl=cz)

Wikipedie, Suburbanizace [online]. 2015 [cit. 2015-03-25]. Dostupné z [www:
http://cs.wikipedia.org/wiki/Suburbanizace](http://cs.wikipedia.org/wiki/Suburbanizace)

9 Poznámky k tabulkám a grafům

Pokud není u tabulkových a grafických příloh uvedeno, je zdrojem interní databáze Českého statistického úřadu.

V tabulkových a grafických přílohách, tak i v celé práci, je okres Jeseník zahrnut do okresu Šumperk, aby bylo docíleno stejného počtu okresů pro obě období.

V rámci hodnocení vnitrookresního stěhování (tabulková příloha 3) se údaje u okresů Plzeň – město a Ostrava za druhé období (2010 – 2012) nově vyskytují v důsledku změn ve vymezení těchto měst.

Zkratky uvedené v tabulkových přílohách a u tabulek v rámci práce:

MO – migrační objem

MS – migrační saldo

ME – migrační efektivita.

Přílohy

Tabulková příloha 1: Migrační ukazatele na úrovni krajů pro 4 věkové kategorie a všechny migranty dohromady za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

2001-2003	25 - 34 let								Celá populace							
	Vystěhovalí	v %	Přistěhovalí	v %	v rámci kraje	MS	MO	ME	Vystěhovalí	v %	Přistěhovalí	v %	v rámci kraje	MS	MO	ME
Praha	9939	18,4	12401	22,9	0	2462	22340	0,11	40392	22,5	29725	16,5	0	-10667	70117	-0,15
Jihočeský	2869	5,3	2471	4,6	7611	-398	5340	-0,07	8687	4,8	9547	5,3	28369	860	18234	0,05
Jihomoravský	4307	8,0	4380	8,1	11822	73	8687	0,01	14111	7,9	12886	7,2	39524	-1225	26997	-0,05
Karlovarský	1886	3,5	1138	2,1	3297	-748	3024	-0,25	6669	3,7	4580	2,5	13248	-2089	11249	-0,19
Královéhradecký	3081	5,7	2335	4,3	5945	-746	5416	-0,14	9357	5,2	8789	4,9	21743	-568	18146	-0,03
Liberecký	2485	4,6	2389	4,4	4531	-96	4874	-0,02	8439	4,7	8863	4,9	17164	424	17302	0,02
Moravskoslezský	4819	8,9	2247	4,2	12069	-2572	7066	-0,36	14551	8,1	7977	4,4	45720	-6574	22528	-0,29
Olomoucký	3178	5,9	2599	4,8	7332	-579	5777	-0,10	9551	5,3	8821	4,9	26576	-730	18372	-0,04
Pardubický	2828	5,2	2439	4,5	5526	-389	5267	-0,07	8362	4,7	8782	4,9	18873	420	17144	0,02
Plzeňský	2009	3,7	2119	3,9	6337	110	4128	0,03	6462	3,6	7897	4,4	22892	1435	14359	0,10
Středočeský	6826	12,6	12286	22,7	12146	5460	19112	0,29	22959	12,8	42613	23,7	42856	19654	65572	0,30
Ústecký	3923	7,3	3323	6,1	10078	-600	7246	-0,08	13425	7,5	14229	7,9	41710	804	27654	0,03
Vysočina	3118	5,8	1933	3,6	4822	-1185	5051	-0,23	8968	5,0	7732	4,3	16769	-1236	16700	-0,07
Zlínský	2767	5,1	1975	3,7	6295	-792	4742	-0,17	7740	4,3	7232	4,0	21529	-508	14972	-0,03

2010-2012	25 - 34 let								Celá populace							
	Vystěhovalí	v %	Přistěhovalí	v %	v rámci kraje	MS	MO	ME	Vystěhovalí	v %	Přistěhovalí	v %	v rámci kraje	MS	MO	ME
Praha	11853	19,0	16974	27,2	0	5121	28827	0,18	54429	26,5	40987	20,0	0	-13442	95416	-0,14
Jihočeský	3299	5,3	2477	4,0	8152	-822	5776	-0,14	9146	4,5	9917	4,8	32045	771	19063	0,04
Jihomoravský	4475	7,2	6059	9,7	13392	1584	10534	0,15	14276	7,0	14817	7,2	47442	541	29093	0,02
Karlovarský	1941	3,1	816	1,3	3142	-1125	2757	-0,41	6361	3,1	3772	1,8	15411	-2589	10133	-0,26
Královéhradecký	3458	5,5	2329	3,7	6269	-1129	5787	-0,20	9911	4,8	8951	4,4	25020	-960	18862	-0,05
Liberecký	2529	4,0	2169	3,5	4671	-360	4698	-0,08	8810	4,3	8250	4,0	20459	-560	17060	-0,03
Moravskoslezský	5746	9,2	2239	3,6	13660	-3507	7985	-0,44	15955	7,8	7278	3,5	56315	-8677	23233	-0,37
Olomoucký	4025	6,4	2631	4,2	7337	-1394	6656	-0,21	10792	5,3	8676	4,2	28946	-2116	19468	-0,11
Pardubický	3323	5,3	2389	3,8	5822	-934	5712	-0,16	9149	4,5	8667	4,2	21897	-482	17816	-0,03
Plzeňský	2084	3,3	2248	3,6	6805	164	4332	0,04	6477	3,2	8116	4,0	26441	1639	14593	0,11
Středočeský	7911	12,7	15897	25,4	14198	7986	23808	0,34	27101	13,2	59491	29,0	54440	32390	86592	0,37
Ústecký	4648	7,4	2565	4,1	10086	-2083	7213	-0,29	14708	7,2	11866	5,8	47825	-2842	26574	-0,11
Vysočina	3726	6,0	1862	3,0	5077	-1864	5588	-0,33	9344	4,6	7569	3,7	17997	-1775	16913	-0,10
Zlínský	3460	5,5	1823	2,9	5910	-1637	5283	-0,31	8588	4,2	6690	3,3	20661	-1898	15278	-0,12

Tabulková příloha 1: Migrační ukazatele na úrovni krajů pro 4 věkové kategorie a všechny migranty dohromady za roky 2001 – 2003 a 2010 - 2012

2001-2003	55 - 64 let						65 - 74 let						75 a více let											
	Vystěhovalí		Přistěhovalí		v % v rámci kraje		MS		MO		ME		Vystěhovalí		Přistěhovalí		v % v rámci kraje		MS		MO		ME	
	v %	absolutně	v %	absolutně	MS	MO	ME	absolutně	v %	absolutně	MS	MO	ME	absolutně	v %	absolutně	MS	MO	ME	absolutně	v %	absolutně	MS	MO
Praha	3801	37,5	983	9,7	0	-2818	4784	-0,59	1842	32,0	581	10,1	0	-1261	2423	-0,52	1869	27,7	722	10,7	0	-1147	2591	-0,44
Jihočeský	315	3,1	717	7,1	1230	402	1032	0,39	186	3,2	390	6,8	774	204	576	0,35	269	4,0	440	6,5	1311	171	709	0,24
Jihomoravský	768	7,6	530	5,2	1843	-238	1298	-0,18	466	8,1	396	6,9	1110	-70	862	-0,08	631	9,3	420	6,2	1764	-211	1051	-0,20
Karlovarský	410	4,0	236	2,3	659	-174	646	-0,27	236	4,1	165	2,9	328	-71	401	-0,18	203	3,0	175	2,6	374	-28	378	-0,07
Královéhradecký	355	3,5	499	4,9	886	144	854	0,17	238	4,1	343	6,0	587	105	581	0,18	328	4,9	380	5,6	1258	52	708	0,07
Liberecký	387	3,8	522	5,1	882	135	909	0,15	236	4,1	289	5,0	490	53	525	0,10	343	5,1	326	4,8	603	-17	669	-0,03
Moravskoslezský	691	6,8	369	3,6	2092	-322	1060	-0,30	388	6,7	240	4,2	1180	-148	628	-0,24	443	6,6	318	4,7	1721	-125	761	-0,16
Olomoucký	363	3,6	467	4,6	1155	104	830	0,13	264	4,6	253	4,4	720	-11	517	-0,02	381	5,6	368	5,4	1338	-13	749	-0,02
Pardubický	300	3,0	473	4,7	728	173	773	0,22	226	3,9	280	4,9	480	54	506	0,11	247	3,7	377	5,6	707	130	624	0,21
Plzeňský	295	2,9	482	4,8	1050	187	777	0,24	201	3,5	307	5,3	728	106	508	0,21	252	3,7	276	4,1	1161	24	528	0,05
Středočeský	1208	11,9	2933	28,9	1933	1725	4141	0,42	644	11,2	1349	23,4	1174	705	1993	0,35	799	11,8	1476	21,8	1991	677	2275	0,30
Ústecký	635	6,3	940	9,3	1995	305	1575	0,19	424	7,4	568	9,9	1154	144	992	0,15	437	6,5	694	10,3	1681	257	1131	0,23
Vysočina	302	3,0	541	5,3	596	239	843	0,28	201	3,5	327	5,7	406	126	528	0,24	291	4,3	444	6,6	705	153	735	0,21
Zlínský	313	3,1	451	4,4	929	138	764	0,18	209	3,6	273	4,7	716	64	482	0,13	263	3,9	340	5,0	1201	77	603	0,13

2010-2012	55 - 64 let						65 - 74 let						75 a více let											
	Vystěhovalí		Přistěhovalí		v % v rámci kraje		MS		MO		ME		Vystěhovalí		Přistěhovalí		v % v rámci kraje		MS		MO		ME	
	v %	absolutně	v %	absolutně	MS	MO	ME	absolutně	v %	absolutně	MS	MO	ME	absolutně	v %	absolutně	MS	MO	ME	absolutně	v %	absolutně	MS	MO
Praha	6066	42,4	1467	10,3	0	-4599	7533	-0,61	2976	40,9	694	9,5	0	-2282	3670	-0,62	2293	33,0	662	9,5	0	-1631	2955	-0,55
Jihočeský	436	3,0	922	6,4	1971	486	1358	0,36	214	2,9	500	6,9	824	286	714	0,40	263	3,8	498	7,2	928	235	761	0,31
Jihomoravský	844	5,9	697	4,9	2909	-147	1541	-0,10	443	6,1	385	5,3	1363	-58	828	-0,07	540	7,8	434	6,2	1537	-106	974	-0,11
Karlovarský	395	2,8	277	1,9	1006	-118	672	-0,18	234	3,2	195	2,7	471	-39	429	-0,09	232	3,3	183	2,6	397	-49	415	-0,12
Královéhradecký	503	3,5	722	5,0	1452	219	1225	0,18	238	3,3	357	4,9	569	119	595	0,20	303	4,4	353	5,1	777	50	656	0,08
Liberecký	525	3,7	686	4,8	1346	161	1211	0,13	288	4,0	345	4,7	595	57	633	0,09	299	4,3	335	4,8	651	36	634	0,06
Moravskoslezský	992	6,9	410	2,9	3499	-582	1402	-0,42	504	6,9	222	3,1	1559	-282	726	-0,39	431	6,2	283	4,1	1652	-148	714	-0,21
Olomoucký	536	3,7	597	4,2	1802	61	1133	0,05	253	3,5	348	4,8	823	95	601	0,16	374	5,4	289	4,2	927	-85	663	-0,13
Pardubický	440	3,1	660	4,6	1137	220	1100	0,20	243	3,3	302	4,2	490	59	545	0,11	302	4,3	406	5,8	690	104	708	0,15
Plzeňský	332	2,3	719	5,0	1743	387	1051	0,37	206	2,8	367	5,0	779	161	573	0,28	236	3,4	370	5,3	782	134	606	0,22
Středočeský	1660	11,6	4877	34,1	3153	3217	6537	0,49	811	11,2	2353	32,4	1385	1542	3164	0,49	738	10,6	1827	26,3	1439	1089	2565	0,42
Ústecký	808	5,6	1036	7,2	3063	228	1844	0,12	419	5,8	596	8,2	1417	177	1015	0,17	421	6,1	580	8,3	1490	159	1001	0,16
Vysočina	403	2,8	729	5,1	956	326	1132	0,29	207	2,8	343	4,7	419	136	550	0,25	288	4,1	409	5,9	596	121	697	0,17
Zlínský	370	2,6	511	3,6	1120	141	881	0,16	236	3,2	265	3,6	538	29	501	0,06	231	3,3	322	4,6	954	91	553	0,16

Migrační mobilita seniorů

Tabulková příloha 2: Migrační ukazatele na úrovni okresů pro 4 věkové kategorie a všechny migranty dohromady za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012; (25 – 34 let, období 2001 – 2003)

Okresy		25 - 34 let (období 2001 - 2003)							Intenzita vystěhování	index neatraktivita	intenzita přistěhování	index atraktivita 1	Index atraktivita 2	
		Vystěhovali	v %	Přistěhovali	v %	v rámci okresu	MS	MO						ME
Praha	3100	9939	12,0	12401	14,9	0	2462	22340	0,11	57,3	0,86	71,4	1,46	1,70
Benešov	3201	759	0,9	912	1,1	696	153	1671	0,09	56,2	1,10	67,5	0,99	0,90
Beroun	3202	617	0,7	965	1,2	777	348	1582	0,22	53,5	1,10	83,6	1,07	0,97
Kladno	3203	1280	1,5	1796	2,2	1219	516	3076	0,17	54,5	0,94	76,4	1,10	1,17
Kolín	3204	810	1,0	1031	1,2	699	221	1841	0,12	57,0	1,01	72,6	1,01	1,00
Kutná Hora	3205	646	0,8	632	0,8	605	-14	1278	-0,01	59,9	1,12	58,6	0,97	0,87
Mělník	3206	914	1,1	1146	1,4	704	232	2060	0,11	61,3	0,93	76,9	0,98	1,05
Mladá Boleslav	3207	874	1,1	1036	1,2	1319	162	1910	0,08	48,7	0,95	57,7	0,98	1,02
Nymburk	3208	822	1,0	1291	1,6	746	469	2113	0,22	63,6	1,08	99,9	0,97	0,90
Praha-východ	3209	1106	1,3	2805	3,4	340	1699	3911	0,43	77,0	1,02	195,3	1,04	1,02
Praha-západ	3210	1077	1,3	2774	3,3	268	1697	3851	0,44	84,6	1,01	217,9	0,97	0,95
Příbram	3211	806	1,0	735	0,9	922	-71	1541	-0,05	49,8	1,12	45,4	0,88	0,79
Rakovník	3212	475	0,6	523	0,6	491	48	998	0,05	59,5	1,06	65,5	0,86	0,81
České Budějovice	3301	1151	1,4	1451	1,7	1855	300	2602	0,12	42,0	1,01	52,9	1,07	1,06
Český Krumlov	3302	532	0,6	490	0,6	553	-42	1022	-0,04	57,2	0,92	52,7	0,88	0,96
Jindřichův Hradec	3303	827	1,0	610	0,7	841	-217	1437	-0,15	59,6	1,08	43,9	0,81	0,75
Pelhřimov	3304	590	0,7	396	0,5	454	-194	986	-0,20	55,0	1,11	36,9	0,81	0,73
Písek	3305	549	0,7	462	0,6	414	-87	1011	-0,09	52,8	1,07	44,4	0,87	0,81
Prachatic	3306	469	0,6	401	0,5	383	-68	870	-0,08	60,4	0,96	51,6	0,84	0,87
Strakonice	3307	579	0,7	465	0,6	524	-114	1044	-0,11	56,6	1,11	45,5	0,86	0,78
Tábor	3308	830	1,0	660	0,8	973	-170	1490	-0,11	54,0	1,18	43,0	0,88	0,75
Domažlice	3401	393	0,5	375	0,5	616	-18	768	-0,02	43,0	0,99	41,0	0,83	0,83
Cheb	3402	711	0,9	513	0,6	620	-198	1224	-0,16	50,1	0,93	36,2	0,87	0,94
Karlovy Vary	3403	1084	1,3	755	0,9	935	-329	1839	-0,18	58,5	0,93	40,7	0,85	0,92
Klatovy	3404	640	0,8	551	0,7	760	-89	1191	-0,07	48,6	1,09	41,8	0,89	0,81
Plzeň-město	3405	1807	2,2	1691	2,0	0	-116	3498	-0,03	74,4	0,96	69,6	1,22	1,26
Plzeň-jih	3406	641	0,8	903	1,1	471	262	1544	0,17	63,4	1,08	89,3	0,92	0,85
Plzeň-sever	3407	733	0,9	983	1,2	510	250	1716	0,15	65,3	1,03	87,5	0,87	0,84
Rokycany	3408	396	0,5	382	0,5	399	-14	778	-0,02	57,7	1,11	55,7	0,81	0,73
Sokolov	3409	825	1,0	604	0,7	1008	-221	1429	-0,15	54,7	0,89	40,1	0,80	0,90
Tachov	3410	526	0,6	361	0,4	454	-165	887	-0,19	64,5	0,98	44,3	0,85	0,86
Česká Lípa	3501	974	1,2	845	1,0	1122	-129	1819	-0,07	58,5	0,87	50,8	0,76	0,88
Děčín	3502	1047	1,3	779	0,9	1174	-268	1826	-0,15	49,1	0,95	36,5	0,76	0,79
Chomutov	3503	877	1,1	673	0,8	1226	-204	1550	-0,13	44,7	0,82	34,3	0,72	0,87
Jablonec nad Nisou	3504	745	0,9	664	0,8	725	-81	1409	-0,06	55,1	1,05	49,1	0,94	0,89
Liberec	3505	1062	1,3	1310	1,6	1147	248	2372	0,10	42,3	0,95	52,2	1,04	1,09
Litoměřice	3506	896	1,1	964	1,2	1263	68	1860	0,04	51,1	0,99	55,0	0,81	0,82
Louny	3507	882	1,1	770	0,9	838	-112	1652	-0,07	67,2	0,94	58,7	0,77	0,82
Most	3508	846	1,0	721	0,9	890	-125	1567	-0,08	47,1	0,81	40,2	0,75	0,93
Teplice	3509	811	1,0	965	1,2	1693	154	1776	0,09	40,8	0,83	48,5	0,75	0,90
Ústí nad Labem	3510	935	1,1	822	1,0	623	-113	1757	-0,06	49,3	0,85	43,4	0,86	1,01
Havlíčkův Brod	3601	731	0,9	594	0,7	759	-137	1325	-0,10	52,1	1,19	42,3	0,92	0,78
Hradec Králové	3602	1325	1,6	1181	1,4	1042	-144	2506	-0,06	55,4	1,08	49,4	1,08	1,00
Chrudim	3603	917	1,1	752	0,9	905	-165	1669	-0,10	60,5	1,23	49,6	0,94	0,77
Jičín	3604	719	0,9	604	0,7	601	-115	1323	-0,09	63,6	1,13	53,5	0,89	0,79
Náchod	3605	812	1,0	638	0,8	1030	-174	1450	-0,12	48,1	1,10	37,8	0,88	0,79
Pardubice	3606	1172	1,4	1442	1,7	1320	270	2614	0,10	48,6	1,07	59,8	1,13	1,06
Rychnov nad Kněžnou	3607	635	0,8	573	0,7	920	-62	1208	-0,05	52,6	0,99	47,5	0,86	0,87
Semily	3608	710	0,9	576	0,7	531	-134	1286	-0,10	62,8	1,09	51,0	0,89	0,82
Svitavy	3609	849	1,0	600	0,7	840	-249	1449	-0,17	54,5	1,15	38,5	0,89	0,77
Trutnov	3610	985	1,2	734	0,9	957	-251	1719	-0,15	53,0	1,07	39,5	0,89	0,83
Ústí nad Orlicí	3611	1054	1,3	809	1,0	1297	-245	1863	-0,13	48,9	1,10	37,5	0,90	0,82
Blansko	3701	768	0,9	709	0,9	789	-59	1477	-0,04	47,4	1,19	43,8	0,98	0,83
Brno-město	3702	4177	5,0	3854	4,6	0	-323	8031	-0,04	76,1	0,96	70,3	1,41	1,48
Brno-venkov	3703	1525	1,8	2557	3,1	1090	1032	4082	0,25	62,0	1,06	104,0	0,98	0,93
Břeclav	3704	888	1,1	742	0,9	959	-146	1630	-0,09	45,6	1,12	38,1	0,90	0,81
Zlín	3705	1137	1,4	986	1,2	1756	-151	2123	-0,07	38,5	1,10	33,4	1,11	1,01
Hodonín	3706	1011	1,2	660	0,8	1426	-351	1671	-0,21	41,3	1,18	26,9	0,93	0,79
Jihlava	3707	726	0,9	567	0,7	935	-159	1293	-0,12	44,2	1,09	34,5	0,97	0,89
Kroměříž	3708	855	1,0	721	0,9	972	-134	1576	-0,09	53,1	1,18	44,8	0,88	0,74
Prostějov	3709	769	0,9	714	0,9	1092	-55	1483	-0,04	46,9	1,11	43,6	0,89	0,81
Třebíč	3710	827	1,0	542	0,7	989	-285	1369	-0,21	47,1	1,14	30,8	0,85	0,74
Uherské Hradiště	3711	912	1,1	709	0,9	1442	-203	1621	-0,13	41,8	1,23	32,5	0,94	0,77
Vyškov	3712	709	0,9	804	1,0	721	95	1513	0,06	54,7	1,03	62,0	0,92	0,89
Znojmo	3713	838	1,0	663	0,8	1228	-175	1501	-0,12	48,0	1,12	38,0	0,83	0,74
Žďár nad Sázavou	3714	954	1,1	544	0,7	975	-410	1498	-0,27	49,5	1,21	28,2	0,89	0,74
Bruntál	3801	1116	1,3	577	0,7	789	-539	1693	-0,32	68,4	1,05	35,4	0,77	0,74
Frydek-Místek	3802	1585	1,9	1306	1,6	1777	-279	2891	-0,10	46,5	1,14	38,3	0,82	0,72
Karviná	3803	2062	2,5	1234	1,5	1736	-828	3296	-0,25	48,3	0,95	28,9	0,92	0,96
Nový Jičín	3804	1207	1,5	954	1,1	1288	-253	2161	-0,12	48,9	1,04	38,7	0,91	0,87
Olomouc	3805	1324	1,6	1636	2,0	2128	312	2960	0,11	38,7	1,00	47,8	1,16	1,16
Opava	3806	1219	1,5	903	1,1	1339	-316	2122	-0,15	45,2	1,17	33,4	0,95	0,81
Ostrava-město	3807	2770	3,3	2413	2,9	0	-357	5183	-0,07	56,3	0,89	49,1	1,06	1,19
Přerov	3808	1155	1,4	821	1,0	1031	-334	1976	-0,17	54,9	1,09	39,0	0,96	0,88
Šumperk	3809	1179	1,4	677	0,8	1832	-502	1856	-0,27	61,1	1,13	35,1	0,81	0,72
Vsetín	3810	899	1,1	595	0,7	1089	-304	1494	-0,20	39,8	1,17	26,3	0,91	0,78
Celkový součet		83004	100,0	83004	100,0	151846	0	166008	0,00	53,5	1,00	53,5	1,00	1,00

Migrační mobilita seniorů

Tabulková příloha 2: Migrační ukazatele na úrovni okresů pro 4 věkové kategorie a všechny migranty dohromady za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012; (55 – 64 let, období 2001 - 2003)

Okresy		55 - 64 let (období 2001 - 2003)							Intenzita vystěhování	index neatraktivity	intenzita přistěhování	index atraktivita 1	Index atraktivita 2	
		Vystěhovali	v %	Přistěhovali	v %	v rámci okresu								
Praha	3100	3801	24,5	983	6,3	0	-2818	4784	-0,59	27,2	1,57	7,0	0,55	0,35
Benešov	3201	95	0,6	259	1,7	100	164	354	0,46	9,7	0,73	26,6	1,51	2,06
Beroun	3202	111	0,7	215	1,4	115	104	326	0,32	12,8	1,01	24,7	1,21	1,20
Kladno	3203	252	1,6	274	1,8	225	22	526	0,04	14,9	0,99	16,2	0,90	0,90
Kolín	3204	116	0,7	257	1,7	101	141	373	0,38	10,8	0,73	24,0	1,28	1,74
Kutná Hora	3205	83	0,5	152	1,0	76	69	235	0,29	10,4	0,75	19,1	1,22	1,63
Mělník	3206	220	1,4	246	1,6	111	26	466	0,06	21,1	1,24	23,6	1,15	0,93
Mladá Boleslav	3207	109	0,7	135	0,9	198	26	244	0,11	9,2	0,69	11,4	0,74	1,07
Nymburk	3208	97	0,6	294	1,9	116	197	391	0,50	10,6	0,69	32,3	1,21	1,75
Praha-východ	3209	217	1,4	609	3,9	77	392	826	0,47	20,1	1,02	56,3	1,16	1,13
Praha-západ	3210	200	1,3	569	3,7	50	369	769	0,48	22,0	1,01	62,7	1,07	1,05
Příbram	3211	110	0,7	218	1,4	140	108	328	0,33	9,9	0,86	19,7	1,47	1,72
Rakovník	3212	79	0,5	158	1,0	102	79	237	0,33	13,6	0,93	27,2	1,38	1,48
České Budějovice	3301	194	1,3	204	1,3	325	10	398	0,03	10,2	0,94	10,7	0,84	0,89
Český Krumlov	3302	75	0,5	99	0,6	92	24	174	0,14	13,0	0,80	17,1	1,10	1,37
Jindřichův Hradec	3303	78	0,5	190	1,2	132	112	268	0,42	8,5	0,59	20,7	1,46	2,47
Pelhřimov	3304	68	0,4	116	0,7	41	48	184	0,26	8,3	0,65	14,2	1,20	1,86
Písek	3305	59	0,4	137	0,9	81	78	196	0,40	7,7	0,60	17,8	1,35	2,23
Prachatice	3306	71	0,5	115	0,7	61	44	186	0,24	14,0	0,86	22,6	1,42	1,65
Strakonice	3307	82	0,5	143	0,9	84	61	225	0,27	10,7	0,81	18,6	1,35	1,68
Tábor	3308	98	0,6	171	1,1	113	73	269	0,27	9,1	0,76	15,9	1,25	1,63
Domazlice	3401	61	0,4	98	0,6	73	37	159	0,23	9,9	0,88	15,9	1,24	1,40
Cheb	3402	137	0,9	74	0,5	146	-63	211	-0,30	14,7	1,05	8,0	0,74	0,70
Karlovy Vary	3403	212	1,4	142	0,9	215	-70	354	-0,20	15,9	0,97	10,6	0,86	0,88
Klatovy	3404	72	0,5	171	1,1	124	99	243	0,41	7,6	0,66	18,0	1,47	2,24
Plzeň-město	3405	452	2,9	163	1,1	0	-289	615	-0,47	21,9	1,09	7,9	0,53	0,49
Plzeň-jih	3406	104	0,7	213	1,4	54	109	317	0,34	13,5	0,88	27,7	1,09	1,24
Plzeň-sever	3407	93	0,6	239	1,5	64	146	332	0,44	11,6	0,70	29,8	1,14	1,62
Rokycany	3408	49	0,3	120	0,8	69	71	169	0,42	9,6	0,71	23,6	1,32	1,85
Sokolov	3409	175	1,1	134	0,9	184	-41	309	-0,13	17,6	1,10	13,5	1,04	0,94
Tachov	3410	60	0,4	74	0,5	70	14	134	0,10	12,1	0,71	14,9	1,10	1,55
Česká Lípa	3501	153	1,0	231	1,5	212	78	384	0,20	15,5	0,89	23,5	1,36	1,53
Děčín	3502	169	1,1	220	1,4	247	51	389	0,13	12,2	0,91	15,9	1,27	1,39
Chomutov	3503	175	1,1	187	1,2	264	12	362	0,03	14,1	1,00	15,1	1,22	1,21
Jablonec nad Nisou	3504	130	0,8	154	1,0	163	24	284	0,08	13,6	1,00	16,1	1,18	1,18
Liberec	3505	216	1,4	196	1,3	256	-20	412	-0,05	12,8	1,11	11,7	0,89	0,80
Litoměřice	3506	127	0,8	265	1,7	158	138	392	0,35	10,4	0,77	21,6	1,22	1,58
Louny	3507	125	0,8	258	1,7	124	133	383	0,35	14,6	0,79	30,2	1,53	1,95
Most	3508	222	1,4	211	1,4	189	-11	433	-0,03	17,4	1,15	16,5	1,19	1,04
Teplice	3509	179	1,2	225	1,5	298	46	404	0,11	12,7	0,99	15,9	0,94	0,95
Ústí nad Labem	3510	222	1,4	158	1,0	131	-64	380	-0,17	17,8	1,18	12,7	0,96	0,82
Havlíčkův Brod	3601	69	0,4	159	1,0	92	90	228	0,39	6,8	0,60	15,7	1,32	2,20
Hradec Králové	3602	191	1,2	161	1,0	163	-30	352	-0,09	10,5	0,79	8,9	0,75	0,95
Chrudim	3603	103	0,7	189	1,2	138	86	292	0,29	9,4	0,74	17,3	1,27	1,72
Jičín	3604	77	0,5	148	1,0	62	71	225	0,32	9,5	0,65	18,3	1,17	1,81
Náchod	3605	79	0,5	133	0,9	151	54	212	0,25	6,4	0,57	10,8	0,97	1,71
Pardubice	3606	202	1,3	180	1,2	175	-22	382	-0,06	11,3	0,96	10,1	0,73	0,76
Rychnov nad Kněžnou	3607	85	0,5	132	0,9	128	47	217	0,22	10,3	0,75	16,0	1,12	1,49
Semily	3608	88	0,6	141	0,9	51	53	229	0,23	11,0	0,73	17,6	1,19	1,61
Svitavy	3609	68	0,4	125	0,8	124	57	193	0,30	6,5	0,53	11,9	1,06	2,00
Trutnov	3610	131	0,8	133	0,9	174	2	264	0,01	10,0	0,77	10,1	0,87	1,13
Ústí nad Orlicí	3611	94	0,6	146	0,9	124	52	240	0,22	6,7	0,58	10,5	0,96	1,66
Blansko	3701	90	0,6	163	1,1	91	73	253	0,29	7,6	0,73	13,8	1,19	1,62
Brno-město	3702	1246	8,0	316	2,0	0	-930	1562	-0,60	27,9	1,35	7,1	0,55	0,41
Brno-venkov	3703	224	1,4	554	3,6	114	330	778	0,42	12,5	0,82	30,9	1,12	1,37
Břeclav	3704	80	0,5	166	1,1	97	86	246	0,35	6,3	0,59	13,1	1,19	2,01
Zlín	3705	190	1,2	151	1,0	238	-39	341	-0,11	9,2	1,01	7,3	0,94	0,93
Hodonín	3706	92	0,6	125	0,8	141	33	217	0,15	5,6	0,61	7,6	1,01	1,64
Jihlava	3707	96	0,6	90	0,6	120	-6	186	-0,03	8,6	0,81	8,1	0,87	1,07
Kroměříž	3708	91	0,6	169	1,1	156	78	260	0,30	7,9	0,68	14,7	1,11	1,64
Prostějov	3709	85	0,5	164	1,1	200	79	249	0,32	7,2	0,65	13,9	1,09	1,67
Třebíč	3710	80	0,5	155	1,0	137	75	235	0,32	7,0	0,65	13,5	1,42	2,18
Uherské Hradiště	3711	93	0,6	139	0,9	209	46	232	0,20	6,0	0,68	9,0	1,00	1,48
Vyškov	3712	95	0,6	183	1,2	93	88	278	0,32	10,7	0,78	20,6	1,18	1,51
Znojmo	3713	87	0,6	180	1,2	161	93	267	0,35	8,0	0,72	16,5	1,39	1,93
Žďár nad Sázavou	3714	92	0,6	124	0,8	103	32	216	0,15	6,9	0,65	9,3	1,13	1,75
Bruntál	3801	128	0,8	175	1,1	142	47	303	0,16	12,7	0,75	17,3	1,45	1,95
Frydek-Místek	3802	200	1,3	360	2,3	263	160	560	0,29	8,2	0,77	14,8	1,22	1,58
Karviná	3803	417	2,7	203	1,3	360	-214	620	-0,35	13,0	0,98	6,3	0,77	0,79
Nový Jičín	3804	162	1,0	204	1,3	146	42	366	0,11	9,7	0,80	12,3	1,11	1,39
Olomouc	3805	222	1,4	198	1,3	320	-24	420	-0,06	9,5	0,95	8,4	0,79	0,83
Opava	3806	137	0,9	179	1,2	134	42	316	0,13	7,2	0,72	9,4	1,03	1,43
Ostrava-město	3807	694	4,5	313	2,0	0	-381	1007	-0,38	19,0	1,16	8,5	0,71	0,61
Přerov	3808	156	1,0	143	0,9	162	-13	299	-0,04	10,4	0,79	9,5	0,90	1,13
Šumperk	3809	110	0,7	172	1,1	263	62	282	0,22	8,5	0,60	13,3	1,19	1,97
Vsetín	3810	105	0,7	157	1,0	160	52	262	0,20	6,6	0,75	9,9	1,31	1,75
Celkový součet		15507	100,0	15507	100,0	26121	0	31014	0,00	13,9	1,00	13,9	1,00	1,00

Migrační mobilita seniorů

Tabulková příloha 2: Migrační ukazatele na úrovni okresů pro 4 věkové kategorie a všechny migranty dohromady za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012; (65 – 74 let, období 2001 – 2003

Okresy		65 - 74 let (období 2001 - 2003)							Intenzita	index	intenzita	index	Index	
		Vystěhovalí	v %	Přistěhovalí	v %	v rámci okresu	MS	MO	ME	vystěhování	neatraktivitu	přistěhování		atraktivitu 1
Praha	3100	1842	21,3	581	6,7	0	-1261	2423	-0,52	17,4	1,35	5,5	0,58	0,43
Benešov	3201	55	0,6	125	1,4	69	70	180	0,39	6,7	0,67	15,3	1,17	1,73
Beroun	3202	60	0,7	94	1,1	53	34	154	0,22	9,1	0,96	14,3	0,95	0,98
Kladno	3203	124	1,4	136	1,6	121	12	260	0,05	9,7	0,86	10,6	0,79	0,92
Kolín	3204	87	1,0	137	1,6	57	50	224	0,22	9,9	0,90	15,6	1,12	1,25
Kutná Hora	3205	45	0,5	77	0,9	52	32	122	0,26	6,7	0,65	11,5	0,99	1,53
Mělník	3206	104	1,2	116	1,3	81	12	220	0,05	13,6	1,06	15,1	1,00	0,94
Mladá Boleslav	3207	67	0,8	105	1,2	102	38	172	0,22	7,4	0,75	11,6	1,02	1,37
Nymburk	3208	70	0,8	147	1,7	61	77	217	0,35	9,4	0,82	19,6	0,99	1,22
Praha-východ	3209	101	1,2	254	2,9	59	153	355	0,43	12,4	0,84	31,1	0,86	1,02
Praha-západ	3210	117	1,4	237	2,7	46	120	354	0,34	17,2	1,06	34,8	0,80	0,76
Příbram	3211	64	0,7	129	1,5	132	65	193	0,34	6,9	0,80	14,0	1,41	1,76
Rakovník	3212	36	0,4	78	0,9	55	42	114	0,37	7,6	0,70	16,5	1,13	1,62
České Budějovice	3301	105	1,2	126	1,5	146	21	231	0,09	7,4	0,91	8,9	0,93	1,02
Český Krumlov	3302	34	0,4	47	0,5	41	13	81	0,16	8,6	0,70	11,8	1,02	1,45
Jindřichův Hradec	3303	61	0,7	120	1,4	83	59	181	0,33	8,0	0,75	15,8	1,51	2,01
Pelhřimov	3304	58	0,7	62	0,7	37	4	120	0,03	8,8	0,92	9,4	1,08	1,17
Písek	3305	60	0,7	72	0,8	60	12	132	0,09	9,4	0,99	11,3	1,15	1,17
Prachovice	3306	45	0,5	70	0,8	57	25	115	0,22	11,6	0,95	18,1	1,53	1,61
Strakonice	3307	42	0,5	72	0,8	80	30	114	0,26	7,0	0,70	12,0	1,17	1,67
Tábor	3308	61	0,7	105	1,2	85	44	166	0,27	6,5	0,73	11,3	1,19	1,63
Domažlice	3401	35	0,4	38	0,4	67	3	73	0,04	7,5	0,89	8,1	0,86	0,96
Cheb	3402	83	1,0	56	0,6	65	-27	139	-0,19	12,8	1,22	8,6	1,08	0,88
Karlovy Vary	3403	137	1,6	93	1,1	116	-44	230	-0,19	13,3	1,09	9,1	0,99	0,90
Klatovy	3404	57	0,7	65	0,8	107	8	122	0,07	7,2	0,84	8,3	0,91	1,09
Plzeň-město	3405	173	2,0	139	1,6	0	-34	312	-0,11	11,3	0,75	9,1	0,82	1,09
Plzeň-jih	3406	55	0,6	105	1,2	51	50	160	0,31	8,9	0,78	17,0	0,91	1,16
Plzeň-sever	3407	75	0,9	128	1,5	88	53	203	0,26	12,3	0,99	20,9	1,08	1,08
Rokycany	3408	37	0,4	88	1,0	67	51	125	0,41	8,6	0,85	20,4	1,54	1,81
Sokolov	3409	71	0,8	71	0,8	92	0	142	0,00	11,6	0,97	11,6	1,20	1,24
Tachov	3410	61	0,7	36	0,4	56	-25	97	-0,26	17,4	1,36	10,3	1,02	0,75
Česká Lípa	3501	85	1,0	124	1,4	103	39	209	0,19	12,8	0,98	18,7	1,46	1,49
Děčín	3502	120	1,4	117	1,4	118	-3	237	-0,01	12,2	1,22	11,9	1,28	1,05
Chomutov	3503	110	1,3	110	1,3	132	0	220	0,00	13,6	1,29	13,6	1,48	1,15
Jablonec nad Nisou	3504	73	0,8	88	1,0	98	15	161	0,09	10,8	1,06	13,1	1,29	1,22
Liberec	3505	148	1,7	107	1,2	109	-41	255	-0,16	12,2	1,41	8,8	0,91	0,64
Litoměřice	3506	91	1,1	158	1,8	144	67	249	0,27	9,5	0,95	16,5	1,26	1,33
Louny	3507	97	1,1	122	1,4	85	25	219	0,11	14,5	1,04	18,2	1,25	1,20
Most	3508	126	1,5	115	1,3	113	-11	241	-0,05	14,9	1,31	13,6	1,32	1,01
Teplice	3509	92	1,1	142	1,6	184	50	234	0,21	9,5	0,99	14,6	1,17	1,18
Ústí nad Labem	3510	103	1,2	119	1,4	63	16	222	0,07	12,3	1,09	14,2	1,45	1,33
Havlíčkův Brod	3601	51	0,6	71	0,8	85	20	122	0,16	6,0	0,71	8,4	0,95	1,34
Hradec Králové	3602	134	1,5	112	1,3	78	-22	246	-0,09	9,2	0,92	7,7	0,87	0,94
Chrudim	3603	59	0,7	94	1,1	107	35	153	0,23	6,5	0,68	10,3	1,02	1,50
Jičín	3604	50	0,6	104	1,2	60	54	154	0,35	7,2	0,66	15,1	1,30	1,98
Náchod	3605	61	0,7	92	1,1	105	31	153	0,20	6,4	0,76	9,7	1,17	1,54
Pardubice	3606	119	1,4	102	1,2	77	-17	221	-0,08	8,1	0,91	6,9	0,68	0,74
Rychnov nad Kněžnou	3607	48	0,6	87	1,0	83	39	135	0,29	7,3	0,71	13,3	1,25	1,75
Semily	3608	46	0,5	86	1,0	64	40	132	0,30	6,8	0,61	12,8	1,16	1,91
Svitavy	3609	78	0,9	71	0,8	90	-7	149	-0,05	9,4	1,02	8,5	1,02	1,00
Trutnov	3610	90	1,0	93	1,1	116	3	183	0,02	9,2	0,95	9,5	1,11	1,16
Ústí nad Orlicí	3611	74	0,9	117	1,4	102	43	191	0,23	6,7	0,77	10,5	1,31	1,70
Blansko	3701	66	0,8	121	1,4	87	55	187	0,29	7,1	0,92	13,1	1,52	1,65
Brno-město	3702	547	6,3	192	2,2	0	-355	739	-0,48	16,3	1,06	5,7	0,60	0,57
Brno-venkov	3703	127	1,5	241	2,8	116	114	368	0,31	9,5	0,83	18,0	0,88	1,06
Břeclav	3704	58	0,7	86	1,0	57	28	144	0,19	6,3	0,79	9,3	1,14	1,44
Zlín	3705	110	1,3	97	1,1	176	-13	207	-0,06	12,5	1,83	5,8	1,01	0,55
Hodonín	3706	66	0,8	83	1,0	94	17	149	0,11	5,2	0,75	6,5	1,16	1,54
Jihlava	3707	56	0,6	69	0,8	67	13	125	0,10	6,3	0,80	7,8	1,13	1,42
Kroměříž	3708	70	0,8	114	1,3	120	44	184	0,24	7,7	0,88	12,5	1,27	1,45
Prostějov	3709	74	0,9	102	1,2	151	28	176	0,16	7,7	0,93	10,6	1,13	1,21
Třebíč	3710	43	0,5	105	1,2	78	62	148	0,42	4,6	0,57	11,2	1,60	2,79
Uherské Hradiště	3711	74	0,9	114	1,3	193	40	188	0,21	6,0	0,91	9,3	1,40	1,54
Vyškov	3712	69	0,8	100	1,2	73	31	169	0,18	9,7	0,94	14,0	1,08	1,15
Znojmo	3713	78	0,9	118	1,4	138	40	196	0,20	9,1	1,09	13,7	1,56	1,43
Žďár nad Sázavou	3714	54	0,6	81	0,9	78	27	135	0,20	5,5	0,69	8,3	1,35	1,96
Bruntál	3801	74	0,9	90	1,0	95	16	164	0,10	10,3	0,81	12,6	1,43	1,75
Frydek-Místek	3802	135	1,6	159	1,8	176	24	294	0,08	7,6	0,95	8,9	0,99	1,04
Karviná	3803	218	2,5	115	1,3	220	-103	333	-0,31	10,5	1,06	5,5	0,91	0,86
Nový Jičín	3804	87	1,0	110	1,3	89	23	197	0,12	7,7	0,85	9,8	1,19	1,40
Olomouc	3805	143	1,7	117	1,4	157	-26	260	-0,10	7,8	1,04	6,4	0,80	0,78
Opava	3806	88	1,0	93	1,1	99	5	181	0,03	6,3	0,84	6,6	0,98	1,17
Ostrava-město	3807	287	3,3	174	2,0	0	-113	461	-0,25	12,0	0,98	7,3	0,82	0,83
Přerov	3808	90	1,0	80	0,9	107	-10	170	-0,06	8,1	0,83	7,2	0,92	1,11
Šumperk	3809	92	1,1	89	1,0	170	-3	181	-0,02	9,6	0,91	9,3	1,12	1,23
Vsetín	3810	77	0,9	70	0,8	105	-7	147	-0,05	6,7	1,01	6,1	1,09	1,08
Celkový součet		8660	100,0	8660	100,0	15608	0	17320	0,00	10,3	0,99	10,3	1,00	1,01

Migrační mobilita seniorů

Tabulková příloha 2: Migrační ukazatele na úrovni okresů pro 4 věkové kategorie a všechny migranty dohromady za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012; (nad 75 let, období 2001 – 2003)

Okresy		75 a více let (období 2001 - 2003)							Intenzita vystěhování	index neatraktivity	intenzita přistěhování	index atraktivita 1	Index atraktivita 2	
		Vystěhovalí	v %	Přistěhovalí	v %	v rámci okresu	MS	MO						ME
Praha	3100	1869	18,2	722	7,0	0	-1147	2591	-0,44	22,7	1,25	8,8	0,53	0,52
Benešov	3201	88	0,9	151	1,5	67	63	239	0,26	16,0	1,15	27,5	1,20	1,29
Beroun	3202	74	0,7	81	0,8	78	7	155	0,05	17,2	1,30	18,9	0,71	0,68
Kladno	3203	113	1,1	156	1,5	224	43	269	0,16	13,8	0,87	19,0	0,82	1,15
Kolín	3204	127	1,2	104	1,0	97	-23	231	-0,10	22,2	1,44	18,2	0,75	0,64
Kutná Hora	3205	67	0,7	92	0,9	72	25	159	0,16	15,3	1,04	21,0	1,03	1,22
Mělník	3206	113	1,1	114	1,1	118	1	227	0,00	22,6	1,26	22,8	0,86	0,84
Mladá Boleslav	3207	105	1,0	102	1,0	225	-3	207	-0,01	16,8	1,21	16,3	0,82	0,84
Nymburk	3208	88	0,9	219	2,1	158	131	307	0,43	16,7	1,04	41,6	1,20	1,43
Praha-východ	3209	106	1,0	285	2,8	176	179	391	0,46	19,7	0,95	53,0	0,84	1,08
Praha-západ	3210	114	1,1	247	2,4	146	133	361	0,37	23,9	1,05	51,7	0,68	0,80
Příbram	3211	79	0,8	205	2,0	229	126	284	0,44	14,0	1,15	36,3	2,10	2,25
Rakovník	3212	68	0,7	63	0,6	58	-5	131	-0,04	22,7	1,48	21,0	0,82	0,68
České Budějovice	3301	149	1,5	145	1,4	304	-4	294	-0,01	15,9	1,40	15,5	0,93	0,82
Český Krumlov	3302	39	0,4	55	0,5	60	16	94	0,17	16,7	0,98	23,5	1,17	1,47
Jindřichův Hradec	3303	95	0,9	134	1,3	149	39	229	0,17	18,1	1,20	25,6	1,40	1,43
Pelhřimov	3304	83	0,8	100	1,0	64	17	183	0,09	18,7	1,39	22,6	1,47	1,31
Písek	3305	72	0,7	85	0,8	120	13	157	0,08	16,6	1,24	19,6	1,14	1,14
Prachatice	3306	32	0,3	84	0,8	56	52	116	0,45	13,5	0,79	35,4	1,72	2,68
Strakonice	3307	54	0,5	86	0,8	144	32	140	0,23	13,6	0,97	21,6	1,21	1,54
Tábor	3308	81	0,8	104	1,0	225	23	185	0,12	13,5	1,08	17,4	1,05	1,20
Domažlice	3401	55	0,5	37	0,4	101	-18	92	-0,20	17,4	1,47	11,7	0,70	0,59
Cheb	3402	66	0,6	58	0,6	98	-8	124	-0,06	16,2	1,10	14,3	1,02	1,14
Karlovy Vary	3403	120	1,2	92	0,9	117	-28	212	-0,13	19,7	1,15	15,1	0,94	1,01
Klatovy	3404	81	0,8	65	0,6	203	-16	146	-0,11	15,4	1,27	12,4	0,78	0,76
Plzeň-město	3405	163	1,6	170	1,7	0	7	333	0,02	17,0	0,81	17,7	0,92	1,41
Plzeň-jih	3406	124	1,2	86	0,8	90	-38	210	-0,18	30,4	1,90	21,1	0,64	0,42
Plzeň-sever	3407	93	0,9	138	1,3	178	45	231	0,19	24,1	1,39	35,7	1,05	0,93
Rokycany	3408	57	0,6	114	1,1	155	57	171	0,33	20,6	1,46	41,2	1,78	1,51
Sokolov	3409	71	0,7	79	0,8	105	8	150	0,05	22,5	1,34	25,0	1,49	1,36
Tachov	3410	49	0,5	36	0,4	64	-13	85	-0,15	26,1	1,45	19,1	1,09	0,92
Česká Lípa	3501	94	0,9	129	1,3	107	35	223	0,16	21,7	1,18	29,7	1,33	1,39
Děčín	3502	135	1,3	199	1,9	176	64	334	0,19	20,5	1,46	30,3	1,86	1,57
Chomutov	3503	68	0,7	137	1,3	168	69	205	0,34	13,5	0,91	27,2	1,69	2,29
Jablonec nad Nisou	3504	82	0,8	90	0,9	151	8	172	0,05	17,0	1,19	18,7	1,06	1,10
Liberec	3505	186	1,8	113	1,1	171	-73	299	-0,24	21,1	1,74	12,8	0,75	0,54
Litoměřice	3506	118	1,1	211	2,1	241	93	329	0,28	20,2	1,43	36,1	1,58	1,36
Louny	3507	91	0,9	118	1,1	121	27	209	0,13	20,9	1,07	27,1	1,06	1,22
Most	3508	92	0,9	133	1,3	169	41	225	0,18	17,9	1,13	25,9	1,44	1,58
Teplice	3509	147	1,4	126	1,2	338	-21	273	-0,08	23,8	1,77	20,4	0,93	0,65
Ústí nad Labem	3510	134	1,3	118	1,1	120	-16	252	-0,06	22,2	1,40	19,5	1,14	1,01
Havlíčkův Brod	3601	72	0,7	101	1,0	160	29	173	0,17	13,9	1,17	19,6	1,27	1,34
Hradec Králové	3602	181	1,8	156	1,5	203	-25	337	-0,07	18,6	1,32	16,0	1,04	0,96
Chrudim	3603	77	0,7	120	1,2	186	43	197	0,22	12,6	0,94	19,7	1,11	1,46
Jičín	3604	89	0,9	118	1,1	172	29	207	0,14	17,7	1,15	23,5	1,17	1,25
Náchod	3605	72	0,7	137	1,3	268	65	209	0,31	10,7	0,90	20,4	1,41	1,92
Pardubice	3606	99	1,0	141	1,4	61	42	240	0,18	10,9	0,88	15,5	0,87	1,22
Rychnov nad Kněžnou	3607	65	0,6	90	0,9	182	25	155	0,16	14,4	1,00	20,0	1,07	1,33
Semily	3608	80	0,8	93	0,9	75	13	173	0,08	17,5	1,11	20,3	1,06	1,17
Svitavy	3609	98	1,0	79	0,8	131	-19	177	-0,11	18,8	1,46	15,2	1,04	0,88
Trutnov	3610	145	1,4	103	1,0	209	-42	248	-0,17	22,8	1,68	16,2	1,08	0,79
Ústí nad Orlicí	3611	79	0,8	143	1,4	223	64	222	0,29	10,8	0,89	19,5	1,38	1,92
Blansko	3701	61	0,6	143	1,4	118	82	204	0,40	10,3	0,94	24,1	1,60	2,09
Brno-město	3702	633	6,2	252	2,5	0	-381	885	-0,43	25,2	1,16	10,0	0,60	0,64
Brno-venkov	3703	236	2,3	306	3,0	250	70	542	0,13	24,2	1,52	31,4	0,88	0,72
Břeclav	3704	94	0,9	89	0,9	100	-5	183	-0,03	14,6	1,31	13,8	0,97	0,91
Zlín	3705	163	1,6	110	1,1	270	-53	273	-0,19	14,8	1,55	10,0	0,99	0,78
Hodonín	3706	107	1,0	78	0,8	162	-29	185	-0,16	12,5	1,31	9,1	0,94	0,88
Jihlava	3707	79	0,8	65	0,6	63	-14	144	-0,10	13,2	1,19	10,9	0,91	0,94
Kroměříž	3708	74	0,7	173	1,7	223	99	247	0,40	12,6	1,03	29,5	1,72	2,06
Prostějov	3709	92	0,9	177	1,7	309	85	269	0,32	13,7	1,19	26,4	1,60	1,67
Třebíč	3710	94	0,9	164	1,6	190	70	258	0,27	14,1	1,25	24,6	2,01	1,98
Uherské Hradiště	3711	93	0,9	147	1,4	334	54	240	0,23	11,8	1,27	18,7	1,61	1,56
Vyškov	3712	90	0,9	93	0,9	131	3	183	0,02	17,4	1,20	18,0	0,79	0,81
Znojmo	3713	129	1,3	178	1,7	284	49	307	0,16	20,3	1,74	28,0	1,82	1,29
Žďár nad Sázavou	3714	59	0,6	120	1,2	132	61	179	0,34	9,5	0,85	19,3	1,80	2,63
Bruntál	3801	89	0,9	87	0,8	117	-2	176	-0,01	19,6	1,10	19,2	1,25	1,40
Frýdek-Místek	3802	123	1,2	194	1,9	312	71	317	0,22	10,4	0,94	16,5	1,05	1,38
Karviná	3803	262	2,6	135	1,3	411	-127	397	-0,32	20,8	1,50	10,7	1,01	0,83
Nový Jičín	3804	93	0,9	109	1,1	162	16	202	0,08	12,3	0,96	14,4	1,00	1,29
Olomouc	3805	255	2,5	133	1,3	266	-122	388	-0,31	20,5	1,95	10,7	0,77	0,49
Opava	3806	86	0,8	102	1,0	218	16	188	0,09	9,5	0,91	11,3	0,96	1,30
Ostrava-město	3807	291	2,8	182	1,8	0	-109	473	-0,23	17,9	1,04	11,2	0,72	0,85
Přerov	3808	133	1,3	101	1,0	255	-32	234	-0,14	18,1	1,32	13,7	1,00	0,94
Šumperk	3809	136	1,3	192	1,9	273	56	328	0,17	20,2	1,36	28,4	1,96	1,77
Vsetín	3810	97	0,9	74	0,7	210	-23	171	-0,13	13,5	1,46	10,3	1,05	0,89
Celkový součet		10268	100,0	10268	100,0	22571	0	20536	0,00	18,0	1,23	18,0	1,00	1,00

Migrační mobilita seniorů

Tabulková příloha 2: Migrační ukazatele na úrovni okresů pro 4 věkové kategorie a všechny migranty dohromady za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012; (migranti celkem, období 2001 – 2003)

Okresy		Všichni migranti celkem							Intenzita vystěhování	intenzita přistěhování	
		Vystěhovalí	v %	Přistěhovalí	v %	v rámci okresu	MS	MO			ME
Praha	3100	40392	14,2	29725	10,5	0	-10667	70117	-0,15	34,5	25,4
Benešov	3201	2472	0,9	3287	1,2	2288	815	5759	0,14	26,5	35,3
Beroun	3202	1914	0,7	3089	1,1	2572	1175	5003	0,23	25,3	40,8
Kladno	3203	4505	1,6	5414	1,9	4735	909	9919	0,09	30,0	36,0
Kolín	3204	2813	1,0	3587	1,3	2456	774	6400	0,12	29,4	37,5
Kutná Hora	3205	2050	0,7	2308	0,8	2136	258	4358	0,06	27,8	31,3
Mělník	3206	3235	1,1	3882	1,4	2510	647	7117	0,09	34,2	41,0
Mladá Boleslav	3207	3038	1,1	3516	1,2	4587	478	6554	0,07	26,6	30,8
Nymburk	3208	2579	0,9	4496	1,6	2591	1917	7075	0,27	30,7	53,4
Praha-východ	3209	3777	1,3	9365	3,3	1389	5588	13142	0,43	39,3	97,5
Praha-západ	3210	3604	1,3	9754	3,4	1120	6150	13358	0,46	43,4	117,4
Příbram	3211	2492	0,9	2876	1,0	3459	384	5368	0,07	23,1	26,7
Rakovník	3212	1578	0,6	2137	0,8	1915	559	3715	0,15	29,2	39,5
České Budějovice	3301	3855	1,4	4565	1,6	6962	710	8420	0,08	21,6	25,6
Český Krumlov	3302	1934	0,7	1859	0,7	2103	-75	3793	-0,02	32,5	31,2
Jindřichův Hradec	3303	2663	0,9	2626	0,9	3191	-37	5289	-0,01	28,7	28,3
Pelhřimov	3304	1875	0,7	1729	0,6	1629	-146	3604	-0,04	25,7	23,7
Písek	3305	1801	0,6	1869	0,7	1666	68	3670	0,02	25,5	26,5
Prachatice	3306	1674	0,6	1637	0,6	1463	-37	3311	-0,01	32,6	31,9
Strakonice	3307	1856	0,7	1924	0,7	1906	68	3780	0,02	26,6	27,5
Tábor	3308	2455	0,9	2618	0,9	3527	163	5073	0,03	23,9	25,5
Domažlice	3401	1322	0,5	1513	0,5	2200	191	2835	0,07	22,5	25,7
Cheb	3402	2493	0,9	1920	0,7	2676	-573	4413	-0,13	28,1	21,6
Karlovy Vary	3403	3989	1,4	3024	1,1	3798	-965	7013	-0,14	32,7	24,8
Klatovy	3404	2035	0,7	2158	0,8	2807	123	4193	0,03	23,1	24,5
Plzeň-město	3405	6626	2,3	4911	1,7	0	-1715	11537	-0,15	40,1	29,7
Plzeň-jih	3406	2078	0,7	3447	1,2	1648	1369	5525	0,25	30,5	50,6
Plzeň-sever	3407	2418	0,9	3845	1,4	1955	1427	6263	0,23	33,0	52,5
Rokycany	3408	1233	0,4	1634	0,6	1541	401	2867	0,14	26,9	35,7
Sokolov	3409	2984	1,1	2433	0,9	3977	-551	5417	-0,10	31,9	26,0
Tachov	3410	1760	0,6	1399	0,5	1731	-361	3159	-0,11	34,2	27,2
Česká Lípa	3501	3698	1,3	3656	1,3	4653	-42	7354	-0,01	35,0	34,6
Děčín	3502	3581	1,3	3359	1,2	4703	-222	6940	-0,03	26,7	25,1
Chomutov	3503	3523	1,2	3103	1,1	5318	-420	6626	-0,06	28,2	24,8
Jablonec nad Nisou	3504	2405	0,8	2401	0,8	2815	-4	4806	-0,00	27,3	27,2
Liberec	3505	3676	1,3	4167	1,5	4352	491	7843	0,06	23,1	26,2
Litoměřice	3506	3068	1,1	4038	1,4	4595	970	7106	0,14	26,9	35,3
Louny	3507	3193	1,1	3390	1,2	3236	197	6583	0,03	37,1	39,4
Most	3508	3550	1,3	3253	1,1	4169	-297	6803	-0,04	30,3	27,8
Teplice	3509	3234	1,1	4258	1,5	6911	1024	7492	0,14	25,6	33,8
Ústí nad Labem	3510	3553	1,3	3105	1,1	2501	-448	6658	-0,07	30,2	26,4
Havlíčkův Brod	3601	2163	0,8	2264	0,8	2711	101	4427	0,02	22,8	23,8
Hradec Králové	3602	4282	1,5	3827	1,3	3801	-455	8109	-0,06	26,7	23,8
Chrudim	3603	2689	0,9	2879	1,0	3355	190	5568	0,03	25,6	27,4
Jičín	3604	2279	0,8	2422	0,9	2142	143	4701	0,03	29,3	31,1
Náchod	3605	2550	0,9	2522	0,9	3829	-28	5072	-0,01	22,6	22,4
Pardubice	3606	3792	1,3	4417	1,6	4288	625	8209	0,08	23,6	27,4
Rychnov nad Kněžnou	3607	2174	0,8	2269	0,8	3201	95	4443	0,02	27,5	28,8
Semily	3608	2258	0,8	2237	0,8	1746	-21	4495	-0,00	30,0	29,7
Svitavy	3609	2521	0,9	2316	0,8	2943	-205	4837	-0,04	24,6	22,6
Trutnov	3610	3119	1,1	2796	1,0	3723	-323	5915	-0,05	25,8	23,2
Ústí nad Orlicí	3611	3223	1,1	3033	1,1	4424	-190	6256	-0,03	23,1	21,8
Blansko	3701	2231	0,8	2497	0,9	2555	266	4728	0,06	20,7	23,2
Brno-město	3702	15538	5,5	9731	3,4	0	-5807	25269	-0,23	41,3	25,9
Brno-venkov	3703	4849	1,7	8748	3,1	3610	3899	13597	0,29	30,5	55,0
Břeclav	3704	2639	0,9	2739	1,0	2919	100	5378	0,02	21,2	22,0
Zlín	3705	3550	1,3	3052	1,1	5602	-498	6602	-0,08	18,2	15,6
Hodonín	3706	2916	1,0	2405	0,8	4642	-511	5321	-0,10	18,2	15,0
Jihlava	3707	2293	0,8	2002	0,7	3172	-291	4295	-0,07	21,2	18,5
Kroměříž	3708	2516	0,9	2860	1,0	3466	344	5376	0,06	23,3	26,5
Prostějov	3709	2419	0,9	2793	1,0	4101	374	5212	0,07	22,0	25,4
Třebíč	3710	2518	0,9	2222	0,8	3473	-296	4740	-0,06	21,5	18,9
Uherské Hradiště	3711	2561	0,9	2587	0,9	5066	26	5148	0,01	17,7	17,9
Vyškov	3712	2377	0,8	3026	1,1	2391	649	5403	0,12	27,5	35,0
Znojmo	3713	2534	0,9	2713	1,0	4434	179	5247	0,03	22,2	23,8
Žďár nad Sázavou	3714	2674	0,9	2070	0,7	3229	-604	4744	-0,13	21,3	16,5
Bruntál	3801	3575	1,3	2502	0,9	3179	-1073	6077	-0,18	34,0	23,8
Frýdek-Místek	3802	4802	1,7	5508	1,9	6511	706	10310	0,07	21,2	24,3
Karviná	3803	7385	2,6	4583	1,6	7836	-2802	11968	-0,23	26,4	16,4
Nový Jičín	3804	3892	1,4	3549	1,3	4629	-343	7441	-0,05	24,3	22,2
Olomouc	3805	4502	1,6	4798	1,7	7422	296	9300	0,03	20,0	21,4
Opava	3806	3629	1,3	3311	1,2	4456	-318	6940	-0,05	20,0	18,3
Ostrava-město	3807	10377	3,7	7633	2,7	0	-2744	18010	-0,15	32,8	24,1
Přerov	3808	3556	1,3	2885	1,0	3847	-671	6441	-0,10	26,2	21,2
Šumperk	3809	3570	1,3	2841	1,0	6710	-729	6411	-0,11	28,2	22,4
Vsetín	3810	2597	0,9	2217	0,8	3911	-380	4814	-0,08	17,7	15,1
Celkový součet		283531	100,0	283531	100,0	536646	0	567062	0,00	27,8	27,8

Migrační mobilita seniorů

Tabulková příloha 2: Migrační ukazatele na úrovni okresů pro 4 věkové kategorie a všechny migranty dohromady za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012; (25 – 34 let, období 2010 – 2012)

Okresy		25 - 34 let (období 2010 - 2012)							Intenzita vystěhování	index neatraktivy	intenzita přistěhování	index atraktivy 1	Index atraktivy 2
		Vystěhovalí	v %	Přistěhovalí	v %	v rámci okresu		MS	MO	ME			
Praha	3100	11853	12,3	16974	17,7	0		5121	28827	0,18	56,20	0,66	1,90
Benešov	3201	844	0,9	966	1,0	748		122	1810	0,07	59,90	1,13	0,74
Beroun	3202	620	0,6	1409	1,5	786		789	2029	0,39	47,70	0,96	0,99
Kladno	3203	1271	1,3	1710	1,8	1295		439	2981	0,15	55,10	0,95	1,02
Kolín	3204	1039	1,1	1306	1,4	804		267	2345	0,11	69,70	1,00	0,90
Kutná Hora	3205	812	0,8	663	0,7	618		-149	1475	-0,10	77,30	1,20	0,74
Mělník	3206	943	1,0	1419	1,5	722		476	2362	0,20	59,70	0,93	1,00
Mladá Boleslav	3207	864	0,9	1102	1,1	1534		238	1966	0,12	43,00	0,97	0,91
Nymburk	3208	991	1,0	1559	1,6	766		568	2550	0,22	68,10	0,99	0,94
Praha-východ	3209	1851	1,9	4963	5,2	694		3112	6814	0,46	77,70	0,88	1,06
Praha-západ	3210	1671	1,7	3792	3,9	421		2121	5463	0,39	89,20	0,90	1,03
Příbram	3211	885	0,9	911	0,9	966		26	1796	0,01	52,70	1,13	0,72
Rakovník	3212	509	0,5	486	0,5	455		-23	995	-0,02	61,10	1,02	0,75
České Budějovice	3301	1227	1,3	1850	1,9	2016		623	3077	0,20	44,20	1,07	1,08
Český Krumlov	3302	685	0,7	435	0,5	573		-250	1120	-0,22	74,90	1,02	0,80
Jindřichův Hradec	3303	925	1,0	544	0,6	743		-381	1469	-0,26	71,10	1,21	0,65
Pelhřimov	3304	690	0,7	414	0,4	542		-276	1104	-0,25	68,20	1,31	0,62
Písek	3305	693	0,7	504	0,5	468		-189	1197	-0,16	71,60	1,30	0,65
Prachatic	3306	591	0,6	375	0,4	411		-216	966	-0,22	79,40	1,09	0,76
Strakonice	3307	655	0,7	484	0,5	533		-171	1139	-0,15	63,50	1,18	0,70
Tábor	3308	911	0,9	673	0,7	1020		-238	1584	-0,15	62,50	1,23	0,76
Domažlice	3401	512	0,5	319	0,3	646		-193	831	-0,23	59,80	1,22	0,59
Cheb	3402	719	0,7	436	0,5	640		-283	1155	-0,25	53,90	1,00	0,71
Karlovy Vary	3403	1039	1,1	647	0,7	870		-392	1686	-0,23	62,50	0,99	0,88
Klatovy	3404	824	0,9	404	0,4	741		-420	1228	-0,34	67,80	1,25	0,58
Plzeň-město	3405	1866	1,9	2172	2,3	285		306	4038	0,08	64,20	0,86	1,32
Plzeň-jih	3406	647	0,7	741	0,8	363		94	1388	0,07	71,80	1,00	0,87
Plzeň-sever	3407	829	0,9	1221	1,3	489		392	2050	0,19	75,40	1,02	0,94
Rokycany	3408	385	0,4	471	0,5	405		86	856	0,10	55,80	1,00	0,88
Sokolov	3409	916	1,0	499	0,5	899		-417	1415	-0,29	70,50	1,00	0,80
Tachov	3410	435	0,5	334	0,3	462		-101	769	-0,13	54,20	0,93	0,82
Česká Lípa	3501	997	1,0	600	0,6	1056		-397	1597	-0,25	64,40	0,89	0,78
Děčín	3502	1172	1,2	681	0,7	1203		-491	1853	-0,26	63,80	1,07	0,69
Chomutov	3503	1103	1,1	558	0,6	1336		-545	1661	-0,33	57,40	1,00	0,67
Jablonec nad Nisou	3504	793	0,8	700	0,7	640		-93	1493	-0,06	60,20	0,98	0,93
Liberec	3505	1154	1,2	1491	1,6	1273		337	2645	0,13	45,80	0,94	1,13
Litoměřice	3506	860	0,9	861	0,9	1261		1	1721	0,00	49,10	0,98	0,81
Louny	3507	870	0,9	751	0,8	822		-119	1621	-0,07	68,50	0,91	0,83
Most	3508	1086	1,1	603	0,6	903		-483	1689	-0,29	65,50	0,92	0,76
Teplice	3509	945	1,0	738	0,8	1442		-207	1683	-0,12	52,20	0,91	0,87
Ústí nad Labem	3510	1034	1,1	795	0,8	697		-239	1829	-0,13	59,60	0,95	0,91
Havlíčkův Brod	3601	948	1,0	586	0,6	716		-362	1534	-0,24	69,60	1,32	0,69
Hradec Králové	3602	1449	1,5	1426	1,5	1140		-23	2875	-0,01	62,20	1,10	1,02
Chrudim	3603	1023	1,1	775	0,8	992		-248	1798	-0,14	68,20	1,20	0,78
Jičín	3604	700	0,7	622	0,6	619		-78	1322	-0,06	60,70	1,13	0,76
Náchod	3605	1070	1,1	600	0,6	1043		-470	1670	-0,28	70,40	1,32	0,67
Pardubice	3606	1359	1,4	1619	1,7	1280		260	2978	0,09	53,30	1,04	1,08
Rychnov nad Kněžnou	3607	774	0,8	565	0,6	809		-209	1339	-0,16	67,90	1,23	0,75
Semily	3608	762	0,8	555	0,6	525		-207	1317	-0,16	73,90	1,11	0,78
Svitavy	3609	1038	1,1	581	0,6	894		-457	1619	-0,28	69,50	1,38	0,62
Trutnov	3610	1044	1,1	695	0,7	1079		-349	1739	-0,20	62,40	1,11	0,81
Ústí nad Orlicí	3611	1269	1,3	780	0,8	1290		-489	2049	-0,24	63,30	1,25	0,74
Blansko	3701	832	0,9	923	1,0	953		91	1755	0,05	52,50	1,16	0,86
Brno-město	3702	4785	5,0	5128	5,3	0		343	9913	0,03	77,80	0,80	1,69
Brno-venkov	3703	1968	2,0	3972	4,1	1460		2004	5940	0,34	63,40	1,02	1,03
Břeclav	3704	930	1,0	795	0,8	812		-135	1725	-0,08	54,20	1,21	0,78
Zlín	3705	1438	1,5	1016	1,1	1494		-422	2454	-0,17	51,20	1,29	0,90
Hodonín	3706	1326	1,4	635	0,7	1222		-691	1961	-0,35	57,60	1,42	0,63
Jihlava	3707	834	0,9	744	0,8	1015		-90	1578	-0,06	49,80	1,21	0,90
Kroměříž	3708	1014	1,1	657	0,7	822		-357	1671	-0,21	65,20	1,28	0,66
Prostějov	3709	1008	1,0	725	0,8	1026		-283	1733	-0,16	61,90	1,27	0,70
Třebíč	3710	1123	1,2	558	0,6	892		-565	1681	-0,34	69,00	1,41	0,69
Uherské Hradiště	3711	1093	1,1	670	0,7	1314		-423	1763	-0,24	52,10	1,37	0,70
Vyškov	3712	835	0,9	1060	1,1	761		225	1895	0,12	61,20	1,08	0,94
Znojmo	3713	861	0,9	575	0,6	1155		-286	1436	-0,20	52,00	1,31	0,64
Žďár nad Sázavou	3714	1086	1,1	515	0,5	957		-571	1601	-0,36	63,60	1,42	0,61
Bruntál	3801	996	1,0	470	0,5	742		-526	1466	-0,36	73,70	1,18	0,64
Frýdek-Místek	3802	1589	1,7	1558	1,6	1910		-31	3147	-0,01	53,10	1,17	0,75
Karviná	3803	2708	2,8	1257	1,3	1934		-1451	3965	-0,37	74,20	1,03	0,87
Nový Jičín	3804	1334	1,4	906	0,9	1347		-428	2240	-0,19	61,10	1,21	0,78
Olomouc	3805	1743	1,8	1966	2,0	2202		223	3709	0,06	49,60	1,10	1,12
Opava	3806	1350	1,4	1131	1,2	1513		-219	2481	-0,09	52,50	1,19	0,78
Ostrava-město	3807	3339	3,5	2487	2,6	644		-852	5826	-0,15	69,00	0,92	1,17
Přerov	3808	1278	1,3	744	0,8	983		-534	2022	-0,26	68,50	1,27	0,79
Šumperk	3809	1472	1,5	672	0,7	1650		-800	2144	-0,37	85,20	1,32	0,66
Vsetín	3810	1031	1,1	596	0,6	1164		-435	1627	-0,27	50,00	1,33	0,76
Celkový součet		96125	100,0	96125	100,0	166999		0	192250	0,00	61,50	1,00	1,00

Migrační mobilita seniorů

Tabulková příloha 2: Migrační ukazatele na úrovni okresů pro 4 věkové kategorie a všechny migranty dohromady za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012; (55 – 64 let, období 2010 – 2012)

Okresy		55 - 64 let (období 2010 - 2012)						Intenzita vystěhování	index neatraktivitu	intenzita přistěhování	index atraktivitu 1	Index atraktivitu 2		
		Vystěhovali	v %	Přistěhovali	v %	v rámci okresu	MS						MO	ME
Praha	3100	6066	26,9	1467	6,5	0	-4599	7533	-0,61	35,5	1,70	8,58	0,54	0,32
Benešov	3201	145	0,6	440	1,9	176	295	585	0,50	10,3	0,79	31,20	1,55	1,96
Beroun	3202	125	0,6	363	1,6	169	238	488	0,49	10,6	0,87	30,74	1,09	1,25
Kladno	3203	294	1,3	434	1,9	375	140	728	0,19	13,1	0,92	19,31	1,03	1,12
Kolín	3204	196	0,9	366	1,6	197	170	562	0,30	14,4	0,84	26,92	1,12	1,33
Kutná Hora	3205	117	0,5	305	1,4	159	188	422	0,45	10,7	0,67	28,00	1,59	2,36
Mělník	3206	208	0,9	391	1,7	160	183	599	0,31	14,5	0,92	27,28	1,14	1,24
Mladá Boleslav	3207	204	0,9	276	1,2	275	72	480	0,15	11,7	1,08	15,89	1,04	0,97
Nymburk	3208	170	0,8	446	2,0	173	276	616	0,45	13,2	0,78	34,57	1,22	1,56
Praha-východ	3209	453	2,0	1113	4,9	145	660	1566	0,42	23,8	1,10	58,47	1,06	0,97
Praha-západ	3210	395	1,7	1026	4,5	70	631	1421	0,44	25,3	1,04	65,80	1,22	1,18
Příbram	3211	152	0,7	382	1,7	245	230	534	0,43	9,1	0,80	22,80	1,39	1,75
Rakovník	3212	87	0,4	221	1,0	123	134	308	0,44	10,6	0,72	26,86	1,43	1,98
České Budějovice	3301	256	1,1	312	1,4	471	56	568	0,10	9,7	0,95	11,83	0,83	0,87
Český Krumlov	3302	132	0,6	149	0,7	154	17	281	0,06	14,9	0,83	16,85	1,18	1,42
Jindřichův Hradec	3303	116	0,5	255	1,1	189	139	371	0,37	8,3	0,57	18,34	1,40	2,44
Pelhřimov	3304	76	0,3	186	0,8	107	110	262	0,42	7,5	0,59	18,26	1,48	2,53
Písek	3305	105	0,5	223	1,0	131	118	328	0,36	10,1	0,75	21,35	1,41	1,88
Prachatice	3306	98	0,4	128	0,6	136	30	226	0,13	13,0	0,72	17,03	1,14	1,57
Strakonice	3307	108	0,5	171	0,8	137	63	279	0,23	10,5	0,79	16,58	1,19	1,50
Tábor	3308	148	0,7	211	0,9	226	63	359	0,18	9,8	0,78	14,03	1,15	1,46
Domažlice	3401	76	0,3	153	0,7	149	77	229	0,34	8,4	0,70	16,93	1,33	1,90
Cheb	3402	162	0,7	161	0,7	293	-1	323	-0,00	11,6	0,88	11,53	1,02	1,16
Karlovy Vary	3403	269	1,2	174	0,8	292	-95	443	-0,21	14,9	0,96	9,65	0,88	0,92
Klatovy	3404	105	0,5	214	0,9	193	109	319	0,34	8,1	0,61	16,55	1,47	2,40
Plzeň-město	3405	582	2,6	307	1,4	79	-275	889	-0,31	22,0	1,20	11,58	0,72	0,60
Plzeň-jih	3406	130	0,6	248	1,1	79	118	378	0,31	14,2	0,81	27,10	1,16	1,44
Plzeň-sever	3407	167	0,7	368	1,6	106	201	535	0,38	15,5	0,85	34,12	1,20	1,40
Rokycany	3408	79	0,3	192	0,9	108	113	271	0,42	11,5	0,84	27,97	1,47	1,74
Sokolov	3409	175	0,8	153	0,7	210	-22	328	-0,07	13,3	0,77	11,59	0,98	1,28
Tachov	3410	87	0,4	131	0,6	135	44	218	0,20	11,3	0,79	17,06	1,27	1,61
Česká Lípa	3501	239	1,1	303	1,3	300	64	542	0,12	15,6	0,88	19,75	1,43	1,63
Děčín	3502	236	1,0	288	1,3	371	52	524	0,10	11,4	0,78	13,95	1,13	1,45
Chomutov	3503	215	1,0	218	1,0	392	3	433	0,01	11,9	0,84	12,03	1,13	1,34
Jablonec nad Nisou	3504	173	0,8	206	0,9	195	33	379	0,09	12,9	0,85	15,34	1,06	1,24
Liberec	3505	290	1,3	270	1,2	437	-20	560	-0,04	11,5	0,96	10,67	0,78	0,81
Litoměřice	3506	198	0,9	347	1,5	299	149	545	0,27	11,1	0,90	19,46	1,27	1,42
Louny	3507	190	0,8	342	1,5	219	152	532	0,29	14,6	0,79	26,21	1,36	1,71
Most	3508	327	1,4	200	0,9	324	-127	527	-0,24	19,6	1,12	12,00	0,93	0,83
Teplice	3509	231	1,0	268	1,2	440	37	499	0,07	12,2	0,87	14,13	1,12	1,29
Ústí nad Labem	3510	236	1,0	198	0,9	193	-38	434	-0,09	13,4	0,87	11,26	0,86	0,99
Havlíkův Brod	3601	99	0,4	221	1,0	159	122	320	0,38	7,4	0,57	16,42	1,41	2,46
Hradec Králové	3602	303	1,3	280	1,2	279	-23	583	-0,04	12,7	0,91	11,77	0,87	0,95
Chrudim	3603	131	0,6	249	1,1	186	118	380	0,31	8,8	0,63	16,64	1,22	1,93
Jičín	3604	124	0,5	232	1,0	188	108	356	0,30	10,7	0,81	20,01	1,30	1,60
Náchod	3605	159	0,7	198	0,9	217	39	357	0,11	9,8	0,75	12,26	1,11	1,49
Pardubice	3606	297	1,3	243	1,1	294	-54	540	-0,10	12,6	1,00	10,28	0,74	0,74
Rychnov nad Kněžnou	3607	89	0,4	160	0,7	159	71	249	0,29	7,8	0,57	14,09	1,05	1,84
Semily	3608	136	0,6	220	1,0	101	84	356	0,24	12,7	0,78	20,52	1,35	1,73
Svitavy	3609	109	0,5	225	1,0	161	116	334	0,35	7,2	0,58	14,88	1,33	2,27
Trutnov	3610	192	0,9	216	1,0	245	24	408	0,06	10,4	0,75	11,73	1,03	1,36
Ústí nad Orlicí	3611	161	0,7	201	0,9	238	40	362	0,11	8,2	0,66	10,22	0,98	1,50
Blansko	3701	119	0,5	262	1,2	180	143	381	0,38	8,1	0,73	17,81	1,24	1,70
Brno-město	3702	1616	7,2	421	1,9	0	-1195	2037	-0,59	31,1	1,31	8,10	0,54	0,41
Brno-venkov	3703	345	1,5	820	3,6	241	475	1165	0,41	12,9	0,85	30,55	1,02	1,21
Břeclav	3704	127	0,6	228	1,0	155	101	355	0,28	7,6	0,69	13,73	1,14	1,65
Zlín	3705	207	0,9	156	0,7	310	-51	363	-0,14	7,6	0,78	5,73	0,74	0,96
Hodonín	3706	111	0,5	197	0,9	242	86	308	0,28	5,1	0,51	8,98	1,18	2,32
Jihlava	3707	133	0,6	110	0,5	199	-23	243	-0,09	8,6	0,85	7,09	0,71	0,83
Kroměříž	3708	125	0,6	216	1,0	179	91	341	0,27	8,0	0,64	13,85	1,12	1,76
Prostějov	3709	119	0,5	248	1,1	272	129	367	0,35	7,8	0,65	16,18	1,31	2,00
Třebíč	3710	119	0,5	187	0,8	187	68	306	0,22	7,7	0,64	12,03	1,38	2,15
Uherské Hradiště	3711	108	0,5	166	0,7	224	58	274	0,21	5,5	0,59	8,49	1,03	1,75
Vyškov	3712	160	0,7	257	1,1	125	97	417	0,23	13,0	0,93	20,88	1,10	1,18
Znojmo	3713	101	0,4	247	1,1	231	146	348	0,42	6,1	0,63	15,03	1,48	2,37
Žďár nad Sázavou	3714	124	0,5	173	0,8	156	49	297	0,16	8,1	0,74	11,30	1,32	1,80
Bruntál	3801	154	0,7	239	1,1	256	85	393	0,22	10,1	0,66	15,73	1,40	2,12
Frydek-Místek	3802	273	1,2	546	2,4	439	273	819	0,33	9,2	0,83	18,48	1,27	1,53
Karviná	3803	745	3,3	273	1,2	576	-472	1018	-0,46	20,3	1,15	7,45	0,79	0,68
Nový Jičín	3804	199	0,9	245	1,1	219	46	444	0,10	9,3	0,75	11,50	1,06	1,41
Olomouc	3805	358	1,6	272	1,2	528	-86	630	-0,14	11,0	0,99	8,35	0,75	0,75
Opava	3806	215	1,0	274	1,2	289	59	489	0,12	8,5	0,78	10,85	0,92	1,18
Ostrava-město	3807	980	4,3	407	1,8	146	-573	1387	-0,41	21,3	1,15	8,85	0,75	0,65
Přerov	3808	194	0,9	181	0,8	197	-13	375	-0,03	10,6	0,80	9,86	1,01	1,26
Šumperk	3809	195	0,9	226	1,0	475	31	421	0,07	10,5	0,66	12,22	1,11	1,68
Vsetín	3810	134	0,6	177	0,8	203	43	311	0,14	6,7	0,73	8,87	1,25	1,72
Celkový součet		22579	100,0	22579	100,0	39467	0	45158	0,00	15,1	1,00	15,2	1,00	1,00

Migrační mobilita seniorů

Tabulková příloha 2: Migrační ukazatele na úrovni okresů pro 4 věkové kategorie a všechny migranty dohromady za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012; (65 – 74 let, období 2010 – 2012)

Okresy	65 - 74 let (období 2010 - 2012)								Intenzita vystěhování	index neatraktivity	intenzita přistěhování	index atraktivit 1	Index atraktivit 2	
	Vystěhovali	v %	Přistěhovali	v %	v rámci okresu	MS	MO	ME						
Praha	3100	2976	26,8	694	6,3	0	-2282	3670	-0,62	17,40	1,13	5,70	0,49	0,44
Benešov	3201	67	0,6	195	1,8	77	128	262	0,49	6,70	0,70	21,66	1,47	2,10
Beroun	3202	62	0,6	202	1,8	84	140	264	0,53	9,10	1,01	24,34	1,17	1,16
Kladno	3203	143	1,3	214	1,9	169	71	357	0,20	9,70	0,93	14,10	1,02	1,10
Kolín	3204	90	0,8	165	1,5	64	75	255	0,29	9,90	0,79	17,87	1,01	1,29
Kutná Hora	3205	69	0,6	118	1,1	61	49	187	0,26	6,70	0,57	16,21	1,26	2,19
Mělník	3206	81	0,7	182	1,6	78	101	263	0,38	13,60	1,17	19,18	1,09	0,93
Mladá Boleslav	3207	89	0,8	128	1,2	98	39	217	0,18	7,40	0,93	11,91	1,07	1,15
Nymburk	3208	96	0,9	207	1,9	94	111	303	0,37	9,40	0,75	24,06	1,16	1,53
Praha-východ	3209	221	2,0	508	4,6	68	287	729	0,39	12,40	0,78	42,35	1,05	1,35
Praha-západ	3210	167	1,5	506	4,6	34	339	673	0,50	17,20	0,96	50,97	1,29	1,35
Příbram	3211	78	0,7	233	2,1	103	155	311	0,50	6,90	0,82	22,16	1,85	2,25
Rakovník	3212	47	0,4	94	0,8	56	47	141	0,33	7,60	0,70	18,14	1,32	1,87
České Budějovice	3301	109	1,0	166	1,5	209	57	275	0,21	7,40	0,99	9,50	0,91	0,92
Český Krumlov	3302	50	0,5	57	0,5	62	7	107	0,07	8,60	0,65	11,09	1,06	1,63
Jindřichův Hradec	3303	87	0,8	104	0,9	81	17	191	0,09	8,00	0,75	11,99	1,25	1,66
Pelhřimov	3304	58	0,5	94	0,8	54	36	152	0,24	8,80	0,93	12,45	1,38	1,47
Písek	3305	43	0,4	100	0,9	50	57	143	0,40	9,40	0,95	13,94	1,25	1,32
Prachovice	3306	47	0,4	57	0,5	53	10	104	0,10	11,60	0,88	12,72	1,16	1,32
Strakonice	3307	41	0,4	100	0,9	59	59	141	0,42	7,00	0,72	14,41	1,41	1,96
Tábor	3308	60	0,5	139	1,3	87	79	199	0,40	6,50	0,71	13,95	1,56	2,20
Domažlice	3401	32	0,3	69	0,6	55	37	101	0,37	7,50	0,85	12,49	1,33	1,57
Cheb	3402	76	0,7	100	0,9	120	24	176	0,14	12,80	1,31	11,95	1,44	1,10
Karlovy Vary	3403	161	1,5	92	0,8	121	-69	253	-0,27	13,30	1,17	7,99	1,00	0,85
Klatovy	3404	73	0,7	112	1,0	85	39	185	0,21	7,20	0,74	12,72	1,54	2,09
Plzeň-město	3405	259	2,3	175	1,6	31	-84	434	-0,19	11,30	0,84	8,83	0,75	0,89
Plzeň-jih	3406	74	0,7	126	1,1	35	52	200	0,26	8,90	0,69	21,01	1,23	1,79
Plzeň-sever	3407	98	0,9	150	1,4	42	52	248	0,21	12,30	0,92	21,60	1,03	1,12
Rokycany	3408	45	0,4	104	0,9	45	59	149	0,40	8,60	0,86	21,68	1,56	1,82
Sokolov	3409	94	0,8	100	0,9	133	6	194	0,03	11,60	0,91	11,86	1,37	1,50
Tachov	3410	51	0,5	57	0,5	60	6	108	0,06	17,40	1,65	13,03	1,32	0,80
Česká Lípa	3501	125	1,1	162	1,5	131	37	287	0,13	12,80	0,98	18,61	1,84	1,88
Děčín	3502	109	1,0	162	1,5	157	53	271	0,20	12,20	1,13	13,15	1,45	1,28
Chomutov	3503	91	0,8	125	1,1	177	34	216	0,16	13,60	1,31	11,62	1,49	1,14
Jablonec nad Nisou	3504	82	0,7	90	0,8	100	8	172	0,05	10,80	0,97	10,36	0,98	1,01
Liberec	3505	164	1,5	137	1,2	158	-27	301	-0,09	12,20	1,39	8,77	0,87	0,63
Litoměřice	3506	95	0,9	181	1,6	140	86	276	0,31	9,50	1,05	16,12	1,44	1,38
Louny	3507	85	0,8	134	1,2	109	49	219	0,22	14,50	1,07	17,43	1,23	1,15
Most	3508	127	1,1	121	1,1	120	-6	248	-0,02	14,90	1,15	11,27	1,19	1,03
Teplice	3509	140	1,3	148	1,3	222	8	288	0,03	9,50	0,92	11,97	1,29	1,41
Ústí nad Labem	3510	151	1,4	104	0,9	113	-47	255	-0,18	12,30	1,08	9,44	0,98	0,91
Havlíčkův Brod	3601	64	0,6	94	0,8	78	30	158	0,19	6,00	0,63	10,27	1,20	1,91
Hradec Králové	3602	128	1,2	132	1,2	80	4	260	0,02	9,20	0,90	7,99	0,81	0,90
Chrudim	3603	72	0,6	115	1,0	59	43	187	0,23	6,50	0,64	11,67	1,17	1,84
Jičín	3604	49	0,4	100	0,9	61	51	149	0,34	7,20	0,74	13,23	1,17	1,58
Náchod	3605	67	0,6	89	0,8	87	22	156	0,14	6,40	0,66	7,89	0,98	1,47
Pardubice	3606	145	1,3	148	1,3	120	3	293	0,01	8,10	0,87	9,22	0,90	1,03
Rychnov nad Kněžnou	3607	64	0,6	85	0,8	71	21	149	0,14	7,30	0,73	11,36	1,16	1,59
Semily	3608	61	0,6	100	0,9	62	39	161	0,24	6,80	0,57	13,71	1,23	2,17
Svitavy	3609	69	0,6	87	0,8	73	18	156	0,12	9,40	1,04	8,99	1,09	1,05
Trutnov	3610	81	0,7	102	0,9	119	21	183	0,11	9,20	0,91	8,67	1,04	1,14
Ústí nad Orlicí	3611	92	0,8	87	0,8	103	-5	179	-0,03	6,70	0,73	6,77	0,89	1,22
Blansko	3701	67	0,6	115	1,0	72	48	182	0,26	7,10	0,87	11,02	1,05	1,21
Brno-město	3702	742	6,7	265	2,4	0	-477	1007	-0,47	16,30	0,93	6,71	0,61	0,65
Brno-venkov	3703	200	1,8	377	3,4	114	177	577	0,31	9,50	0,85	19,48	0,89	1,05
Břeclav	3704	60	0,5	106	1,0	55	46	166	0,28	6,30	0,78	10,09	1,14	1,47
Zlín	3705	124	1,1	93	0,8	134	-31	217	-0,14	6,60	0,92	5,05	0,89	0,97
Hodonín	3706	66	0,6	109	1,0	93	43	175	0,25	5,20	0,71	7,39	1,33	1,88
Jihlava	3707	57	0,5	52	0,5	63	-5	109	-0,05	6,30	0,85	5,08	0,69	0,81
Kroměříž	3708	70	0,6	92	0,8	89	22	162	0,14	7,70	0,83	8,99	0,99	1,19
Prostějov	3709	64	0,6	125	1,1	114	61	189	0,32	7,70	0,88	11,74	1,29	1,48
Třebíč	3710	55	0,5	92	0,8	57	37	147	0,25	4,60	0,52	8,93	1,39	2,68
Uherské Hradiště	3711	75	0,7	95	0,9	115	20	170	0,12	6,00	0,88	6,85	1,14	1,30
Vyškov	3712	55	0,5	128	1,2	87	73	183	0,40	9,70	0,94	15,71	1,13	1,20
Znojmo	3713	68	0,6	100	0,9	127	32	168	0,19	9,10	1,27	10,05	1,35	1,07
Žďár nad Sázavou	3714	47	0,4	85	0,8	93	38	132	0,29	5,50	0,68	7,49	1,20	1,76
Bruntál	3801	78	0,7	117	1,1	117	39	195	0,20	10,30	0,92	13,45	1,63	1,78
Frýdek-Místek	3802	144	1,3	232	2,1	196	88	376	0,23	7,60	0,93	11,85	1,11	1,19
Karviná	3803	342	3,1	149	1,3	245	-193	491	-0,39	10,50	0,81	5,62	0,81	1,00
Nový Jičín	3804	86	0,8	98	0,9	103	12	184	0,07	7,70	0,84	6,99	0,88	1,04
Olomouc	3805	165	1,5	152	1,4	226	-13	317	-0,04	7,80	0,96	7,07	0,86	0,90
Opava	3806	102	0,9	126	1,1	136	24	228	0,11	6,30	0,79	7,86	0,91	1,15
Ostrava-město	3807	461	4,2	209	1,9	53	-252	670	-0,38	12,00	0,88	6,29	0,73	0,83
Přerov	3808	81	0,7	95	0,9	106	14	176	0,08	8,10	0,83	7,11	0,99	1,20
Šumperk	3809	102	0,9	135	1,2	218	33	237	0,14	9,60	0,82	11,62	1,44	1,75
Vsetín	3810	69	0,6	87	0,8	98	18	156	0,12	6,70	0,99	6,18	1,19	1,20
Celkový součet	11085	100,0	11085	100,0	18504	0	22170	0,00	11,11	1,00	11,11	1,00	1,00	1,00

Migrační mobilita seniorů

Tabulková příloha 2: Migrační ukazatele na úrovni okresů pro 4 věkové kategorie a všechny migranty dohromady za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012; (nad 75 let, období 2010 – 2012)

Okresy		nad 75 let (období 2010 - 2012)						Intenzita vystěhování	index neatraktivita	intenzita přistěhování	index atraktivita 1	Index atraktivita 2		
		Vystěhovalí	v %	Přistěhovalí	v %	v rámci okresu	MS						MO	ME
Praha	3100	2293	21,2	662	6,1	0	-1631	2955	-0,55	24,99	1,18	7,21	0,45	0,38
Benešov	3201	73	0,7	169	1,6	85	96	242	0,40	11,32	0,86	26,20	1,29	1,50
Beroun	3202	39	0,4	134	1,2	84	95	173	0,55	7,31	0,59	25,13	0,88	1,49
Kladno	3203	141	1,3	200	1,8	211	59	341	0,17	13,72	0,95	19,46	1,02	1,08
Kolín	3204	95	0,9	129	1,2	69	34	224	0,15	14,09	0,81	19,14	0,78	0,97
Kutná Hora	3205	58	0,5	108	1,0	103	50	166	0,30	10,64	0,66	19,82	1,11	1,69
Mělník	3206	101	0,9	114	1,1	56	13	215	0,06	16,21	1,01	18,30	0,75	0,75
Mladá Boleslav	3207	105	1,0	115	1,1	96	10	220	0,05	13,66	1,24	14,96	0,97	0,78
Nymburk	3208	102	0,9	198	1,8	82	96	300	0,32	16,51	0,96	32,04	1,11	1,16
Praha-východ	3209	170	1,6	364	3,4	61	194	534	0,36	21,89	0,99	46,87	0,84	0,85
Praha-západ	3210	118	1,1	359	3,3	31	241	477	0,51	18,84	0,76	57,33	1,05	1,38
Příbram	3211	87	0,8	237	2,2	115	150	324	0,46	11,32	0,97	30,84	1,86	1,91
Rakovník	3212	47	0,4	98	0,9	48	51	145	0,35	13,00	0,87	27,11	1,42	1,63
České Budějovice	3301	92	0,9	244	2,3	184	152	336	0,45	7,49	0,72	19,85	1,37	1,90
Český Krumlov	3302	62	0,6	57	0,5	64	-5	119	-0,04	19,75	1,08	18,16	1,25	1,16
Jindřichův Hradec	3303	87	0,8	112	1,0	82	25	199	0,13	13,44	0,91	17,31	1,31	1,43
Pelhřimov	3304	64	0,6	115	1,1	55	51	179	0,28	11,51	0,88	20,69	1,65	1,87
Písek	3305	70	0,6	121	1,1	99	51	191	0,27	12,77	0,93	22,07	1,43	1,54
Prachatice	3306	67	0,6	65	0,6	47	-2	132	-0,02	21,71	1,19	21,06	1,39	1,17
Strakonice	3307	62	0,6	82	0,8	49	20	144	0,14	12,65	0,94	16,73	1,18	1,26
Tábor	3308	99	0,9	93	0,9	127	-6	192	-0,03	12,48	0,98	11,72	0,95	0,96
Domažlice	3401	43	0,4	90	0,8	96	47	133	0,35	11,28	0,92	23,60	1,82	1,98
Cheb	3402	81	0,7	108	1,0	86	27	189	0,14	15,01	1,11	20,01	1,74	1,57
Karlovy Vary	3403	159	1,5	98	0,9	93	-61	257	-0,24	20,25	1,29	12,48	1,13	0,87
Klatovy	3404	87	0,8	103	1,0	100	16	190	0,08	13,69	1,01	16,21	1,42	1,40
Plzeň-město	3405	220	2,0	170	1,6	16	-50	390	-0,13	15,53	0,84	12,00	0,73	0,88
Plzeň-jih	3406	86	0,8	107	1,0	50	21	193	0,11	20,35	1,13	25,32	1,07	0,94
Plzeň-sever	3407	68	0,6	116	1,1	60	48	184	0,26	14,89	0,80	25,39	0,88	1,09
Rokycany	3408	37	0,3	72	0,7	77	35	109	0,32	10,72	0,77	20,85	1,08	1,40
Sokolov	3409	103	1,0	88	0,8	107	-15	191	-0,08	22,44	1,27	19,17	1,60	1,26
Tachov	3410	36	0,3	53	0,5	42	17	89	0,19	13,74	0,94	20,22	1,48	1,57
Česká Lípa	3501	106	1,0	130	1,2	127	24	236	0,10	20,66	1,14	25,34	1,81	1,58
Děčín	3502	136	1,3	160	1,5	162	24	296	0,08	17,57	1,18	20,67	1,65	1,40
Chomutov	3503	111	1,0	125	1,2	191	14	236	0,06	18,23	1,27	20,53	1,90	1,50
Jablonec nad Nisou	3504	94	0,9	95	0,9	113	1	189	0,01	16,29	1,06	16,46	1,12	1,06
Liberec	3505	186	1,7	143	1,3	158	-43	329	-0,13	17,64	1,45	13,56	0,97	0,67
Litoměřice	3506	104	1,0	176	1,6	156	72	280	0,26	13,73	1,09	23,23	1,50	1,37
Louny	3507	84	0,8	120	1,1	126	36	204	0,18	16,66	0,89	23,80	1,22	1,37
Most	3508	123	1,1	109	1,0	136	-14	232	-0,06	19,94	1,12	17,67	1,35	1,21
Teplice	3509	106	1,0	116	1,1	267	10	222	0,05	15,04	1,05	16,46	1,28	1,22
Ústí nad Labem	3510	101	0,9	118	1,1	108	17	219	0,08	14,29	0,91	16,69	1,26	1,38
Havlíčkův Brod	3601	87	0,8	106	1,0	97	19	193	0,10	12,44	0,95	15,16	1,28	1,36
Hradec Králové	3602	163	1,5	164	1,5	106	1	327	0,00	12,77	0,90	12,85	0,94	1,04
Chrudim	3603	96	0,9	138	1,3	118	42	234	0,18	12,87	0,91	18,50	1,34	1,47
Jičín	3604	87	0,8	112	1,0	137	25	199	0,13	14,60	1,09	18,80	1,20	1,11
Náchod	3605	77	0,7	92	0,9	113	15	169	0,09	9,36	0,70	11,18	1,00	1,43
Pardubice	3606	181	1,7	143	1,3	108	-38	324	-0,12	14,22	1,11	11,23	0,79	0,72
Rychnov nad Kněžnou	3607	79	0,7	96	0,9	90	17	175	0,10	14,40	1,04	17,50	1,29	1,24
Semily	3608	70	0,6	124	1,1	96	54	194	0,28	12,01	0,72	21,28	1,38	1,91
Švitavy	3609	90	0,8	120	1,1	106	30	210	0,14	12,99	1,03	17,31	1,52	1,47
Trutnov	3610	102	0,9	94	0,9	126	-8	196	-0,04	13,04	0,93	12,01	1,04	1,12
Ústí nad Orlicí	3611	101	0,9	171	1,6	192	70	272	0,26	11,03	0,87	18,68	1,77	2,04
Blansko	3701	81	0,7	100	0,9	100	19	181	0,10	10,64	0,94	13,14	0,91	0,96
Brno-město	3702	618	5,7	358	3,3	0	-260	976	-0,27	20,38	0,84	11,81	0,77	0,92
Brno-venkov	3703	240	2,2	339	3,1	196	99	579	0,17	17,73	1,14	25,05	0,83	0,72
Břeclav	3704	74	0,7	76	0,7	87	2	150	0,01	10,44	0,93	10,72	0,88	0,94
Zlín	3705	141	1,3	144	1,3	251	3	285	0,01	9,82	0,99	10,03	1,28	1,30
Hodonín	3706	110	1,0	91	0,8	134	-19	201	-0,09	10,29	1,01	8,51	1,11	1,09
Jihlava	3707	115	1,1	56	0,5	107	-59	171	-0,35	14,83	1,44	7,22	0,71	0,49
Kroměříž	3708	76	0,7	123	1,1	171	47	199	0,24	9,77	0,77	15,81	1,26	1,65
Prostějov	3709	80	0,7	132	1,2	112	52	212	0,25	10,01	0,82	16,51	1,32	1,60
Třebíč	3710	73	0,7	133	1,2	105	60	206	0,29	9,19	0,75	16,74	1,89	2,52
Uherské Hradiště	3711	81	0,7	132	1,2	268	51	213	0,24	7,67	0,81	12,50	1,50	1,85
Vyškov	3712	99	0,9	122	1,1	109	23	221	0,10	16,49	1,16	20,32	1,05	0,91
Znojmo	3713	78	0,7	108	1,0	151	30	186	0,16	10,76	1,08	14,90	1,45	1,34
Žďár nad Sázavou	3714	70	0,6	120	1,1	111	50	190	0,26	8,77	0,78	15,04	1,74	2,22
Bruntál	3801	85	0,8	96	0,9	122	11	181	0,06	15,43	0,99	17,42	1,53	1,54
Frydek-Místek	3802	109	1,0	181	1,7	184	72	290	0,25	8,15	0,72	13,54	0,92	1,27
Karviná	3803	295	2,7	130	1,2	322	-165	425	-0,39	18,45	1,03	8,13	0,85	0,83
Nový Jičín	3804	95	0,9	141	1,3	143	46	236	0,19	10,71	0,85	15,89	1,44	1,70
Olomouc	3805	244	2,3	146	1,3	209	-98	390	-0,25	15,25	1,35	9,13	0,80	0,59
Opava	3806	104	1,0	166	1,5	174	62	270	0,23	9,27	0,84	14,79	1,24	1,48
Ostrava-město	3807	382	3,5	208	1,9	68	-174	590	-0,29	17,95	0,96	9,77	0,82	0,86
Přerov	3808	120	1,1	104	1,0	174	-16	224	-0,07	12,93	0,96	11,21	1,13	1,18
Šumperk	3809	132	1,2	109	1,0	230	-23	241	-0,10	15,81	0,98	13,06	1,17	1,19
Vsetín	3810	77	0,7	67	0,6	120	-10	144	-0,07	8,05	0,86	7,00	0,98	1,14
Celkový součet		10815	100,0	10815	100,0	19771	0	21630	0,00	15,37	1,00	15,37	1,00	1,00

Migrační mobilita seniorů

Tabulková příloha 2: Migrační ukazatele na úrovni okresů pro 4 věkové kategorie a všechny migranty dohromady za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012; (migranti celkem, období 2010 – 2012)

Okresy		Všichni migranti celkem							intenzita vystěhování	intenzita přistěhování
		Vystěhovalí	v %	Přistěhovalí	v %	v rámci okresu	MS	MO	ME	
Praha	3100	54429	16,4	40987	12,4	0	-13442	95416	-0,14	43,8
Benešov	3201	2604	0,8	4010	1,2	2904	1406	6614	0,21	27,3
Beroun	3202	2213	0,7	5095	1,5	3053	2882	7308	0,39	59,2
Kladno	3203	4755	1,4	6257	1,9	5489	1502	11012	0,14	29,9
Kolín	3204	3472	1,0	4874	1,5	3070	1402	8346	0,17	35,9
Kutná Hora	3205	2475	0,7	2734	0,8	2558	259	5209	0,05	33,3
Mělník	3206	3453	1,0	5213	1,6	2992	1760	8666	0,20	33,1
Mladá Boleslav	3207	2819	0,9	3938	1,2	5380	1119	6757	0,17	22,8
Nymburk	3208	3356	1,0	5597	1,7	3119	2241	8953	0,25	35,6
Praha-východ	3209	6883	2,1	17406	5,2	2762	10523	24289	0,43	45,4
Praha-západ	3210	6388	1,9	14045	4,2	1721	7657	20433	0,37	51,2
Příbram	3211	2726	0,8	3891	1,2	3821	1165	6617	0,18	24,0
Rakovník	3212	1709	0,5	2183	0,7	1819	474	3892	0,12	30,8
České Budějovice	3301	4004	1,2	5591	1,7	7894	1587	9595	0,17	21,4
Český Krumlov	3302	2318	0,7	1833	0,6	2605	-485	4151	-0,12	37,8
Jindřichův Hradec	3303	2802	0,8	2523	0,8	2970	-279	5325	-0,05	30,3
Pelhřimov	3304	1949	0,6	1872	0,6	2044	-77	3821	-0,02	26,9
Písek	3305	1997	0,6	2239	0,7	2074	242	4236	0,06	28,3
Prachatice	3306	1924	0,6	1599	0,5	1777	-325	3523	-0,09	37,7
Strakonice	3307	1969	0,6	2067	0,6	2151	98	4036	0,02	27,8
Tábor	3308	2694	0,8	2627	0,8	4012	-67	5321	-0,01	26,2
Domazlice	3401	1532	0,5	1622	0,5	2493	90	3154	0,03	25,2
Cheb	3402	2586	0,8	2203	0,7	3421	-383	4789	-0,08	27,8
Karlovy Vary	3403	3845	1,2	2710	0,8	4167	-1135	6555	-0,17	32,5
Klatovy	3404	2443	0,7	2068	0,6	3078	-375	4511	-0,08	27,9
Plzeň-město	3405	7087	2,1	6232	1,9	1173	-855	13319	-0,06	38,3
Plzeň-jih	3406	2296	0,7	3023	0,9	1423	727	5319	0,14	37,0
Plzeň-sever	3407	2892	0,9	4516	1,4	1846	1624	7408	0,22	38,2
Rokycany	3408	1363	0,4	1893	0,6	1587	530	3256	0,16	28,6
Sokolov	3409	3339	1,0	2268	0,7	4414	-1071	5607	-0,19	36,4
Tachov	3410	1597	0,5	1495	0,5	2108	-102	3092	-0,03	30,1
Česká Lípa	3501	3848	1,2	2982	0,9	4709	-866	6830	-0,13	37,3
Děčín	3502	4081	1,2	3428	1,0	6005	-653	7509	-0,09	30,7
Chomutov	3503	3727	1,1	2797	0,8	6211	-930	6524	-0,14	29,6
Jablonec nad Nisou	3504	2856	0,9	2718	0,8	3002	-138	5574	-0,02	31,8
Liberec	3505	4276	1,3	4900	1,5	5804	624	9176	0,07	25,0
Litoměřice	3506	3093	0,9	3807	1,1	5066	714	6900	0,10	25,9
Louny	3507	3352	1,0	3501	1,1	3804	149	6853	0,02	38,6
Most	3508	4231	1,3	3103	0,9	4655	-1128	7334	-0,15	36,9
Teplice	3509	3795	1,1	3403	1,0	7221	-392	7198	-0,05	29,5
Ústí nad Labem	3510	3899	1,2	3297	1,0	3393	-602	7196	-0,08	32,4
Havlíčkův Brod	3601	2578	0,8	2316	0,7	2629	-262	4894	-0,05	27,1
Hradec Králové	3602	4766	1,4	4610	1,4	4529	-156	9376	-0,02	29,3
Chrudim	3603	3045	0,9	2971	0,9	3481	-74	6016	-0,01	29,2
Jičín	3604	2210	0,7	2572	0,8	2709	362	4782	0,08	27,7
Náchod	3605	3089	0,9	2584	0,8	4463	-505	5673	-0,09	27,5
Pardubice	3606	4431	1,3	4895	1,5	5299	464	9326	0,05	26,4
Rychnov nad Kněžnou	3607	2258	0,7	2211	0,7	2988	-47	4469	-0,01	28,6
Semily	3608	2566	0,8	2386	0,7	2208	-180	4952	-0,04	34,3
Švitavy	3609	2720	0,8	2467	0,7	3456	-253	5187	-0,05	25,9
Trutnov	3610	3475	1,0	2861	0,9	4444	-614	6336	-0,10	28,9
Ústí nad Orlicí	3611	3646	1,1	3027	0,9	4968	-619	6673	-0,09	26,2
Blansko	3701	2483	0,7	3197	1,0	3327	714	5680	0,13	23,2
Brno-město	3702	18930	5,7	11981	3,6	0	-6949	30911	-0,22	50,0
Brno-venkov	3703	6602	2,0	12912	3,9	5101	6310	19514	0,32	32,0
Břeclav	3704	2656	0,8	2901	0,9	3033	245	5557	0,04	23,1
Zlín	3705	3953	1,2	3106	0,9	5158	-847	7059	-0,12	20,5
Hodonín	3706	3278	1,0	2483	0,7	4272	-795	5761	-0,14	20,9
Jihlava	3707	2384	0,7	2359	0,7	3631	-25	4743	-0,01	21,3
Kroměříž	3708	2826	0,9	2768	0,8	3266	-58	5594	-0,01	26,3
Prostějov	3709	2744	0,8	2835	0,9	4130	91	5579	0,02	25,1
Třebíč	3710	2860	0,9	2071	0,6	3247	-789	4931	-0,16	25,2
Uherské Hradiště	3711	2809	0,8	2472	0,7	4397	-337	5281	-0,06	19,5
Vyškov	3712	2620	0,8	3551	1,1	2811	931	6171	0,15	29,3
Znojmo	3713	2320	0,7	2405	0,7	4285	85	4725	0,02	20,5
Žďár nad Sázavou	3714	2744	0,8	2122	0,6	3275	-622	4866	-0,13	23,1
Bruntál	3801	3091	0,9	2265	0,7	3842	-826	5356	-0,15	32,1
Frýdek-Místek	3802	4944	1,5	6464	1,9	7552	1520	11408	0,13	23,3
Karviná	3803	9730	2,9	5192	1,6	8978	-4538	14922	-0,30	37,0
Nový Jičín	3804	3963	1,2	3469	1,0	5144	-494	7432	-0,07	26,0
Olomouc	3805	5387	1,6	5434	1,6	8508	47	10821	0,00	23,2
Opava	3806	4040	1,2	4367	1,3	5420	327	8407	0,04	22,8
Ostrava-město	3807	12778	3,9	8112	2,4	2788	-4666	20890	-0,22	38,7
Přerov	3808	3705	1,1	2718	0,8	3856	-987	6423	-0,15	27,9
Šumperk	3809	4109	1,2	2842	0,9	7299	-1267	6951	-0,18	33,3
Vsetín	3810	2803	0,8	2147	0,6	4037	-656	4950	-0,13	19,3
Celkový součet		331620	100,0	331620	100,0	619946	0	663240	0,00	31,7

Tabulková příloha 3: Vnitrookresní stěhování v okresech České republiky v letech 2001 – 2003 a 2010 - 2012 (absolutní vyjádření)

Okres	Časový interval Věková skupina	Součet let 2001 - 2003					Součet let 2010 - 2012				
		všichni migranti	25 - 34	55 - 64	65 - 74	75 a více	všichni migranti	25 - 34	55 - 64	65 - 74	75 a více
Benešov	3201	2288	696	100	69	67	2904	748	176	77	85
Beroun	3202	2572	777	115	53	78	3053	786	169	84	84
Kladno	3203	4735	1219	225	121	224	5489	1295	375	169	211
Kolín	3204	2456	699	101	57	97	3070	804	197	64	69
Kutná Hora	3205	2136	605	76	52	72	2558	618	159	61	103
Mělník	3206	2510	704	111	81	118	2992	722	160	78	56
Mladá Boleslav	3207	4587	1319	198	102	225	5380	1534	275	98	96
Nymburk	3208	2591	746	116	61	158	3119	766	173	94	82
Praha-východ	3209	1389	340	77	59	176	2762	694	145	68	61
Praha-západ	3210	1120	268	50	46	146	1721	421	70	34	31
Příbram	3211	3459	922	140	132	229	3821	966	245	103	115
Rakovník	3212	1915	491	102	55	58	1819	455	123	56	48
České Budějovice	3301	6962	1855	325	146	304	7894	2016	471	209	184
Český Krumlov	3302	2103	553	92	41	60	2605	573	154	62	64
Jindřichův Hradec	3303	3191	841	132	83	149	2970	743	189	81	82
Pelhřimov	3304	1629	454	41	37	64	2044	542	107	54	55
Písek	3305	1666	414	81	60	120	2074	468	131	50	99
Prachatic	3306	1463	383	61	57	56	1777	411	136	53	47
Strakonice	3307	1906	524	84	80	144	2151	533	137	59	49
Tábor	3308	3527	973	113	85	225	4012	1020	226	87	127
Domažlice	3401	2200	616	73	67	101	2493	646	149	55	96
Cheb	3402	2676	620	146	65	98	3421	640	293	120	86
Karlovy Vary	3403	3798	935	215	116	117	4167	870	292	121	93
Klatovy	3404	2807	760	124	107	203	3078	741	193	85	100
Plzeň-město	3405	0	0	0	0	0	1173	285	79	31	16
Plzeň-jih	3406	1648	471	54	51	90	1423	363	79	35	50
Plzeň-sever	3407	1955	510	64	88	178	1846	489	106	42	60
Rokycany	3408	1541	399	69	67	155	1587	405	108	45	77
Sokolov	3409	3977	1008	184	92	105	4414	899	210	133	107
Tachov	3410	1731	454	70	56	64	2108	462	135	60	42
Česká Lípa	3501	4653	1122	212	103	107	4709	1056	300	131	127
Děčín	3502	4703	1174	247	118	176	6005	1203	371	157	162
Chomutov	3503	5318	1226	264	132	168	6211	1336	392	177	191
Jablonec nad Nisou	3504	2815	725	163	98	151	3002	640	195	100	113
Liberec	3505	4352	1147	256	109	171	5804	1273	437	158	158
Litoměřice	3506	4595	1263	158	144	241	5066	1261	299	140	156
Louny	3507	3236	838	124	85	121	3804	822	219	109	126
Most	3508	4169	890	189	113	169	4655	903	324	120	136
Teplice	3509	6911	1693	298	184	338	7221	1442	440	222	267
Ústí nad Labem	3510	2501	623	131	63	120	3393	697	193	113	108
Havlíčkův Brod	3601	2711	759	92	85	160	2629	716	159	78	97
Hradec Králové	3602	3801	1042	163	78	203	4529	1140	279	80	106
Chrudim	3603	3355	905	138	107	186	3481	992	186	59	118
Jičín	3604	2142	601	62	60	172	2709	619	188	61	137
Náchod	3605	3829	1030	151	105	268	4463	1043	217	87	113
Pardubice	3606	4288	1320	175	77	61	5299	1280	294	120	108
Rychnov nad Kněžnou	3607	3201	920	128	83	182	2988	809	159	71	90
Semily	3608	1746	531	51	64	75	2208	525	101	62	96
Svitavy	3609	2943	840	124	90	131	3456	894	161	73	106
Trutnov	3610	3723	957	174	116	209	4444	1079	245	119	126
Ústí nad Orlicí	3611	4424	1297	124	102	223	4968	1290	238	103	192
Blansko	3701	2555	789	91	87	118	3327	953	180	72	100
Brno-město	3702	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brno-venkov	3703	3610	1090	114	116	250	5101	1460	241	114	196
Břeclav	3704	2919	959	97	57	100	3033	812	155	55	87
Zlín	3705	5602	1756	238	176	270	5158	1494	310	134	251
Hodonín	3706	4642	1426	141	94	162	4272	1222	242	93	134
Jihlava	3707	3172	935	120	67	63	3631	1015	199	63	107
Kroměříž	3708	3466	972	156	120	223	3266	822	179	89	171
Prostějov	3709	4101	1092	200	151	309	4130	1026	272	114	112
Třebíč	3710	3473	989	137	78	190	3247	892	187	57	105
Uherské Hradiště	3711	5066	1442	209	193	334	4397	1314	224	115	268
Vyškov	3712	2391	721	93	73	131	2811	761	125	87	109
Znojmo	3713	4434	1228	161	138	284	4285	1155	231	127	151
Žďár nad Sázavou	3714	3229	975	103	78	132	3275	957	156	93	111
Bruntál	3801	3179	789	142	95	117	3842	742	256	117	122
Frýdek-Místek	3802	6511	1777	263	176	312	7552	1910	439	196	184
Karviná	3803	7836	1736	360	220	411	8978	1934	576	245	322
Nový Jičín	3804	4629	1288	146	89	162	5144	1347	219	103	143
Olomouc	3805	7422	2128	320	157	266	8508	2202	528	226	209
Opava	3806	4456	1339	134	99	218	5420	1513	289	136	174
Ostrava-město	3807	0	0	0	0	0	2788	644	146	53	68
Přerov	3808	3847	1031	162	107	255	3856	983	197	106	174
Šumperk	3809	6710	1832	263	170	273	7299	1650	475	218	230
Vsetín	3810	3911	1089	160	105	210	4037	1164	203	98	120
Česká republika	celkem	536646	151846	26121	15608	22571	619946	166999	39467	18504	19771

Tabulková příloha 5: Křížové tabulky stěhování mezi velikostními kategoriemi obcí pro 4 věkové kategorie a migranty celkem za roky 2001 – 2003 (migrační salda)

25-34 let		Emigrace z velikostní kategorie obce							
Imigrace do velikostní kategorie obce		PH	RC	VM	SM	MM	VES	SVES	Z
	PH	0	1540	2248	657	333	-216	-86	-2014
	RC	-1540	0	1612	563	181	-72	-11	-3100
	VM	-2248	-1612	0	-27	-323	-2248	-169	-937
	SM	-657	-563	27	0	-56	-233	-35	-243
	MM	-333	-181	323	56	0	157	69	-237
	VES	216	72	2248	233	-157	0	154	-132
	SVES	86	11	169	35	-69	-154	0	-9
	Z	2014	3100	937	243	237	132	9	0
55-64 let		Emigrace z velikostní kategorie obce							
Imigrace do velikostní kategorie obce		PH	RC	VM	SM	MM	VES	SVES	Z
	PH	0	31	-286	-166	-281	-1106	-166	-844
	RC	-31	0	-91	-179	-318	-1098	-109	-1013
	VM	286	91	0	-150	-479	-1541	-238	-108
	SM	166	179	150	0	-46	-151	-37	4
	MM	281	318	479	46	0	-61	-4	26
	VES	1106	1098	1541	151	61	0	7	118
	SVES	166	109	238	37	4	-7	0	13
	Z	844	1013	108	-4	-26	-118	-13	0
65-74 let		Emigrace z velikostní kategorie obce							
Imigrace do velikostní kategorie obce		PH	RC	VM	SM	MM	VES	SVES	Z
	PH	0	3	-161	-140	-134	-482	-65	-282
	RC	-3	0	-92	-65	-110	-342	-37	-260
	VM	161	92	0	-107	-147	260	36	-34
	SM	140	65	107	0	26	226	40	22
	MM	134	110	147	-26	0	281	70	83
	VES	482	342	-260	-226	-281	0	83	51
	SVES	65	37	-36	-40	-70	-83	0	-3
	Z	282	260	34	-22	-83	-51	3	0
75 let a více		Emigrace z velikostní kategorie obce							
Imigrace do velikostní kategorie obce		PH	RC	VM	SM	MM	VES	SVES	Z
	PH	0	14	-128	-183	-178	-368	-29	-275
	RC	-14	0	-116	-131	-236	-364	-15	-325
	VM	128	116	0	-291	-204	653	114	-8
	SM	183	131	291	0	23	487	128	39
	MM	178	236	204	-23	0	513	89	141
	VES	368	364	-653	-487	-513	0	213	90
	SVES	29	15	-114	-128	-89	-213	0	-4
	Z	275	325	8	-39	-141	-90	4	0
Celkem*		Emigrace z velikostní kategorie obce							
Imigrace do velikostní kategorie obce		PH	RC	VM	SM	MM	VES	SVES	Z
	PH	0	2804	2659	166	-801	-5287	-749	-9459
	RC	-2804	0	2545	39	-1052	-5522	-542	-14639
	VM	-2659	-2545	0	-1585	-4558	-15227	-1336	-2439
	SM	-166	-39	1585	0	-266	-1537	-50	-378
	MM	801	1052	4558	266	0	435	225	-114
	VES	5287	5522	15227	1537	-435	0	662	479
	SVES	749	542	1336	50	-225	-662	0	57
	Z	9459	14639	2439	378	114	-479	-57	0

*Poznámka: Celkem = všichni migranti bez ohledu na věk

Tabulková příloha 6: Křížové tabulky stěhování mezi velikostními kategoriemi obcí pro 4 věkové kategorie a migranty celkem za roky 2010 – 2012 (migrační salda)

25-34 let		Emigrace z velikostní kategorie obce							
Imigrace do velikostní kategorie obce		PH	RC	VM	SM	MM	VES	SVES	Z
	PH	0	1878	3895	1000	660	389	-145	-2556
	RC	-1878	0	2764	710	518	293	-39	-3700
	VM	-3895	-2764	0	17	-392	-3449	-525	-1519
	SM	-1000	-710	-17	0	41	-821	-108	-453
	MM	-660	-518	392	-41	0	-494	-122	-574
	VES	-389	-293	3449	821	494	0	-150	-398
	SVES	145	39	525	108	122	150	0	-27
	Z	2556	3700	1519	453	574	398	27	0
55-64 let		Emigrace z velikostní kategorie obce							
Imigrace do velikostní kategorie obce		PH	RC	VM	SM	MM	VES	SVES	Z
	PH	0	32	-390	-284	-402	-1806	-329	-1420
	RC	-32	0	-67	-164	-335	-1515	-211	-1334
	VM	390	67	0	-145	-689	-2325	-371	-130
	SM	284	164	145	0	-67	-346	-103	38
	MM	402	335	689	67	0	-104	-54	7
	VES	1806	1515	2325	346	104	0	-41	284
	SVES	329	211	371	103	54	41	0	48
	Z	1420	1334	130	-38	-7	-284	-48	0
65-74 let		Emigrace z velikostní kategorie obce							
Imigrace do velikostní kategorie obce		PH	RC	VM	SM	MM	VES	SVES	Z
	PH	0	-8	-281	-204	-190	-804	-135	-660
	RC	8	0	-119	-57	-186	-427	-61	-405
	VM	281	119	0	-21	-17	-67	5	4
	SM	204	57	21	0	-17	102	18	13
	MM	190	186	17	17	0	142	23	24
	VES	804	427	67	-102	-142	0	26	44
	SVES	135	61	-5	-18	-23	-26	0	7
	Z	660	405	-4	-13	-24	-44	-7	0
75 let a více		Emigrace z velikostní kategorie obce							
Imigrace do velikostní kategorie obce		PH	RC	VM	SM	MM	VES	SVES	Z
	PH	0	-15	-227	-196	-209	-548	-51	-385
	RC	15	0	-59	-78	-145	-265	-32	-275
	VM	227	59	0	-116	-77	366	53	-55
	SM	196	78	116	0	62	252	39	18
	MM	209	145	77	-62	0	219	47	36
	VES	548	265	-366	-252	-219	0	80	54
	SVES	51	32	-53	-39	-47	-80	0	-3
	Z	385	275	55	-18	-36	-54	3	0
Celkem*		Emigrace z velikostní kategorie obce							
Imigrace do velikostní kategorie obce		PH	RC	VM	SM	MM	VES	SVES	Z
	PH	0	3695	4876	335	-511	-6528	-1435	-13874
	RC	-3695	0	4219	299	-486	-5625	-793	-16536
	VM	-4876	-4219	0	-602	-3395	-17525	-2477	-3318
	SM	-335	-299	602	0	66	-2771	-558	-742
	MM	511	486	3395	-66	0	-1387	-524	-905
	VES	6528	5625	17525	2771	1387	0	-528	722
	SVES	1435	793	2477	558	524	528	0	99
	Z	13874	16536	3318	742	905	-722	-99	0

*Poznámka: Celkem = všichni migranti bez ohledu na věk

Tabulková příloha 7: Migrační ukazatele na úrovni velikostních kategorií obcí za 4 věkové kategorie a všechny migranty celkem za roky 2001 – 2003 a 2010 - 2012

Velikostní kategorie obcí (2001 - 2003)	25 - 34 let							Všichni migranti						
	Vystěhovalí	v %	Přistěhovalí	v %	MS	MO	ME	Vystěhovalí	v %	Přistěhovalí	v %	MS	MO	ME
PH (Praha)	9939	7,9	12401	9,8	2462	22340	0,11	40392	9,1	29725	6,7	-10667	70117	-0,15
RC (50 tis. a více)	17907	14,2	15540	12,3	-2367	33447	-0,07	66985	15,0	45010	10,1	-21975	111995	-0,20
VM (10 - 50 tis.)	33044	26,2	25481	20,2	-7563	58525	-0,13	118861	26,7	88512	19,9	-30349	207373	-0,15
SM (5 - 10 tis.)	13055	10,4	11292	9,0	-1763	24347	-0,07	43109	9,7	42258	9,5	-851	85367	-0,01
MM (2 - 5 tis.)	14203	11,3	14058	11,2	-145	28261	-0,01	47537	10,7	54760	12,3	7223	102297	0,07
VES (200 - 2 tis.)	26736	21,2	29371	23,3	2635	56107	0,05	90125	20,2	118404	26,6	28279	208529	0,14
SVES (0 - 200)	3299	2,6	3368	2,7	69	6667	0,01	12060	2,7	13907	3,1	1847	25967	0,07
Z	7849	6,2	14521	11,5	6672	22370	0,30	26051	5,9	52544	11,8	26493	78595	0,34
Velikostní kategorie obcí (2010 - 2012)	25 - 34 let							Všichni migranti						
	Vystěhovalí	v %	Přistěhovalí	v %	MS	MO	ME	Vystěhovalí	v %	Přistěhovalí	v %	MS	MO	ME
PH (Praha)	11853	8,4	16974	12,0	5121	28827	0,18	54429	10,4	40987	7,8	-13442	95416	-0,14
RC (50 tis. a více)	19745	14,0	18413	13,0	-1332	38158	-0,03	77325	14,8	54708	10,5	-22617	132033	-0,17
VM (10 - 50 tis.)	37167	26,3	24640	17,5	-12527	61807	-0,20	134562	25,7	98150	18,8	-36412	232712	-0,16
SM (5 - 10 tis.)	13883	9,8	10815	7,7	-3068	24698	-0,12	48294	9,2	44257	8,5	-4037	92551	-0,04
MM (2 - 5 tis.)	15705	11,1	13688	9,7	-2017	29393	-0,07	55280	10,6	56790	10,9	1510	112070	0,01
VES (200 - 2 tis.)	29180	20,7	32714	23,2	3534	61894	0,06	103270	19,7	137300	26,3	34030	240570	0,14
SVES (0 - 200)	3641	2,6	4703	3,3	1062	8344	0,13	13205	2,5	19619	3,8	6414	32824	0,20
Z	9967	7,1	19194	13,6	9227	29161	0,32	36632	7,0	71186	13,6	34554	107818	0,32

Tabulková příloha 7: Migrační ukazatele na úrovni velikostních kategorií obcí za 4 věkové kategorie a všechny migranty celkem za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

Velikostní kategorie obcí (2001 - 2003)	55 - 64 let						65 - 74 let						75 a více let					
	Vystěhovalí		Přistěhovalí		MS		Vystěhovalí		Přistěhovalí		MS		Vystěhovalí		Přistěhovalí		MS	
	v %		v %		v %		v %		v %		v %		v %		v %		v %	
PH (Praha)	3801	16,8	983	4,3	-2818	4784	1842	581	14,0	581	-1261	2423	1869	10,1	722	3,9	-1147	2591
RC (50 tis. a více)	4478	19,8	1639	7,2	-2839	6117	1978	1069	15,1	1069	-909	3047	2448	13,2	1247	6,7	-1201	3695
VM (10 - 50 tis.)	6048	26,7	3908	17,2	-2140	9956	2811	3073	21,4	3073	262	5884	3930	21,2	4438	23,9	508	8368
SM (5 - 10 tis.)	1699	7,5	1965	8,7	266	3664	939	7,2	1565	11,9	626	2504	1502	8,1	2784	15,0	1282	4286
MM (2 - 5 tis.)	1725	7,6	2810	12,4	1085	4535	1170	8,9	1969	15,0	799	3139	1923	10,4	3258	17,6	1335	5181
VES (200 - 2 tis.)	3374	14,9	7457	32,9	4083	10831	3119	23,8	3311	25,2	192	6430	4919	26,5	4304	23,2	-615	9223
SVES (0 - 200)	442	1,9	1001	4,4	559	1443	488	3,7	356	2,7	-132	844	829	4,5	325	1,8	-504	1154
Z	1106	4,9	2910	12,8	1804	4016	779	5,9	1202	9,2	423	1981	1136	6,1	1478	8,0	342	2614
Velikostní kategorie obcí (2010 - 2012)	55 - 64 let						65 - 74 let						75 a více let					
	Vystěhovalí		Přistěhovalí		MS		Vystěhovalí		Přistěhovalí		MS		Vystěhovalí		Přistěhovalí		MS	
	v %		v %		v %		v %		v %		v %		v %		v %		v %	
PH (Praha)	6066	17,7	1467	4,3	-4599	7533	2976	694	18,6	694	-2282	3670	2293	13,8	662	4,0	-1631	2955
RC (50 tis. a více)	6144	17,9	2486	7,2	-3658	8630	2636	1389	16,5	1389	-1247	4025	2406	14,5	1567	9,5	-839	3973
VM (10 - 50 tis.)	8854	25,8	5651	16,4	-3203	14505	3236	3540	20,3	3540	304	6776	3516	21,2	3973	24,0	457	7489
SM (5 - 10 tis.)	2698	7,9	2813	8,2	115	5511	1151	7,2	1549	9,7	398	2700	1380	8,3	2141	12,9	761	3521
MM (2 - 5 tis.)	2777	8,1	4119	12,0	1342	6896	1321	8,3	1920	12,0	599	3241	1741	10,5	2412	14,6	671	4153
VES (200 - 2 tis.)	5009	14,6	11348	33,0	6339	16357	3198	20,0	4322	27,1	1124	7520	3700	22,3	3810	23,0	110	7510
SVES (0 - 200)	711	2,1	1868	5,4	1157	2579	432	2,7	563	3,5	131	995	499	3,0	360	2,2	-139	859
Z	2094	6,1	4601	13,4	2507	6695	1019	6,4	1992	12,5	973	3011	1021	6,2	1631	9,9	610	2652

Tabulková příloha 8: Důvody stěhování ve vztahu k velikostním skupinám obcí pro věkové kategorie 25 – 34 let, 65 – 74 let a pro všechny migranty celkem za roky 2001 – 2003 (migrační salda)

25 - 34 let	PH	RC	VM	SM	MM	VES	SVES	Z
Změna pracoviště	1228	371	-478	-343	-302	-490	16	-1
Přiblížení k pracovišti	1836	864	-465	-435	-469	-1230	-72	-28
Studium	133	61	-106	-26	0	-42	-8	-12
Zdravotní důvody	-24	2	-22	-11	32	7	-5	21
Sňatek	1305	620	-573	-234	-207	-997	-138	225
Rozvod	17	209	180	93	-66	-275	-24	-134
Bytové důvody	-1619	-3206	-5358	-840	1424	4735	260	4601
Následování rod. přís.	14	-419	-467	12	-22	319	51	511
Ostatní	-428	-869	-274	22	-535	608	-11	1489
65 - 74 let	PH	RC	VM	SM	MM	VES	SVES	Z
Změna pracoviště	-6	-5	7	2	1	4	-4	1
Přiblížení k pracovišti	-3	0	-2	-4	8	0	1	0
Studium	1	2	-2	3	-1	-2	0	-1
Zdravotní důvody	-115	-80	207	246	389	-451	-136	-60
Sňatek	6	1	-5	5	4	-10	-1	0
Rozvod	-5	2	-1	-3	5	5	-1	-2
Bytové důvody	-487	-374	-136	85	288	388	4	232
Následování rod. přís.	-56	-113	22	21	-11	55	25	57
Ostatní	-596	-342	172	271	116	203	-18	196
Migranti celkem	PH	RC	VM	SM	MM	VES	SVES	Z
Změna pracoviště	2201	782	-899	-608	-595	-931	54	-3
Přiblížení k pracovišti	3004	1634	-556	-703	-1003	-2153	-98	-123
Studium	631	398	-600	-164	-129	-90	24	-70
Zdravotní důvody	-816	-808	493	1112	1609	-1098	-502	14
Sňatek	1848	873	-1016	-436	-293	-1328	-202	553
Rozvod	-96	300	258	93	-78	-307	18	-188
Bytové důvody	-8049	-11990	-16717	-1991	5669	18560	1578	12938
Následování rod. přís.	-4172	-6971	-7659	456	2019	8095	446	7782
Ostatní	-5218	-6192	-3655	1385	26	7534	529	5591

Migrační mobilita seniorů

Tabulková příloha 9: Balance migrace Jihočeského kraje pro 4 věkové kategorie pro roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

25 - 34 let	Migrační objem	Počet imigrantů	Počet emigrantů	Migrační saldo
2001	1686	814	872	-58
2002	1852	839	1013	-174
2003	1802	818	984	-166
Celkem	5340	2471	2869	-398
2010	2016	880	1136	-256
2011	1799	752	1047	-295
2012	1961	845	1116	-271
Celkem	5776	2477	3299	-822
55 - 64 let	Migrační objem	Počet imigrantů	Počet emigrantů	Migrační saldo
2001	313	221	92	129
2002	363	258	105	153
2003	356	238	118	120
Celkem	1032	717	315	402
2010	483	334	149	185
2011	432	294	138	156
2012	443	294	149	145
Celkem	1358	922	436	486
65 - 74 let	Migrační objem	Počet imigrantů	Počet emigrantů	Migrační saldo
2001	181	127	54	73
2002	213	144	69	75
2003	182	119	63	56
Celkem	576	390	186	204
2010	218	147	71	76
2011	244	171	73	98
2012	252	182	70	112
Celkem	714	500	214	286
75 a více let	Migrační objem	Počet imigrantů	Počet emigrantů	Migrační saldo
2001	223	131	92	39
2002	251	160	91	69
2003	235	149	86	63
Celkem	709	440	269	171
2010	245	157	88	69
2011	282	198	84	114
2012	234	143	91	52
Celkem	761	498	263	235

Tabulková příloha 10: Počet migrantů a migrační saldo Jihočeského kraje podle pohlaví za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

Emigranti										
	2001	2002	2003	Celkem	v %	2010	2011	2012	Celkem	v %
Muži	60	76	57	193	33	92	80	90	262	37
Ženy	129	128	137	394	67	149	144	147	440	63
Imigranti										
	2001	2002	2003	Celkem	v %	2010	2011	2012	Celkem	v %
Muži	128	166	138	432	38	236	240	213	689	45
Ženy	219	255	231	705	62	283	293	274	850	55
Vnitřní migrace										
	2001	2002	2003	Celkem	v %	2010	2011	2012	Celkem	v %
Muži	268	302	280	850	33	350	387	345	1082	41
Ženy	555	637	506	1698	67	537	549	472	1558	59

	Migrační saldo	
	muži	ženy
2001	68	90
2002	90	127
2003	81	94
Celkem	239	311
2010	144	134
2011	160	149
2012	123	127
Celkem	427	410

Tabulková příloha 11: Počty emigrantů a imigrantů jihočeských okresů za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012 ve vztahu k ostatním krajům ČR celkem

<i>emigranti (60let a výše) z okresů JC do ostatních krajů ČR</i>										
	2001	2002	2003	Celkem	v %	2010	2011	2012	Celkem	v %
Jindřichův Hradec	35	50	47	132	22,5	50	48	42	140	20
České Budějovice	40	42	33	115	20	45	47	42	134	19
Český Krumlov	13	15	16	44	7,5	24	17	8	49	7
Prachatice	13	16	17	46	8	17	19	29	65	9
Strakonice	26	15	21	62	10,5	20	24	26	70	10
Písek	22	26	32	80	13,5	34	28	32	94	13,5
Tábor	40	42	26	108	18	51	41	58	150	21,5
<i>imigranti (60 let a výše) do okresů JC z ostatních krajů ČR</i>										
	2001	2002	2003	Celkem	v %	2010	2011	2012	Celkem	v %
Jindřichův Hradec	59	96	81	236	21	104	82	80	266	17
České Budějovice	73	75	78	226	20	106	125	89	320	21
Český Krumlov	17	27	28	72	6,5	38	31	41	110	7
Prachatice	33	36	33	102	9	35	46	42	123	8
Strakonice	41	57	42	140	12	59	71	63	193	12,5
Písek	53	60	40	153	13,5	87	85	73	245	16
Tábor	71	70	67	208	18	90	93	99	282	18,5
<i>emigranti (z celé populace) z okresů JC do ostatních krajů ČR</i>										
	2001	2002	2003	Celkem	v %	2010	2011	2012	Celkem	v %
Jindřichův Hradec	569	567	558	1694	19,5	547	584	580	1711	18,5
České Budějovice	564	608	571	1743	20,0	611	597	654	1862	20,5
Český Krumlov	230	271	232	733	8,5	261	211	256	728	8,0
Prachatice	248	314	240	802	9,0	283	273	284	840	9,0
Strakonice	337	368	315	1020	12,0	325	326	391	1042	11,5
Písek	362	330	370	1062	12,0	374	406	408	1188	13,0
Tábor	508	578	547	1633	19,0	567	584	624	1775	19,5
<i>imigranti (z celé populace) do okresů JC z ostatních krajů ČR</i>										
	2001	2002	2003	Celkem	v %	2010	2011	2012	Celkem	v %
Jindřichův Hradec	586	683	557	1826	19,0	602	509	582	1693	17,0
České Budějovice	760	680	709	2149	22,5	811	753	806	2370	24,0
Český Krumlov	255	261	257	773	8,0	249	221	276	746	7,5
Prachatice	273	262	269	804	8,5	235	256	239	730	7,5
Strakonice	376	331	347	1054	11,0	395	359	427	1181	12,0
Písek	375	395	367	1137	12,0	433	473	492	1398	14,0
Tábor	642	623	539	1804	19,0	555	633	611	1799	18,0

Tabulková příloha 12: Absolutní a relativní počty imigrantů a emigrantů do a z Jihočeského kraje ve vztahu k ostatním krajům České republiky pro osoby nad 60 let a všechny migranty celkem za období let 2001 – 2003 a 2010 – 2012

Počet imigrantů do JC z:					Počet imigrantů do JC z:				
60 let a výše	2001 - 2003	v %	2010 - 2012	v %	migranti celkem	2001 - 2003	v %	2010 - 2012	v %
hlavní město Praha	446	39,2	706	45,9	hlavní město Praha	2249	23,6	2552	25,8
Jihomoravský kraj	60	5,3	55	3,6	Jihomoravský kraj	643	6,7	604	6,1
Karlovarský kraj	63	5,5	57	3,7	Karlovarský kraj	395	4,1	366	3,7
Královéhradecký kraj	26	2,3	43	2,8	Královéhradecký kraj	286	3,0	262	2,7
Liberecký kraj	18	1,6	48	3,1	Liberecký kraj	243	2,5	277	2,8
Moravskoslezský kraj	38	3,3	65	4,2	Moravskoslezský kraj	523	5,5	542	5,5
Olomoucký kraj	23	2,0	25	1,6	Olomoucký kraj	299	3,1	221	2,2
Pardubický kraj	19	1,7	22	1,4	Pardubický kraj	243	2,5	235	2,4
Plzeňský kraj	76	6,7	82	5,3	Plzeňský kraj	829	8,7	874	8,8
Středočeský kraj	156	13,7	217	14,1	Středočeský kraj	1577	16,5	1737	17,6
Ústecký kraj	102	9,0	99	6,4	Ústecký kraj	818	8,6	801	8,1
kraj Vysočina	98	8,6	98	6,4	kraj Vysočina	1239	13,0	1220	12,3
Zlínský kraj	12	1,1	22	1,4	Zlínský kraj	203	2,1	193	2,0
Spolu	1 137	100	1 539	100	Spolu	9 547	100,0	9 884	100,0
Počet emigrantů z JC do:					Počet emigrantů z JC do:				
60 let a výše	2001 - 2003	v %	2010 - 2012	v %	migranti celkem	2001 - 2003	v %	2010 - 2012	v %
hlavní město Praha	123	20,8	123	17,7	hlavní město Praha	2 307	26,6	2 893	31,7
Jihomoravský kraj	29	4,9	49	7,0	Jihomoravský kraj	596	6,9	588	6,4
Karlovarský kraj	19	3,2	22	3,2	Karlovarský kraj	248	2,9	164	1,8
Královéhradecký kraj	15	2,5	29	4,2	Královéhradecký kraj	192	2,2	210	2,3
Liberecký kraj	17	2,9	14	2,0	Liberecký kraj	224	2,6	226	2,5
Moravskoslezský kraj	22	3,7	24	3,4	Moravskoslezský kraj	272	3,1	237	2,6
Olomoucký kraj	14	2,4	19	2,7	Olomoucký kraj	224	2,6	160	1,8
Pardubický kraj	25	4,2	14	2,0	Pardubický kraj	262	3,0	174	1,9
Plzeňský kraj	66	11,1	77	11,1	Plzeňský kraj	928	10,7	966	10,6
Středočeský kraj	116	19,6	154	22,1	Středočeský kraj	1661	19,1	1932	21,2
Ústecký kraj	59	10,0	61	8,8	Ústecký kraj	639	7,4	492	5,4
kraj Vysočina	76	12,8	97	13,9	kraj Vysočina	991	11,4	980	10,7
Zlínský kraj	11	1,9	13	1,9	Zlínský kraj	143	1,6	103	1,1
Spolu	592	100	696	100	Spolu	8 687	100,0	9 125	100,0

Tabulková příloha 13: Migrační bilance okresu České Budějovice a krajského města pro jednotlivé věkové kategorie a migranty celkem za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

2001-2003	celkem			25 - 34 let			55 - 64 let		
	Vystěhovalí	Přistěhovalí	MS	Vystěhovalí	Přistěhovalí	MS	Vystěhovalí	Přistěhovalí	MS
Okres CB	3855	4565	710	1151	1451	300	194	204	10
Obec České Budějovice	6100	3548	-2552	1529	1279	-250	346	127	-219

2001-2003	65 - 74 let			75 a více let		
	Vystěhovalí	Přistěhovalí	MS	Vystěhovalí	Přistěhovalí	MS
Okres CB	105	126	21	149	145	-4
Obec České Budějovice	130	83	-47	211	100	-111

2010-2012	celkem			25 - 34 let			55 - 64 let		
	Vystěhovalí	Přistěhovalí	MS	Vystěhovalí	Přistěhovalí	MS	Vystěhovalí	Přistěhovalí	MS
Okres CB	4004	5000	996	1227	1850	623	256	275	19
Obec České Budějovice	5760	4703	-1057	1541	1563	22	394	232	-162

2010-2012	65 - 74 let			75 a více let		
	Vystěhovalí	Přistěhovalí	MS	Vystěhovalí	Přistěhovalí	MS
Okres CB	109	153	44	92	243	151
Obec České Budějovice	151	124	-27	100	206	106

Tabulková příloha 14: Vystěhovalí z města České Budějovice podle okresu přistěhování pro 4 věkové kategorie a migranty celkem za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

Okresy		Počet vystěhovalých z Českých Budějovic do okresů v letech 2001-2003 (součet)					Počet vystěhovalých z Českých Budějovic do okresů v letech 2010-2012 (součet)				
		Celkem	25-34	55-64	65-74	75+	Celkem	25-34	55-64	65-74	75+
3100	Praha	332	148	11	5	10	377	186	11	2	7
3201	Benešov	17	6	2	-	-	25	8	-	-	1
3202	Beroun	15	6	-	-	-	25	6	1	-	1
3203	Kladno	21	6	-	-	-	11	5	1	1	-
3204	Kolín	8	3	-	-	-	5	1	-	-	-
3205	Kutná Hora	7	2	-	-	-	3	1	1	-	-
3206	Mělník	7	4	1	-	-	6	2	1	-	-
3207	Mladá Boleslav	6	1	2	-	-	5	2	-	-	-
3208	Nymburk	1	1	-	-	-	18	8	-	-	-
3209	Praha-východ	39	10	1	1	-	42	22	1	-	-
3210	Praha-západ	18	12	-	-	-	42	19	-	1	-
3211	Příbram	12	6	-	-	-	12	7	-	-	1
3212	Rakovník	2	-	-	-	-	7	4	-	-	-
3301	České Budějovice	3883	863	210	72	142	3637	866	243	86	52
3302	Český Krumlov	512	138	38	9	13	447	114	46	13	7
3303	Jindřichův Hradec	200	43	15	11	10	191	44	19	4	9
3304	Pelhřimov	41	6	2	1	2	31	5	3	2	2
3305	Písek	90	22	8	2	4	78	18	5	2	2
3306	Prachatice	184	41	12	9	8	154	33	15	7	3
3307	Strakonice	87	24	7	1	3	94	26	8	9	1
3308	Tábor	126	39	14	6	5	111	40	6	4	2
3401	Domažlice	3	1	-	-	-	5	1	-	1	-
3402	Cheb	12	3	-	-	1	6	3	-	1	1
3403	Karlovy Vary	13	4	1	2	1	13	4	-	1	1
3404	Klatovy	26	6	2	3	1	27	4	4	1	1
3405	Plzeň-město	50	17	1	-	1	39	16	2	1	1
3406	Plzeň-jih	7	-	-	-	-	4	1	1	1	-
3407	Plzeň-sever	6	1	-	1	-	10	2	2	-	-
3408	Rokycany	9	-	-	-	1	6	3	-	-	-
3409	Sokolov	7	2	1	-	1	5	2	-	-	-
3410	Tachov	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-
3501	Česká Lípa	9	2	1	1	-	6	-	-	1	-
3502	Děčín	8	1	-	-	-	5	-	-	-	-
3503	Chomutov	6	1	1	-	-	4	1	-	-	-
3504	Jablonec nad Nisou	4	1	1	-	-	6	1	-	-	-
3505	Liberec	19	5	-	-	1	24	5	-	-	-
3506	Litoměřice	4	3	-	1	-	14	5	-	1	-
3507	Louny	10	5	-	-	1	4	1	-	-	-
3508	Most	13	5	1	-	-	6	3	-	-	1
3509	Teplice	11	1	2	-	1	15	3	3	-	-
3510	Ústí nad Labem	11	1	1	-	-	7	2	-	1	-
3601	Havlíčkův Brod	13	6	3	-	1	8	3	-	-	1
3602	Hradec Králové	7	3	-	-	-	13	2	-	-	1
3603	Chrudim	13	2	-	-	1	1	1	-	-	-
3604	Jičín	1	-	-	-	-	2	-	1	-	-
3605	Náchod	4	1	-	-	-	1	-	-	1	-
3606	Pardubice	16	7	-	1	-	17	4	-	-	-
3607	Rychnov nad Kněž.	1	-	-	-	-	5	1	1	1	-
3608	Semily	2	-	-	1	-	4	-	-	-	-
3609	Svitavy	4	-	1	-	1	6	2	1	-	-
3610	Trutnov	3	1	-	-	-	3	1	1	-	-

Pokračování tabulkové přílohy 14: Vystěhovalí z města České Budějovice podle okresu přistěhování pro 4 věkové kategorie a migranty celkem za roky 2001 – 2003 a 2010 – 2012

Okresy		Počet vystěhovalých z Českých Budějovic do okresů v letech 2001-2003 (součet)					Počet vystěhovalých z Českých Budějovic do okresů v letech 2010-2012 (součet)				
		Celkem	25-34	55-64	65-74	75+	Celkem	25-34	55-64	65-74	75+
3702	Brno-město	42	15	-	-	1	35	15	2	4	1
3703	Brno-venkov	5	2	-	-	-	14	7	1	-	-
3704	Břeclav	7	5	-	-	-	6	3	1	-	-
3705	Zlín	6	3	-	-	-	4	1	1	-	-
3706	Hodonín	8	2	-	-	-	3	1	1	-	-
3707	Jihlava	12	3	1	-	-	12	1	-	-	1
3708	Kroměříž	2	1	-	-	-	3	1	-	2	-
3709	Prostějov	4	2	-	-	-	4	2	-	-	-
3710	Třebíč	15	4	3	-	-	10	3	2	-	-
3711	Uherské Hradiště	2	2	-	-	-	2	-	-	-	1
3712	Vyškov	7	2	1	1	-	2	1	-	-	-
3713	Znojmo	10	5	-	2	-	5	-	-	-	-
3714	Žďár nad Sázavou	4	1	-	-	-	3	-	1	-	-
3801	Bruntál	5	-	-	-	-	4	3	-	-	-
3802	Frydek-Místek	5	1	1	-	-	8	-	2	-	1
3803	Karviná	1	1	-	-	-	16	3	-	-	-
3804	Nový Jičín	3	2	-	-	-	3	2	1	-	-
3805	Olomouc	11	6	-	-	1	6	3	-	1	-
3806	Opava	7	3	-	-	-	3	2	-	-	-
3807	Ostrava-město	7	2	-	-	-	11	2	2	2	-
3808	Přerov	8	1	-	-	-	0	-	-	-	-
3809	Šumperk	7	1	-	-	-	9	2	2	-	-
3810	Vsetín	3	-	1	-	-	1	-	-	-	-
Celkem		6083	1524	346	130	211	5752	1540	393	151	99

Tabulková příloha 15: Vývoj migrace z Českých Budějovic do okresů Jihočeského kraje a naopak pro 4 věkové kategorie a migranty celkem v letech 2001 – 2003 a 2010 – 2012 (absolutní i relativní údaje)

Okres	Období 2001 - 2003									
	počet vystěhovalých z Českých Budějovic do okresů					počet vystěhovalých z Českých Budějovic do okresů (v %)				
	celkem	25-34	55-64	65-74	75+	celkem	25-34	55-64	65-74	75+
Jindřichův Hradec	200	43	15	11	10	3,9	3,7	4,9	10,0	5,4
Český Krumlov	512	138	38	9	13	10,1	11,8	12,5	8,2	7,0
Prachatice	184	41	12	9	8	3,6	3,5	3,9	8,2	4,3
Strakonice	87	24	7	1	3	1,7	2,1	2,3	0,9	1,6
Písek	90	22	8	2	4	1,8	1,9	2,6	1,8	2,2
Tábor	126	39	14	6	5	2,5	3,3	4,6	5,5	2,7
České Budějovice	3883	863	210	72	142	76,4	73,8	69,1	65,5	76,8

Okres	Období 2001 - 2003									
	počet přistěhovalých do Českých Budějovic z okresů					počet přistěhovalých do Českých Budějovic z okresů (v %)				
	celkem	25-34	55-64	65-74	75+	celkem	25-34	55-64	65-74	75+
Jindřichův Hradec	260	98	1	5	8	10,8	11,4	1,4	12,5	16,7
Český Krumlov	420	125	13	5	9	17,5	14,6	18,1	12,5	18,8
Prachatice	137	48	4	5	2	5,7	5,6	5,6	12,5	4,2
Strakonice	112	43	3	2	2	4,7	5,0	4,2	5,0	4,2
Písek	90	29	2	1	4	3,8	3,4	2,8	2,5	8,3
Tábor	169	63	7	4	3	7,1	7,3	9,7	10,0	6,3
České Budějovice	1209	453	42	18	20	50,4	52,7	58,3	45,0	41,7

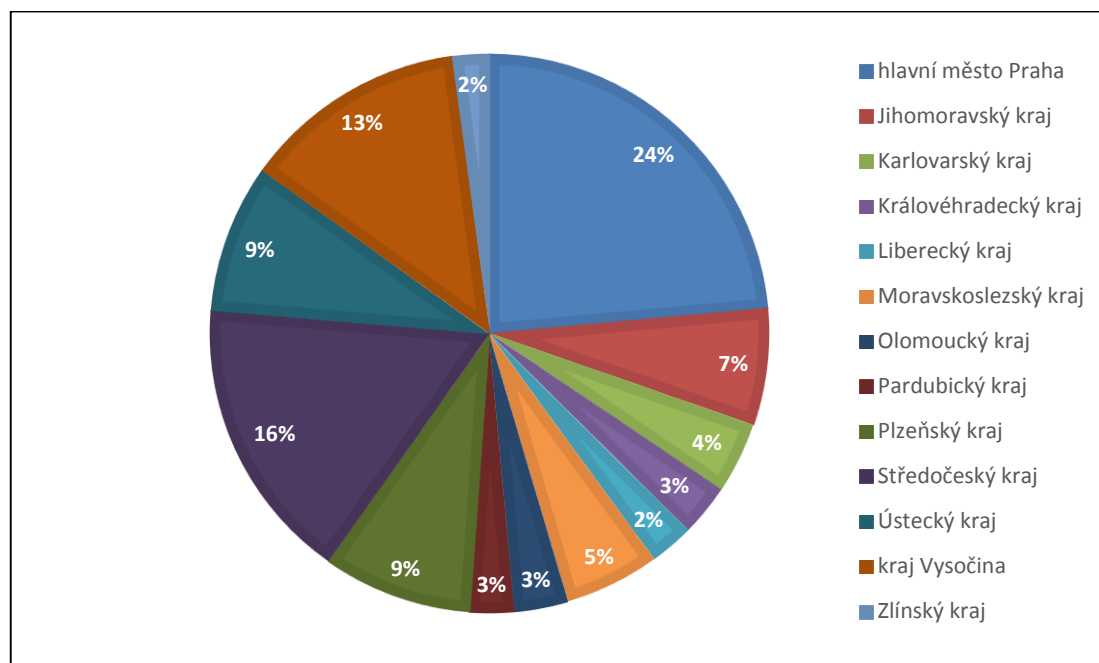
Okres	Období 2010 - 2012									
	počet vystěhovalých z Českých Budějovic do okresů					počet vystěhovalých z Českých Budějovic do okresů (v %)				
	celkem	25-34	55-64	65-74	75+	celkem	25-34	55-64	65-74	75+
Jindřichův Hradec	306	44	28	6	14	4,2	3,9	5,5	3,3	10,3
Český Krumlov	700	114	68	18	13	9,7	10,0	13,4	9,8	9,6
Prachatice	239	33	21	9	6	3,3	2,9	4,1	4,9	4,4
Strakonice	141	26	11	14	1	1,9	2,3	2,2	7,6	0,7
Písek	122	18	7	4	3	1,7	1,6	1,4	2,2	2,2
Tábor	167	40	11	6	4	2,3	3,5	2,2	3,3	2,9
České Budějovice	5556	866	362	127	95	76,8	75,9	71,3	69,0	69,9

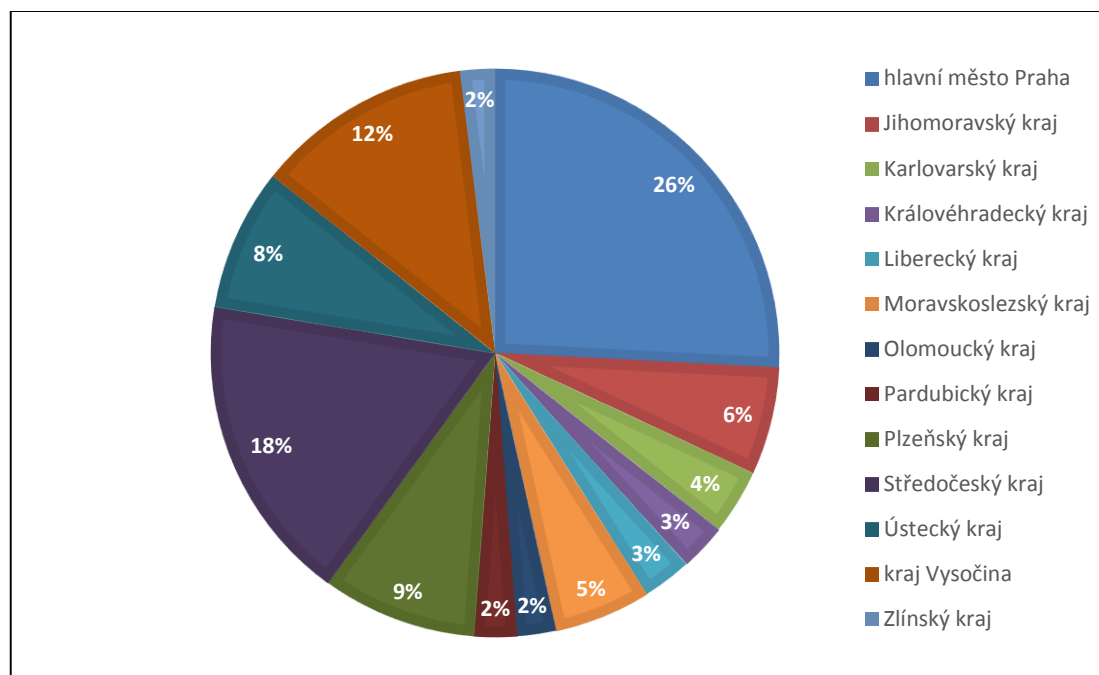
Okres	Období 2010 - 2012									
	počet přistěhovalých do Českých Budějovic z okresů					počet přistěhovalých do Českých Budějovic z okresů (v %)				
	celkem	25-34	55-64	65-74	75+	celkem	25-34	55-64	65-74	75+
Jindřichův Hradec	508	106	13	14	20	9,2	9,6	4,9	9,8	8,0
Český Krumlov	924	189	41	17	41	16,7	17,2	15,4	11,9	16,5
Prachatice	435	110	10	11	22	7,9	10,0	3,7	7,7	8,8
Strakonice	201	54	11	2	8	3,6	4,9	4,1	1,4	3,2
Písek	205	52	10	3	17	3,7	4,7	3,7	2,1	6,8
Tábor	307	77	5	3	18	5,6	7,0	1,9	2,1	7,2
České Budějovice	2947	513	177	93	123	53,3	46,6	66,3	65,0	49,4

Grafické přílohy

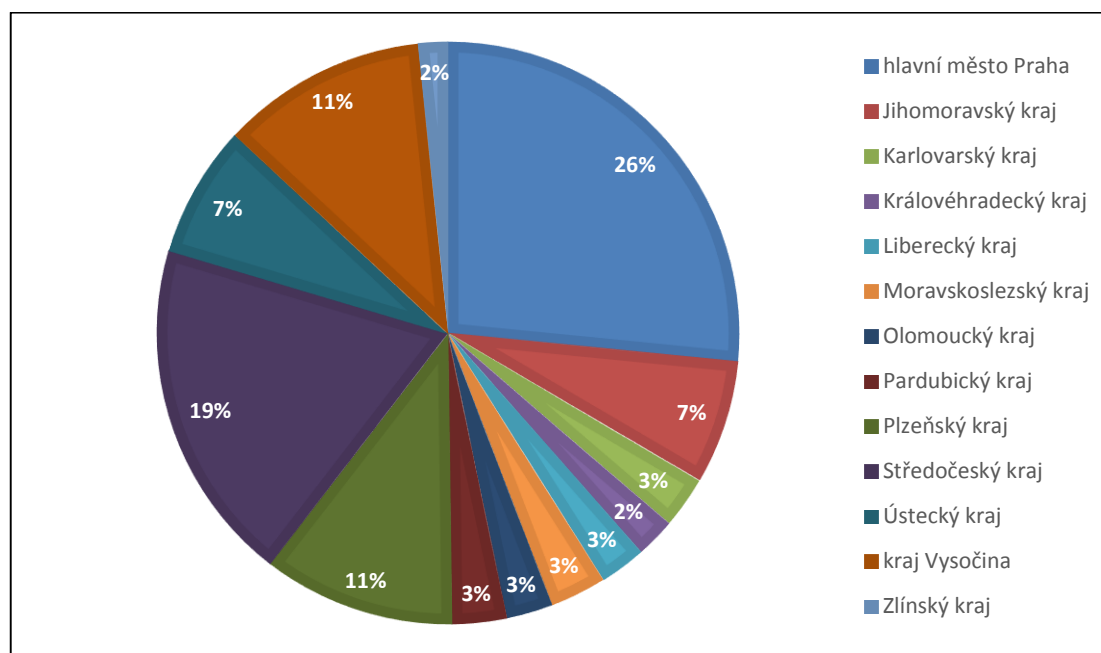
Grafická příloha 1a: Podíl jednotlivých krajů České republiky na celkové imigraci do Jihočeského kraje za roky 2001-2003 (pro všechny migranty bez ohledu na věk)

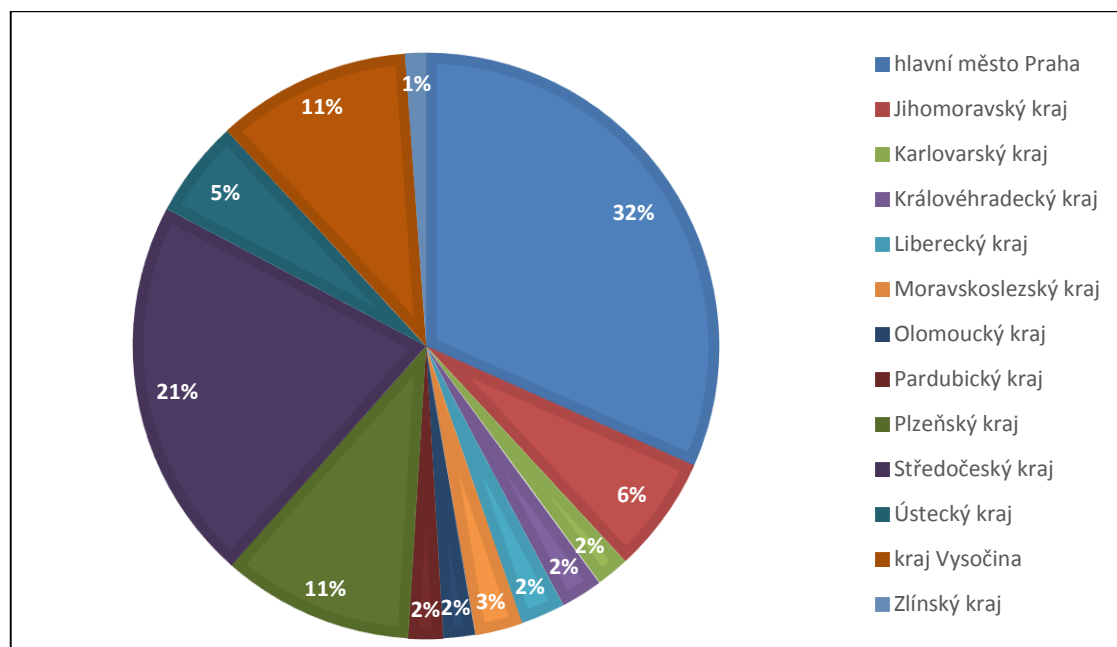
Grafická příloha 1b: Podíl jednotlivých krajů České republiky na celkové imigraci do Jihočeského kraje za roky 2010-2012 (pro všechny migranty bez ohledu na věk)

Grafická příloha 2a: Podíl jednotlivých krajů České republiky na celkové emigraci z Jihočeského kraje za roky 2001 - 2003 (pro všechny migranty bez ohledu na věk)

Grafická příloha 2b: Podíl jednotlivých krajů České republiky na celkové emigraci z Jihočeského kraje za roky 2010 - 2012 (pro všechny migranty bez ohledu na věk)

Dotazníkové šetření

Migrační mobilita seniorů

Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Vážená paní, Vážený pane,

Jsem studentka oboru Sociální geografie a regionálního rozvoje na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze a v současné době pracuji na své Diplomové práci. Žádám Vás o vyplnění předloženého dotazníkového šetření, které je prováděno v rámci zmíněné Diplomové práce.

Dotazník zkoumá migrační mobilitu a chování seniorů po odchodu do důchodu. Zabývá se především důvody, proč ke stěhování dochází a jaké jsou hlavní směry migrace.

Dotazník je anonymní a bude použit jen pro výzkumné účely a jako podklad pro Diplomovou práci.

Předem děkuji za Vaši ochotu při vyplňování!

Dragounová Kristina

Odpovědný vedoucí: doc. RNDr. Zdeněk Čermák, CSc.

Následující dotazník je anonymní, nikde nebude figurovat Vaše jméno!

- 1. Místo aktuálního bydliště**
- 2. Jste spokojen/a se svým aktuálním bydlištěm?**
  - a) ANO
  - b) NE, z jakého důvodu (prosím napište)
- 3. Místo předchozího bydliště**
- 4. Stěhoval/a jste se již v průběhu života?**
  - a) ANO, kolikrát a v kolika letech?
  - b) NE
- 5. Stěhoval/a jste se v rozmezí let 60 a výše?**
  - a) ANO, kolikrát?
  - b) NE
- 6. Kolikrát jste se stěhoval/a v období důchodu?**
- 7. Stěhoval/a jste se:**
  - a) S manželem/manželkou, druhem/družkou
  - b) Sám/sama – jsem svobodný/á
  - c) Sám/sama – jsem rozvedený/á
  - d) Sám/sama – jsem ovdovělý/á – odkdy?
- 8. Byl rozhodujícím momentem pro stěhování odchod do důchodu?**
  - a) ANO
  - b) NE, co by se muselo stát, aby to byl rozhodující moment?
- 9. Proč jste se po odchodu do důchodu stěhoval?**
  - a) Finanční důvody
  - b) Zdravotní důvody
  - c) Přiblížení k rodině
  - d) Za manželkou/manželem, družkou/druhem
  - e) Z dostatku času – jiné využití volného času
  - f) Dostupnost služeb
  - g) Dostupnost dopravy
  - h) Změna potřeb (v souvislosti se stárnutím)
  - i) Kvalita bydlení – př. špatný stav domu, kriminalita, dům bez výtahu, životní prostředí...
  - j) Jiné důvody – jaké (prosím napište)

10. Jak dlouho po odchodu do důchodu jste se přestěhoval/a?

- a) Do jednoho roku
- b) 1 – 2 roky
- c) 2 – 3 roky
- d) 3 a více

11. Jaké bylo Vaše rozhodnutí o změně bydliště?

- a) Dobrovolné
- b) Nedobrovolné – byl/a jste něčím/někým přinucen?

12. Proč jste se po odchodu do důchodu nestěhoval? (volba setrvání na stejném místě i nadále)

- a) Citová vazba k území
- b) Neměl/a jsem potřebu ani důvod se stěhovat – celková spokojenost s bydlištěm
- c) Jiné důvody – jaké (prosím napište)

13. Jaké faktory by Vás po odchodu do důchodu povzbudily ke stěhování a přitáhly do jiného města?

14. Jaký je charakter vašeho bydlení?

- a) Bydlím sám/a
- b) Bydlím jen s manželkou/manželem, druhem/družkou
- c) Vícegenerační soužití – s dětmi, vnoučaty...

- a) Rodinný dům
- b) Panelový dům (s výtahem/ bez výtahu)
- c) Domov pro seniory
- d) Jiný typ

15. Máte nějaké děti? Kolik?

16. V jaké vzdálenosti od Vás nyní žijí?

17. V jak častém jste s nimi kontaktu?

18. Pohlaví

- a) Muž
- b) Žena

19. Věk

- a) 60 – 65
- b) 66-70
- c) 71 – 75
- d) 76 – 80
- e) 81 – více

20. Vzdělání

- a) Bez vzdělání
- b) Základní vzdělání
- c) Střední vč. vyučení bez maturity
- d) Úplné střední s maturitou
- e) Vyšší odborné
- f) Vysokoškolské

21. Výše příjmu celé domácnosti (nepovinná otázka)

- a) Do 10 000
- b) 10 – 20 tis.
- c) 20-30 tis.
- d) 30 tis. a více

22. Chtěl/a byste ještě doplnit něco, co považujete za důležité ohledně Vašeho stěhování, důvodů stěhování či cokoliv jiného?